

RUDOLF STEINER:

A JÁNOS-EVANGÉLIUM

A mű eredeti címe:
„Das Johannes-Evangelium” (Hamburg, 1908. május 18. és 31. között)

Készült az 1912.-iki, Szerző által részben átnézett szöveg alapján.

Felelős kiadó: Biczó Iván

© Biczó Iván, 1994. Hungarian translation

Minden jog fenntartva!

Megrendelés, bibliográfiai felvilágosítások:
1162 Budapest, Rákosi út 151/B

ISBN 963 450 528 7

Tartalom:

RUDOLF STEINER: A JÁNOS-EVANGÉLIUM	1
Tartalom:	1
I. A Logosz – tan	4
II. A Szó felhangzása az emberben	27
III. Az Én-tudat kifejlődése. A Föld hivatása: a Szeretet Kozmoszává válni.	49
IV. A Lázár felébresztése. – Az Egyszülött. – Krisztus, a szabadság impulzusának elhozója.	77
V. A Kánai Menyegző a materiális vérségi szeretetet a Krisztus-impulzus szerinti szabad adományként megvalósuló szellemi szeretetre váltja fel; ez a Föld Küldetése.	110
VI. Az önálló emberi benső megszületése az Istennek-odaadottságot követően. Mózes, az Én-vagyok hírnöke. Az Ember Fia.	141
VII. Krisztus a Golgotán a Föld Szellemévé lett. Az Én valódi birtoklását akarja minden ember számára közvetíteni. A valódi belső kereszténység megértése.	166

- VIII. Az Atlantiszi néesség vándorlása Tibetig; a kultúrkolóniák megalapítása, feladataik a személyiségtudat fokozatos kifejlesztésére – az Istenség megtestesülésének előkészítésére _____ 188
- IX. Az általános isteniben történő feloldódás ellehetetlenül, a külvilág átélése, magyarázása és átdolgozása a személyiséget tolja a tudat előterébe. Az Istenembert az emberiség csak egy bizonyos korban lett képes felfogni. ____ 211
- X. Az Atlantisz missziója: az Én-tudat előkészítése a fizikai testig. Az Atlantisz utáni harmadik korban a héber nép missziójával előkészül Krisztus leszállása. Korunkban, a hatodik korban előkészül az Én összekapcsolódása a Szellem-Én-nel. _____ 234
- XI. A beavatott a „hontalan ember” állapotán halad át: az érzésvilág objektívvé lesz, hogy az átfogó osztatlan szeretet-impulzust beleszőhesse a fejlődésbe. – A jóga, a keresztény, a keresztény-rózsakeresztes beavatási utak _____ 258
- XII. Az asztrálest megdolgozása „Szűz Szófiá”-vá a katarzis különböző módszerei révén: „A szabadság filozófiája” c. mű, a János Evangélium 14 kezdő sora, a Rózsakeresztes Meditáció, stb. a tanulmányozása meditálás segítségével; majd a Kozmikus Énről, a Szent Szellemről, a megvilágosodás elhozójáról, és a kereszténység jövőjéről. _____ 276
- SZELLEMTUDOMÁNYI KIADVÁNYOK _____ 309

I.

A Logosz – tan

Hamburg, 1908. május 18.

A János-Evangéliummal foglalkozó előadásainknak kettős célja lesz. Az egyik, hogy szellemtudományi fogalmainkat, mint olyanokat, elmélyítsük és néhány irányban ki is bővítsük; a másik cél pedig éppen az, hogy mindazoknak a képzeteknek a segítségével, amelyek ennek során lelkünk elé kerülnek, – a János-Evangéliumának nagy dokumentumát magát – hozzuk közelebb magunkhoz. Kérem ezt szem előtt tartani, hogy az előadásokat ennek a két iránynak a figyelembevételével tartom. Nem egyszerűen a János-Evangéliumról szóló tárgyalásról van szó, hanem segítségével a lét mély titkaiba akarunk behatolni, és mindenképpen rögzíteni akarjuk azt, hogy tulajdonképpen milyennek is kell lennie a szellemtudományi vizsgálati módnak, ami-dőn valamely nagy történelmi híradáshoz kapcsolódik, amelyet a világ különböző vallásai hagyományoztak ránk.

Azt hihetnők ugyanis, hogy amikor a szellemtudomány képviselője a János-Evangéliumról beszél, azt abban az értelemben akarná megtenni, ahogyan az egyébként sokszor megtörténik: egyszerűen elővenni ezt a dokumentumot, hogy ebből mérítse azokat az igazságokat, amelyekről szó van benne, és ezeket az igazságokat a vallási dokumentumok autoritásával támassza alá. Ez azonban sohasem lehet a szellemtudományi világnézet feladata. Ettől teljesen eltérőnek kell lennie. Ha a szellemtudomány teljesíteni akarja igazi feladatát a modern emberi szellem irányában, meg kell mutatnia, hogy az ember, ha megtanulja használni belső erőit és képességeit, a szellemi észlelés erőit és képességeit, akkor, amikor alkalmazza azokat, akkor képes a lét titkaiba hatolni, abba, ami a szellemi világokban, az érzéki világ mögött rejlik. Hogy az ember a belső képességek használata révén képes a lét titkaihoz hatolni, hogy saját megismerése által juthat el az Univerzum teremtő erőihez és lényiségeihez, ennek kell egyre jobban ezek tudatára ébrednie a modern emberiségnek.

Ezért azt kell mondanunk, hogy a János-Evangélium titkait az ember minden tradíciótól, minden történelmi kútfőtől függetlenül elérheti. Hogy ezt teljesen világosan kijelenthessük, ezt igen extrém módon szeretnénk kifejteni. Ekkor így mondhatnánk: Tegyük fel, hogy valamely esemény következtében valamennyi vallási kútfő elveszne az ember számára és azok a képességei maradnának csupán, amelyekkel jelenleg ren-

delkezik, akkor ennek ellenére – ha csak megőrizte azokat a képességeket, amelyekkel rendelkezett – be kellene tudni hatolnia a lét titkaiba; el kellene jutnia azokhoz az isteni-szellemi teremtő erőkhöz és lényiségekhez, akik a fizikai világ mögött rejlenek. A szellemtudománynak pedig teljesen ezekre, a minden kútfőtől független megismerési forrásokra kell építenie. Akkor azonban, amikor tehát függetlenül kutatnak, amikor minden kútfőtől függetlenül kikutatták a világ isteni-szellemi titkait, ezután veszik csak elő a vallási kútfőket. Ekkor ismerni fel őket valódi értékük szerint. Ekkor vagyunk ugyanis bizonyos módon szabadok és függetlenek tőlük. Felismerni bennük ezután azt, amit előzőleg önállóan talált meg az ember; aki a vallási kútfő vonatkozásában ilyen útra adta magát, annál biztosak lehetnek, hogy számára ezek a kútfők soha nem vesztenek értékükből, soha nem veszítenek semmit sem abból a tiszteletből és odaadásból, amivel elébük járulhatunk. Egy más dologra vonatkozó hasonlattal világitánám meg számukra, hogy miről is van itt szó.

Valaki azt mondhatná: *Euklidész*, a régi mértan-tudós először adott számunkra olyan geometriát, amelyet ma az iskolai oktatás bizonyos fokán valamennyi iskolai tanuló megtanul. Azonban, feltétlenül kötött-e a geometriatanulás Euklidésznek ehhez a könyvéhez? Megkérdézem Önöket, hányan tanulják ma az elemi geometriát, anélkül, hogy sejtelmük lenne arról az első könyvről, amibe Euklidész a geometriáról szóló legelemibb dolgokat foglalta? A geometriát Euklidész könyvétől függetlenül –

mivel ez az emberi szellem képességének felel meg – tanulják. Amikor azután a geometriát önmagukból merítve megtanulták majd és utána ütik fel Euklédész nagy geometriakönyvét, akkor tudják csak igazán értékelni azt; akkor találják csak meg azt, amit elsajátítottak, és tanulják meg értékelni a formát, melyben a szóban forgó megismerések első alkalommal jelentek meg. Így lehet ma a János-Evangélium nagy kozmikus tényeit az emberben szendergő erők által megtalálni anélkül, hogy a János-Evangéliumról valamit is tudnánk, amint a diák is megtanulja a geometriát anélkül, hogy Euklédész első geometriakönyvéről valamit is tudna.

Ha valaki a magasabb világokra vonatkozó tudással fordul a János-Evangélium felé, így szól: Mit is tartalmaz az emberiség szellemi történelmét illetően? A szellemi világok legmélyebb titkait szőtték bele rejtett jelleggel egy könyvbe, egy könyvben kapta meg azokat az emberiség. És már előzőleg tudjuk, mit is jelentenek az isteni-szellemi világokra vonatkozó igazságok, most igazából ismerjük fel a helyes értelemben először a János-Evangélium isteni-szellemi jellegét, és egyáltalán, ez lesz az a helyes mód, ahogyan olyan kútfőkhöz, amelyek szellemi dolgokról szólnak, közeledünk.

Amikor ilyen forrásokhoz, amelyek szellemi dolgokról szólnak olyan emberek közelednek, akik a nyelv szerint nagyon jól értenek mindent, ami ilyen kútfőkben található, mint amilyen például a János-Evangélium, tehát pusztán filológusok – és

ma a teológiai kutatók egy bizonyos fajtája az ilyen könyvek tartalmára vonatkozólag tulajdonképpen csak filológus –, hogyan viszonylik a szellemtudomány képviselője az ilyen kutatókhoz? Vegyük ismét elő az Euklédész geometriájával kapcsolatos összehasonlítást. Ki lesz vajon a megfelelőbb magyarázója? Az-e, aki a maga módján szavakkal jól le tudja fordítani és semmi sejtése sincsen a geometriai ismeretekről? Valami különös derül majd ki, amikor ilyes valaki áll neki Euklédész geometriájának, ha előzőleg a geometriából semmit sem ért! Válasszanak azonban olyan fordítót, s ez lehet akár jelentéktelen filológus, aki ha ért a geometriához, a könyvet megfelelő módon tudja majd értékelni.

Sok más kutatóval szemben a szellemtudomány képviselője így viszonyul a János-Evangéliumhoz. Igen sokszor magyarázzák azt jelenleg úgy, ahogyan filológusok magyaráznák meg Euklédész geometriáját. A szellemtudomány azonban önmagából meríti a szellemi világok megismeréseit, amelyeket a János-Evangélium fest elénk. Így a János-Evangélium esetében a szellemi kutató ugyanabban a helyzetben van, mint a mértan ismerője Euklédésszel kapcsolatosan: magával hozza már, amit a János-Evangéliumban találhat.

Nem szabad elidőznünk annál az esetleges kifogásnál, hogy ilyen módon nem is egy dolog belemagyarázható az ősforrásokba. Hamarosan meglátjuk majd, hogy annak, aki a tartalmát megérti, nincs rá semmi szüksége, hogy valamit is belerakjon az

Evangéliumba, ami nincsen meg benne. Aki a szellemtudományi megvilágítás módját megérti, nem is időzik el túlzottan e kifogás mellett. Ahogyan más ősforrások mit sem vesztenek értékükben és a tiszteletből, ha valódi tartalmukat megismerik, ez az eset a János-Evangéliummal is. Annak a számára, aki a világ titkaiban mélyre hatolt, az emberi szellemi élet legeslegjelentősebb dokumentumaként jelenik meg.

Amikor szorosabban közelítünk a János-Evangélium tartalmához, feltehetjük magunknak a kérdést: Hogyan is van az, ha a szellemi kutató számára a János-Evangélium ennyire jelentőségteljes dokumentumnak jelenik meg, hogy ezt éppen a teológusok, akik pedig megmagyarázására lennének hivatva, a többi Evangéliummal szemben egyre jobban és jobban háttérbe szorítják? Ezt előzetes kérdésként érintsük, mielőtt magához a János-Evangéliumhoz fognánk.

Mindannyian tudják, hogy a János-Evangéliummal kapcsolatban figyelemreméltó nézetek és érzületek terjedtek el. Régi időkben a legmélyebb és legjelentőségteljesebb dokumentum egyikeként tisztelték, amivel csak rendelkezett az ember Krisztus Jézus földi tevékenységének lényegét és értelmét tekintve; és a kereszténység régebbi időszakaiban nem is jutott volna senkinek sem eszébe, hogy ezt a János-Evangéliumot ne a Palesztinai Események fontos történelmi emlékének fogja fel. Az újabb időkben ez másképp lett, és éppen azok, akik úgy vélik, hogy legszilárdabban állanak a történelmi kutatás alapján, üregelték alá legjobban az alapot, amin a János-

Evangéliumra vonatkozó szemlélet állt. Egy idő óta, s ez már századok óta tart, kezdtek felfigyelni azokra az „ellentmondásokra”, amelyek az Evangéliumokban találhatóak. Különösen a teológusok között, mindenféle bizonytalankodást követően a következő alakult ki. Ezt mondták: Sok ellentmondás fordul elő az Evangéliumokban, és semmilyen tiszta fogalmat sem alkothatunk arról, hogyan is van, hogy a négy Evangéliumban négy oldalról, különböző módon mondják el a Palesztinai Eseményeket. Így mondták: Ha azokat a leírásokat vesszük, amelyeket Máté, Márk, Lukács, János adnak, akkor annyi különböző közlés áll előttünk erről és amarról, hogy lehetetlen azt hinni, hogy valamennyi egybehangzik a történelmi tényekkel. Ez vált lassanként azoknak az érzületévé, akik ezeket a dolgokat ki akarták kutatni.

Újabb időben azután az a nézet alakult ki, hogy a három első Evangéliumra vonatkozólag lehetséges bizonyos összhangba hozatal a Palesztinai Események ábrázolásakor, a János-Evangélium azonban messzemenően eltér attól, amit a három első Evangélium elmond, és, hogy ezért a történelmi tények vonatkozásában a három első Evangéliumnak jobban kell hinni és a János-Evangéliumnak kisebb a történelmi hitellessége. Lassanként oda jutottak így el, hogy kijelentik: ez a János-Evangélium egyáltalán nem ugyanazzal a szándékkal fogant, mint a három első. Ezek az Evangéliumok azt akarták csak elmondani, ami történt; a János-Evangélium szerzőjének egyáltalán nem ez volt a szándéka, hanem valami teljesen más. És különböző okok-

ból annak a feltételezése mellett voltak, hogy a János-Evangéliumot egyáltalán viszonylag később is írták le. Ezekre a dolgokra még majd visszatérünk. A kutatók nagy része azt hiszi, hogy a János-Evangéliumot a második keresztény évszázad harmadik, vagy negyedik évtizedében írták csak le, talán az évszázadnak már a második évtizedében; és ezért azt mondták: A János-Evangéliumot tehát abban a korban írták le, amiben a kereszténység bizonyos formában elterjedt már, amikor talán már ellenfelei is voltak. Ilyen vagy olyan ellenfelek léptek fel a kereszténységgel szemben és azok, akik ezt a véleményt elfogadják, ezt mondták: A János-Evangélium írója olyan embernek látszik, aki elsősorban arra törekedett, hogy didaktikai művet, egyfajta apológiát adjon, valamit, mint a kereszténység védelmét, azokkal az áramlatokkal szemben amelyek felléptek ellene. Nem az állt azonban a János-Evangélium írójának a szándékában, hogy csak hűen jellemezze a történelmi tényeket, hanem elmondani azt, hogyan áll ő Krisztusához. – Sokan így semmi mást nem látnak a János-Evangéliumban, mint egyfajta vallásosan áthatott költeményfélét, amit írója egy vallásosan lírikus hangulat alapján Krisztusára vonatkozólag leírt, hogy másokat is fellelkesítsen és ugyanahhoz a hangulathoz segítsen. Talán nem mindenütt vallják ennyire extrém szavakkal ezt a véleményt. Ha azonban az irodalmat tanulmányozzák, meglátják, hogy szélesben elterjedt véleményről van szó, amely kortársaink közül sokak lelkére képes hatni, mondhatni, egy ilyen vélemény egyenesen kortársaink érzületének megfelelő.

Néhány százada az emberiség körében – amely érzületében egyre jobban materialistává lett – egy bizonyos elutasítás alakult ki a történelmi alakulás olyan felfogása ellen általában, mint ami mindjárt a János-Evangélium első szavaiban lép elénk. Gondoljanak csak arra, hogy az első szavak semmilyen más magyarázatot nem engednek, mint hogy a Názáreti Jézusban, aki időszámításunk kezdetekor élt, egy legmagasabb szellemi természetű lényiség testesült meg. A János-Evangélium írója, a maga alkata szerint nem is tehetett másként, amennyiben Jézusról beszél, mint azzal kezdeni, amit a „Szó”-nak vagy a „Logosz”-nak nevez; és nem is tehetett másként, mint hogy így szóljon:

„Ez a Szó a kezdetben volt és minden a Szó által” vagyis a „Logosz” által lett.”

Vegyük egyszer teljes jelentésében a Szót, akkor azt kell mondanunk: A János-Evangélium írója arra látja készítve magát, hogy a világ őseredetét, a legmagasabbat, amihez csak fel tud emelkedni az emberi szellem, Logosznak hívja és kijelentse:

„Valamennyi dolog ennek a Logosznak, a dolgok Ős-okának a révén jött létre!” Majd folytatva így szól:

„Ez a Logosz testté lett és közöttünk lakott.”

Semmi mást nem jelent ez: Láttatok őt, aki közöttünk lakott; akkor értitek majd csak meg őt, ha úgy fogjátok fel, hogy benne ugyanaz a princípium lakott, aminek a révén mindaz létrejött, ami körülöttetek növények, állatok és emberek alakjában él. Ha a mesterként interpretálástól el kívánunk tekinteni, úgy azt kell mondanunk, hogy ennek a dokumentumnak az értelmében egy legmagasabbrendű princípium testesült egyszer meg. Vessük össze azt az igényt, amit egy ilyen megfontolás támaszt az emberi szív számára, azzal, amit ma nem egy teológus mond. Jelenleg teológiai művekben elolvashatják, és előadásokban különböző módokon hallhatják: Többé nem hivatkozunk valamiféle érzékfeletti princípiumra; az a leginkább kedvünkre való Jézus, akit a három első Evangélium jellemez számunkra, mivel ez az „egyszerű Názáreti ember”, aki a többi emberhez hasonló.

Bizonyos módon sok teológus ideáljává vált ez. Az emberekben az a törekvés van meg, hogy mindazt, ami történelmileg kibontakozott, lehetőleg az általános emberi történelemmel azonos fokra helyezték. Zavarja az embereket, hogy egy annyira magas személyiség emelkedjen ki, mint amilyen a János-Evangélium Krisztusa. Ezért beszélnek erről mint Jézusnak, az „egyszerű Názáreti embernek” az apoteózisáról, aki azért tetszik annyira nekik, mert elmondhatják: Hiszen van Szókratészünk is és más nagy embereink. – Ezekről különbözik ugyan, mégis azonban a közönséges banális emberségnek bizonyos mércéje áll rendelkezésre, amikor a „Názáreti egyszerű em-

berről” beszélnek. A „Názáreti egyszerű emberről” való ez a beszéd, melyet ma már számos teológiai műben, már teológiai-akadémikus írásokban is fellelnek, s abban, amit „felvilágosult teológiának” hívnak, mindez az emberiség századok óta kialakított materialista érzületével függ össze; ez ugyanis azt hiszi, hogy egyedül fizikai-érzéki létezhethet csupán, vagy, hogy csak ennek van jelentősége. Az emberi fejlődésnek azokban a korszakaiban, amikor az emberiség tekintete felszárnyalt még az érzékfelettihez, az ember ezt mondhatta: Kinn, a külső megjelenésben ez vagy az a történelmi személyiség bizonyosan összehasonlítható a Názáreti egyszerű emberrel, abban azonban, ami szellemiként és láthatatlanként volt meg ebben a személyiségben, ez a Názáreti Jézus egyedülálló! Amidőn azonban az érzékfeletti és láthatatlanba való rátekintést és beelátást elvesztette az ember, elvesztették a mércét is mindarra, ami az emberiség átlagán túlra emelkedett, és ez egész különösen az élet vallási felfogásában mutatkozott meg. Erre vonatkozólag semmilyen illúzióknak se adják oda magukat! A materializmus először a vallási életbe hatolt be. Az emberiség szellemi fejlődése számára sokkalta kevésbé veszélyes a külső természettudományos tényekre vonatkozó materializmus, mint a vallási titkok felfogására vonatkozólag.

Beszélnünk kell majd – példaként – az Úrvacsora valódi szellemi felfogásáról, a kenyérnek és bornak testté és vérré átváltozásáról, és ezeknek az előadásoknak a során meghalljuk majd, hogy az Úrvacsora e szellemi felfogás által értékben és jelentő-

ségben valójában semmit sem veszít. Azonban éppen egy szellemi felfogás lesz az, amit majd megismerünk. És ez volt a régi keresztény felfogás is, amikor több szellemi érzék honolt még az emberiségben; a Középkor első felében még ez volt érvényben. Ekkor sokan ezeket a szavakat, hogy „Ez az Én testem!” – „Ez az Én vérem!” úgy voltak képesek felfogni, ahogyan azt meg fogjuk ismerni. Ez a szellemi felfogás azonban a századok során szükségszerűen elveszett. Ennek okaival meg fogunk majd ismerkedni. Létezett a Középkorban egy igen figyelemreméltó áramlat, amely az emberiség lelkébe mélyebben hatolt be, mint gondolnák, mivel azt, ahogyan a lelkek fokozatosan fejlődtek, és amit átéltek, a mai történelemből aligha ismerhetik meg. Európa keresztény lelkeiben mélyreható áramlat van jelen a Középkor közepe táján; ugyanis mérvadó oldalról materialisztikusan értelmezték át az Úrvacsora-tan egykori szellemi értelmét. Az emberek az „Ez az Én testem” – „Ez az Én vérem” szavaknál csak azt voltak képesek elképzelni, hogy anyagi folyamat, a kenyérnek és bornak testté és vérré való anyagi átváltozása megy végbe. *Amit régebben szellemileg képzeltek el, durván anyagi értelemben kezdték elképzelni. Itt settenkedik be – jóval mielőtt a természettudományokat ragadná meg – a materializmus a vallási életbe.*

Nem kevésbé jelentékeny egy másik példa sem. Ne higgyék, hogy a Középkorban a „Teremtéstörténet” hat teremtési napját a mértékadó magyarázatokban úgy tekintették volna napoknak, mint amilyenekkel ma számolunk, huszonnégy órás napok-

nak. Mértékadó teológus tanítók egyikének sem jutott volna még csak eszébe sem ez; értették ugyanis, ami a forrásokban állott. A Biblia szavaival még képesek voltak jelentést összekapcsolni. Van-e értelme egyáltalán a teremtési híradás vonatkozásában mai értelemben vett huszonnégy órás teremtési napokról beszélni? Mert mit is jelent egy nap? Egy nap azt jelenti, ami a Föld Nappal kapcsolatos forgási viszonyából adódik. Mai értelemben vett napokról akkor beszélhetünk csak, amikor a Nap és a Föld közötti viszonyok és mozgásaik már olyan módon képzelhetők el, mint amilyenek ma. Hogy azonban a Nap és a Föld ilyen viszonyban álltak egymáshoz, a Genézisnek csak a negyedik korszakától, a Teremtés negyedik „napjától” kezdve mondja el a Biblia. „Napokról” ezért a teremtéstörténet negyedik napjától lehet egyáltalán beszélni. Ezt megelőzően értelmetlen volna olyan napokat, mint amilyenek a maiak, elképzelni. Miután a negyedik „napon” jön csak létre az az elrendezés, ami által nappal és éjszaka lehetővé válnak, napokról a mai értelemben nem lehetett szó! Ismét az az idő érkezett el, amikor az emberek nem tudták többé, hogy a nappal és éjszaka szellemi jelentőségéről volt szó. S amikor úgy voltak képesek érteni ezt, hogy csak olyan időt gondoltak el, amelyet fizikai napokban kell elképzelni. Ekkor vált a materialista módon gondolkodó ember, sőt a teológus számára a teremtési-„nap” is így olyan nappá, mint amilyen a mai, mivel csak *azt* ismeri.

A régi teológus másként szólt ezekről a dolgokról. Mindenekelőtt azt mondta, hogy a régi vallási kútfőknél fontos helyeken semmi fölösleges nem áll. Ennek példájára tekintsük meg az alábbi. Vegyük Mózes első könyvének 2. fejezetében a 21. verset; ott ez áll: „Ezért Isten, az Úr mély álmot bocsátott az emberre, és az elaludt.” Ezt a helyet a régi magyarázók egészen különösen fontosnak tartották. Azok, akik már foglalkoztak valamelyest az ember szellemi erőinek és képességeinek fejlődésével, tudni fogják, hogy különböző tudatállapotok léteznek, s hogy az, amit az átlag embernél ma „alvásnak” hívunk, átmeneti tudatállapot csupán, amely a jövőben – amint már ma a beavatottnál – olyan tudatállapotba változik majd át, melyben az ember testtől szabadultan lát majd a szellemi világba. Ezért mondotta a magyarázó: Isten mély alvásba vezette Ádámot, és az észlelni volt képes azt, amit fizikai érzékszerveivel nem tudott észlelni. Ezzel szellemi látásos alvást jeleztek, és amit elmondottak, az, amit egy magasabb tudatállapotban tapasztal az ember; ezért esik „alvásba” Ádám. Ez tartalmazta a régi magyarázat; és úgy mondták, hogy nem is említették volna egy vallási kútfőben hogy „Isten mély alvásba vezette az embert”, ha az már korábban is alvásba merült volna. Arra irányítják itt rá figyelmünket, hogy az első alvásról van szó, és, hogy az ember előzőleg olyan tudati állapotokban volt, amelyekben szellemi dolgokat volt még képes állandóan észlelni. S ez az, amit elmondtak az embereknek.

Ma itt arról van szó, hogy megmutassuk: létezett valamikor teljesen spirituális magyarázat a bibliai dokumentumokra, és, hogy amidőn megszületett a materialista értelem, azt helyezte abba, amit a felvilágosult emberek viszont ma cáfolni igyekeznek a Bibliában. A materialista értelmezés tette azt, amit most maga törekszik legyőzni. Látják ebből, hogyan került a materialista érzület ténylegesen felszínre az emberiségnél és hogy ezáltal a vallási kútfők valódi, igazi, tényleges megértése elveszett. Ha a szellemtudomány betölti feladatát és az ember számára megmutatja majd, mekkora titkok rejlenek a fizikai lét mögött, akkor felismerik majd, hogyan is ábrázolják a vallási kútfők ezeket a titkokat. A külső triviális materializmus, melyet az emberek ma annyira veszélyesnek tartanak, utolsó fázisa csak annak a materializmusnak, amit felvázoltam Önöknek. Legelőször a Bibliát interpretálták materialista módon. Ha a Bibliát sohasem magyarázta volna materialisztikusan valaki, úgy a külső tudományban sem magyarázta volna egy Harckel materialista módon valaha is a természetet. És amit vallási vonatkozásban a tizennegyedik és tizenötödik században vetettek alapul, a természettudományban a tizenkilencedik század során fordult termőre; és ez ahhoz vezetett, hogy lehetetlen a János-Evangélium irányában megértést tanúsítani, ha csak nem hatolunk a szellemi okokhoz. A János-Evangélium értékét csak akkor becsülik alá, ha nem értik meg. És mivel azokat, akik többé már nem értették meg, egy materialista érzület kezdte ki, ezért jelent az meg számukra az előbb vázolt megvilágításban.

Egy egészen egyszerű hasonlat megmagyarázhatja, milyen értelemben tér el a János-Evangélium a három többitől.

Képzeljének el egy hegyet. A hegyen és lejtőjén bizonyos magasságokban különböző emberek helyezkednek el, és a különböző emberek – legyenek hárman – le is rajzolják, amit lenn látnak. Mindegyikük különböző rajzot készít annak a pontnak megfelelően, amelyen helyet foglal; biztos azonban, hogy e három kép mindegyike igaz, annak az álláspontnak megfelelően, amelyről éppen szó van. Az azonban, aki ekkor a csúcson áll és lerajzolja azt, ami alatta elterül, ismét más rálátást szerez és azt fogja leírni. Ilyen a három Evangélista, a szinoptikus Máté, Márk, Lukács rálátása a Jánoséval szemben, aki csak másik helyről írja le a dolgot. És mi mindent nem hoztak fel ennek a János-Evangéliumnak a tudós magyarázóí, hogy érthetővé tegyék! El kell tényleg csodálkoznunk olykor, mi mindent jelentenek ki egzakt kutatók, amit pedig oly könnyen át lehetne tekinteni, ha korunk nem az elgondolható legnagyobb tekintélytisztelő korszak volna. A tévedhetetlen tudományba vetett hit legfelsőbb csúcshoz érkezett ma el!

Ezért a János-Evangéliumnak mindjárt a bevezetése valami nagyon nehézzé vált a materialista beállítottságú teológus számára. A Logoszról, a Szóról vagy Igéről való tanítás sokaknak okozott nagy nehézséget. Ezek ezt mondják: Mi úgy szeretnénk, hogy minden egyszerű, keresetlen és naiv legyen, s akkor jön a János-Evangélium és

olyan magas filozófiai dolgokról, mint a Logosz, az Élet, a Fény beszél! – A filológus megszokta, hogy mindig kérdezze, mi honnét származik. Újabb művekkel sem tesznek másként. Olvassák csak el a Goethe „Faust”-járól írt műveket. Mindenhol azt bizonyítják, hogy egyik vagy másik motívum honnét származik; századokon keresztül hánynak könyvet könyvre, hogy megtalálják, például, honnét is vett Goethe egy-egy általa használt szót. Ugyanígy kérdezik ezt is: Honnan veszi János a „Logosz” fogalmát? A többi Evangélista, akik az egyszerű keresetlen emberi értelemhez beszéltek, nem fejezi ki magát ennyire filozofikusan. Nos, fűzték azután hozzá, a János-Evangélium írója görög kultúrával rendelkező személy lehetett, azután pedig arra mutattak rá, hogy a görögöknek van egy *alexandriai Philo* nevű írójuk, ez szinten a Logoszról beszél. Tehát – vélték – görög körökben, amikor valami magasról kívántak beszélni, a Logoszról beszéltek, ezért vette hát fel ezt János is. Ennek alapján pedig ezt újabb bizonyítéknak tekintették arra, hogy a János-Evangélium írója nem ugyanabban a hagyományban gyökerezik, mint amelyen a többi Evangélium írói, hanem – így mondták – a görög kultúrától befolyásoltan, a tényeket ennek megfelelően alakította át. És a János-Evangéliumnak éppen a kezdő szavai bizonyítják – „Kezdetben volt a Szó, és a Szó Istennél volt, és egy Isten volt a Szó” –, hogy a Philo „Logosz”-fogalma hatolt a János-Evangélium írójának szellemébe és befolyásolta az ábrázolást!

Az ilyenek számára csak a Lukács-Evangéliumának a kezdetét kell megmutatni:

„Mivel sokan vállalkoztak rá, hogy elbeszéljék azokat az eseményeket, amelyek közöttünk végbementek, amint azt számunkra előadták azok, akik kezdettől fogva szemtanúi és szolgálói voltak a Szónak, ezért jónak láttam, hogy miután mindent, ahogyan az kezdettől fogva volt, szorgalommal kikutattam, elmondjam neked, jó Teofilom.”

Itt épp az elején áll az, hogy amit el akar mondani, azok hagyománya, akik „a Szó szemtanúi és szolgálói voltak”. Különös, hogy Jánosnak ezt a görög kultúrából kellett volna vennie és hogy Lukács, aki az említett nézet szerint az egyszerű emberekhez tartozott, ugyancsak a „Logosz”-ról beszél! Az ilyen dolgoknak még magukat a tekintélyhívőket is figyelmeztetnie kellene rá, hogy tulajdonképpen nem igazán egzakt okok, amelyek ilyen eredményekhez vezetnek, hanem előítéletek; a materialista szemüveg az, ami ezt a János-Evangéliumra vonatkozó nézetet felhozta; azt az imént jellemzett módon kell a többi Evangélium mellé állítani, amiről könnyen meggyőződhetünk abból, hogy a Lukács-Evangéliumban is van szó róla. Azt, amit azokról, akik a Logosz szemtanúi és szolgálói voltak mondanak, azt jelenti, hogy a régi időkben a Logoszról úgy beszéltek, mint valakiről, akit ismertek az emberek, és akiről meghittent tudtak. És ez az, amit most különösen oda kell lelkünk elé állítanunk, hogy a János-Evangélium első paradigmikus mondataiba mélyebben hatolhassunk.

Miről beszél az, aki akkoriban a „Logosz” szót, vagy a „Szó” kifejezést a mi értelmünkben használta? Miről beszél?

A Logosznak ehhez a képzetéhez nem teoretikus magyarázat és absztrakt fogalmi megvitatás útján jönnek, hanem bensőjükkel mindazoknak az egész érzületvilágába kell áthelyezni magukat, akik így beszéltek a Logoszról. Ezek az emberek is látták maguk körül a dolgokat. Nem elégséges azonban, hogy az ember egyszerűen ránéz arra, ami körülötte van, hanem abban áll a lényeg, milyen módon kapcsolódnak mindehhez szívének és bensőjének érzései, milyen értelemben tartja ezt vagy azt magasabbra vagy alacsonyabbra, a szerint, amelyeket azokban lát. Tekintetüket valamenynyien a környező természeti birodalmakra, ásványokra, növényekre, állatokra és emberekre is irányítják. Az embert a legtökéletesebb, az ásványt a legtökéletlenebb teremtménynek nevezik. A szóban forgó természeti birodalmakban megint magasabban és mélyebben álló lényeket különböztetik meg. Különböző korokban az emberek ezt teljesen eltérően érezték.

Azok, akik a János-Evangélium értelmében beszéltek, mindenekelőtt egyvalamit éreztek valami igen jelentősnek: Ráttekintettek az alsóbb állatbirodalomra és tekintettel végigpásztázták azt egészen fel az emberig – és ebben a fejlődésirányban valami teljesen meghatározottat követtek figyelemmel. A Logosz-tanítás vallója ezt mondta ekkor: *Egy dolog van, ami legmélyrehatóbban mutatja meg a magasabb lé-*

nyek elsőbbségét az alacsonyabbakhoz képest: az a képesség, hogy annak, ami a bensőben él, kifelé, a szó révén adni hangot, a gondolatot szó révén közölni a környezettel. A Logosz-tanítás vallója ezt mondaná: Tekints az alacsony állatra! Néma, fájdalomát vagy örömét nem juttatja kifejezésre. – Vegyék az alacsonyabb állatokat: ciripelnek vagy egyéb hangokat stb. adnak; azonban fizikai szervek külső reszelése vagy dörzsölése az, ami hangzik ekkor, ahogyan erre a homár is képes. Minél magasabbra haladunk, annál inkább fejlődik ki az a képesség, hogy a benső hangban nyilatkozik meg, és azt amit a lélek átél, hangban közölje. És az ember – így mondták – azért áll a többi lény felett annyira magasan, mivel nem csak azt képes szavakkal kifejezni, ami öröme vagy fájdalma, hanem, azt is, ami a személyesen túlmegy, ami szellemi, személytelen, képes szavakba foglalni, gondolatokban képes kifejezni.

És a Logosz-tan e vallóinak körében ezt hangoztatták: Volt egy idő, mielőtt az ember mai alakját – amelyben lehetősége van rá, hogy legbensőbb élményének szavakban kifelé adjon hangot – öltötte volna. Más idő volt az. Hosszú időt igényelt, hogy fejlődés révén Földünk mai alakjához érkezett. – Hallani fogjuk, hogyan alakult a Föld. – Amikor azonban korábbi állapotokat vizsgálunk, az embert mai alakjában – és más olyan lényeket sem, akik belülről képesek hallatni, amit átélnek – még nem találjuk. Világunk néma lényekkel veszi kezdetét és lassanként mutatkoznak csak és jelennek meg lakóhelyünkön olyan lények, akik a legbensőbb élményeiket kifelé is

képesek hallatni, akik a Szó birtokában vannak. Az azonban, ami az emberből eredően a legkésőbb jelenik meg – mondották a Logosz-tan vallói –, magában a világban legkorábban volt meg. Gondoljuk meg, az ember mai alakjában régebbi Föld-állapotok során még nem volt jelen; tökéletlen, néma alakban azonban itt volt és fokként fejlődött fel a Logosz-szal vagy Szó-val megáldott lényvé. Hogy erre képes volt, onnan van, hogy az, ami nála utoljára jelenik meg, a teremtő princípium, egy magasabb valóságban kezdettől fogva megvolt. Az, ami kiküzdí magát a lélekből, az volt kezdetben az isteni teremtő princípium. A Szó, mely a lélekből hangzik fel, a Logosz, kezdetben itt volt, és a Logosz a fejlődést úgy irányította, hogy végül egy olyan lény jött létre, amelyben meg is jelenhetett. Ami az időben és a térben utolsóként jelenik meg, a szellemben legegyszerűbb volt meg.

Ha egy hasonlathoz kívánunk folyamodni, hogy ezt jobban megvilágítsuk, úgy körülbelül ezt mondhatjuk: Itt ez a virág előttem. Ez a párta, ez a csésze, vajon mi volt előzőleg? Egy kis növénymag volt. Abban ez a fehér virágcsésze lehetőség szerint volt meg. Ha nem lett volna meg benne lehetőségként ez a virágcsésze nem jöhetett volna létre. És honnét jön a növénymag? Ismét egy ilyen növénycsészéből. A növénymag előzi meg a virágzatot; és úgy, ahogyan a virágzat előzi meg a termést, úgy fejlődött ki a növénymag, amiből ez a virágzat jött létre, ugyanazon növényből. A Logosz-tan vallója így tekintett az emberre és ezt mondta: Menjünk vissza a fejlőd-

désben, úgy a korábbi állapotok között a még néma emberre találunk, aki a Szóra nem volt még képes; azonban ahogyan a mag a virágzatból származik, a néma ember-ivadék a beszélő, őскеzdetből Szóval megáldott Istentől származik. Amint a gyöngyvirág a magot és a mag ismét a gyöngyvirágot hozza létre, úgy hozza létre az Isteni teremtő Szó a néma ember-ivadékat; és amidőn az isteni teremtő Szó beköltözik a néma ember-ivadékba, hogy abban újra kihajtszon, felhangzik az ember-ivadékból az őseredeti isteni Teremtőszó. Menjünk vissza az emberiség fejlődésében, egy tökéletlen lényre találunk ekkor, és a fejlődésnek az értelme az, hogy virágzatként végül a Logosz vagy a Szó, amely a lélek bensejét tárja fel, jelenik meg. Kezdetben a Logosszal-megáldott ember magvaként a néma ember jelenik meg, és ez a Logosszal megáldotta Istenből származik. Az ember a Szóval nem megáldott néma emberből származik, azonban végül *kezdetben a Logosz vagyis a Szó van*. – Így hatol az isteni teremtő Szóhoz az, aki a Logosz-tant régi értelmében ismeri meg „amely a lét őскеzdeté”, melyre a János-Evangélium írója kezdetben utal. Hallgassuk meg, mit is mond az elején:

„Kezdetben volt a Szó, és a Szó Istennél volt; és Isten volt a Szó.”

Ma – akarja mondani –, ma hol van a Szó? Ma is itt a Szó, és a Szó az embernél van! És emberi a Szó! És a János-Evangélium írója így kapcsolja az embert az Isten-

hez. És valóban, egy minden emberi szív által könnyen felfogható tanítást hallunk megszólalni ennek a János-Evangéliumnak a kezdetén.

Ebben a mai bevezető előadásban az általánosban mozgó szavakkal inkább érzelmi- és érzés-álláspontból kívántam ecsetelni, hogy a Logosz-tan vallója eredetileg hogyan is érezte a János-Evangéliumnak ezeket a szavait. És miután így belehelyezkedtünk abba a hangulatba, amely akkor uralkodott el, amikor ezeket a szavakat először hallották, annál inkább lesz meg így az a lehetőségünk, hogy abba a mély értelemben, amely ennek a János-Evangéliumnak az alapját képezi, behatoljunk.

Látjuk majd továbbá, hogy az, amit szellemtudománynak nevezünk, a János-Evangéliumnak valós visszaadása, és, hogy a szellemtudomány juttat abba a helyzetbe, hogy annál alaposabban értsük meg ezt a János-Evangéliumot.

II.

A Szó felhangzása az emberben

Hamburg, 1908. május 19.

A János-Evangélium első szavai tényleg azonnal a legmélyebb világtitkokat érintik. Látjuk ezt akkor, ha az alapul szolgáló szellemtudományi igazságokat vonultatjuk fel lelkünk előtt; a spirituális megismerésbe pedig alaposan el kell majd mélyednünk, hogy az Evangélium első szavai helyes megvilágításba kerüljenek. Nem egy olyan dolgot, – amely Önök közül mindazok számára jól ismert, akik a szellemtudományi világnézettel már régebben foglalkoznak – ha csak röviden is, emlékeztünkbe kell idéznünk. A szellemtudományi világnézet bizonyos elemi igazságait azonban különböző jelentős kozmikus titok bevonása révén kell ma áthatnunk.

Egészen röviden állítsuk most magunk elé az ember lényét, ahogyan ez a lény a szellemtudományos vizsgálat számára fellép, először reggel, amikor felébred, estig, amikor az ember ismét alvásba merül. Tudjuk, hogy az ember a fizikai testből, az éter

vagy élettestből, az asztrálestből és az Én-ből áll. Az emberi lényiségnek ez a négy tagja azonban abban a kapcsolatában, amit közönségesen az éber állapotra értünk, igazából csak az éber állapotában marad meg. Kiváltképpen szükséges, hogy lelkünk elé idézzük azt, hogy az alvás állapota során éjjel az ember alapjában véve egy egészen más lényiség; négy tagja ugyanis akkor teljesen másként kapcsolódik össze, mint a nappali éberlét során. Amikor alszik az ember, a fizikai test és az étertest az ágyban vannak; az asztrálest és az Én egy bizonyos módon eloldódtak a fizikai testtel és az étertesttel való összefüggésből, és – ha a szót nem tisztán térbeli, hanem szellemi értelemben értjük – a fizikai testen és az étertesten kívül vannak tehát. Az ember tehát emiatt az éjszaka során olyan lényiség, aki tulajdonképpen két részből áll: abból, ami fekvé maradt az ágyban, és abból, ami a fizikai testből és az étertestből kivált. Mindenekelőtt most azt kell tisztán látnunk, hogy az éjszaka során – attól a pillanattól, melyben elalszik az ember, addig a pillanatig, amikor reggel újra felébred – az, ami fekvé maradt az ágyban, a fizikai és az étertest, ha elhagyná ezeket az, ami egész nap eltölti őket – az, ami az asztrálestben és az Én-ben él –, ezek, mint olyanok, nem maradhatnak meg. És itt érkezünk oda, ahol a világtitkokba kissé mélyebben kell hatolnunk.

Amikor az ember fizikai testét tekintjük, tisztában kell lennünk azzal, hogy ez a fizikai emberi test, amit szemmel látunk és kezeinkkel érzünk, hosszú fejlődési

folyamatot hagyott maga mögött. Ezt a fejlődési folyamatot Földplanétánk egész fejlődése során haladta végig. Azok számára – akik ezzel az anyaggal kissé már foglalkoztak –, már ismert dolog, hogy Földünk korábbi állapotokon haladt át. Ahogyan az ember halad megtestesülésről megtestesülésre, ismételt földi életeken megy keresztül, Földünk is, mielőtt ahhoz az állapothoz érkezett volna el, amiben ma él, más állapotokon haladt át. Egy planétának éppúgy vannak korábbi megtestesülései, ahogyan az embernek vannak korábbi megtestesülései. A nagy Világban és a kis Világban minden az újratestesülés törvénye alatt áll. És Földünk, mielőtt ezzé a Földünkkel lett volna, egy olyan állapoton haladt keresztül, amit a „rég Holdnak” hívunk, mivel a mai Hold ennek a régi planétának a levált darabja. Nem a mai Holdat értjük tehát alatta, amikor a „rég Holdról” beszélünk, hanem egy planétát hasonlóan, mint ahogyan az mai Földünk is. – Nos éppen úgy, amint az embernél egy időköz telik el az egyik megtestesülés és egy új születés között, éppúgy a mi planétánk – amelyet Földnek nevezünk – megtestesülése és amit régi Holdnak nevezünk, annak születése között. És ugyanúgy állunk planétánknak azzal az állapotával, amelyet „Nap”-nak hívunk. Planétánk Hold-állapotát egy olyan állapot előzte meg, amelyet Nap-nak hívnak, és a Nap-állapotát megint a Szaturnusz-állapot előzte meg. Planétánknak így három korábbi megtestesülésére tekinthetünk vissza.

Emberi fizikai testünk legelső kezdeményeit a régi Szaturnuszon kapta. Ezen a régi Szaturnuszon a fizikai emberi testnek ekkor egy a mai emberi testtől természetesen teljesen eltérő első kezdeménye alakult ki. Mindaz, ami az embert ma fizikai emberi testén kívül alkotja, ezen a régi Szaturnuszon még nem volt megtalálható. Csak amikor a Szaturnusz a Napba változott át, tehát Földplanétánk második megtestesülése során jött ehhez a fizikai testhez az étertest is, s átítatta, impregnálta azt. És mi lett a következmény? A következmény az lett, hogy a fizikai emberi test átváltozáson ment keresztül: mássá alakították, létezésének egy másik módozatához jutott. Földünk Nap-megtestesülése során így létezésének második fokán áll a fizikai test. Minek a révén érte el ezt a második fokot? Azáltal, hogy – mialatt a Szaturnuszon még gépszerű, automatikus volt – a Napon bensőleg eleven testté vált. Az étertest, amely betago­lódott, alakította át a fizikai testet. A Holdon a fizikai testnek és az étertestnek ebbe az összefüggésébe húzódott be az asztrá­ltest. A fizikai test itt ismét átalakításra került, harmadszorra, az étertest csak második alkalommal. A Földön a fizikai testhez, az étertesthez és asztrális testhez végül az Én társult, és az Én, amely most ebbe a háromszoros összefüggésbe vonult be, ezt a fizikai testet ismét­el­ten átalakította, úgyhogy végül azzá a bonyolult összefüggéssé lett, aminek ma mutatkozik. Amit tehát ma az emberi fizikai testként maguk előtt látnak, egy sokszorosan átalakított lény, és ennyire bonyolulttá, ahogyan ma jelenik meg, csak azáltal vált, hogy négy fejlődési állapot­on ment keresztül.

Amikor mai fizikai testünkről beszélünk és állítjuk, hogy ugyanazokból a fizikai és kémiai anyagokból és erőkből áll, mint az ásványok kinn a kozmoszban, akkor azt is tisztán kell azonban látnunk, hogy e fizikai embertest és az ásvány között egy hatalmas különbség is fennáll. Amikor egészen elemi módon beszélünk, a fizikai emberi testnek egy ásvány – vagy mondjuk egy hegyikristály – fizikai testétől való különbségét azáltal hangsúlyozzuk, hogy így szólunk: A hegyikristály, ha kívülről össze nem törik, megtartja alakját. Az ember fizikai teste önmagától nem képes formáját megtartani; annyira, és csak addig tulajdona, amíg egy éterikus test, egy asztrális test és egy Én vannak benne. Abban a pillanatban, amint étertest, asztrális test és Én elválnak tőle, kezd a fizikai test valami teljesen mássá válni, mint ami a születés és a halál között: A fizikai és kémiai anyagok és erők törvényeit követi és felbomlik, mielőtt az ásvány fizikai teste fennmarad.

Valami hasonló az eset az étertesttel. Miután közvetlenül a halált követően étertest, asztrális test és Én a fizikai testtől elváltak, bizonyos idő múltán az étertest is elhagyja az asztráltesttel és az Én-nel való kapcsolatát és a világéterben oldódik fel, úgy, ahogyan a fizikai test a Föld-birodalomban. Az étertestből akkor csak az az extraktum marad vissza, melyről több ízben szólottunk. Az emberrel egyesülve marad meg. Így azt mondhatjuk, hogy az ember fizikai teste bizonyos vonatkozásban tényleg ugyanolyan értékű, mint a bennünket környező ásványvilág. Mégis azt a nagy

különbséget is lelkünk elé kell állítanunk, ami az ásványvilág és a fizikai embertest közt áll fenn.

Valaki azt mondhatná, hogy hiszen éppen azt hallottuk, hogy a Szaturnuszon fizikai testünket nem járta még át étertest, sem asztrálestest, sem pedig Én, mivel ezek csak a Napon, a Holdon és a Földön tagolódtak hozzá; akkor tehát az ember fizikai teste – mondhatni – tényleg ásvány-értékű volt. – Felsoroltuk azonban ahogyan ennek a fizikai testnek három egymás utáni átváltozása követte ezt a régi állapotot, amelyben a Szaturnusz-lét során volt. De a mai ásvány sem képes, az, amelyet halott ásványként tekintenek, fennállani úgy, hogy pusztán fizikai testet foglaljon magában. Tisztázzák magukban, hogy erre a mi fizikai világunkra igaz ugyan, amit mondunk és mondanunk kell: hogy tehát az ásványnak csak fizikai teste van. Itt, a fizikai világban az ásvány csak fizikai testtel rendelkezik, azonban ez nem abszolút értelemben igaz. Pontosan ugyanúgy, ahogyan a fizikai test, amikor előttünk van, étertestét, asztrális testét és Én-jét, amelyek hozzá tartoznak, hordja magában, úgy az ásványnak sem fizikai teste van csupán, hanem éterteste is, asztrálestete is és Én-je is; éppen csak magasabb világokban található lényiségének ezek a magasabb tagjai. Van éterteste az ásványnak. De az az úgynevezett asztrális világban van; van az ásványnak asztrális teste, de az az úgynevezett devacháni vagy égi világban van és egy Én-je, de az egy még magasabb vagy szellemi világban található. A fizikai emberi test tehát az ásvány

fizikai testétől annyiban különbözik, hogy a fizikai testben itt ebben a fizikai világban az éber állapotban étertestét, asztrálestét és Én-jét hordozza magában; az ásvány azonban itt sem étertestét, sem asztrálestét és Én-jét sem hordja magában, hiszen tudjuk, hogy világunkon kívül egyéb világok is léteznek. Azt a világot, amelyet közönségesen érzékeinkkel észlelünk, az asztrális világ és ezt megint egy devacháni világ – amely egy alacsonyabb és egy magasabb devacháni világba tagolódik – hatja át.

Az ember az ásvánnyal szemben azáltal kitüntetett lény, hogy nappali ébrenléte során a három többi tagját is magában hordja. Az ásványnak nincsenek itt meg ezek a tagjai. Ellenben ezt úgy kell elképzelnünk, hogy az ásvány egyáltalában nem teljes a fizikai síkon. Gondoljanak egy emberi ujjkőrömrre. Egyet értenek velem, hogy ezt az emberi ujjkőrömöt a természetben sehol sem képesek önmagában megálló lényiségként megtalálni; előfeltételezi ugyanis, – hogy növekedhessen –, az emberi organizmus többi részét is; nem lehet meg enélkül.

Képzeljének most el egy kis lényt, amelynek csak arra szolgáló szeme volna, hogy az Önök ujjkőrmeit lássa, de arra szolgáló képessége nem lenne, hogy teljes organizmusukat is lássa. Egy ilyen kis lény ekkor az egész téren keresztülnézne, azonban csak ujjkőrömöt látna. Az ásványok itt mintegy az ujjkőrömök szerepét játsszák, és az ásványokat akkor szemlélik csak teljesen, ha magasabb világokba

emelkednek. Ott található étertestük, asztrálestük és így tovább, és itt csak fizikai tagjaik. Mindezt állandóan szem előtt akarjuk tartani, hogy tisztázzuk, a magasabb szellemi valóságban nem létezhet olyan lény, amely valamilyen módon nem rendelkeznék étertesttel, asztrálesttel és Én-nel. Egy fizikai lény nem létezhet, ha nem tartozik egy étertesthez, asztrálesthez és egy Én-hez.

Azonban abban, amit ma már elmondottunk, tulajdonképpen egy bizonyos ellentmondás rejlik. – Azt hallottuk, hogy az ember, amikor alszik, éjjel teljesen más lény, mint nappal, amikor ébren van. Nappal ez az emberi lény teljességgel megmagyarázható: négytagú lényiségként áll ekkor előttünk. Most azonban az alvó emberhez közeledünk és fizikai lényisége tekintetében vonjuk vizsgálat alá. Fizikai testet és étertestet az ágyban találjuk, az asztrálestet és Én-t pedig kívül. Itt adódik az ellentmondás, hogy ui. olyan lényvel volna dolgunk, melyet asztrálest és Én elhagytak. A kő nem alszik; éterteste, asztrálestje és Én-je nem hatják át, viszont mindig ugyanabban a kapcsolatban maradnak meg vele. Az embernél minden éjjel eltávozik az asztrálest és az Én. Éjjel nem törődik fizikai testével és étertestével és ezeket minden éjjel önmagukra hagyja. Ezen a tényen nem mindig gondolkodunk egészen alaposan el. Az emberrel minden éjjel megesis ez a változás, hogy tulajdonképpen szellemi emberként búcsút mond fizikai testének és étertestének, amelyeket önmagukra hagy. Ezek azonban önmagukban nem képesek fennmaradni; ugyanis egyetlen fizikai test

és egyetlen étertest sem képes fennmaradni önmagában, még magát a követ is magasabb tagjainak kell áthatniok. És így könnyen megértik, hogy teljesen lehetetlen, hogy fizikai testük és étertestük éjjel asztrálest és Én nélkül maradjanak az ágyban. De mi is történik az éjszaka során? Asztrálestük és Én-jük nincsenek fizikai testükben és étertestükben, ellenben egy másik Én és másik asztrálest van bennük! Ez az a pont, ahol a szellemtudomány az isteni-szellemi létre utal, a magasabb szellemi lényiségekre. Mialatt éjjel Én-jük és asztrálestük elhagyták fizikai testüket és étertestüket, az Önök fizikai és étertestében ténylegesen magasabb isteni-szellemi lényiségek asztrálesté és Én-je tevékenykedik. Ez pedig a következőkből ered:

Ha az emberiség fejlődésének a Szaturnusz állapotban induló egész vonulatát tekintjük, a Nap- és Hold-állapoton át egészen a Földig, azt mondják majd: A Szaturnuszon is a fizikai embertest volt csak meg; sem emberi étertest, sem emberi asztrálest, sem pedig emberi Én nem volt a fizikai testben. Ez a fizikai test azonban akkor éppoly kevésbé volt képes önmagában egyedül fennmaradni, ahogyan ma a kő sem állhat meg egyedül. A fizikai test akkor azáltal tudott csak fennmaradni, hogy isteni-szellemi lényiségek éterteste, asztrálesté és Én-je járták át. Isteni-szellemi lényiségek lakoztak és maradtak is meg benne. És amikor a Napon egy saját étertest érkezett ebbe a fizikai testbe, úgy – hogy úgy mondjuk – csak a kisebb emberi étertest keveredett el az isteni-szellemi lényiségek korábbi étertestével. És ez így volt már a régi

Szturnuszon; már a Szturnuszon is isteni-szellemi lényiségek járták át a fizikai testet. És ha ezt helyesen értettük, a mai ember mélyebb megismeréséhez jutunk, és abban a helyzetben vagyunk, hogy most megismételjük és jobban megértjük azt, amit a keresztény ezoterikában kezdettől fogva tanítottak.

A külső keresztény exoterikus tan mellett mindig is ápolták ezt a keresztény ezoterikát. Többször is rámutattam arra, hogy a kereszténység nagy apostola *Pál*, hatalmas lángoló szónoki képességét használta arra, hogy a népeknek a kereszténységet tanítsa, s hogy egyidejűleg azonban egy ezoterikus iskolát is alapított, aminek vezetője *Dionysios Areopagita* volt akit az Apostolok Cselekedetei (17, 34) említ. Ebben az athéni keresztény-ezoterikus iskolában, amelyet közvetlenül maga Pál alapított, a legtisztább szellemtudományt tanították. És azt, amit itt tanítottak, lelkünk elé tudjuk idézni, miután az erre szolgáló építőköveket előző vizsgálódásaink során szereztük meg.

Ebben a keresztény-ezoterikus iskolában is ezt mondták: Ha az embert vizsgálod, amint éber nappali emberként van előtted, akkor fizikai testből, étertestből, asztrálestestből és Én-ből áll, ha a szavak nem is pontosan ezek voltak, ahogyan azokat ma használjuk, ez azonban nem lényeges. Akkor azonban arra is utaltak, hogy hol is áll fejlődésében az ember. Ez az ember, ahogyan ebből a négy tagból áll, egyáltalán nem marad úgy, ahogyan számunkra megjelenik. Ha az embert tisztán a négy tagból fel-

építettként akarjuk vizsgálni, úgy ne a jelenlegi embert vizsgáljuk, hanem a fejlődésben messze – a lemuriái időkig – kell visszamennünk. A Lemuri időkben az emberhez – aki akkor fizikai testből, étertestből és asztrális testből állt – még az Én is társult. Akkor el lehetett tiszta értelemben mondani: Az ember fizikai testből, étertestből, asztrális testből és Én-ből állott. Azóta azonban minden ember sok megtestesülésen haladt át. De mi is az értelme ennek az inkarnációkon keresztül vezető fejlődésnek? Az inkarnációkon keresztül haladó ennek a fejlődésnek az értelme pedig az, hogy az Én megtestesülésről megtestesülésre dolgozik magán, hogy lényiségének e három tagját átalakítsa. Elsőnek asztráltestének átalakításába kezd. Egyetlen átlagembernél sem olyan ez az asztrális test, amilyen volt, mielőtt az Én első földi megtestesülése során dolgozott rajta. Az első földi megtestesülés során az Én belülről kifelé alakított át bizonyos képzeteket, érzéseket és szenvedélyeket, amelyek eredetileg jutottak az embernek; és inkarnációról inkarnációra, az Én munkájának a révén egyre több kerül átalakításra. Úgyhogy azt mondhatjuk: Az embernek ma nem csupán a fenti négy tagja – fizikai test, étertest, asztrális test és Én – van meg, hanem az Énnek az asztrális testen belüli munkája folytán egy olyan résszel is rendelkezik, amely magának az Én-nek a teremtménye. És ma az asztráltest minden embernél két részre oszlik: az Én által átalakított és egy az Én által nem átalakított részre. És ez egyre tovább halad majd, s minden ember számára eljön az idő, amikor egész asztrálteste Én-jének a teremtményévé válik. A keleti bölcsességben megszokták, hogy az

asztrális testnek azt a részét, amelyet az Én átalakított már, Mánász-nak – nyelvünkön Szellem-Én-nek – nevezzék. Ezáltal az ember továbbra is négy tagjából áll; most azonban öt részt különböztethetünk meg, s ezek: fizikai test, étertest, asztrálest, és ötödik részként az asztrális test átalakított része, a Mánász vagy Szellem-Én. Ezért így mondhatjuk: Minden embernél olyan az asztrális test, hogy Mánászt vagy Szellem-Ént foglal magában. Ez az Én műve, az Én munkájának eredménye. Az ember még tovább fog dolgozni önmagán. A Föld további megtestesüléseken halad majd át. Az ember lassanként eléri azt a képességet, amit ma a beavatott elérni képes, hogy étertestén is dolgozik. De az átlagember is dolgozik ezen, már ma is; és amennyit étertestéből az Én termékévé alakított át, ezt hívjuk Buddhi-nak vagy Életszellemnek. Végül pedig elér oda az ember, hogy az Én-ből fizikai testét alakítsa át, és amennyit fizikai testéből az Énből kiindulva alakít át, azt Átmán-nak, vagy a Szellemembernek nevezzük.

Emeljük tekintetünket egy igen távoli jövő felé, amikor már a Föld további planéta formákat, további megtestesüléseket tud majd maga mögött, amikor – ahogyan azt a szellemtudományban mondjuk – a Jupiter-állapoton, a Vénusz-állapoton és a Vulkan-állapoton áthaladt már. Az ember ekkor egy lényegesen magasabb fokon áll majd, és teljes asztrális testét Mánász-szá vagy Szellem-Énné, egész étertestét

Buddhivá vagy Életszellemmé, és egész fizikai testét Átman-ná vagy Szellem-Ember-ré alakította majd át.

Hasonlítsuk csak össze ezt az embert, ahogyan Földünk pályájának végén áll majd előttünk, azzal az emberrel, aki a Föld pályájának kezdetekor volt jelen. Ebből az emberből kezdetben csak fizikai teste volt meg. Ezt a fizikai testet étertest, asztrálist és Én hatották át, ezek azonban isteni, magasabb lényiségekhez tartoztak; azok csupán lakoztak ezekben. A Föld pályájának végére az embert áthatja Én-je; és ez az Én maga lakozik az asztrálistben, amikor Mánász-ként vagy Szellem-Én-ként vonta át asztrális testét. Ez az Én akkor átvonta az étertestet, s azt teljesen áthatja a Buddhi vagyis az Életszellem, és a fizikai testet tökéletesen az Átmán vagy a Szellem-Ember, az Én produktuma vonja át. Hatalmas a különbség a fejlődésének kezdetén és a fejlődésének a végén álló ember között! De éppen annak a révén, hogy ezt a különbséget világosan lelkünk elé idézzük, válik megmagyarázhatóvá az, amit szándékosan el-lentmondásként állítottam oda – az alvási állapot. Éppen abból a formából, ahogyan a keresztény ezoterika megmagyarázta ezt, válik számunkra minden érthetővé. Tisztában kell lennünk vele: Mi az, amikor a föld fejlődésének céljához érkezett majd el, ami akkor fizikai testként kerül elé? A mai fizikai test? Egyáltalában nem! – hanem az, amit majd az Én művelt ezzel a fizikai testtel. Teljesen átszellemítetté válik ez a fizikai test, éppígy az étertest és ugyanígy az asztrális test. Átszellemített volt

azonban már, és az étertest és az asztrális test is, még mielőtt az ember Én-jéből át-szellemítette volna őket. maga a kő is jelenleg, amint mondtuk, étertest által, asztráltest által és Én által – melyek magasabb szellemi világokban lakozva tartoznak a kőhöz – át van szellemítve. Így majd megértjük, hogy igaza van a keresztény ezoterikának, amikor azt mondja: Világos, hogy amit ma fizikai emberi testként látni, azt az ember még képtelen uralni az ember ugyanis nem jutott el még fejlődésének végéhez, ahol majd Én-jéből elindulva egészen a fizikai testbe menően fog dolgozni. Azt sem, amit étertestében hord, sem képes még uralni; az ember ugyanis nem jutott még fejlődésének végéhez, ahol majd Én-jéből elindulva egészen a fizikai testbe menően fog dolgozni. Azt sem, amit étertestében hord, sem képes még uralni; uralni azt akkor lesz majd képes, amidőn a föld a Vénusz-állapotban lesz majd. Az ember tehát Én-jéből eredően nem képes még uralni fizikai testét és étertestét. Akkor tudja uralni majd őket, amikor Buddhi-t és Átmán-t fejlesztett már ki. Egy ilyen fizikai és étertestet azonban szellemi módon kell uralni. Annak, amit maga az ember lesz majd képes megadni a fizikai testnek és az étertestnek, már most bennük kell lennie. Ma is meg kell lenniük már az étertestben és a fizikai testben azoknak a szellemi részeknek, amelyeket egyszer az Én képes majd adni nekik. Ezek kezdetben már a fizikai testben megvoltak, amikor az ember a Szaturnuszon volt; benne voltak amikor a Napon volt, és benne is maradtak. Így joggal mondja a keresztény ezoterika: már ma megvan a fizikai embertestben az, ami egykor benne lesz, amikor az ember fejlődésének csú-

csán áll majd, ez azonban isteni Átmán, isteni-szellemi lényiség; és az étertestben már megvan a Buddhi, azonban isteni Életszellem. És az ember asztrálteste, mondtuk, két részből áll, abból a részből, melyet már ural az ember és abból, amelyet nem ural még. Mi van vajon abban, amit nem ural még? Úgyszintén Szellem-Én, azonban isteni Szellem-Én! Az asztrális testnek csak abban a részében, amiben az Én az első inkarnáció óta tevékenykedett már, él az ember tulajdonképpeni szellemi élete. Íme, így áll előttünk az ember.

Vizsgáljuk most éber állapotában. Mit mondunk majd erre? Az, ahogyan számunkra megjelenik, a fizikai test csak külső oldal. Belül pedig az, amit Atmikus lényiségnek nevezünk. Belül isteni-szellemi, magasabb lényiségű, s isteni-szellemi, magasabb lényiség járja át. Éppígy az étertestnél. Külsőleg az, ami a fizikai testet összetartja, belül pedig isteni Életszellem. És magát az asztráltestet is isteni Szellem-Én hatja át. Az asztráltestnek csak az átalakított része olyasmi, amit az Én ebből az egész összefüggésből már meghódított magának.

Nézzünk rá most az alvó emberre. Ez az ellentmondás itt azonnal megszűnik. Az alvó emberhez fordulva látjuk, hogy az ember mint asztráltest és Én kinn van. Az ember minden éjjel nyugodtan elhagyja fizikai testét és étertestét. Ha fizikai testét anélkül hagyná el, hogy egy isteni-szellemi gondoskodnék amarról, reggel szétrombolva találna rá fizikai testére. Egy isteni-szellemi fizikai és egy isteni-szellemi éteri

van benne, és marad benne, amikor a fizikai test és étertest az ágyban fekszenek és az asztrálest és Én kinn vannak. Fizikai testet és étertestet Isteni-Átmikus és Isteni-Buddhikus lényiség hat át.

Tekintsünk most vissza Földfejlődésünk kezdetére, amikor az emberben az Én még semmit sem hódított meg. Amikor az ember első inkarnációja előtt állott, az Én nem kapcsolódott még a három taggal, fizikai testtel, étertesttel és asztrálesttel. A Holdról fizikai test, étertest és asztrális test jöttek át, és csak a Földön jött ebbe az Én. Bennük volt ellenben az isteni Én; nem maradhattak volna meg, ha ez az isteni Én át nem hatotta volna teljesen őket. Az asztrálestet egy Isteni-Szellemi-Én járta át, az étertestet egy isteni Életszellem, és a fizikai testet egy Isteni-Átmikus vagy Szellem-Ember vonta át. – Most pedig tekintsünk még tovább, vissza a Hold-, Nap- és Szaturnusz-fejlődésre. A Szaturnuszon az isteni Életszellem, amely éjszaka az ágyban fekvő emberben lakozik, olyan volt, hogy az emberi testet, méghozzá a fizikai testet úgy alakította, mint valami ásványit; a Nap-állapotban mint valami növényit alakította; a Holdon úgy alakította, mint valami, ami örömet és fájdalmat érez, „Én”-t azonban magának nem volt képes mondani. Ezeket a legalsóbb fokokat járta végig. És most átlépünk a tulajdonképpeni Földfejlődésbe.

A fizikai emberi testnek itt egy további átváltozás keretében, amelyen át kellett haladnia, kellett még tökéletesebbé válnia, mint előzőleg. Előzőleg mire nem volt

képes? Mi az, ami teljesen idegen volt számára? Mi az, amit az isteni szellem önmagának tartott meg? Mi az, amit még egyáltalán nem bízott az emberi testre? Ez pedig az a képesség volt, hogy a bensőből hallassa a lelkeszerűséget! Néma volt ez a Holdon állatfokon álló emberi test. Az a képesség, hogy a bensőt kifelé hallassa, még Istennél volt. Nem bízták még rá saját lényére. Ha vannak is állati lények, amelyek ma hangot tudnak már adni, az mégis valami más; még teljesen eltérő körülmények közt élnek, hangot adnak ugyan, azonban az Istenség hangzik fel bennük. A belső lélekszerűnek szavakban történő kimondása csak a Földön vált az ember osztályrészévé. Az emberek előzőleg némák voltak. A szónak ez a képessége az emberi lényhez tehát a Földléttel érkezett el.

Vegyük most szemügyre mindazt, amit ma felvonultattunk lelkünk előtt, akkor azt fogjuk mondani: Az egész fejlődést úgy irányították, hogy a beszélés képessége, a Szó Istennél volt eredetileg és, hogy Isten előbb az előfeltételeket teremtette meg, hogy a fizikai készülék elnyerje a képességet, belülről hangozzon fel ez a Szó. Mindent így irányítottak és vezettek. Ahogyan a virág a magvában, a hangot adó, a beszélő ember, a szó- és Logosz-áldotta ember már a Szaturnuszon megvolt magvában. A hangzás azonban a magban rejtve volt meg; előbb kifejlődött még a magból, úgy, ahogyan a teljes növény a magban rejtve van és fejlődik ki abból.

Nézzünk csak vissza a fizikai emberi testre, ahogyan az már a Szaturnuszon megvolt, és kérdezzük: Honnét származik ez a fizikai emberi test? Mi legvégsőbb ősoka? Mi az, ami nélkül a teljes fejlődést soha sem csinálhatta volna végig? A Logosztól jön, vagyis a Szótól. Ugyanis akkor, már a Szaturnuszon úgy irányították ezt a fizikai emberi testet, hogy később, beszélővé, a Logosz tanújává vált. Az, hogy Önök ilyen alakot öltöttek, hogy ennek az emberi testnek a mai alakja van, onnét ered, hogy teremtésünk egész tervének a „Szó” képezte alapját. A Szóra tekintettel nyert elrendezést az egész emberi test, és kezdettől fogva az az adottság jutott osztályrészéül, hogy végül a Szó fakadhasson elő belőle. Amikor ezért az ezoterikus keresztény erre a fizikai ember testre tekint és kérdi: Mi is eredeti ősképe, s mi annak vetülete? Úgy azt mondja: Ennek a fizikai embertestnek az ősképe a Szóban vagy a Logoszban található; a Logosz vagy a Szó dolgozott kezdettől fogva a fizikai ember testben. És még ma is tevékeny a Logosz: Amikor a fizikai emberi test az ágyban fekszik, az Éntől elhagyottan, akkor az Isteni Logosz dolgozik az ember által elhagyott lénytagokban. Amikor a fizikai test legelső eredete irányában kérdezzünk, úgy azt mondjuk: Az első a Logosz, vagyis a Szó.

Most pedig haladjunk tovább a fejlődésben. A Szaturnusz a Nap-állapotba ment át; az emberi fizikai testbe az élettestet tagolták be. Minek kell azonban közrejátszania ahhoz, hogy a továbbmenet úgy történhessen, ahogyan valóban megtörtént?

Míg a Szaturnuszon a fizikai test egyfajta gép, egyfajta automata volt, azonban a Logosztól tökéletesen átjártan és fenntartva, a Napon az életttest tagolódott be, és benne az isteni Életszellem dolgozott. A Szaturnuszon, így mondanánk, az emberi test a Logosz kifejeződése. Elmúlik a Szaturnusz; ez az emberi test a Napon újonnan testesül meg; itt a fizikai testbe az Életszellem által áthatott életttest tagolódik be. A Logosz a Napon létté lett, amennyiben az embert egy magasabb fokra emelte. A Logosz létté lett a Napon! És most menjünk tovább. – A Holdon az asztrális test tagolódik az emberbe. Mi az asztráltest? A szellemi látó tudat számára ma is olyan aurának jelenik meg, amely az embert körülveszi. Fénytest, amely csak a jelenlegi tudatban nem látható. Amikor azonban a szellemi látó tudatban feltűnik, akkor fény, szellemi-fény; és fizikai fényünk átalakított szellemi fény csupán. A fizikai napfény is a szellemi-isteni aurikus világfény megtestesülése. Az képezi alapját. Létezik egy fény a mai világban, mely a Napról árad az emberhez. Van azonban egy másik fény is, amely benső fényéből áramlik ki. A Holdon az ember asztrális teste világított még a körülötte található lények számára. A Holdon így jött a fizikai testhez és étertesthez még az ember asztrális fénytete is.

Most pedig tekintsünk a fejlődés egész menetére. A Szaturnuszon fizikai testünk van a Logosz kifejeződéseként. A Napon az étertest jön hozzá az Életszellem kifejeződéseként: A Logosz létté lett. A Holdon a fényttest jön hozzá: Az élet fénné lett!

És íme előttünk az emberi test fejlődésének menete. – Amikor az ember a Földre lépett, az isteni-szellemi lényiségek teremtménye volt. Akkor azáltal lehetett meg, hogy fizikai testében, étertestében, asztrális testében a Logosz élt, aki élet volt és aki fényé lett. Most pedig mi történt a Földön? Az ember számára és az emberben az Én lép színre. Azáltal azonban, hogy az Én csatlakozott hozzá, az ember képessé lett nem csak élni a fényben és az életben, hanem képessé lett, hogy mindezt kívülről szemlélje, a Logosszal, az étellel, a fényvel szembeálljon. Ezáltal lett mindez materiális számára, jutott materiális létre. – És ha a gondolatot idáig vittük, akkor körülbelül rögzítettük is a pontot, ahol a legközelebbi alkalommal kezdjük majd és megmutatjuk, hogyan vált az Istenségből előjött emberből tulajdonképpen a mai Én-nel megáldott ember. Látjuk ugyanis, hogy a mai Én-megáldott embert megelőzően az isteni emberelőd volt meg. Azt, amit az ember Én-je révén hódított meg, minden éjjel elvonja fizikai testétől és étertestétől; az., ami mindig benne volt, benne marad és ellátja fizikai testét és az étertestet, amikor az ember hűtlenül elhagyja azokat és nem törődik velük. Az őseredeti szellemi-isteni lényiség lakozik itt benne.

Mindaz, amit a keresztény ezoterika kifejezéseivel a lét mély titkaként igyekeztünk bemutatni, és ami azok számára, kik az első időkben a „Logosz szolgái” voltak, közkeletű volt, a János-Evangéliumban nagy, tömör mondatokban félreérthetetlenül kimondásra került. Helyes, értelemszerű módon kell csak lefordítani ezeket az első

szavakat. Ténylegesen helyes fordításuk esetén ezek a szavak azt a tényállást szolgáltatják, amit az imént mutattunk be. Helyezzük ezt a tényállást – hogy egész pontosan fogjuk fel értékét – még egyszer lelkünk elé.

Kezdetben a Logosz volt, a fizikai emberi test ősképeként, és ő volt minden dolog alapja. Minden állat, növény, ásvány később jött létre. A Szaturnuszon mindebből ténylegesen az ember volt csak meg; a Napon az állatvilág jött ehhez, a Holdon a növényvilág és a Földön az ásványvilág. A Napon a Logosz életté lett, és a Holdon fényé lett; és ez, amikor az ember Énnel-megáldott volt, az ember elé került. Az embernek azonban meg kellett tanulnia felismerni, hogy mi volt a Logosz és milyen módon jut végül is megjelenésre. Először Logosz volt, azután életté lett, azután fényé lett, és ez a fény él az asztrálestben. Az emberi bensőbe, a sötétségbe, a nem-megismerésbe világított a fény. És a Földlétnek az az értelme, hogy az ember a bensőben győzze le a sötétséget, hogy megismerhesse a Logosz fényét.

Tömör, talán – ahogyan néhányan mondják majd – nehezen érthető szavak ezért a János-Evangélium első szavai. Dehát azt, ami a legmélyebb a világban, triviális szavakkal kellene kifejezni? Nem különös felfogás-e, egyenesen a szentség kigúnyolása, amikor azt hallani, hogy egy zsebóra megértéséhez az kell, hogy értelmével mélyen elmerüljön a dolog lényegében az ember, a világban lévő Isteni megértéséhez pedig az egyszerű legigénytelenebb, legnaivabb emberi értelemnek is elégségesnek kellene

lennie!?! Igen, rossz, hogy a mai, modern emberiség körében megtörténhetett, hogy amikor a vallási kútfők mélységére történik utalás, azt mondják: Ó, mire is valók ezek a bonyolult fejtegetések, itt mindennek igénytelennek és egyszerűnek kell lennie! Azonban senki más, csak akiben az a jó szándék és az a jó akarat él, hogy a nagy kozmikus tényekben elmerüljön, hatol az olyan szavak mély értelmébe, mint amelyek az Evangéliumok legmélyebbikének, a János-Evangéliumnak a kezdetén állanak. Ezek annak a körülírásai, amit az imént tárgyaltunk meg. Most pedig fordítsuk le a kezdő szavakat:

„Kezdetben volt a Szó, és a Szó Istennél volt, és egy Isten (vagy isteni) volt a Szó.

Ez kezdetben Istennél volt.

Minden ezáltal lett és ezen a Szón kívüli által a teremtettek közül semmi nem lett.

Benne volt az élet, és az élet lett az emberek világossága. És a világosság a sötétségbe világított, de a sötétség nem fogta fel.”

Azt, ahogyan a sötétség lassanként eljut felfogásához, mondja el a továbbiakban a János-Evangélium.

III.

Az Én-tudat kifejlődése. A Föld hivatása: a Szeretet Kozmoszává válni.

Hamburg 1908. május 20.

Láttuk tegnap, milyen mély tartalom rejlik a János-Evangélium első szavaiban, és vizsgálatainkat abban foglalhatjuk össze, hogy ezt mondjuk: Láttuk, hogy a János-Evangélium írója az őstávoli múltbeli előember létesülésére-alakulására utal, arra, amint keresztény értelemben mindent a Szóra vagyis a Logoszra vezetünk vissza, amely már a régi Szaturnusz-korszakban teremtő volt, s amely utóbb létté, és azután világossággá lett, – létté, mialatt Földünk Nap-állapotát járta végig, – világossággá, mialatt régi Hold-állapotát teljesítette. Azt, amivé tehát az ember a három planéta-állapot során, isteni-szellemi erők és lényiségek befolyása alatt, amikor Földünk ezzé a mostani planétánkká vált, emberi Én-nel áthatva, lett. Ezért ezt lehet mondani: egy-fajta magként érkezett a régi Holdról egy lényiség a Földre, amely

fizikai testből, amely az isteni szóból keletkezett,
éter- vagy élettestből, amely az isteni Életből keletkezett,
asztrális testből, amely az isteni Világosságból keletkezett,
állott.

Ennek a lényiségnek a bensejében gyúlt fel magának az Én-nek a fénye a Földlét során. Ez a hármas testiség: fizikai test, étertest és asztrálestest vált képessé, hogy magában az „Én-vagyok”-ot kimondja, úgyhogy bizonyos értelemben a Föld fejlődését az „Én-vagyok”, az ember öntudata kifejlődésének nevezhetjük. És ez az „Én-vagyok”, ennek a teljes öntudatnak a képessége a földi emberiség fejlődése során lassan és fokozatosan bontakozott csak ki. Tisztáznunk kell a magunk számára, milyen is volt a földi emberiség-fejlődés, amidőn benne lassan és fokozatosan megszületett az Én, a teljes öntudat.

Földfejlődésünkben volt egy idő, a régi lemuriai időnek hívjuk; ez a legrégebbi idő, amikor a Földlét során az ember abban az alakban, amiben általában ma megvan, fellépett. Első alkalommal történt meg az a régi lemuriai időkből, amit az Én, az ember tulajdonképpen legbensőbb lényiségének a három testben, az asztrális testben, étertestben és fizikai testben történő megtestesülésének nevezünk. Ezt követte az Atlantiszi idő, amikor az ember legnagyobb részét a régi Atlantiszi Kontinensen, azon

a szárazföldön, amely ma az Atlanti Óceán alját képezi, lakott, s amely a hatalmas Atlantiszi áradat által pusztult el, amelyre való emlékezés majdnem minden nép özvíz mondájában megtalálható. Az ember azután, legbensőbb lényiségét illetően egészen napjainkig egymásra következő megtestesüléseken haladt át. Lelkeink egy háromtagú lényiségbe, amely fizikai testből, étertestből és asztrális testből állott – ahogyan azt megismertük – először a lemuriai időkben testesültek meg. Ami megelőzte ezt, bízunk egy későbbi vizsgálatra. Messze kell tehát visszamennünk, ha a fejlődés menetét vesszük szemügyre, és az ember csak lassan és lépésben fejlődik mai létéig. Mit nevezünk a szellemtudomány értelmében „mai létünknek”?

Mai létünknek egy tudatállapotot nevezünk, amilyennel ma az ember rendelkezik reggeltől – amikor felébred – kezdve estig, amikor elalszik. Ez alatt az ember a maga külső fizikai érzékein keresztül látja a dolgokat maga körül. Estétől – amikor elalszik – reggelig, amikor felébred, nem látja maga körül a dolgokat. Miért van ez így? Tudjuk, ez abból az okból van így, mivel a mai fejlődési körülmények mellett a tulajdonképpeni belső ember, tehát Én és asztrális test, nappal a fizikai testben és étertestben a fizikai síkon, vagyis a fizikai világban vannak.

Ekkor az asztrális test és az Én használhatják a fizikai érzékszerveket, hallani képesek és látni kinn, és képesek észlelni a fizikai dolgokat. Estétől, amikor az ember elalszik, reggelig, amikor felébred, az Én és asztrális test a fizikai világon kívül, az

asztrálsíkon vannak. Itt el vannak választva a fizikai szemektől és fizikai fülektől, képtelenek észlelni azt, ami körülöttük van. Ez az állapot, a nappali ébrenlét és éjjeli alvás közötti ilyen váltakozás csak lassan és lépcsőként fejlődött ki. Nem így volt ez még, amikor az ember a régi lemuriai időben először haladt át fizikai megtestesülésen. Az ember akkor a napnak igen rövid idejében – egyáltalán nem annyira hosszán, mint ma – volt csak Én és asztrálestet vonatkozásában fizikai testében. Azáltal azonban, hogy az ember hosszabb időn keresztül volt fizikai testén kívül, s rövidebb időre szállott csak le éberén fizikai testébe, az élet a lemuriai időben még egyáltalában teljesen más volt. Az a körülmény, hogy az ember éjszaka teljesen tudattalan, amikor éppen nem álmodik, igen lassan és lépésenként állt csak elő. A nappali és éjszakai tudatnak a lemuriai idő alatt még teljesen más megoszlása volt. Valamennyi ember homályos szellemi látó tudattal rendelkezett még. Amikor éjjel a fizikai testen kívül, a szellemi világban voltak, maguk körül – ha nem is annyira tisztán, mint ahogyan az ember ma látja nappal a fizikai világokat – a szellemi világot észlelték. Ezt az észlelést nem szabad egyszerűen a mai álmodással összehasonlítani. A mai álom mintegy utolsó, egészen elcsökevényesedett maradványa csak ennek a régi szellemi látásnak. Mindenesetre az ember akkor olyan képeket észlelt, mint amiket álomban ma is észlel; ezeknek a képeknek azonban nagyon valóságos jelentősége volt. Lássuk tisztán, milyen jelentőséggel bírtak ezek a képek.

A régi időkben az ember, amikor a huszonnégy óra – amely sokkal rövidebb volt, mint ma – rövid részében a nappali tudatban élt, a külső fizikai testeket csak egészen tompán, mintegy ködbe burkolva láthatta. Az, hogy a fizikai dolgokat úgy látták meg, mint ma, csak egészen lassan jött el. Nappal az ember akkoriban a fizikai testeket közelítőleg, ködbe burkoltan látta, úgy, mint amikor ma, ködös napon este az utcára lépve, a lámpákat ködbe burkolva, egyfajta fény-aurában veszik ki. Ez ugyan látszólagos csupán, az ember azonban először így látta meg önmaga körül felmerülni a fizikai testeket. És amikor alvásba merült, nem tudattalanságba merült el, hanem akkor az alvástudat során képek merültek fel, színekben és formákban fellépő képek. Az ember körül olyan világ volt akkor, amihez képest a mai legelevenebb álmvilág ködbefoszló gyenge utóhang csupán. Ezek a képek a környezetbeli lelkit és szellemit jelentették.

Amikor tehát akkoriban földi pályájának kezdetén, az ember az éjszakai vándorlása során egy számára veszedelmes lényhez közeledett, azt nem úgy látta, ahogyan ma – tehát nem az oroszánt, amely közeledett feléje, oroszán alakjában –, hanem egy szín- és formaképet látott felmerülni, és az ösztönösen mutatta meg számára: Valami számodra veszélyes van itt, fel fog falni és ezért ki kell előle térned. A szellemi-lelkinek valóságos tükörképei voltak, amelyek az embert körülvették. Éjszaka során minden szellemi-lelkit meglátott az ember és igen lassan, fokozatosan ment

végbe úgy a fejlődés, hogy az ember egyre hosszabb időre merült alá fizikai testébe, az éj egyre rövidebbé lett, a nap egyre hosszabb ideig tartott. És mennél inkább szokott bele fizikai testébe az ember, annál inkább tűntek el az éjszakai szellemi-látásos képek, annál inkább merült fel a mai nappali tudat. Nem szabad azonban megfeledkeznünk arról, hogy tényleges valódi öntudatot – amelyet az embernek a Földlét során kell küzdve megszereznie – egy a fizikai testbe történő alámerülés útján lehet csak megszerezni. Nem önálló lénynek, hanem az isteni-szellemi lényiségek – amelyekből fakadt – egy tagjának érezte régebben magát az ember. Ahogyan a kéz az organizmus egy tagjának érzi magát, úgy érezte magát az ember, amikor tompa szellemi látása volt még, az isteni-szellemi tudat, az isteni Én egy tagjának. Nem azt, hogy „Én-vagyok”, mondotta volna magáról az ember, hanem „Isten van – és én őbenne”.

A Föld számára azonban, ahogyan azt egyre jobban megértjük majd, s amely fejlődése során Szaturnuszként, Napként és Holdként három korábbi fokozaton haladt keresztül, a Föld számára egészen sajátos misszió várt. Ne képzeljék, hogy a planéta-állapotok csak úgy egymás mellé helyezve vizsgálhatók, s hogy az egyik planéta a másikkal egyenértékű lenne. Egy egyszerű, a már előállottra vonatkozó ismétlésről az isteni teremtés során szó sem lehet. Minden planétalétnek teljesen meghatározott feladata van. Földünk missziója az, hogy azok a lények, amelyeknek fejlődniök kell abban, hogy a szeretet elemét legmagasabb kifejtéséig képezzék ki. A szeretet hassa

tövérről-hegyére át a Földet, amikor a Föld fejlődésének végéhez érkezik majd el. – Világítsuk meg, mit is jelent: A Föld a szeretet kifejllesztésére szolgáló planetáris állapot.

A szellemtudományban azt mondjuk, hogy a Földet a régi Hold előzte meg. Planetáris fokként ennek a régi Holdnak is megvolt a missziója. Nem volt még feladata, hogy a szeretetet képezze ki, a bölcsesség planétájának vagy kozmoszának kellett lennie. Föld-állapotát megelőzően planétánk a bölcsesség fokát haladta végig. Egy egyszerű, mondhatni logikus vizsgálat szemléltetni tudja ezt. Nézzenek körül a természetben, nézzék a sokféle lényiséget. Ne a pusztá értelmükkel vizsgálják őket, hanem a szív- és érzületerőkkel, és mindenütt bölcsességet találnak majd, amely a természetben fejeződik ki. Ezt a bölcsességet, amelyről itt beszélünk, úgy értjük, hogy az egyfajta szellemi szubsztanciaként alkotja mindennek az alapját. Vegyenek csak szemügyre bármit is a természetben. Vegyenek például egy darabka combcsontot, és meglátják: Az nem tömör tömeg, hanem a tartók finom ide- és oda menő sora, amelyek csodálatos álványzattá kerültek elrendezésre. És aki kutatást végez arra, hogy milyen törvény szerint épültek fel, megtalálja, hogy itt azt a törvényt követték, amely szerint legkisebb anyagfelhasználás mellett a legnagyobb erő kerül kifejtésre, hogy az ember felsőtestének hordozója lehessen. Mérnöktudományunk nem tart még ott, hogy egy ilyen remek tartószerkezetet megépítsen, mint ahogyan azt a mindent

átjáró bölcsesség felépítette. Ilyen bölcsességgel később rendelkezik majd csak az ember. Isteni bölcsesség járja át az egész természetet; csak lassan sorakozik ehhez fel az emberi bölcsesség. Idővel belsőleg éri majd el az emberi bölcsesség azt, amit isteni bölcsesség titok-módján helyezett el a Földbe.

Ugyanabban az értelemben azonban, ahogyan a bölcsességet a Holdon úgy készítették elő, hogy az a Földön most mindenütt megtalálható, készítik elő a Földön a szeretetet. Ha szellemi látással vissza tudnának tekinteni a régi Holdra, láthatnák, hogy akkor nem minden dologban volt meg ilyen bölcsesség; találnának néhány nem nagy bölcsességre valló dolgot. Csak a teljes Holdfejlődésen keresztül vésődött bele a bölcsesség a dolgokba és amikor a Hold a maga fejlődését befejezte, akkor az mindent annyira átvont, hogy mindenütt bölcsesség volt bennük.

A belső bölcsesség az Én-nel csak a Földön vonult be az emberbe. Ezt a belső bölcsességet azonban az embernek fokként kell kifejlesztenie. Éppen úgy, ahogyan a Holdon a bölcsesség fejlődött ki, úgyszólván most itt van a dolgokban, úgy fejlődik ki most a szeretet. Előbb legalacsonyabb alakjában, az érzékiben lépett színre a lemuriái időben. A Földlét során azonban egyre inkább átszellemül, míg végül, amikor a Föld fejlődésének végéhez jutott, az egész létet szeretet vonja majd át – mint ahogyan ma bölcsesség vonja át – az emberek munkája következtében, amennyiben teljesítik feladatukat.

És a Föld egy jövőbeli planetáris állapotba megy majd át. Ezt Jupiter-nek hívjuk. Azok a lények azonban, akik a Jupiteren úgy járnak-kelnek majd, mint az emberek a Földön, éppúgy minden lényben a szeretet páráját érzik szállani, minden lénynél, amit emberként ők maguk helyeztek benne el a Földlét során, úgy, ahogyan az emberek a bölcsességet találják ma meg mindenben. Akkor éppen úgy bensőjükből fejtik majd ki a szeretetet az emberek, mint ahogyan most fejtik ki lassanként majd a bölcsességet. A nagy kozmikus szeretet hatja majd át a dolgokat, amely most kezdi meg létét a Földön.

A materialista szellem nem hisz a kozmikus bölcsességben, csak az emberiben. Ha az emberek elfogulatlan érzéssel tekintenének a fejlődés folyamatába, látnák, hogy minden kozmikus bölcsesség kezdetben volt annyira, mint ahol az emberi bölcsesség csak a Föld végén áll majd. Azokban az időkben, amikor az elnevezésekkel pontosabb volt az ember, mint ma, az emberben ható szubjektív bölcsességet az objektív kozmikus bölcsességgel szemben intelligenciának hívták. Az ember egyáltalán nem ügyel arra, hogy azt, amit a Földlét során feltalál, az isteni-szellemi lényiségek már a Holdlét alatt megszerezték és azt a Földbe oltották. Vegyünk példát erre.

Már a gyermekeknek az iskolában besulykolják azt a nagy haladást, melyet az embert tett, például a papír feltalálásával. Nos, a darazsak sok ezer évvel ezelőtt gyártottak már papírt; az ugyanis, amit a darazsak fészkeikben építenek, pontosan

ugyanabból a szubsztanciából való, mint amiből az emberi papirost állítják elő, és azt ugyanazon a módon hozzák létre, csakogy életfolyamat révén. A darázs-szellem, a darazsak csoportjelke, aki az isteni-szellemi szubsztancia része, volt a papír feltalálója sokkal korábban.

Így botorkál, tulajdonképpen mindig a kozmikus bölcsesség mögött az ember. Elvében minden, amit a Földfejlődés során feltalál még az ember, megvan már a természetben. *Az azonban, amit az ember tényleg fog juttatni a Földnek, az a szeretet, amely a legérzékibb szintjéről a legátszellemítettebb módjára fog felfejlődni. Ez a Földfejlődés feladata. A Föld a Szeretet Kosmosza.*

Azonban – kérdezzük – mi is szükséges a szeretethez? Mi kell ahhoz, hogy egyik lény szerethesse a másikat? Az szükséges hozzá, hogy ez a lény teljes öntudattal rendelkezzen, teljesen önálló legyen. Egyetlen lény sem képes egy másikat teljes értelemben szeretni, ha ez a szeretet nem szabad adomány a másik lény felé. Kezem nem szereti szervezeteimet. Csak olyan lény amely önálló, amely lefűződött a másik lényről, szeretheti azt. Ezért kellett Én-lénnyé válnia az embernek. Be kellett ültetni az Ént a hármas emberi testiségbe, hogy a Föld szeretet-misszióját az ember révén teljesíthesse. Megértik ezért, hogy a keresztény ezoterikában így mondják: Éppen úgy, ahogyan egyéb erők, utoljára a bölcsesség áramlott alá az Istentől a Hold-lét alatt, s áramlik a Föld-lét során a szeretet az utóbbiba; és a szeretet hordozója az önálló Én

lehet csak, mely a Földfejlődés során lassan fejlődik ki. Az embert azonban mindenre igen lassan kell előkészíteni, tudatának jelenlegi fokára is.

Tegyük fel, hogy mindjárt a régi lemuriai időben merítették volna alá az embert fizikai testébe, s akkor látta volna már meg a teljes külső valóságot. Ebben a gyors menetben nem lett volna képes elültetni a szeretetet magában! Ezért csak lassan lehetett földi missziójához vezetni. Anélkül, hogy teljes öntudattal rendelkezett volna, anélkül, hogy annyira lett volna, hogy világos nappali tudatban kivehette volna a tárgyat maga körül, homályos tudatában tudattalanul kapta a szeretet első oktatását.

Azt látjuk, hogy mindazokban az időkben, amikor az ember még régi álomszerű szellemi látó tudattal rendelkezett, mialatt tehát a lélek hosszasan a testen kívül volt, a szeretetet az emberbe egy tompa, még nem öntudatos állapotban ültették be. Helyezzük lelkünk elé a régi időknek ezt az emberét, aki nem érkezett még el a teljes öntudat magaslatára.

Este az ember elalszik; az ébrenléttől az alvásba azonban nem meredek átmenet vezet. Képek merülnek fel, eleven álomképek amelyek azonban a szellemi világgal eleven vonatkozásban állanak. Ez azt jelenti, hogy az ember az elalvás során beleélte magát a szellemi világba. Homályos tudatába ekkor az isteni-szellem harmatozta be minden szeretet-cselekvés első csíráit. Az, aminek a Földfejlődés során a szeretet

révén kell megnyilvánulnia, az az emberbe először éjszaka áramlik be. Az Isten, aki a tulajdonképpeni Föld-missziót hozza a Földre, először éjszaka idején nyilatkozik meg a tompa, régi szellemi látó tudatnak, mielőtt a világos nappali tudatnak nyilatkozhatna meg. Utóbb, lassan és fokozatosan lerövidültek azok az idők, amelyeket tompa szellemi látásos állapotban töltött. A nappali tudat pedig hosszabb, a tárgyak körüli aurikus szélek egyre jelentéktelenebbek, a tárgyak egyre biztosabb határolást kapnak. Az ember a Napot és a Holdat előzőleg hatalmas udvarral látta, mindent mint valami ködtömegbe ágyazottat. Lassan tisztul csak meg az egész látvány, s a dolgokon biztos határok mutatkoznak. Ebbe az állapotba lassanként érkezett el az ember. Amit az ember külsőleg lát, miközben a Nap a Földre sugárzik és látható fényével a teljes Földlétet, ásványokat, növényeket és állatokat nyilatkoztatja meg számára, az ember mindezt az Isteninek a külsőben történő megnyilatkozásának érzi.

Mi is a keresztény ezoterika értelmében az, ami a világos nappali tudatban válik láthatóvá, s amiből úgyszólván teljes egészében áll a Föld? Az isteni erők megnyilatkozása, a benső szelleminek külső materiális megnyilatkozása! Amikor tekintetüket kifelé, a Napra irányítják, vagy arra, amit a Földön találnak: Mindez az Isteni-Szellemi megnyilatkozása. *Ezt az Isteni-Szellemet mai alakjában, amint az mindannak, ami a világos nappali tudatnak csak megjelenik, alapját alkotja, ennek az egész látható nappali világ mögötti láthatatlan világot, ezt nevezi a keresztény ezoterika a*

„Logosz”-nak vagy a „Szó”-nak. Mert amint az ember végre ki tudja mondani a szót magában, úgy először minden, az állatvilág, növényvilág, ásványvilág, a Logoszból támadt. *Minden a Logosznak a megtestesülése.* És úgy, ahogyan lelkük láthatatlanul honol bensőjükben és külsőleg testet alkot meg, teremt meg a világban magának minden lelki egy hozzáillő külső testet, és nyilatkozik meg valamely fizikain keresztül.

Az a kérdés, hogy hol is van a Logosz fizikai teste, amiről a János-Evangélium szól és amit ma egyre inkább tudatunkba szeretnénk hozni? Hol van a Logosz fizikai teste? *A Logosznak ez a külső fizikai teste legtisztábban mindenekelőtt a külső napfényben jelenik meg.* A napfény nem egyszerűen anyagi fény. A szellemi tekintet számára éppen úgy a Logosz ruhája is, amint az Önök külső fizikai teste is lelküknek szolgáló ruha. Ha ugyanazon a módon viszonyulnak egy emberhez, ahogyan az emberek többsége viszonyul a Naphoz, képtelenek a másik embert megismerni; így minden egyes emberhez, aki érző, gondolkodó, akaró lélekkel rendelkezik, úgy állnának, hogy nem előfeltételeznek benne egy lelki-szellemet, hanem tisztán egy fizikai testet tapintanak körül és képzelik azt, hogy az azután akár papírmáséból is lehetne. Amikor azonban a Napfényben lévő szellemihez akarják átküzdeni magukat, azt olybá kell venniük, mintha egy ember testi oldalából kiindulva ismernék meg a bensőt. Ahogyan testük lelkükhöz viszonyul, úgy viszonylik a Napfény a Logoszhoz.

A Napfényben szellemi áramlik a Föld felé. Ez a szellemi, amennyiben nem csupán a Nap-testet, de a Napszellemet is megragadni vagyunk képesek, ez a Szellem a szeretet, mely a Földre áramlik. Nem egyedül a növényeket ébreszti a napfény, úgy, hogy ezek elernyednének, ha a fizikai napfény nem hatna rájuk, de a fizikai napfényel az Isten meleg szeretete is a Földre áramlik; *az emberek pedig arra vannak hivatva, hogy az Istenség meleg szeretetét felvegyék magukba, fejlesszék és viszonzák. Ezt azonban egyedül azáltal képesek megtenni, hogy öntudatos Én-lényekké válnak. Akkor képesek csak viszonzni a szeretetet.*

Amidőn az emberek az első időkben először csak rövid időre kezdtek nappali életükben időzni, semmit sem voltak képesek felfogni abból a fényből, mely egyúttal a szeretetet is felgyújtotta. A világosság a sötétségbe világított, a sötétség azonban semmit nem volt képes még felfogni a világosságból. És ha az ember részére ezt a világosságot, amely egyúttal a Logosz szeretete is, nem nyilatkoztatták volna másként meg, csak a rövid nappali órák során, nem fogta volna fel az ember a szeretetnek ezt a fényét. Annak a régi időnek a tompa szellemi látásos álomtudatában azonban mégis beáramlott a szeretet az emberbe. Most pedig vessünk pillantást a létezés mögé, a világ, Földünk nagy misztériumára, egy fontos misztériumra.

Értsük meg a dolgot úgy, hogy a világ igazgatása Földünk tekintetében olyan volt, hogy egy bizonyos időn keresztül a tompa szellemi látó tudaton keresztül áramlott az

emberbe tudattalan módon a szeretet, és belsőleg előkészítette őt a szeretetnek a teljes, világos nappali tudatban történő felvételére.

Láttuk, hogy Földünk fokozatosan vált azzá a Kozmoszá, melyre a szeretet misztiójának elvégzése vár. A Földre a mai Nap sugárzik. Ahogyan a Földet az ember lakja és a szeretetet fokként sajátítja el, úgy a Napot is más, magasabb lények lakják, mivel a Nap a lét magasabb fokára érkezett el. Az ember Föld-lakó, és Föld-lakónak lenni olyan lényt jelent, aki a Föld-lét során a szeretetet sajátítja el. Egy Nap-lakó a mi időnkben olyan lényt jelent, amely a szeretetet meggyújtani képes, amely a szeretetet beáramoltatni képes. A Föld-lakók nem fejlesztenék ki a szeretetet, azt felvenni nem tudnák, ha a Nap-lakók nem küldenék hozzájuk el érett bölcsességüket a fénysugarakkal. Azáltal, hogy a Nap fénye áramlik le a Földre, fejlődik ki a szeretet a Földön. Ez teljesen reális igazság. Azok a lényiségek akik oly magasan állanak, hogy a szeretet kiárasztására képesek, választották színhelyüknek a Napot.

Amikorra a Hold fejlődése befejeződött, *hét* olyan vezető lényiség volt, akik anyyira jutottak, hogy szeretetet tudtak kiárasztani. Ezen a ponton egy mély misztériumot érintünk, s amit a rejtett tudomány fed fel.

Előttünk áll a Földfejlődés kezdetén a gyermeteg ember, kinek a szeretetet kell majd felvennie és készen állt az Én felvételére, és másrészt a Nap, amely levált és egy

magasabb létre emelkedett. Ezen a Napon hét vezető Fényszellem fejlődhetett ki, akik egyidejűleg a szeretet ajándékozó szellemei is voltak. Közülük csak hat választotta lakhelyül a Napot; és az, ami a Nap fényében fizikailag áramlik hozzánk, ennek a hat Fényszellemnek vagy hat Elóhának – ahogyan őket a Bibliában megtaláljuk – a szellemi szereteterőit tartalmazza. Egyikük pedig, a hetedik levált és az emberek üdvére más utat vett, nem a Napot, hanem a Holdat választotta tartózkodási helyének. És ez, a Fényszellemek egyike, aki szabad akaratából mondott le a Nap-létről és választotta a Holdat, nem más, mint az, akit az Ótestamentum „Jáhvé”-nak vagy „Jehová”-nak nevez. Ez az egy, aki a Holdat választotta tartózkodási helyéül, az, aki a Holdról kiindulva az érett bölcsességet árasztotta a Földre és ezáltal a szeretetet készítette elő.

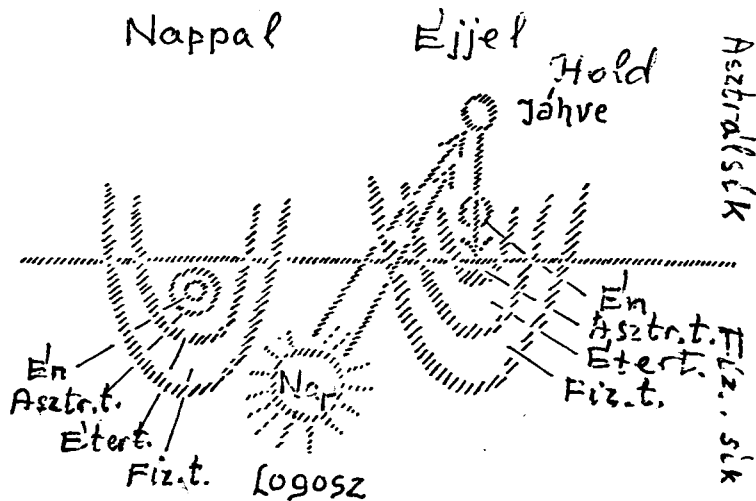
Vegyék szemügyre ezt a misztériumot, amely a dolgok mögött rejlik. Az éjszaka a Holdé, és abban a régi időben, amikor az ember nem volt még képes rá, hogy a Naptól fogadja be a szeretet erejét, éjszaka még nagyobb mértékben tartozott a Holdhoz, amikor tehát nem volt még képes a közvetlen fényben befogadni a szeretet erejét. Az érett bölcsesség tükrözött erejét ekkor a Holdfényből fogadta be. A Holdfényből az éjszakai tudat idején áramlott az feléje. Ezért Jáhvét az éjszaka uralkodójának hívják, aki az embert arra a szeretetre készítette elő, amelynek később a teljes nappali tudat során kellett megszületnie. Így tekintünk vissza az emberiség régi korszakába, amikor

szellemileg az a folyamat játszódott le, amit az égitestek csak szimbolizálnak. Egyrészt adva van a Nap, másrészt a Hold.

Az éjszaka során bizonyos időszakokban a Hold a tükrözött Naperőt közvetíti felénk. Ugyanaz a fény ez, amely a Nap felől is hozzánk érkezik. A régi időkben így sugározta vissza Jáhve vagy Jehova az érett bölcsesség erejét, a hat Elóha erejét és ezt az erőt az éjszakai alvás ideje alatt áramoltatta az emberekbe, ezzel készítve elő őket. Úgyhogy képessé lettek később arra, hogy fokozatosan a nappali éber tudat során is befogadják a szeretet erejét.

Az ábra jelentse jelképesen a nappali ébertudatú embert, amikor fizikai test és étertest az Istenitől vannak függésben, és az Én és az asztrálestest a fizikai síkon a fizikai testben és étertestben vannak; ekkor az ember egész szervezetét kívülről sugározza be a Nap. Az éjjelről tudják most, hogy az jóval hosszabb volt és az ősi előidők embere számára sokkal hatékonyabb. Az asztrálestest és az Én ekkor a fizikai testen és étertesten kívül vannak; az Én teljesen az asztrális világban van, és az asztrális testet kívülről süllyeszti a fizikai testbe, úgy azonban, hogy teljes lényiségét illetően mégis a Szellemi-Istenibe ágyazott marad. A Nap ekkor közvetlen módon nem sugározhat az asztrálestre és nem gyűjthetja benne fel a szeretet erejét. Ekkor a Hold működik, amely a Napfényt Jáhve vagy Jehova által reflektálja. A Hold Jáhve vagy Jehova jelképe, és a Nap nem más, mint a Logosz szimbóluma, aki a másik hat Elóha összesség-

ge: Tisztán szimbolikus értelemben utaljon erre ez az ábra, amelyet tanulmányozhatnak, amely felett meditálhatnak.

És amikor elgondolkodnak felette, megértik, mekkora mélységű misztériumi igazságokat ábrázol: hogy hosszú időn keresztül ültették be tudattalan módon az emberbe, éjszakai tudatába, Jáhve által a szeretet erejét. Így készítették elő az embert arra, hogy fokozatosan magát a Logoszt, szeretetének erejét befogadhassa. Hogyan volt ez lehetséges? Hogyan történhetett meg ez? – Ezzel elérkeztünk a misztérium másik oldalához.

Azt mondtuk, hogy az ember a Földön az öntudatos szeretetre van elhivatva. Egy vezetőre, egy tanítóra volt tehát a világos nappali tudata számára szükség, aki úgy lépett elébe, hogy észlelni tudta. Csak az éjszaka során, a tompa tudatban lehetett beleültetni a szeretetet. Lassanként azonban be kellett lépnie olyasvalaminek, teljes tényszerűséggel kellett belépnie, ami az ember számára lehetővé tette, hogy a szeretet lényét magát kinn, fizikailag láthassa. Mi által következhetett ez be?

Ez csak azáltal következhetett be, hogy az Isteni Szeretet Lénye, a Logosz a Földön lévő lényé váljék – egy hús-vér lény a Földön, hogy azt az ember a Földön érzékeivel észlelhessen. Mivel az ember a külső érzékein keresztül történő észleléshez fejlődött, kellett az Istennek, a Logosznak magának is érzéki lényé lennie. Hús-vér testben kellett fellépnie: Ez a Krisztus Jézus által történt.

Krisztus Jézus történelmi megjelenése nem mást jelent, mint, hogy a hat Elóha vagy a Logosz erői időszámításunk kezdetekor megtestesültek a Názáreti Jézusban, – benne reálisan megvoltak a láthatóság világában. És ez a lényeg. *Az, ami a Napban benső erőként rejlik, a Logosz-Szeretet öltött fizikai emberi alakot a Názáreti Jézus testében.* Ugyanis, úgy, mint valamelyik másik külső tárgy, mint egy másik lény, úgy kellett az ember számára a Földön, érzéki tudata számára, testi alakban megjelennie az Istennek.

Milyen ezért ez a lényiség, aki időszámításunk kezdetén Krisztus Jézusként lépett elénk? Nem más, mint a Logosz, a hat másik Elóha megtestesülése, akiket előkészítendő, egyikük, a Jáhve-Isten előzött meg. És a Názáret Jézus páratlan alakja, amelyben a Krisztus vagy a Logosz inkarnálódott, hozza ezért azt, ami régebben mindig csak a Napról áramlott a Földre le, ami csak a Napfényben van meg, ez hozza azt az emberi életbe, magába az emberiség-történelemben: „A Logosz testté lett”. Ez az, amire a János-Evangélium a legnagyobb súlyt helyezi.

És a János-Evangélium írójának éppen erre a tényre is kellett a legnagyobb súlyt helyeznie. Igaz ugyanis: Azt követően, hogy a beavatott Krisztus-tanítványok közül egyesek megértették, hogy lényeg szerint miről is van szó, mások is megjelentek, akik azt nem tudták teljes mértékben megérteni, – akik teljesen megértették ugyan, hogy minden anyagnak, mindennek, ami anyagi jelleggel kerül elénk, a lelki-

szellemi képezi alapját; amit azonban nem voltak képesek megragadni, az volt, hogy egy egyetlen emberben, a fizikai-érzéki világ számára fizikailag láthatóan maga a Logosz öltött egyszer testet. Ezt nem tudták megérteni. Ezáltal különbözik az, ami az első keresztény századokban „gnózis”-ként lép elénk, az igazi ezoterikus kereszténységtől. A János-Evangélium írója erőteljes szavakkal utalt erre: Nem, ne tekintsétek a Krisztust érzékfeletti, láthatatlannak megmaradó Lénynek, amely minden anyagnak alapját képezi, hanem arra helyeztetek súlyt, hogy a Szó testté lett, hogy közöttünk lakozott! Ez az ezoterikus kereszténység és az eredeti gnózis közti finom különbség. A gnózis éppúgy ismeri a Krisztust, mint az ezoterikus kereszténység, azonban csak szellemi lényiségként, és a Názáreti Jézusban legfeljebb az ehhez a szellemi lényiséghez többé vagy kevésbé kötött emberi hirdetőt lát. A láthatatlannak maradó Krisztushoz akar ragaszkodni. Az ezoterikus kereszténység ellenben mindig a János-Evangélium értelmében járt el, mely a Szó szilárd talaján állott:

„És a Logosz testté lett és közöttünk lakozott.”

És az, aki itt a látható világban volt, a hat másik Elóha, a Logosz a tényleges megtestesülése!

Ezzel tehát a Föld missziója, az, amivé a Földnek kell a Palesztinai Esemény révén válnia, igazából belépett a Földbe. Előtte minden előkészítés volt. Minek kellett

tehát Krisztusnak, aki a Názáreti Jézus testében lakozott, mindenekelőtt megmutatkoznia?

Mindenekelőtt az öntudatos szabad emberi lény nagy elhozójának és életre keltőjének kellett megmutatkoznia. Foglaljuk ezt az eleven Krisztus-tanítást rövid paradigmikus mondatokba. Ekkor ezt kell mondanunk: A Föld arra szolgál, hogy a teljes öntudatot, az „Én-vagyok”-ot adja az embernek. Előzőleg minden előkészítés volt csupán erre az öntudatra, az „Én-vagyok”-ra; és a Krisztus az, aki azt az impulzust adja, hogy valamennyi ember – mindegyik, egyedi lényként – érzékelheti az „Én-vagyok”-ot.

Most adatott csak meg az a hatalmas impulzus, amely az embereket a Földön óriási lendülettel viszi előre. Mindezt nyomon követhetjük a kereszténységnek az ótestamentumi tanítással való összehasonlítása révén. Az ótestamentumi tanításban az ember nem érezte még teljesen a maga saját személyiségében az „Én-vagyok”-ot. Még rendelkezett annak a maradékával, ami az álmodozó tudat régi idejéből maradt meg, amikor is az ember nem egy „Való”-nak érezte magát, hanem az isteni lényiség tagjának, mint ahogyan ma még csoport-lelkének egy tagja az állat. Az emberek a csoport-lélekből indultak el, és az individuális önálló létre, amely minden egyes emberben az „Én-vagyok”-ot érzi, fejlődtek. És a Krisztus az az erő, amely az embereket

ehhez a szabad „Én-vagyok”-tudathoz vezette. Tekintsük ezt most át teljes belső jelentősége szerint.

Az Ó-testamentum vallója nem érezte még magát egyedi személyiségébe lezártanak, mint az Új-Testamentum vallója. Az Ó-Testamentum vallója nem mondotta még a maga személyiségében: Én egy Én vagyok. Az egész régi zsidó népben érezte magát és a „Csoport-nép-Ént” érezte.

Helyezkedjünk csak el eleven módon most egy ilyen ótestamentumi hívő tudatába. Úgy, ahogyan a valódi keresztény az „Én-vagyok”-ot érzi és lépésről lépésre egyre jobban tanulja majd meg érezni, az Ó-Testamentum vallója nem érezte az „Én-vagyok”-ot. Az egész nép egy tagjának érezte magát és a csoport-lélekhez tekintett fel, és amikor ezt ki akarta fejezni, azt mondotta: Tudatom az egész nép atyjáig, Ábrahámig ér fel; mi – én és Ábrahám atya – egyek vagyunk. Egy közös Én fog át valamennyiünket; és akkor érzem csak védetten-befogadva a világ szellemi szubsztancialitásába magamat, ha az egész nép-szubsztanciában érzem nyugodni magamat. Így az Ó-Testamentum vallója az Ábrahám-atyáig tekintett fel és így szólt: Én és az Ábrahám atya egyek vagyunk. Ereimben ugyanaz a vér csörgedezik, mint Ábrahám ereiben. – És az Ábrahám atyát mint azt a gyökeret érezte, amiből minden egyes Ábrahám-ita tagként hajt ki.

Ekkor jött a Krisztus Jézus és legközelebbi, legintimebb beavatottainak ezt mondta: Eddig csak a test, a vérrokonság szerint ítélték az emberek; ez jelentette számukra azt a tudatot, hogy egy magasabb láthatatlan összefüggésben leledznek. Ti azonban egy sokkal szellemibb összefüggésben higgyetek, abban, amely tovább megy a vérrokonságnál.

Ti egy szellemi Atya-Alapban higgyetek, amelyben az Én gyökerezik, amely szellemibb annál az alapnál, amely a zsidó népet csoportlélekként fűzi össze. Abban higgyetek, ami bennem és minden emberben megvan, és az nem csak Ábrahámmal egy, egy az az egész isteni világalappal! Ezért hangsúlyozta a Krisztus Jézus a János-Evangélium értelmében:

„Mielőtt az Ábrahám Atya volt, megvolt az ‘Én-vagyok’!”

Nem csupán addig az Atyja-princípiumig, amely Ábrahámgig ér el, jut fel s-Én-em, hanem azzal egy az Én, ami az egész Kozmoszt átlükteti; odáig hatol fel szellemisséggem.

„Én és az Atya egyek vagyunk!”

Ez az a fontos kijelentés, melyet éreznünk kell; s akkor érezni fogjuk azt az előremozdítást, amely megragadta az embereket és az emberiségfejlődést annak az impul-

zusnak a révén, melyet a Krisztus Jézus megjelenése adott, előrevitte. A Krisztus Jézus volt az „Én-vagyok” nagy életre keltője.

És most pedig próbáljunk meg egy kevésbé odahallgatni arra, amit legintimebb beavatottjai mondtak, hogyan fejezték ők ki azt, ami megnyilatkozott nekik. Azt mondták: Eddig egyetlen testi emberlény sem létezett, akire ezt az „Én-vagyok” nevet úgy lehetett volna alkalmazni, mint az, aki elsőként hozta a világba az „Én-vagyok” teljes jelentését. És ezért hívták az „Én-vagyok”-ot Krisztus Jézus *nevének*. Ez volt az a név, amiben a legintimebb beavatottak egymással összekapcsolódva érezték magukat, abban a névben, amelyet így értettek, az „Én-vagyok” nevet.

A János-Evangélium legfontosabb fejezeteiben így kell elmélyedniük. Amikor tehát azt a fejezetet veszik, amiben az a szó áll: „Én-vagyok a világ világossága!”, ezt szó szerint vegyék, teljesen szó szerint. Az „Én-vagyok”, amely első alkalommal lépett fel testben, mi vajon? Ugyanaz, ami a napfényben Logosz-erőként áramlik a Földre. A teljes 8. fejezetben, a 12. verstől kezdve, amelyet közönségesen „Jézus, a világ világossága” felirattal látnak el, mindenütt az „Én-vagyok” jelentőségére vonatkozó e mély igazság körülírásával találkoznak. Olvassák a fejezetet úgy, hogy mindenütt az „Én-t” vagy az „Én-vagyok”-ot hangsúlyozzák és tudják, hogy az „Én-vagyok” az a *név* volt, amelyben a beavatottak összekapcsolódtak érezték magu-

kat. Ezt a fejezetet azután úgy értik majd, az úgy jelenik majd meg az Önök számára, hogy azt körülbelül ezen a módon kellene olvasniok:

„Ekkor Jézus tanítványaihoz szólt és ezt mondotta: Ami ‘Én-vagyok’-ot képes mondani önmagára, az a világ világosságának az ereje; és aki engem követ, az világos fényes nappali tudatban látja majd azt, amit azok, akik a sötét-ségben járnak, nem láthatnak.”

Azok azonban, akik ahhoz a régi hithez ragaszkodtak, hogy csak éjszakai módon ültethető el az emberbe a szeretet világossága, akiket farizeusoknak hívtak, azt válaszolták: „Te a te ‘Én-vagyok’-odra hivatkozol, mi azonban Ábrahám atyára hivatkozunk. Ott érezzük az erőt, amely feljogosít arra, hogy öntudatos lények módjára lépünk fel; ott érezzük erősnek magunkat, ha a közös Én-alapba merülünk alá, amely Ábrahám atyáig vezet fel.”

„Jézus így szólt: Ha olyan értelemben beszélünk az ‘Én’-ről, ahogyan én beszélek, úgy igaz a bizonyosság; mivel tudom, hogy ez az ‘Én’ az Atyától, a világ közös ősalapjából jön, és ahová újra meg is tér.”

És most a fontos mondat, a 8. fejezet, 15. vers, amelyet szó szerint a következőképpen kell lefordítaniok:

„Mindent test szerint ítélték. Én azonban nem ítélem meg a semmitet, ami a testben van.

És amikor ítélek, az Én ítéletem igaz. Akkor ugyanis az Én nem egyedül áll magában, hanem az Atyával egyesülten, akitől az Én származik.”

Ez ennek a helynek az értelme. Mindenütt a közös Atyára utalást láthatják. És az Atya-fogalmat majd még pontosabban lelkünk elé állíthatjuk majd. – Láthatják tehát, ahogyan az a szólás: „Mielőtt Ábrahám atya volt, megvolt az ‘Én-vagyok’”, – a keresztény tanítás szavainak kvintesszenciáját eleven módon foglalja magában.

Ma a János-Evangélium szavaiba mélyedtünk el, jobban, mint tehetjük volna akkor, ha azokat külsőséges módon interpretáltam volna. Ezeket a szavakat a szellemi bölcsességből származtattuk, amennyiben a János-Evangélium néhány fontos szavára utaltunk, amelyek a kereszténységnek éppen a lényegét határozzák meg. Látjuk majd, hogy azáltal, hogy az Evangéliumnak előbb az ilyen magponti és ősi szavait értjük meg, fény és világosság kerül az egész János-Evangéliumba.

Vegyék mindezt olyanak, amit tananyagként a keresztény ezoterikus iskolában tanítottak, s amit a János-Evangélium írója azon a módon, ahogyan megbeszéljük, jegyzett fel, hogy azt az utókorban mindazok számára áthagyományozza, akik valóban annak értelmébe kívánnak hatolni.

Arról, hogy még mélyebben hogyan lehet ezt megtenni, a következő előadásban szólnunk majd.

IV.

A Lázár felébresztése. – Az Egyszülött. – Krisztus, a szabadság impulzusának elhozója.

Hamburg 1908. május 22.

Az eddig elhangzott három előadás alapján bizonyos mértékig már világossá válhatott, hogy van kilátás arra, hogy a János-Evangéliumban a szellemtudományi igazságokat újratálcáljuk. Azonban világossá válhatott éppen így az is, ezeknek az igazságoknak a megtalálásához szükséges, hogy ennek a János-Evangéliumnak minden egyes szavát valóban megfontoljuk. Valójában ennél a vallási kútfőnél az a lényeg, hogy a valódi, igazi szó szerinti szöveget tökéletesen megértsük. Ugyanis ebben a dokumentumban, ahogyan különböző esetekben meglátjuk még, minden az elgondolható legmélyebb jelentőséggel bír. Nem ennek vagy annak a mondatnak a szó szerinti szövege ugyanis az, ami tekintetbe jön, hanem még valami más is. S ez a

dokumentum tagoltsága, kompozíciója, összetétele. Ilyen dolgokra vonatkozólag tulajdonképpen a mai ember nem rendelkezik többé a teljesen helyes érzülettel.

Sokkal több architektónikus felépítést, belső tagoltságot helyeztek el műveikbe az ún. régi írók, mint ahogyan azt közönségesen hisszük. Nem kell ide más, csupán egy viszonylag késői költőre emlékezni, hogy ezt megerősítve lássák: *Dante*-ra. Milyen is a felépítettség az „Isteni Színjáték”-ban, minden architektónikusán, tagokban – amelyeknek a hármasszám képezi alapját – épül össze. És nem alaptalanul zárul *Dante* Színjátékának minden egyes része a „Csillagok” szavakkal. Ennyit arról, hogy bemutassuk, mennyire architektónikusán építették fel dolgaikat a régi írók. A nagy vallási kútfők esetében pedig különösen fontos, hogy ezt az architektónikus felépítést sose tévesszük szem elől, mivel bizonyos körülmények esetén nagyon sokat jelenthet. Ezt a jelentést mindenesetre előbb meg kell találni.

Emlékeztetnünk kell itt arra, hogy a János-Evangélium 10. fejezetének a végén egy mondat áll, amelyet emlékezetben akarunk tartani. A 41. versben ez áll:

„És sokan jöttek hozzá és mondták: János nem tett jelet, azonban mindaz, amit János erről mondott, az igaz.”

Ez annyit jelent, hogy a 10. fejezetnek ebben a versében utalást találunk arra, hogy az a tanúság, amit a Krisztus Jézusról tesz János, igaz; egy különleges szólás

révén kerül kifejezésre, hogy ez a tanúság igaz. – És most a János-Evangélium végéhez megyünk és ott egy megfelelő verset találunk. A 21. fejezet 24. versében ez áll:

„Ez az a tanítvány, aki bizonyóságot tesz ezekről, és leírta ezt; és tudjuk, hogy bizonyossága igaz.”

Az egésznek a végén tehát az a kijelentés áll, hogy annak a bizonyossága, aki tudósít, igaz. A régi írásokban ilyen egyezések és harmóniák, hogy itt vagy ott valamely szólással valami különlegeset fejeznek ki, sohasem jelentőség nélkül valók; és éppen e mögött az egyezés mögött valami jelentékeny húzódik meg. Vizsgálatainkat pedig helyes megvilágításba állítjuk, ha ennek az alapjára utalunk.

Egy olyan tény áll a János-Evangélium közepén, amelynek a megértése nélkül a János-Evangéliumot egyáltalán nem lehet megérteni. Közvetlenül a mögött a hely mögött, ahol az igazság bizonyosságának a megerősítésére mutatják be ezt a szöveget, foglal helyet a Lázár Felébresztésével foglalkozó fejezet. A Lázár Felébresztésével foglalkozó e fejezet révén az egész János-Evangélium két részre oszlik.

Az első rész végén utalás történik arra, hogy mindarra vonatkozólag, amit a Krisztus Jézusról megállapítanak, amit meg kell erősíteni, a Keresztelő János bizonyossága legyen érvényes; és egészen a végén arra történik utalás, hogy mindarra, ami a Lázár Felébresztésével foglalkozó fejezet után áll, annak a tanítványnak a bizonyossága

legyen érvényes, akiről gyakran halljuk e szavakat: „az, akit az Úr szeretett”. De egyáltalán mit jelent a „Lázár Felébresztése”?

Emlékeztetem Önöket arra, hogy a Lázár Felébresztésének a történetét követően egy látszólag rejtélyes mondat áll a János-Evangéliumban. Képzeljék el az egész szituációt: A Krisztus Jézus véghezviszi azt, amit közönséges értelemben csodának, magában az Evangéliumban „jel”-nek neveznek: a Lázár Felébresztését. Utána több mondat áll, amelyek aláhúzzák: „Ez az ember sok jelt tesz”, és minden további arra utal, hogy vádlói e jelek miatt semmi közösséget nem akarnak vállalni vele. Amikor ezeket a szavakat olvassák, akárhogyan is fordítsák le azokat – „Das Christentum als mystische Tatsache” című művemben is utaltam már erre –, úgy azt kell, hogy kérdezzék: Miről is van tulajdonképpen itt szó? Egy embernek a Felébresztése éppen az, ami az ellenzőket arra viszi, hogy a Krisztus Jézussal szemben fellépjenek. Miért izgatja éppen a Lázár Felébresztése annyira fel az ellenfeleit? Miért éppen itt indul az üldözés?

Mindenki, aki csak ért az olvasáshoz, be kell, hogy lássa, hogy ebben a fejezetben misztérium rejlik. Ez a misztérium, ami mögötte rejlik, nem más, mint egy arra vonatkozó közlés, hogy ki is tulajdonképpen a János-Evangélium valódi szerzője, ki az tulajdonképpen, aki mindazt elmondja, amit a János-Evangéliumban mondanak.

Hogy megérthessük ezt, pillantást kell most vetnünk arra, amit a régi misztériumokban „beavatásnak” neveznek. Hogyan ment végbe ez a beavatás a régi misztériumokban?

Egy ember, aki beavatáshoz jutott, maga tehetett szert élményekre, tapasztalatokra a szellemi világokban, úgyhogy a szellemi világok tanújává válhatott. Azokat, akiket éretteknek találtak, hogy beavatáshoz jussanak, vonták be ezekbe a misztériumokba. Mindenütt – Görögországban, a kaldeaiaknál, az egyiptomiaknál, az indusoknál – megvoltak ezek a misztériumok. Itt a beavatandókat hosszan oktatták körülbelül azokban a dolgokban, amelyeket ma a szellemtudományban sajátítunk el; és amikor elégséges oktatást kaptak, következett az, ami megnyitotta az utat számukra, hogy saját maguk lássanak.

A régi időkben azonban ezt semmi más módon nem lehetett elérni, csak úgy, hogy az embert négy tagjára – fizikai test, étertest, asztrálest és Én – vonatkozólag egy egészen különleges állapotba hozták. Ami ekkor történt a beavatandóval, abból állt, hogy az iniciátor révén, a beavató révén, aki értett a dologhoz, három és fél napra egy halál-hasonló állapotba juttatták.

Ez a következő okból történt. Ugyanis a jelenlegi fejlődési ciklus során ha az ember – közönséges értelemben – alszik, fizikai teste és éterteste az ágyban vannak, az

Én az asztráltesttel pedig kiemelődött. Az ember ekkor képtelen arra, hogy önmaga körül bármilyen szellemi eseményt is észleljen, mivel asztrálteste nem rendelkezik még azokkal a szellemi érzékszervekkel, hogy abban a világban, amelyben akkor van, észleljen is az ember. Majd csak amikor asztrális teste és Én-je fizikai testébe és étertestébe ismét beilleszkednek, veszi újra igénybe a szemeket és a füleket, észleli az ember ismét a fizikai világot, vagyis egyáltalán környezetét. Annak az alapján, amit a beavatandók megtanultak, képesekké váltak rá, hogy asztrális testük szellemi érzékszerveit kiképezzék. Ha most annyira voltak, hogy asztrális testük kifejlesztette ezeket az érzékszerveket, gondoskodni kellett arról, hogy mindaz, amit az asztrális test felvett magába, az étertestbe nyomódjék, mint ahogyan egy pecsét szavai nyomódnak a pecsétviaszba. És ez az, ami itt a lényeg. A beavatásra szolgáló valamennyi előkészület azon alapult, hogy az ember olyan belső folyamatoknak adta oda magát, amelyek asztrális testét átszervezték.

Az ember valaha fizikai testét tekintve is olyan volt, hogy nem voltak, mint ma, szemei és fülei, hanem közömbös szervei ezek helyén; mint azoknak az állatoknak, amelyek nem jutnak napfényhez, nincsen szemük.

A fény alakítja ki a szemet, a hang alakítja ki a fület. Az, amit az ember meditációval, koncentrációval gyakorol, és amit ezáltal bensőleg átél, olyan hatást gyakorol, mint a fény a szemre, hang a fülre.

Ezáltal kerül átalakításra az asztrális test, és ezáltal hozzák elő a megismerő szerveket, hogy az asztrális, a magasabb világban lássanak. Most azonban nem eléggé tartósak még az étertestben; azáltal válnak tartóssá, hogy az, ami előbb az asztrális testben képződik, benyomódik az étertestbe. Ameddig azonban az étertest a fizikai testben tapad meg, nem lehetséges, hogy az, amit a gyakorlatokkal elérünk, ténylegesen benyomódjék az étertestbe. Ehhez kellett valamikor az étertestet kiemelni a fizikai testből.

Amikor tehát a halálhoz hasonló alvás három és fél napja során az étertest a fizikai testből kiemelt volt, mindaz, ami az asztráltestben elő volt készítve, lenyomódott. Az ember átélte a szellemi világot. Amikor azután a pap-iniciátor ismét a fizikai testbe hívta vissza, akkor tanúja volt annak, ami a szellemi világokban történik, saját tanúsága által.

Ez az eljárás éppen a Krisztus Jézus megjelenésével vált fölöslegessé. Ezt a három és fél nap hosszú halálszerű alvást immár a Krisztusból kiinduló erővel lehet pótolni. **Ugyanis mindjárt látni fogjuk, hogy a János-Evangéliumban azok az igen hatalmas erők foglaltatnak, hogy az asztráltestnek ma, akkor is, ha az étertest a fizikai testben van, megvan az az ereje, hogy ennek ellenére belenyomni képes azt, ami megelőzően előkészítést nyert benne.** Ehhez azonban a Krisztus Jézusnak kellett itt lennie. Előzőleg az emberek nem voltak még annyira, hogy az,

ami az asztrális testben meditáció és koncentráció révén előrajzolásra került, a jellemzett procedúra nélkül kerülhessen lenyomásra az étertestbe.

Olyan folyamat volt ez, mely a misztériumokban gyakran játszódtott le: a beavatásra váró embert halálhoz hasonló álomba meríti a pap-iniciátor; eztán a magasabb világokon vezetik végig az illetőt; majd a pap-iniciátor ismét fizikai testébe hívja vissza, és mostantól saját élménye által tanúja a szellemi világoknak.

A legmélyebb titokban vitték végbe mindig ezt, és a külső világ semmit sem tudott a régi misztériumokban lejátszódtott eseményekről. Krisztus Jézus által a régi beavatás helyébe egy újnak kellett lépnie, amit pedig azok az erők hoztak létre, amelyekről még beszélnünk kell.

Mintegy zárópontot kellett tenni a beavatás régi formájára. Egy átmenetet is kellett azonban a régiből az új időkbe létesíteni! Az átmenet érdekében valakit még egyszer a régi módon kellett beavatni, azonban a keresztény ezoterikába. Ezt csak maga a Krisztus Jézus tehette meg – és a beavatandónak annak kellett lennie, akit *Lázárnak* hívnak. „Ez a betegség nem halálos” áll ezen a helyen; a három és fél napos halálhoz hasonló alvás ez. Erre világos utalás történik. Látják majd, hogy nagyon leplezett ábrázolásban történik ugyan, azonban annak a számára, aki egy ilyen leplezett módot egyáltalán kibetűzni képes, beavatásként tárul szeme elé.

A Lázár-individualitást úgy kellett beavatni, hogy ez a Lázár a szellemi világok tanújává lehetett. És egy olyan kifejezést hallunk, amely a misztériumi nyelven igen jelentőségteljes, azt mondják nekünk, „hogy az Úr szerette Lázárt”. Mit jelent „szeretni”, a misztériumi nyelven? A tanítványnak a tanítóhoz való viszonyát fejezi ki. „Akit az Úr szeretett”, az a legintimebb, legbeavatottabb tanítvány. A Lázárt maga az Úr avatta be, és Lázár beavatottként emelkedett fel a sírból, azaz beavatási helyéről. És ugyanazt a szót, „akit az Úr szeretett”, halljuk mindig, később, Jánosról szólva – vagy mondjuk inkább – a János-Evangélium szerzőjéről szólva; a János nevét nem említik, ő éppen az, aki a kedvenc tanítvány, és akire a János-Evangéliumot vissza kell vezetni. Ez maga a felébresztett Lázár. És a János-Evangélium írója ezzel azt akarta mondani: Ami mondanivalóm van, azt annak a beavatásnak köszönhetően mondom, amely magától az Úrtól vált osztályrészemmé.

Ezért a János-Evangélium írója jól megkülönbözteti azt, ami a Lázár felébresztése *előtt*, és azt, ami a Lázár felébresztése *után* történik. A Lázár felébresztését megelőzően egy régi beavatottat mutatnak be, olyat, aki a szellem megismeréséhez jutott és hangsúlyozza, hogy tanúsága igaz. Azt, amit azonban a legmélyebb dolgokat, a Palesztinai Misztériumot illetően kell elmondani, arról én magam, én, a felébresztett, magam beszélek; erről azonban csak a felébresztést követően beszélhetek. A János-Evangélium első részében ezért áll a *régi* János bizonyossága előttünk, a második rész-

ben az új János bizonyága, akit az Úr maga avatott be. Mivel ugyanez a felébresztett Lázár. Ezt a fejezetet valóságos értelme szerint így ragadjuk csak meg. Mivel János azt akarta mondani: érzékfeletti látásomra hivatkozom, nem fizikai világbeli észlelésemre; azt mondom el nektek, amit a szellemi világban azáltal láttam, hogy az Úr beavatásban részesített.

Így kell a Krisztus Jézus jellemzését, ahogyan az a János-Evangélium első tíz fejezetében a 10. fejezet végéig bezárólag áll elénk, visszavezetnünk arra a megismerésre, amellyel, mondjuk, egy olyasvalaki is rendelkezhetett, akit nem maga Krisztus Jézus avatott már be a legmélyebb értelemben.

Önök most azt fogják mondani: Igen, hiszen magunk hallottuk a Krisztus Jézusra, mint a megtestesült Logoszra, mint a világ világosságára és így tovább, vonatkozó mély kifejezéseket ezekben az előadásokban. Ezen nem kell elcsodálkozni, hogy a Krisztus Jézusra ezeket a mély kifejezéseket már az első fejezetekben kimondják. A régi misztériumokban ugyanis a Krisztus Jézus, vagyis a Krisztus, akinek a jövőben meg kellett a világban jelennie, nem volt valamiféle ismeretlen lényiség. És minden misztérium utalt valakire, akinek el kellett jönnie. Ezért hívják a régi beavatottakat „prófétáknak”, mivel egy eljövendőről kellett próféciát mondaniok. Ezért volt egyenesen az a célja a beavatásoknak, hogy világosan megismertessék, hogy a jövőben a Krisztus láthatóvá válik majd az emberiség számára. Így a Keresztelő számára már

abból, amit akkor ismerhetett, született meg az az igazság, amely annak prófétálását tette lehetővé, hogy az, akiről a misztériumokban beszéltek, a Krisztus Jézusban áll előtte.

Azt, hogy most hogyan függ az egész össze, hogyan áll az úgynevezett Keresztelő maga a Krisztus Jézushoz, az számunkra legtisztábban úgy mutatkozik majd meg, ha két kérdésre választ találunk.

Az egyik: Hogyan illeszkedik korába maga a Keresztelő? – a másik pedig: a János-Evangélium elején álló különböző dolgok magyarázatára nyúlik vissza.

Hogyan illeszkedik korába a Keresztelő? Tulajdonképpen mi is a Keresztelő? Egyike azoknak, akik – éppúgy, mint a többiek, akik hallottak valamit a beavatásokban – ráutalást kaptak az eljövendő Krisztusra, akit azonban mint az egyetlen állít oda az Evangélium, akinek Krisztus Jézus vonatkozásában az igazi titok dereng fel: hogy a megjelent pedig: éppen a Krisztus. Nos azok, akiket „farizeusoknak” vagy más nevekkkel jelölnek, a Krisztus Jézusban olyasvalakit láttak, aki tulajdonképpen régi beavatási elveiknek ellene szegült, aki szemükben olyasmit cselekedett, amit konzervatív felfogásukban nem engedhettek meg. Azt mondták, mivel éppen konzervatívok voltak: A régi beavatási princípium mellett kell megmaradni!

És ez az ellentmondás: mindig az eljövendő Krisztusról beszélni, azonban soha elérkezni nem hagyni azt az időpontot, amikor ténylegesen itt van, ez az éppen, ami konzervativizmusuk alapján rejlik. Ezért kellett, amikor a Krisztus Jézus beavatta Lázárt, ezt mint a régi misztérium-tradícióval való törésnek tekinteniök. „Ez az ember sok jelet tesz!” Ezzel semmilyen közösséget nem tarthatunk! – Felfogásuk szerint elárulta a misztériumokat, nyilvánossá tette azt, aminek a misztériumi titkok mélyeibe zárva kellett volna maradnia. És most megértjük, hogy ez mint valami árulás volt a számukra és okként jelent meg, hogy fellépjenek ellene. Ezért ezzel veszi kezdetét az átváltás, a Krisztus Jézus üldözése.

Nos minek bizonyul a Keresztelő a János-Evangélium első fejezeteiben?

Először olyanak, aki a Krisztusra – aki eljövendő volt – vonatkozó misztériumi igazságot igen jól ismeri, annyira jól ismeri, hogy mindezt maga a János-Evangélium írója megismételheti, azt, amit már a Keresztelő tudhatott, amiről meggyőződött, azáltal, amit még meg fogunk ismerni.

Láttuk, mit jelentenek a János-Evangélium legelső szavai. Most azt akarjuk kissé figyelmünk köré vonni, amit magáról a Keresztelőről mond. Helyezzük azonban még egyszer, lehetőleg a helyes fordításban, magunk elé. Eddig csak az első szavakat hallottuk.

Kezdetben volt a Szó, és a Szó Istennél volt,
és egy Isten volt a Szó.
Ez kezdetben az Istennél volt.
Minden ezáltal lett és rajta kívüli által semmi
nem lett a létrejötték közül.
Benne volt az Élet és az Élet volt az emberek Világossága.
És a Világosság a sötétségbe világított,
de a sötétség nem fogta fel.
Volt egy ember, Isten által küldve, János nevű.
Tanúként jött, hogy tanúságot tegyen a Világosságról
és, hogy általa mindannyian higgyenek.
Nem a Világosság, hanem a Világosság tanúja volt.
Mert az igazi Világosságnak, ami minden embert
megvilágosít, kellett a világba jönnie.
A világban volt és a világ általa lett,
de a világ nem ismerte meg.
Az egyes emberekbe jött (az Én-emberekbe jött),
azonban az egyes emberek (az Én-emberek)
nem fogadták be.

Akik azonban befogadták, általa Isten fiaiként
nyilatkozhattak meg.

Akik nevében bíztak, nem vértől, nem a test akaratából,
nem az ember akaratától, hanem Istentől lettek.

És a Szó testté lett, és közöttünk lakott és hallottuk
tanítását, az Atya Egyszülött Fiáról,
eltöltve Odaadással és Igazsággal.

János bizonyosságot tesz róla és világosan hirdeti:
ez volt az, akiről mondtam: az jön majd utánam,
Aki előttem volt. Előbbre való ugyanis nálamnál.

Mert az Ő teljességéből vettünk valamennyien
kegyelmet kegyelemre.

Mert a törvény Mózes által adatott, a Kegyelem
és Igazság azonban Krisztus Jézus által született.

Istent eddig szemmel senki sem látta.

Az Egyszülött Fiú, aki a Világatya kebelében volt,
ez lett a Vezető ebben a látásban.”

Ezek azok a szavak, amelyek körülbelül visszaadják a János-Evangélium első mondatainak az értelmét. Ehhez, mielőtt magyarázatukba fognánk, valamit még hozzá kell fűzni. Nos, minek jelenti ki maga János önmagát? – Emlékezzenek rá, hogy elküldöttek valakit, megtudakolni, ki is a Keresztelő János. Papok és Leviták jönnek, hogy megkérdezzék, ki is ő. Hogy miért is adja az előző választ, majd még meglátjuk. Most arra akarunk csak ügyelni, amit ő maga mond.

Így szólt: „A magányosságban lévő kiáltó hangja vagyok.” Ezek azok a szavak, amelyek itt állanak. „A magányosságban kiáltó hangja vagyok!” A magányosságban áll itt – szó szerint – *en té erémó*. A görögben az „Eremita” szó a „magányost” jelenti. Most megértik, hogy helyesebb, azt mondani: „A magányosságban kiáltó hangja vagyok”, – mint: „A pusztában prédikáló hangja vagyok.” És mindazt, ami a János-Evangélium kezdő kifejezéseiben kerül említésre, jobban meg fogjuk érteni, ha Jánosnak ezt az önjellemzését idézzük magunk elé. Miért nevezi magát „a magányosságban kiáltó szavának”?

Az emberiség fejlődési útjánál láttuk, hogy a szeretet fejlesztése a tulajdonképpeni Föld-misszió; ez azonban csak úgy képzelhető el, ha:

az öntudatos ember önkéntes adományként juttatja,

és, hogy az ember fokozatosan szerzi meg Én-jét,

és, hogy az Én lassanként, lépésenként ereszkedik az emberi természetbe.

Tudjuk, hogy az állatoknak, mint olyanoknak nincs egyedi Én-jük. Ha az egyedi oroszlán „Én”-t tudna mondani, ezzel nem az egyedi állatot vélné, hanem a csoport-Ént az asztrális világban; minden oroszlán ezt nevezné „Én”-nek. Így az azonos alkatú állatok egész csoportjai mondanak „Én”-t az asztrálisban lévő érzékfeletti módon észlelhető csoport-Énhez.

Az embernek az állatok előtt az a nagy előnye van, hogy az ember individuális Én-nel rendelkezik. Az individuális Én azonban csak fokozatosan fejlődik ki. Az ember is csoport-Én-nel, egy olyan Én-nel, amelyhez egy egész embercsoport tartozott, kezdte.

Ha régi népekhez, régi fajokhoz tekintenének vissza, mindenütt azt találnák, hogy az emberek eredetileg kis csoportokat alkottak. A germán népeknél nem is kellene messze visszamenniök. Tacitusz írásaiban kézzelfoghatóan látják, hogy az egyes germán többre tartja a maga egész törzsét saját individualitásánál. Az egyes ember inkább a kerszk-törzs, vagy a szigáamber-törzs tagjának, mint egyedi személyiségnek érzi magát, és innen van, hogy az egyes ember az egész törzs sorsáért lép fel; egyre megy, ki az, aki a törzsből a sérelmet megtorolja, amikor egy tagot vagy a törzset sérelem ér. Az idők haladtával azután eljött az, hogy egyesek kilépnek a törzsi ösz-

szertartozásból, úgyhogy a törzseket idővel áttörik és azok nem maradnak többé kompaktak. A csoportlélek-jellegből fejlődött az ember is és fokozatosan emelkedett fel oda, hogy az egyedi személyiségben érzékelje az Ént.

Bizonyos dolgokat, kivált a vallási dokumentumokat, akkor érthetünk csak meg, ha ismerjük ezt a csoport-lelkekre, csoport-Én-ekre vonatkozó titkot. Azoknál a népeknél, amelyeknél már eljutottak a saját Én bizonyos észleléséhez, még mindig volt egy Én, amely nem csak térbelileg, s egyidejűleg élő csoportokra, hanem időbeli csoportokra is kiterjedt. Az emberek emlékezete ma olyan, hogy az egyes ember már csak saját ifjúkorára emlékszik. Volt azonban egy idő, amelyben más emlékezet is létezett még, amikor az ember nem csak *saját* tetteire emlékezett, hanem amikor apjának, nagyapjának a tetteire úgy emlékezett, mint a sajátjaira. Az emlékezet túlra, a vérrokonságon át messze az ősökön keresztül a törzs-atyáig terjedt, kinek vére generációkon keresztül áramlott. A vérrel századokon át maradt meg az emlékezet, és egy törzs unokája vagy ivadéka elődeinek tetteire, gondolataira „Ént” mondott, mint saját magának. Nem érezték magukat születés és halál közé rekesztve, hanem a generációsor, amelynek központja az ős volt, tagjának érezték magukat. Mert ez éppen az Én összetartása, hogy az apa, a nagypapa és így tovább, tetteire emlékeztek. Már külsőleg, a névadáson keresztül fejezték ki ezt a régi időkben. A fiú nem csak saját tetteire, hanem az apáéra, a nagypapáéra és így tovább is emlékezett. Az emlékezet a generáci-

ókon keresztül messze felfelé jutott el. Mindazt, amit az emlékezet így átfogott, azt nevezték régi időkben például „Noé”-nak, nevezték „Ádám”-nak. Ezalatt *nem* az egyes embereket értették, hanem az Én-eket, akik századokig őrizték meg az emlékezetet. Ez a titok búvik meg a patriarchák neve mögött is. Miért éltek olyan sokáig a patriarchák? Régi időkben eszébe se jutott volna senkinek az egyes embert, aki születés és halál között él, névvel megnevezni. Ádám századokon keresztül emlékezetben maradt, mivel éppen a térbeli és időbeli határolás a régi névadásnál egyáltalán nem jött tekintetbe.

Az emberi egyedi-Én lassanként, lépésenként eloldotta magát a csoportlélektől, a csoport-Én-től; az ember lassanként egyedi Én-jének tudatára ébredt. Előzőleg a törzshöz-tartozásban érezte Én-jét, abban az embercsoportban, akivel vérrokonságban állott akár térben, akár az időben; innen az a kijelentés: „Én és Ábrahám atya egyek vagyunk!”, ez azt jelenti, *egy* Én vagyunk. Ekkor az egyes ember egy egészbe tartozott, mivel a szóban forgó nép minden tagjának ereiben ugyanaz a közös vér csörgedezett. A fejlődés azonban haladt tovább. Megérett az idő, hogy éppen ezeken a népeken belül érezzék meg az emberek a maguk egyes-Én-jét.

Megadni az embereknek azt, amire szükségük volt, hogy biztosan és szilárdan érezzék ebben az egyes individuális Én-ben magukat, ez volt a Krisztus missziója. Így kell azt a kifejezést is felfogni, ami annyira könnyen félreérthető: „Aki nem tagadja

meg asszonyát és gyermekét, apját és anyját, bátyját és nővérét, az nem lehet tanítványommá!” Nem szabad ezt triviális értelemben felfogni, utasításnak, hogy valaki hagyja ott a családját, hanem: Érezték azt, hogy mindegyikötök egy egyedi-Én és hogy *ez az egyedi-Én közvetlenül egy a szellemi Atyával, aki a világot átáramolja. Az Ó-Testamentum hívője régebben azt mondotta: „Én és az Ábrahám atya egyek vagyunk”, mivel az Én a vérrokonságban érezte honosnak magát. Most szabaddá kellett válnia a szellemi Atya-alappal való magát-egynek-érzésnek. Többé ne a vérrokonság legyen záloga annak hogy az ember egy egészhez tartozik, hanem a tisztán szellemi Atya princípiumról – amellyel mindannyian egyek – való tudás.*

Így a János-Evangéliumon keresztül érkezik az az üzenet számunkra, hogy a Krisztus a nagy impulzusadó arra, amire az embernek, hogy örökké egyedi individuális Én-jében érezhesse magát, szüksége van. Ez az átfordulás a régi Szövetségből az új Szövetségbe, hogy a régi Szövetségnek mindig valami csoport-lélekszerúsége van, ahol az egyes Én a többi Én-ekhez érzi társítva magát és sem önmagát, sem a többi Ént nem érzi igazán. Azt ellenben, amiben közösen alapozódnak, a nép-Ént vagy törzs-Ént, átérzi.

Hogyan kellett hát éreznie magát annak az Én-nek, amely annyira éretté vált, hogy nem érezte már többé a csoportlélek többi individuális személyiségeivel való összefüggést? Hogyan kellett éreznie a magányossá lett Én-nek olyan korban, amelyben

azt mondhatta az ember: többé nem az az idő járja, amelyben igazi emberi életigazságnak érezhetnénk a más személyekkel, más Én-ekkel, akik egy csoportlélekhez tartoznak, való összetartozást; el kell azonban még jönnie annak, aki a lélek részére a szellemi élet-kenyeret, melynek a révén táplálékához jut az egyedi Én, eljuttatja.

Magányosnak kellett éreznie magát az egyes-Én-nek, és a Krisztus hirdetője ezt kellett, hogy mondja: olyan Én vagyok, aki kiváltam, aki magányosan érzi magát. És éppen azért, mert megtanultam, hogy magányosnak érezsem magamat, olyan prófétának érzem magam, akinek a magányban az Én adja a megfelelő szellem-táplálékot.

Ezért kellett a magányosságban kiáltónak jelölnie magát a hirdetőnek, azaz a már magányossá, a csoportlélektől magányossá lett Én-nek, amely azért kiált, ami által az egyes Én táplálékához juthat. „A magányosságban kiáltó hangja vagyok.” Megint csak a mély igazságot halljuk itt: Minden egyes individuális emberi Én teljesen önmagára alapozott; annak az Én-nek a hangja vagyok, amely eloldódott és amely az alapját, melyen eloldódott Én-ként megállhat, keresi. Most értjük csak meg ezt a helyet: „A magányosságban kiáltó hangja vagyok.”

Hogy a János-Evangélium szavait pontosan értsük, találjuk kissé bele magunkat azokba a módozatokba, ahogyan akkoriban egyáltalán neveket és megjelöléseket adtak. Annyira absztrakt és semmit mondó, mint ma, nem volt akkoriban a névadás. És

ha a Bibliai dokumentumok magyarázóit csak kissé is meggondolnák ennek a horde-rejét, egy-egy triviális magyarázat nem is kerülne napvilágra. Utaltam már rá, hogy amikor a Krisztus azt mondja: „Én vagyok a világ világossága”.

Ezzel tényleg azt mondja, hogy Ő volt az első, aki az „Én-vagyok” számára megadta úgy a kifejezést, mint az impulzust. Ezért kell ott, ahol az „Én-vagyok” áll az első fejezetekben, ezt az „Én-vagyok”-ot egész különösen aláhúzni. A régi időkben minden név és megjelölés bizonyos értelemben teljesen reális és egyszersmind mélyen szimbolikus használatú. Itt két irányban követnek el gyakran hatalmas tévedéseket. Felületes vizsgálat szerint egyesek ezt mondhatnák: Igen, ilyen felfogás szerint sok minden tekinthető szimbolikusnak, és egy olyan magyarázatba, amelyben minden szimbolikus értelemmel bír csak, nem bocsátkozunk, hiszen így szétfoszlatjátok a történelmi bibliai eseményeket!

Azok pedig, akik egyáltalán semmit sem értenek a történelmi események terén, azt mondhatják: Mindezt jelképesnek kell csak tekinteni. – Azok azonban, akik így beszélnek, éppen semmit sem értenek az Evangéliumból. Nem a történelmi realitást tagadják a szimbolikus megvilágítás révén, hanem azt kell hangsúlyoznunk, hogy az ezoterikus magyarázat mindkettőt átfogja: a tények történelmieknek való felfogását és amennyiben történelmi, ők maguk jelentik egyidejűleg azt, amit tulajdonítunk nekik.

Persze, aki csak a brutális külső tényeket tekinti, nevezetesen egy embert, aki valahol valamikor megszületett, nem fogja megérteni, hogy ez az ember még valami egyéb is, mint ember az illető névvel, akinek életrajzát meg lehet írni.

Aki ellenben ismeri a szellemi összefüggést, megtanulja megérteni, hogy az ember, aki egy bizonyos helyen született, hogy ez az eleven ember ezenkívül még korának is a szimbóluma, és hogy nevén keresztül az emberiség fejlődése számára való teljes jelentőségét is kifejezik.

Jelképesen és egyúttal történelmileg, s nem csak az egyik és nem csak a másik módon, ez az, amiről szó van a valóságos Evangélium-magyarázatnál. És szinte valamennyi eseménynél és utalásnál meglátjuk majd, hogy a János vagy a János-Evangélium írója, aki tulajdonképpen érzékfeletti észleletekben lát, egyszerismind mély szellemi igazságok eseményeit és megnyilatkozását látja. A Keresztelő történelmi alakját tekintve a történelmi alakra néz; egyidejűleg azonban a valódi történelmi alak mindazoknak az embereknek, – akik a régi időkben már elhivatottak voltak, hogy az Ént belevéssék magukba, és akik még csak a hozzávezető úton voltak – a szimbóluma, akiknek a világ világossága az egyedi Én-be bevilágíthatott, azonban nem szimbólum azoknak, akik nem voltak még abban a helyzetben, hogy a világ világosságát a maguk sötétségében felfoghassák.

Az, ami a Krisztus Jézusban Életként, Fényként és Logoszként jelent meg, mindig a világban fénylett már; nem ismerték azonban fel, akik még csak az érés állapotában voltak. Mindig itt volt a világosság. Ha ugyanis nem lett volna itt a világosság, egyáltalán nem születhetett volna meg a lehetőség az Én számára. A Holdon is a mai emberből még csak a fizikai test, étertest és asztrális test volt meg, de Én ebben nem volt. Mivel a világosság úgy alakult át, ahogyan az a Földön tűnik elő, volt meg az ereje, hogy az egyedi Én-eket fellobbantsa és lépésenként érlelésre bírja:

„A világosság a sötétségbe fénylik; a sötétség azonban nem tudta még felfogni.”

„Az egyes emberekbe jött”, az Én-emberekhez jött; ugyanis az Én-emberek egyáltalán létre sem jöhettek volna, ha a Logosz azt nem árasztotta volna beléjük.

„Azonban az Én-emberek nem vették fel.”

Csak egyesek vették fel, a beavatottak; a szellemi világokig emelkedtek fel; ezek mindig az „Isten gyermekei” nevet viselték, mivel a Logosz, a Világosság és az Élet megismerésével rendelkeztek, és arról mindig tanúságot tudtak tenni.

Voltak egyesek, akik már a régi misztériumok révén tudtak mindig a szellemi világokról. Mert mi is élt bennük? Az élt bennük ami örök az emberben. Teljesen tu-

datosan élt bennük ez. Már előre megérezték a nagy kifejezést: „Én és az Atya egyek vagyunk”, nevezetesen az Én és a nagy ősalap egyek! És a legmélyebb amit a tudatban hordoztak, saját Én-jük nem anyától és apától való, hanem a szellemi világba történt iniciáció révén osztályrészük. Nem a vérből és nem a testből, és nem egy apa vagy egy anya akaratából, hanem Istentől, azaz a szellemi világból kapták.

Ezzel Önök előtt itt áll azoknak a szavaknak a magyarázata, hogy ui. az emberek nagy része, annak ellenére, hogy megvolt a belső alap bennük az Én-emberhez, a világosságot nem vette fel, s hogy az ugyan leérkezett a csoport-Én-ig, de az egyedek azonban nem vették fel azt. *Azok azonban, akik felvették – ezek csak kevesen voltak –, általa Isten Gyermekéivé tudták tenni magukat; akik azonban bíztak benne, a beavatáson keresztül Istentől lettek azzá.*

Ez világos képet állít elénk. Azonban azért, hogy minden ember a Földi érzékekkel ismerhesse meg a létező Istent, annak olyan módon kellett megjelennie a Földön, hogy testi szemekkel láthassák, azaz testi alakot kellett öltenie, mivel ilyen alakot csak testi szemekkel lehet meglátni. Régebben csak a beavatottak láthattak a misztériumokban, most azonban mindenek üdvére testi alakot öltött:

„A Szó vagy a Logosz testté lett.” Így kapcsolja a János-Evangélium írója a Krisztus Jézus történelmi megjelenését az egész fejlődéshez.

„Hallottuk tanítását, az Atya Egyszülött Fiáról szóló tanítást.” Milyen tanítás ez? Milyen születésű akkor a többi ember?

Azokban a régi időkben, amikor az Evangéliumokat írták, „kétszülötteknek” azokat hívták, akik testtől születtek. Őket nevezték kétszülöttnek, mondjuk, az apa és anya vérének keveredése miatt. Ami nem testtől született és nem is emberi közrehatásból és nem is a vér keveredéséből, az „Istentől született”, az – „egyszülött”. Azok, akiket korábban „Istengyermekek”-nek neveztek bizonyos módon mindig az „egyszülöttek” voltak, és az Isten Fiáról szóló tanítás az „Egyszülöttről” szóló tanítás. A fizikai ember a „kétszülött”, a szellemi ember az „egyszülött”.

Nem szabad ezt úgy felfogniok, mintha „beleszületett” volna a név jelentése, nem, az egyszülött a kétszülött ellentéte. És a szó arra utal, hogy az ember a fizikai születésen kívül szellemi születésen is átmehet, nevezetesen a szellemmel való egyesülésen, azon a születésen, aminek a révén egyszülötté, az Istenség Gyermeekévé vagy Fiává válik.

És egy ilyen tanítás – először attól jöhetett csak, aki a testté lett Szót képviselte. Általa vált általánossá a tanítás, az Atya Egyszülött Fiáról szóló tanítás, eltöltve odaadással és igazsággal”. Az „odaadást” itt megfelelőbben kell lefordítani, mivel *egy az Istenségből történő megszületésről van ugyan szó, azonban egy Azzal együtt mara-*

dással és ugyanakkor minden illúzió eltávolításával. Ez az utóbbi csak a kétszületésből jön és az embert érzéki csalódások közé zárja, ellentétben ezzel az egy tanítással, amely az igazságot a Krisztus Jézusban hozza, amint az emberek között volt és lakozott, mint a megtestesült Logosz.

János azonban – szó szerint is ezt jelenti – a hírnöknek, előtte járónak nevezte magát, aki előtte jár az Én hirdetésére. János magát annak mondja, aki tudta, hogy ennek az Én-nek az egyes emberben önállóvá kell válnia, akinek azonban bizonyágot kellett tennie arról, aki el fog jönni, hogy végrehajtsa ezt.

Világosan megmondta: Az, aki eljön majd, az „Én-vagyok”, ami örök, ami tényleg elmondhatja magáról: mielőtt Ábrahám lett volna, volt az „Én-vagyok”. János elmondhatta: Az Én, amelyről szó van itt, előttem volt; ugyanakkor, annak ellenére, hogy én előtte járója vagyok, ő az én előttem járó; bizonyágot teszek arról, ami előzőleg volt meg minden emberben; „az jön majd utánam, aki előttem megvolt.”.

És most jelentős szavak kerülnek kimondásra:

„Ugyanis ennek teljességéből nyertünk mindannyian kegyelmet kegyelemre.”

Sok ember van, aki kereszténynek nevezi magát és aki a „teljesség” szó felett tovább megy, aki ennél a szónál semmi különösebben pontosra nem is gondol. „Pleroma”-nak mondják a görögben „a teljességet”. De ez is áll a János-

Evangéliumban: „Ugyanis a Pleromá-ból nyertünk mindannyian kegyelmet kegyelemre!” Azt mondtam, hogy a János-Evangélium minden szavát, ha egyáltalában meg akarjuk érteni, nagyon gondosan kell mérlegelni.

No de mi is a Pleroma, a teljesség? Az értheti csak meg, aki tisztában van vele, hogy a régi misztériumokban a Pleromá-ról vagy a teljességről, mint egészen meghatározott valamiről beszéltek. Ugyanis már akkor azt a tanítást képviselték, hogy amikor először nyilatkoztak meg azok a szellemi lényiségek, akik a régi Hold során az istenségig emelkedtek, az Elóhák, egyikük levált róluk. Egyikük a Holdon maradt és onnét sugározta vissza a Szeretet erejét, amíg az emberek megfelelő mértékben éretté váltak a többi hat Elóha fényére. Így különböztették meg Jáhve-t az egyedi Istent, a visszasugárzót, és a hatból álló Istenség teljességét, „a Pleromát”. Mivel azonban a Nap-Logosz egyesített tudata alatt a Krisztus értendő, amikor rá utaltak, az Istenek Teljességéről kellett beszélniök. Ez a mély igazság rejlik e mögött: „ugyanis a Pleromából nyertünk mindannyian kegyelmet kegyelemre.”

Menjünk most tovább, amennyiben a csoport-lélek-korba helyezkedünk vissza, amikor az egyes ember a csoport-Ént érezte Én-jének. Vizsgáljuk most, mi élt társadalmi rendként a csoportban.

Az emberek, amennyiben látható emberek voltak, egyedekként élnek. Érzik ugyan a csoport-Ént, az érzékek számára azonban egyedek voltak. Mivel még nem érezték egyedeknek magukat, nem is élhetett még teljes mértékben a szeretet bennük. Az egyik szereti a másikat, mivel vérség szerint rokon vele. A vérségi rokonság az alapja minden szeretetnek. A vérrokonok szerették először egymást és a vérrokonságból születik meg a szeretet is, amennyiben nem nemi szeretet. Ettől a csoportlélek-szeretettől kell egyre inkább megszabadulniok az embereknek, és a szeretetet az Én szabad adományaként kifejezésre juttatni. A Földfejlődés végére érik el majd az emberek, hogy eljön az idő, amiben az önállóvá lett Én, legbensőbb részében teljes odaadásból rendelkezik azzal az impulzussal, hogy a helyeset és a jót tegye. Mert az Énnek megvan ez az impulzusa, teszi a helyeset, teszi a jót. Amikor a szeretet ennyire átszellemített, hogy senki nem akar majd mást tenni, csak azt, ami a helyes, akkor teljesül az, amit a Krisztus Jézus akart a világba hozni. Ugyanis a kereszténység titkainak egyike az, hogy ezt tanítja: Tekintsetek Krisztusra, teljete be alakjának erejével, kíséreljete meg olyanná lenni, mint Ő, követni Őt. Megszabadított Én-etek akkor olyanná lesz, hogy nincs törvényre szüksége, s hogy legbensőbb részében szabad lényként teszi a jót, a helyeset.

Ezért Krisztus a törvénytől való szabadság impulzus-hozója, úgyhogy a jót nem a törvény miatt, hanem a bensőben élő szeretet impulzusaként tesszük.

Ez az impulzus azonban, kifejlődéséhez, a Földi idő egész hátralévő részét igényli. A kezdetet Krisztus tette meg, és a Krisztus-alak lesz mindenkor az az erő, amely nevelni fogja erre az embereket. Amíg az emberek nem voltak érettek az önálló Én befogadására, ameddig csoport tagjaiként egzisztáltak, egy külsőleg megnyilatkozott törvény révén kellett társadalmilag szabályozás alá vonni őket. És még ma sincsenek az emberek minden dologban túl minden csoport-Énségen. *Mennyi mindenben egyáltalán nem individuális ember az ember, hanem csoport-lény!*

Az az ember, aki már ma szabad lény volna – az ezoterikus tanítványság bizonyos fokán „*hontalannak*” hívják – még csak ideál! Aki önkéntesen áll bele a világténykedésbe, az individuális, azt nem a törvény szabályozza. A Krisztus-Princípiumban ott a törvény legyőzése:

„Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem azonban Krisztus által.”

Keresztény értelemben kegyelemnek nevezték a léleknek azt a képességét, hogy a bensőből indítva tegye a jót. A kegyelem és a bensőben felismert igazság Krisztus által született. Látják, mennyire mélyreható ez a gondolat az egész emberiségfejlődés számára.

Régebben azoknál, akik beavatást nyertek, magasabb észlelő szervek kifejlesztését segítették elő. Külső szemekkel előzőleg soha senki sem látott Istent. Az Egy-

szülött Fiú, aki az Atya bensőjében van, Ő az első, aki ahhoz vezetett bennünket, hogy olyan módon tekintsünk egy Istenre, mint ahogyan az emberek a Földön látják földi érzékekkel környezetüket. Előzőleg láthatatlannak maradt meg az Isten. Az érzékfelettiben az álmon keresztül, vagy valami máson át nyilatkozott meg a beavatási helyeken. Az Isten most történelmi-érzéki tényé, testi alakká lett. Ez rejlik e szavakban: „Istent eddig senki sem látta még. Az Egyszülött Fiú, aki a Világatya bensőjében volt, ez lett a vezető ennél a látásnál.” Ő vezette el az embereket arra, hogy földi érzékekkel Istent lássanak.

Mindenesetre látjuk azt, hogy a János-Evangéliumban mennyire éles és jelentős ráutalás történik a Palesztinai Történelmi Eseményre, és mennyire paradigmátikus, élesen körvonalazott szavakkal – amelyeket azonban mindenképpen gondosan mérlegelni kell, ha őket az ezoterikus kereszténység megértésére akarjuk használni.

Most pedig a következő előadásokban meglátjuk majd, hogyan bontható ki tovább ez a téma és egyszerismind megmutatjuk, hogy a Krisztus nem csak azoknak a vezetője, akik a csoportlélekkel összefüggenek, hanem eljön minden egyes emberbe és éppen az individuális Ént akarja impulzusával felruházni. Hiszen a vérrokonság fennmarad, de a szeretet szellemisége járul hozzá.

És ehhez a szeretethez, amely a szabad Én-től a szabad Én felé áramlik, adja Ő az impulzust. A beavatási úton haladó számára naponként tárul fel egyik igazság a másik után. A fontos igazság mindig a harmadik napon tárul fel. Ez pedig az, amikor megtanuljuk teljesen megérteni azt, hogy a Föld fejlődésében van egy pont, ami által a vérhez kapcsolt materiális szeretet egyre inkább átszellemül. Ez az az esemény, amelynek a tiszta vérségi szeretetből a szellemi szeretetbe történő átmenetet kell szemléltetnie.

Jelentőségteljes szavakkal utal erre a Krisztus Jézus, amikor ezt mondja: Eljön az idő, amely az ÉN időm, amidőn a legfontosabb dolgokat azok az emberek hozzák létre, akik többé nem vérrokonságban függenek össze, hanem azok, akik egyedenként magukban állnak. Ennek az időnek azonban el kell előbb érkeznie. – A Krisztus maga, aki az első impulzust adja meg, egy fontos alkalomkor azt mondja, hogy ez az ideál egyszer majd teljesül, azonban az Ő ideje nem jött még el. Prófétikusan utal erre, amikor ott áll az Anya és felszólítja, hogy tegyen valamit az emberiségért, amikor szinte arra céloz, hogy van joga hozzá, hogy az emberekért való fontos tette indítsa őt. Ő így felel erre: Igaz, amit ma tehetünk, még valamelyest a vérségi kötelékkel kapcsolódik, a „nekem és neked” viszonyával; „mert az ÉN időm nem jött még el”.

Hogy elérkezik egy ilyen idő, amikor az egyes embernek magában kell megállania a Kánai Menyegző elbeszélése fejezi ki, és arra a felszólításra, hogy „nincs boruk!” Jézus úgy válaszol, hogy ezt mondja: „Ez olyasmi, aminek még a ‘nekem és nekeddel’ van dolga; az Én időm, az nem jött még el”.

Azért állanak itt a „közöttem és közötted” és az „én időm nem jött még el” szavak. Ami a szövegben áll itt, erre a titokra utal. Mint sok más, ezt a helyet is durván fordították le. Nem annak, hogy „Asszony mi közöm van veled?” kellene itt állnia, hanem „Ezt a köztem és a te vérrokonságoddal való összefüggésben”. Ennyire finom és szubtilis a szöveg, azonban csak azok számára érthető, akik meg is akarják érteni.

Ha azonban e vallási dokumentumokat mindenféle ember újra meg újra magyarázza mégis megkérdeznénk: Vajon semmi érzés nem támad azokban, akik keresztyeneknek nevezik magukat, amikor Krisztusnak – helytelen fordításban – azt a kijelentést teszik a szájába, hogy: „Asszony, mi közöm van veled?”

Sok minden kapcsán, ami keresztyénységnek nevezi magát ma és az Evangéliumra hivatkozik, meg kell kérdeznünk: Birtokolja-e az Evangéliumot? Arról van itt szó, hogy előbb meg értésünkben birtokolnunk kell az Evangéliumot. És egy ennyire mély dokumentumnál, mint amilyen a János-Evangélium, ténylegesen arról van szó, hogy

előbb minden szót gondosan mérlegre rakjunk, hogy valódi értéke szerint ismerjük meg.

V.

A Kánai Menyegző a materiális vérségi szeretetet a Krisztus-impulzus szerinti szabad adományként megvalósuló szellemi szeretetre váltja fel; ez a Föld Küldetése.

Hamburg, 1908. május 23.

A János-Evangéliumra vonatkozó vizsgálódásaink kapcsán sehol sem szabad figyelmen kívül hagyni azt az egészen elvi okfejtést, amelyet tegnap folytattunk, nevezetesen, hogy a János Evangélium eredeti szerzőjének esetében a Krisztus Jézus által beavatott kedvenc tanítvánnyal van dolgunk.

Most természetesen megkérdezhetné valaki: de a szellemi tudástól teljesen eltekintve, létezik-e talán külső bizonyíték is, aminek a révén a János-Evangélium szerzője elárulná, hogy a Krisztust illető magasabb jellegű tudáshoz – a felébresztés, a beavatás által, amit az úgynevezett Lázár Csodája ábrázol – jutott?

Ha a János-Evangéliumot gondosan olvassák, egy valamit észrevesznek. Azt veszik észre, hogy a János-Evangéliumban nincsen szó sehol, de azt a fejezetet megelőzően, amely a Lázár Felébresztését, tárgyalja, egyáltalán semmi szó nem esik arról a tanítványról, „akit az Úr szeretett”; azaz a János-Evangélium tulajdonképpeni szerzője azt akarja mondani: Az, ami előtte van, nem abból a tudásból származik még, ami a beavatás révén jutott osztályrészemül, itt tőlem egyelőre el kell tekintenetek még. Utóbb említi csak a tanítványt, „akit az Úr szeretett”.

Ezáltal tehát a János-Evangélium két fontos részre válik: egy első részre, amiben a tanítvány, akit az Úr szeretett, nem kerül még említésre, mert nem volt még beavatva; és a Lázár Felébresztését követően említik csak ezt a tanítványt. Magában a dokumentumban sehol sem találunk ellentmondásra azzal, amit a legutóbbi előadásokban említettem. Az Evangéliumokat csak külsődlegesen vizsgáló valaki természetesen könnyen elmegy mellette, nem veszi figyelembe; és ma, amikor mindent népszerűsítnek, amikor mindenfajta bölcsesség jut el az emberekhez, azt a sajátos színjátékot kell megélnünk, hogy tényleg gyakran meglehetősen kétes dolgok találhatók ebben a bölcsességben.

Ki ne tekintené áldásosnak, hogy ilyen olcsó irodalmon keresztül, mint amilyen a „Reclamsche Universal-Bibliothek”, mindenféle tudást elvisznek a néphez. Nos, a legutolsó füzetek között jelent meg egy a „Biblia keletkezéséről”. A címlapon a szer-

ző a „teológia doktorának” nevezi magát, tehát teológus. Ez úgy véli, hogy a János-Evangélium szerzőjére vonatkozólag tulajdonképpen a János-Evangélium valamennyi fejezetén keresztül, az első fejezet 35. versével elkezdve, a Jánosra történék utalás. Amikor kezembe került ez a kis könyv, tényleg nem hittem a szememnek és ezt mondtam: itt valami tulajdonképpen teljesen különösnek kell fennállnia, ami valamennyi eddigi szellemtudományi nézet – hogy ui. a kedvenc tanítványt nem említik a Lázár Felébresztését megelőzően – ellen vét. Egy teológusnak azonban ezt mégiscsak tudnia kellene!

Nos, nehogy túl hamar ítéljünk, vegyék kézbe a János-Evangéliumot és nézzék csak meg, mi is áll ott: „A másik napon János és tanítványai közül ketten ismét ott állottak.” Jánost említi, a Keresztelőt, és két tanítványáról esik szó. A legkedvezőbb, amit ezzel a teológussal kapcsolatban feltételezhetünk, az, hogy tudatát egy másik exoterikus tradíció tölti ki, amely azt mondja: a két tanítvány közül az egyik a János. Ez a tradíció a Máté 4,21. –re támaszkodik. A János-Evangéliumot azonban nem szabad a többi Evangélium által megmagyarázni.

Egy teológus volt tehát, aki véghez vitte, hogy egy egyenesen ártalmas könyvet rakott a népszerű irodalomba; és ha tisztában vagyunk vele, hogy mindez hogyan harapódik tovább, ami éppen ezen a módon, egy ilyen olcsó irodalmon keresztül kerül a néphez, úgy az a kár is lemérhető, amely keletkezik belőle. Ez közbenső

megjegyzés legyen csupán, hogy vele egy bizonyos védfalat emeljünk mindenféle kifogás ellenében, amelyeket azzal szemben vethetnének fel, ami itt elmondásra került.

Fel kell figyelni arra, hogy az, ami a Lázár Felébresztését megelőzően történik, hatalmas dolgok közlését jelenti ugyan, de a legmélyebb dolgok közlését szerzője a Lázár Felébresztését követő fejezetekre tartogatta. Ennek ellenére mindenütt arra akart utalni, hogy Evangéliumának a tartalma olyasvalami, melyről pontosan csak az tájékozott, aki meghatározott fokig beavatott. Ezért utal különböző helyeken arra, hogy azokban a dolgokban, amelyek az első fejezetben kerültek közlésre, egyfajta meghatározott fokig való beavatással van dolgunk. Hiszen különböző fokú beavatások vannak.

A *keleti beavatás* egy bizonyos formájánál például a beavatás hét fokát különböztették meg, és a beavatásnak ezt a hét fokát mindenféle jelképes névvel illették. Az első fok a „holló” foka volt, a második az „okkulté”, a harmadik a „harcosé”, a negyedik az „oroszláné”. Az ötödik fokot pedig a különböző népeknél, akik még egyfajta vérségi összetartozást éreztek csoportlelkük kifejezéseként, a nép nevével jelölték; a perzsáknál például az ötödik fokban beavatottat szellemtudományi értelemben „perzsának” nevezik. Amikor tisztázzuk, hogy ezek a nevek mit jelentenek, ezeknek az elnevezéseknek a jogosultságát is hamarosan megértjük.

Egy első fokon beavatott az, aki közvetítést képez a rejtett szellemi és a külső élet között, akit ide és oda küldenek. Az első fokon teljes odaadással kell még a külső életnek szentelnie magát, amit azonban itt kiderít az ember, el kell, hogy vigye a beavatási helyre. „Hollóról” tehát ott beszélnek, ahol a szavaknak kívülről befelé kell valamit közvetíteniük. Emlékezzenek csak Illés hollóira, vagy Wotan hollóira, még magukra a Barbarossa-monda hollóira, ahol tudakolniok kellett, hogy itt van-e az idő, hogy előjőjenek, (nálunk: Hollós Mátyás király).

A második fokban beavatott már teljesen a rejtett szellemi életben állt.

Olyasvalaki, aki a harmadik fokon állott, küzdhetett is a rejtett szellemiért; a „harcos” foka nem olyan embert jelent, aki harcol, hanem azt, aki a rejtett szellemi tanokért síkraszállhat, azért, amit a rejtett szellemi élet adni képes.

Az, aki „oroszlán”, olyasvalaki, aki a rejtett szellemi életet megvalósítja magában, úgyhogy nem pusztán szavakkal szállhat síkra a rejtett szellemiért, hanem tettekkel is, ez annyit jelent, hogy egyfajta mágikus tettekkel.

A hatodik fok a „Nap-hős” foka, és a hetedik fok az „Atya” foka. Számunkra most az ötödik fok jön tekintetbe.

Különösen a régi időkben, az ember közösségén belül helyezkedett el, és ezért, amikor Én-jét érezte, inkább egy csoportlélek tagjának érezte magát. Aki azonban

ötödik fokon volt beavatott, bizonyos áldozatot hozott, személyiségét oly mértékig vetette le, hogy személyiségébe a nép lényét vette fel. Ahogyan a másik ember a maga lelkét a néplelekben érezte, úgy ő magába vette fel a néplelket, mivel mindaz, ami személyiség volt, számára nem jött tekintetbe, hanem csak az általános népszellem. Ezért jelölték az ilyen beavatottat az illető nép nevével.

De ismeretes, hogy a János-Evangéliumban elmondják számunkra, hogy Krisztus Jézus első tanítványai között van Nathanael is. Bemutatják Krisztusnak. Nincs olyan magasan beavatva, hogy felismerhetné a Krisztust. A Krisztus természetesen az átfogó tudás szelleme, akit egy Nathanael, egy ötödik fokon beavatott, nem ismerhet fel. Krisztus azonban felismeri Nathanaelt. Ez két tényben mutatkozik meg. Hogyan írja le ő maga őt?

„Ez egy igazi izraelita!”

Íme itt a nép neve szerinti megjelölés. Ahogyan a perzsáknál egy ötödik fokon álló beavatottat „perzsának” hívtak, úgy hívtak egy ilyet „izraelitának” az izraelitáknál. Ezért hívja Krisztus a Nathanaelt egy „izraelitának”. És azután így szól hozzá:

„Mielőtt Fülöp hívott volna, mivel a fügefa alatt álltál, láttalak!”

Ez ugyanúgy szimbolikus megjelölése egy beavatottnak, mint Buddha ülése a Bodhi-fa alatt. A fügefa az egyiptomi-kaldeus beavatás szimbóluma. Krisztus ezt

akarja ezzel mondani neki: Ó, tudom én jól, hogy bizonyos értelemben beavatott vagy és bizonyos dolgok áttekintésére képes vagy, hiszen láttalak. És most Nathanael ismeri fel őt:

„Nathanael válaszol és szól hozzá: ‘Mester, te Isten Fia vagy és Király Izraelben’.”

A „Király” szó ebben az összetételben azt jelenti: Te nagyobb vagy nálam, más-ként nem mondhatnád nekem: „Mivel a fügefa alatt voltál, láttalak.” És a Krisztus válaszolt rá:

„Hiszel nekem, mivel azt mondtam neked, hogy láttalak a fügefa alatt; te nagyobbat látsz majd még ennél.”

A „bizony, bizony” szavakat majd meg kell beszélnünk. Ezután így szól:

„Mondom nektek, meglátjátok az Ég Angyalait az Embernek Fiára fel- és alá szállani!”

Nagyobbat látnak majd még azok, mint amit már láttak, akik képesek felismerni Krisztust. Milyen jelentőségteljes szó ez ismét?

Ennek magyarázatára emlékezzünk arra, hogy elsőre mi is tulajdonképpen az ember. Azt mondtuk, hogy az ember különböző nappal és éjszaka. Nappal az ember

négy tagja – fizikai test, étertest, asztrális test és Én – egymással tartós kapcsolatban vannak. Hatnak egymásra. Állíthatjuk, hogy amidőn az ember nappal ébren van, akkor fizikai testiségét és éteri testiségét bizonyos módon asztrális-szellemi és Én-szellemi része hatja át és látja el. Azt is megmutattuk azonban, hogy az éterikus testiben és a fizikai-testiben még valami egyébnek is hatnia kell, hogy az ember mai fejlődési fázisában egyáltalán meglehessen. Arra jöttünk ugyanis rá, hogy az ember minden éjjel azt, ami magát a fizikai testét és étertestét ellátja, nevezetesen asztrál-testét és Én-jét kivonja és így fizikai testét és étertestét saját sorsukra hagyja. Minden éjjel hűtlenül elhagyja fizikai testét és étertestét.

Mindebből rájöhethetnek, hogy a szellemtudomány bizonyos joggal mutat rá arra, hogy éjszakánként isteni-szellemi hatalmak és erők áramolják át ezt a fizikai testet, ezt az étertestet, úgyhogy fizikai testük és étertestük, így mondhatni, az isteni-szellemi erőkhöz és lényiségekhez kapcsolódik. Utaltunk arra is, hogy éppen akkor, amikor a régi időkben – azokban az időkben, amelyeket Jáhve- vagy Jehova időnek hívtunk – az asztrális test és az Én a fizikai testen és étertesten kívül voltak, hogy ekkor Jehova inspirálóan hatott. Az igazi világosság azonban, az Istenség vagy az Elóhák Teljessége, a Pleroma az, ami a fizikai testet is, és az étertestet is mindig át-sugározza; az ember nem képes felismerni, mivel nem kapta még meg a Krisztus-

Princípiumtól az ehhez szükséges impulzust, ennek a Princípiumnak a Földön történő megjelenését megelőzően.

Azok a Princípiumok, amelyeknek a fizikai testben kell kifejeződésre jutni, a magasabb szellemiben, a Devachan-ban laknak. Azok a szellemi lényiségek és hatalmak, akik a fizikai testre hatnak, a magasabb égi szférákban, a magasabb Devachanban honolnak; és azok a hatalmak, akik az étertestre hatnak, az alacsonyabb égi szférákban honolnak. Így azt mondhatjuk: Ebbe a fizikai testbe állandóan a Devachan legmagasabb régióiból való lényiségek hatnak, és az étertestre állandóan a Devachan alsóbb régióiból való lényiségek hatnak. Ezeket az ember akkor ismerheti csak meg, amikor a Krisztus Impulzusait felveszi magába: Ha megtanuljátok tényleg megismerni az Embernek Fiát, akkor megismeritek, ahogyan a szellemi erők az égi szférákból az emberre fel- s alá szállanak. Ez válik ismertté számotokra annak az Impulzusnak a révén, amit a Krisztus ad a Földnek.

Arra, ami most következik, utaltunk már tegnap. Ez a Kánai Menyegző Galileában, melyet gyakran „első csodatételnek” is neveznek, jobb lenne „az első jelnek”, amelyet Krisztus Jézus tesz, hívni. Annak a hatalmasnak a megértéséhez, ami ebben rejlik, sok mindent kell összefoglalnunk abból, amit a legutóbbi előadásokban hallottunk.

Először is, egy menyegzőről van itt szó. De miért is Galileabeli menyegző? Megértjük majd, hogy miért egy Galileabeli menyegző, ha ismét lelkünk elé idézzük a teljes Krisztus-Küldetést.

Küldetése abban is áll, hogy az Én teljes erejét, a belső önállóságot hozza a lélekbe az ember számára. Az egyes Én tökéletes önállóságban és zártságban, teljes önmagában-megállásban érezze magát és az embert a szeretet, amit szabad adományként nyújtanak, vezesse az emberhez, egymáshoz. Egy olyan szeretetnek kell tehát a Krisztus-principium által a Földmisszióba kerülni, amely egyre jobban fölötte van a materiálisnak, és egyre inkább szellemibe emelkedik fel.

A szeretet legalacsonyabb formájából – mely az érzékiséghez kötött – indult el. A szeretet abban szövődött az emberiség őseredeti korszakaiban, ami vérségi kötelékek által kapcsolódott. És rendkívüli mértékben ragaszkodtak hozzá, hogy a szeretet a vérrokonság materiális alapjaival rendelkezzen. A Krisztus azért jött, hogy ezt a szeretetet átszellemítse, hogy egyrészt a szeretetet elszakítsa azoktól a kötelékektől, amelyekbe a vérrokonság által fűződött, a másik oldalon, hogy megadja az impulzust a szellemi szeretetre. Az Ó-Testamentum hívőinek körében még teljes értelemben kifejeződni látjuk, amit csoportlélekhez – mint az egyes Én-nek az össz-Énbeli alapjához való tartozásnak – nevezhetnénk. Láttuk, az „Én és Ábrahám atya egyik vagyunk” jelent valamit az Ó-Testamentum hívője számára; azt jelenti, hogy abban a

tudatban érezni rejtve-védve magát, hogy az a vér, amely már az Ábrahám atya ereiben csörgedezett, hozzá, a hívőhöz is leáramlik.

Ekkor valami egészben érezte rejtve-védettnek magát; és csak azokat tekintették összetartozóknak, akik az emberi szaporodás olyan módjából jöttek létre, amely ennek a vérrokonságnak a révén maradt érvényben. Az emberiség fejlődésének egészen az elején a Földön csak szűk körben, teljesen vérrokon családokban házasodtak. A „közel-házasság” volt az, amihez az emberiségfejlődés kezdetén ragaszkodtak. A szűk vérségi körök egyre inkább bővültek. A törzsen kívül is házasodtak, egy másik népbe azonban még nem. Az Ó-Testamentum népe erősen ragaszkodott hozzá, hogy a nép-vérrokonságot fenntartsák. „Zsidó” az, aki vér szerint zsidó.

Ehhez a princípiumhoz nem fordul a Krisztus Jézus; azokhoz fordul, akik a pusztá vérrokonságnak ezt a princípiumát áttörik, és ezért azt a fontosat, amit meg kell mutatnia, először nem Judeában, hanem kinn Galileában mutatja meg.

Galilea az a terület volt, ahol a népek minden elképzelhető törzsből és népekből jövet keveredtek. A „Galileai” „Keverék”-et jelent. Krisztus Jézus a Galileaiakhoz, azokhoz megy, akik a leginkább elkeveredtek. És abból, ami az emberiség keveredés által létrehozott szaporodásának az alapján van, kell épp származnia annak, ami többé nincs már a szeretet materiális alapjához kötve. Ezért mondja el azt, amit mondani

akar, egy menyegzőn. Miért éppen egy menyegzőn? Mivel a menyegző révén lehet utalni az emberiség szaporodására. És amit, meg akar mutatni, nem ott mutatja meg, ahol csak szűkebb határok közt házasodnak, ahol csak a vérségi kötelékeken belül házasodnak, hanem ott, ahol a vérségi kötelékektől függetlenül házasodnak.

Ezért mondja ezt el egy menyegző alkalmával, méghozzá egy Galileabeli menyegző alkalmával. És ha meg akarjuk érteni, amit itt mutat meg, úgy ismét az egész emberiségfejlődésre kell egy pillantást vetni.

Gyakran hangsúlyoztuk, hogy a szellemtudományos ember számára valami külső, csupán materiális nem létezik. Számára minden materiális valami lelki-szelleminek a kifejeződése. Ahogyan az Önök arca egy lelki-szellemi kifejeződése, úgy a Nap-fény is egy lelki-szellemi világosságnak kifejeződése. Mindaz, ami látszólag pusztán materiálisan történik, ugyanakkor mélyebb szellemi folyamatok kifejeződése. A szellemtudomány nem tagadja a materiálisat, számára azonban még maga a legdurvább materiális is egy lelki-szellemi kifejeződése. A világban így párhuzamosan haladó anyagi tények felelnek meg a szellemi kibontakozási folyamatoknak.

Ha szellemileg visszatekintünk az emberiség fejlődésére, amikor az emberiség még az Európa és Amerika közötti régi kontinensen, a régi Atlantiszon volt, s innen kiindulva a későbbi Atlantisz utáni korba fejlődött tovább, és ahogyan a különböző

generációk végül egészen hozzánk vezettek fel, akkor az emberiség negyedik fajtól az ötödik fajhoz történő felfejlődésének egész értelmét – ha ezt fajszempontról tekintjük – úgy vehetjük szemügyre, hogy az Atlantiszbeli, mondhatni még teljesen a csoportlelkiségbe merült emberiségből kellett kifejlődnie, kellett lassan megérlelődnie az Atlantisz utáni kor emberi személyisége egyedi-Én-jének.

Amit a Krisztus szellemileg hozott hatalmas szellemi impulzusa által, azt más impulzusokkal is fokenként elő kellett készíteni. Amit Jahve tett, az volt, hogy az asztrális testbe helyezte a csoportlélek-Ént és így lassú érlelődésre készítette elő, hogy a teljesen önálló „Én-vagyok”-ot felvehesse. Az ember azonban ezt az Én-vagyok-ot nem volt képes másként megragadni, csak ha fizikai teste is alkalmas eszközzé lett, hogy ezt az Én-vagyok-ot befogadhassa. Könnyen elképzelhetik, hogy akármennyire is képes lenne az Ént felvenni az asztrális test – ha a fizikai test olyan, hogy nem alkalmas eszköz, hogy az „Én-vagyok”-ot ténylegesen az éber tudatban is megragadhassa, akkor nincs rá lehetőség az „Én-vagyok” felvételére. A fizikai testnek is mindig alkalmas eszköznek kell lennie arra, ami itt a Földön fejeződik ki. A fizikai testet tehát, amire az asztrális test éretté vált, már elő kellett készíteni, hogy eszközzé lehessen az „Én-vagyok” számára. És ez meg is történt az emberi fejlődés során.

Követhetjük a folyamatokat, amelyeknek a révén a fizikai test előkészítést kapott, hogy az öntudatos, az „Én-vagyok”-kal megáldott ember hordozójává lehessen. Még magában a Bibliában is utalás történik erre: hogy az, aki bizonyos vonatkozásban törzsi atyává lesz az Atlantisz utáni korban, hogy Noé az első borivó, s elsőnek éli át az alkohol hatását.

Itt olyan fejezethet érkezünk el, amely egyesek számára tényleg megrázkódtatást jelenthet. Ami az Atlantisz utáni korban sajátos kultuszként lép fel, a Dionüosz kultusz. Mindannyian tudják, hogy a Dionüosz kultuszt a borral hozzák kapcsolatba. Ezt a figyelemreméltó anyagot mindenesetre az Atlantisz utáni korban juttatják az emberiségnek, és ez az anyag hatást gyakorol az emberiségre.

Jól tudják, valamennyi anyag hat valamilyen módon az emberekre, és az alkoholnak egészen meghatározott hatása van az emberi organizmusra. volt ugyanis missziója az emberiségfejlődés folyamán az volt – bármily különösen hangzik – a feladata, mintegy úgy előkészíteni az emberi testet, hogy ez az Istenivel való összefüggésből elszakadjon, hogy a személyes „Én-vagyok” előjöhessen.

Az alkoholnak ugyanis az a hatása, hogy elvágja az embert a szellemi világgal való abbéli összefüggéséből, amiben korábban állt vele. Ma is megvan az alkoholnak ez a hatása. Nem hiába jelent meg az alkohol az emberiség történetében. Egy jövőbe-

ni emberiség körében a szó legteljesebb értelmében el lehet majd mondani, hogy az alkoholnak az volt a feladata, hogy az embert annyira mélyen húzza le az anyagba, hogy ezáltal az ember egoista legyen, és hogy az alkohol odáig vezette, hogy az Ént a maga számára vegye igénybe és többé ne az egész nép szolgálatába állítsa.

Az ellenkező szolgálatot tette tehát az alkohol, mint amelyet a csoportlélek teljesített tehát az emberiség számára. Elvette az embertől a képességet, hogy a magasabb világokban érezze egynek magát egy egésszel. Ezért a Dionüosz kultusz, amely az együttlétet egyfajta külső mámorban ápolja. Egy egészszen felolvadni, anélkül, hogy látnánk ezt az egészset. Az Atlantisz utáni kor fejlődése ezért kapcsolódott össze a Dionüosz kultusszal, mivel ez a kultusz az alkohol funkciójának és missziójának a szimbóluma volt.

Most, amidőn az emberiség ismét arra törekszik, hogy az utat visszafelé megtalálja, amikor az Én annyira fejlett már, hogy az ember ismét kapcsolódhat az isteni-szellemi hatalmakhoz, most jött el az idő, amikor kezdetben, méghozzá a tudattalanból kiindulólág, bizonyos reakció lép fel az alkohollal szemben. Ez a reakció abból kifolyólag lép fel, mert ma már sok ember úgy érzi, hogy olyasvalami, aminek egykor különleges jelentősége volt, nem örökké üdvös.

Ne vegye senki azt, amit az imént az alkoholnak egy bizonyos korszakra vonatkozó feladatáról mondtunk, esetleg az alkohol érdekében mondtunk, hanem ez azért történt, hogy tisztázzuk: az alkoholnak ez a missziója teljesült és hogy különböző korokban különböző dolgoknak van aktualitása. Ugyanabban a korszakban azonban, amikor az emberiséget az alkohol legmélyebben húzta alá az egoizmusba, merült fel a leghatalmasabb erő is, mely az ember számára a legnagyobb impulzust képes megadni, hogy ismét megtalálja a szellemi egésszel történő összekapcsolódását. Egyik oldalról a legmélyebb fokig kellett az embernek leszállnia, hogy önállóvá váljon, a másik oldalon ellenben a leghatalmasabb erőnek kellett megjönnie, amely viszont képes volt impulzust szolgáltatni ahhoz, hogy az utat az Egészhez vissza megtalálja.

Erre kellett a Krisztusnak a missziója számára szolgáló első jelben rámutatnia. Előszörban rá kellett mutatnia arra, hogy az Én-nek önállóvá kell válnia és ezt követően, hogy azok felé fordul, akik eloldódtak már a vérségi összefüggésektől. Egy olyan menyegző felé kellett fordulnia, amelynél a testek az alkohol befolyása alatt álltak, mert ennél a menyegzőnél bort isznak.

És a Krisztus Jézus megmutatja, hogyan vélekedik missziójáról a különböző földperiódusokkal kapcsolatban. Mennyiszer s milyen különös módon mondják el, hogy mi is a jelentősége itt a víz borrá változtatásának. Még szószékekről is hallani, hogy semmi másról nincs is itt szó, mint az Ó-Testamentum állott vizét az Új-

Testamentum erőteljes borával kell leváltani. gyaníthatóan borimádók voltak, akik ezt a fajta magyarázatot kedvelték. Ugyanis ennyire nem egyszerűek ezek a szimbólumok. Ki kell tartani amellett, hogy a Krisztus ezt mondja: Olyan a misszióm, hogy az a legtávolabbi jövőbe mutat, és az emberek számára, mint önálló emberek számára kell elhozni az Istenséggel való összefüggést, az önálló Én szabad adományaként az Istenség iránti szeretetet. Kösse az embert szabadságban ez a szeretet az Istenséghez, mint ahogyan régebben a csoportlélek kényszer-impulzusa tagolta őt ebbe az Istenségbe.

Fogjuk most fel egy hangulat értelmében azt, amit az emberiség így átélt. Ragadjuk meg mindenekelőtt a gondolatokat, amelyek akkoriban éltek az emberekben. Azt mondták: Az ember egykor a csoportlélekkel kapcsolódott volt és érezte az Istenséggel való összefüggését. Azután lefelé haladt fejlődésében. Ezt a materiálissal való összeszövődésnek tekintették, degenerációnak, az Istenitől való egyfajta leesésnek, és ezt kérdezték: Ami az ember birtoka most, vajon eredetileg honnan származik? Honnan is esett le?

Minél tovább megyünk vissza a Földfejlődésben, annál inkább találjuk úgy, hogy a szilárd anyagok a melegebb körülmények befolyása következtében egyre inkább folyékonyba mennek át. Tudjuk azonban, hogy akkor, amikor a Föld folyékony planéta volt még, az ember már megjelent. Akkor azonban az ember kevésbé volt még

lefűződve az Istenségről, mint később. Abban mértékben, ahogyan a Föld megszilárdult, az ember is elmaterializálódott. Az ember, amikor a Föld folyós volt, már a vízben megvolt; azonban csak egy olyan Földön volt képes járni, amely szilárdat már kiülepített. Ezért érezték az ember megszilárdulását úgy, hogy azt mondták: a Földből, amely víz volt még, születik az ember, itt azonban még teljesen össze van kötve az Istenséggel. Mindaz, ami a matériába vitte bele, tisztátalanná tette. Azokat, akiknek az Istenivel való régi összefüggésre kellett emlékezniük, a Vízkeresztséggel keresztelték meg. Ez arra való szimbólumként szolgált, hogy: Jussatok az Istenséggel való régi összefüggéseknek tudatára és hogy tisztátlanokká váltatok, a mai állapotba süllyedtetek!

A Keresztelő is így keresztelt, hogy ezen módon hozza közel az embert az Istenséggel való összekapcsolódáshoz. És a régi időkben minden keresztelésnek ilyen értelmet tulajdonítottak. Ez egy radikális kifejezés, olyan kifejezés azonban, ami azt, amit értünk vele, emlékeztetbe idézi.

A Krisztus Jézusnak valami mással kellett keresztelnie. Az embereket nem a múltra, hanem a szellemiség bensőjükben történő kifejlesztésével a jövőre kellett őket utalnia. *A „szent” a tiszta Szellem révén kellett az ember szellemi Valójának az Istenséggel összefüggővé válnia.* A Vízkeresztés emlékeztető keresztelés volt. A „szent Szellemmel” való keresztelés azonban prófétikus keresztelés, mely a jövőbe

utal. Az az összefüggés, ami teljesen elveszett, amire a Vízkeresztységnek kellene emlékeztetnie, vele-veszett el abban is, amit a bor, az áldozati bor szimbólumában fejeztek ki.

Dionüosz, a szétdarabolt Isten, ki az egyedi lelkekbe vonult, úgyhogy az egyes részek mit sem tudtak egymásról. Sok darabra aprítva, anyagba vetett az ember azáltal, amit az alkohollal – ami Dionüosz szimbóluma hoztak az emberiségnek. A Kánai Menyegzőt azonban egy nagy princípium szövi át. Ez pedig a pedagógiai fejlődés-princípium. Léteznek ugyan abszolút igazságok; minden további nélkül és minden időben azonban ezeket nem lehet az emberiséggel közölni. Minden korszaknak meg kell, hogy legyen a maga sajátos feladata, és sajátos igazságai.

Miért áll módunkban ma reinkarnációról és így tovább, beszélni? Minek köszönhető, hogy ilyen összejövetelel ülhetünk együtt és ápolhatjuk a szellemtudományt? Azért van lehetőségünk erre, mivel mindazok a lelkek, akik ma Önökben vannak, ennyi meg ennyi testben és ennyire meg ennyire gyakran inkarnálódtak a Földön. Nem egy lélek, amely Önökben van, egykor germán tájakon éltek, ahol a druidapapok jöttek közéjük és azt, ami szellemi bölcsesség, mítoszok és mondák formájában hozták közel a lélekhez. És mivel a lélek azt felvette abban a formában akkor, lehet ma abban a helyzetben, hogy azt más formában, szellemtudományi formában vegye fel. Akkoriban képben, ma szellemtudományi alakjában. Akkor azonban az

igazságot mai formájában nem lehetett volna előadni. Ne higgyék, hogy a régi druidapap az igazságot ebben a formában hirdethette volna, ahogyan az ma történik. Szellemtudomány azonban az a forma, amely a mai vagy a közvetlenül utána érkező emberek számára alkalmas.

Későbbi inkarnációkban az igazságot teljesen más formában hirdetik majd, tevékenykednek majd érdekében és azt, amit ma szellemtudománynak neveznek, visszaemlékezésésként úgy mesélik majd el, ahogyan ma mondákat és meséket mondanak. Annyira értelmetlennek nem szabad lennie a szellemtudományos embernek, hogy azt mondja: A régi korokban csak butaságok és gyerekes nézetek léteztek, és „csak mi jutottunk ilyen nagyszerűen messzire”. Ezt teszik például azok, akik azt állítják, hogy monisták.

Mi azonban a szellemtudományban dolgozunk, hogy a következő korszakot készítsük elő. Ha ugyanis nem lenne meg a mi korszakunk, a következő sem jöhetne el. Azonban senki sem bocsáthatja meg a jelent a jövővel. A reinkarnáció tanával is sok kivetnivalót követnek el. Találkoztam olyan emberekkel, akik azt mondtak, hogy jelenlegi inkarnációjukban nem kell még tisztességes embereknek lenniök, arra még később is van idejük. Ha azonban ezzel nem ma indulunk, ennek következményei épp a következő inkarnációban lépnek majd fel.

Tisztában kell tehát lennünk vele, hogy az igazság formáiban valamiféle abszolútról nem lehet szó, hanem minden alkalommal azt ismeri meg az ember, ami az emberiség egy bizonyos korszakának felel meg. A legmagasabb impulzusnak kellett az akkori idők életszokásaihoz alászállnia. Ugyanis azt, ami legmagasabb igazság, kellett azokba a szavakba és cselekvésekbe öltöztetnie, amelyek a szóban forgó korszak megértéséhez mértek voltak. Így kellett a Krisztusnak egyfajta Dionüosz- vagy boráldozaton keresztül elmondania, hogyan kell felemelkednie az emberiségnek az istenséghez. Nem szabad Zelóta módra mondani: Miért változtatja Krisztus a vizet borrá? Figyelembe kell venni a kort. Egyfajta Dionüosz áldozaton keresztül kellett előkészítenie Krisztusnak azt, aminek jönnie kellett. Krisztus a Galileaiakhoz megy, akik mindenféle nemzetből keveredtek össze, akik nem vérségi kötelékekkel kapcsolódnak, és missziójának első jelét teszi. Annyira behatol életszokásaikba, hogy a vizet borrá változtatja számukra.

Maradjunk meg annál, amit a Krisztus tulajdonképpen mondani akar: Én azokat az embereket is egy szellemi összefüggéshez akarom elvezetni, akik a materialitásnak addig a fokáig szálltak le, melyet a borivás szimbolizál. És Ő nem csak olyanok számára akar létezni, akik a Vízkeresztség szimbóluma révén képesek felemelkedni. Igen jelentős az, hogy egyenesen ráutalást kapunk arra, hogy itt hat tisztálkodási korszak áll. A számra meg majd visszatérünk. „Tisztulás” az, amit a keresztelés eredmé-

nyez. Azokban az időkben, amelyekből az Evangélium származik, amikor a keresztelés tényét fejezték ki, a „keresztelés”-ről, mint egy tisztulásról beszéltek. Soha sem mondták ki azonban tulajdonképpen a „keresztelés” szót, hanem „keresztelni”, ezt mondták; és azt, ami a keresztelés révén történt, hívták „tisztulásnak”. A János-Evangéliumban soha sem találják meg a megfelelő szót, tehát *baptidzein*, másképpen, mint ige alakjában. Amikor azonban főnévként használják, mindig a tisztulást, a hatást fejezik ki, hogy az embert tisztultsági állapotára emlékeztesse, az Istenséggel való összefüggésére.

Tehát magában a tisztulási áldozat számára való szimbolikus korszokban azt a jelet veszi elő Krisztus Jézus, amin keresztül – a korszaknak megfelelően utal küldetésére.

Így a Galileabeli Kánai Menyegzőben éppen a Krisztus legmélyebb missziójából táruul fel valami számunkra. És itt azt kellett mondania: Eljön majd az időm a jövőben; most azonban nincsen még itt. Ami itt képezi feladatomat, részben azzal függ még össze, aminek a legyőzésére szolgál küldetésem. – Itt áll a jelenben és egyszersmind a jövőbe utal és ezáltal megmutatja, hogy nem abszolút, hanem kultúrpedagógiai értelemben fejti ki koráért munkáját. Az anya tehát az, aki felszólítja és mondja: „Nincsen boruk.” Ő azonban így szól: Az, amit most végzek el, még a régi időkkel függ össze, a „nekem és neked-del függ össze”; mivel tulajdonképpen

időm, amikor a bor visszaalakul vízzé, nem jött még el. Mi értelme is lenne egyáltalán azt mondani: „Asszony, mi közöm van hozzád?”, ha azután mégis azt követi, amit az anya mondott?! Akkor van csak értelme ennek, ha arra akarnak utalni, hogy a vérrokonság révén idézték elő az emberiség jelenlegi állapotát és, hogy a régi szokások értelmében, amelyek még az alkohol közreműködését igénylik, adnak jelt, hogy olyan korszakra utaljanak vele, amelyben a vérségi kötelékből az önálló Én kiemelkedik, hogy egyelőre tehát számolni kell a régivel, amit a bor szimbolizál, hogy azonban elérkezik egy későbbi idő, amely „az Ő ideje” lesz.

A János-Evangélium fejezetről fejezetre most egy kétfélelést mutat a számunkra: először, hogy azt, amit közölnek, azok számára közlik, akik bizonyos módon képesek a rejtett szellemi igazságok megértésére. Hiszen ma exoterikusan adják elő a szellemtudományt, annak idején azonban szellemtudományi igazságokat azok tudtak csak megérteni, akik bizonyos módon eddig vagy addig a fokig ténylegesen beavatást kaptak.

Ki volt képes megérteni valamit abból, amit mélyebb tények vonatkozásában kellett a Krisztus Jézusnak elmondania? Az volt csak képes megérteni, aki a testen kívül tudott észlelni, aki a testből kilépni és a szellemi világban tudatossá lenni volt képes. Amikor a Krisztus Jézus azokhoz akart szólni, akik meg tudták érteni, ezeknek olyanoknak kellett lenniök, akik bizonyos módon beavatást kaptak, akik már

bizonyos módon szellemileg látni voltak képesek. Amikor például a Nikodémusszal való beszélgetésről szóló fejezetben a lélek újraszületéséről beszél, itt megmutatkozik, hogy ezt az igazságot olyannak hirdeti, aki szellemi érzékekkel lát. El kell csak olvasniok:

„Volt azonban egy ember a farizeusok között, Nikodémusz nevű, főember a zsidók között; ez éjszaka jött Jézushoz...”

Szokjuk csak meg, hogy mérlegre helyezzük a szavakat! Arra utalnak, hogy Nikodémusz „éjszaka” jön Jézushoz, ami annyit jelent, hogy fizikai testén kívül veszi fel azt, amit Krisztus Jézus akar közölni vele. „Éjszaka”, ami azt jelenti, hogy amennyiben szellemi szerveit használja, megy Krisztus Jézushoz. Úgy, ahogyan Nathanael és a Krisztus Jézus beavatottakként megértik egymást a fügefáról való beszéd útján, úgy itt is egy megértetési képességre történik utalás.

És a másik, amit bemutatnak a számunkra, pedig az, hogy a Krisztus mindig azt a missziót akarja teljesíteni, amely eltekint a pusztá vérségi kötelékektől. Ezt számunkra teljesen világosan mutatja meg azáltal, hogy a kútnál lévő szamarita nőhöz odamegy. Olyan tanítást ad ennek, amit azoknak akar adni, akik Én-je kiemelkedett a vérségi közösségből.

„Ekkor Számária egyik városába, amelynek neve Szikár, jött, közel ahhoz a földhöz, melyet Jákob adott fiának Józsefnek. De ott volt Jákob kútja is. Mivel Jézus fáradt volt az utazástól, így a kúthoz ült; és ez a hatodik órában volt. Ekkor jött egy asszony Szamáriából, hogy vizet merítsen. Jézus így szól hozzá: Adj innom.

Mivel tanítványai a városba mentek, hogy az élelmet megvegyék.

Így szól a számáriabeli asszony hozzá: Hogyan kérsz te inni tőlem, mivel hogy zsidó vagy és én számáriabeli asszony? – A zsidók ugyanis semmilyen közösséget sem tartottak fenn a számáriabeliekkel”.

Arra történik utalás, hogy valami különlegesség, hogy a Krisztus egy olyan néphez megy, akik Én-jei a csoportlélekből kiemelve, gyökereitől elválva vannak. Ez az a fontos, ami a lényegét alkotja.

A királyi emberről szóló elbeszélésből továbbá ez adódik: Nem csak azt, ami a vérségi kötelékek révén egyesül népi házasságokban, hanem azt is, ami vérségi kötelékek szerint különül rendekbe, széttöri a Krisztus. Azokhoz jön, akik Én-je, mondhatni, gyökértelessé tétetett: A királyi ember fiát gyógyítja meg, aki a zsidók felfogása szerint idegen neki.

Mindenütt arra találnak utalást, hogy a Krisztus az önálló Én – amely minden emberi individualításban megvan – misszionáriusa. Ezért is mondhatja: Amikor beszélek, magasabb értelemben egyáltalán nem az én bennem helyet foglaló Én-ről beszélek, hanem amikor az „Én-vagyok”-ról beszélek, egy Lényiségről beszélek, valamiről, amit mindenki megtalál magában. **Az Én-em egy az Atyával; de az Én egyáltalán, amely minden személyiségben megvan, egy az Atyával.** – Ez egyben a mélyebb értelme annak a tanításnak is, amelyet a Krisztus ad a számáriabeli asszonynak a kútnál.

Mindenekelőtt egy szóra szeretném emlékeztetni Önöket, amely mély megértést nyújthat, ha helyesen fogják fel: a 3. fejezetben a 31.-től a 34.-ig terjedő versig, amelyeket természetesen úgy kell olvasni, hogy tudatában vagyunk, hogy Keresztelő János mondja e szavakat:

„Az aki fentről jön ide, mindenek felett van. Aki a Földről való, az a Földről van, és a Földről szól. Aki az égből jön, mindenek felett van és arról tesz bizonyosságot, amit látott és hallott, és bizonyosságot senki sem fogadja el.

Aki azonban elfogadja, az megpecsételi vele, hogy Isten igazából van.

Mivel az, akit Isten küldött, Istenszavakat beszél; Isten ugyanis a szellemet nem mérték szerint adja.”

Szeretném megismerni egyszer azt az embert, aki ezeket a szavakat e szerint a fordítás szerint ténylegesen megérti. Mert miféle ellentét is ez: „Aki Istentől jön, Istenszavakat beszél, mivel Isten a szellemet nem mérték szerint adja!” Mi ezeknek a mondatoknak az értelme?

Számtalan beszédében Krisztus ezt akarja mondani: Amikor az „Én-ről” beszélek, az emberben lévő örök Én-ről, amely egy a világ szellemi ősalapjával, beszélek. Amikor erről az Én-ről beszélek, valamiről, ami az emberlélek legbensőbb részében lakozik, beszélek.

Ha valaki meghallgat – és most csak az alacsony Én-ről beszél, mely az örökből semmit nem érez –, nem fogadja el bizonyságomat, egyáltalán nem ért meg. Nem beszélhetek ugyanis olyasvalamiről, ami tőlem hozzá folyik át. Akkor nem volna önálló.

Mindenkinek azt az Istent, akit én hirdetek, magának kell önmagában örök alapjaként megtalálnia.

Csak néhány verssel visszafelé, a következő helyet találják:

„János is azonban Énon-ban, Sálem-hez közel keresztelt, mivel ott sok víz volt; és oda jöttek és megkeresztelkedtek.” Ekkor merült fel a János tanítvá-

nyai és a zsidók között egy kérdés a megtisztulásról”, azaz a keresztelés formájáról.”

Amikor egy ilyen kérdést támasztottak ebben a körben, mindig az Istenivel való összefüggésről és az embernek a matériába való alámerüléséről és arról beszéltek, hogy a régi istenidea szerint, hogyan kapcsolódik az ember a csoportlelken keresztül az Istenivel. Ekkor odajöttek a többiek és mondták Jánosnak: A Jézus is keresztel! És Jánosnak tisztáznia kell előbb velük, hogy az, ami a Jézuson át jön a világba, valami teljesen különleges. És azáltal világítja ezt meg számukra, hogy így szól: A Jézus nem azt az összefüggést tanítja, melyet a régi keresztelés jelképez, hanem azt tanítja, hogy az embert maga az önállóvá vált Én szabad adománya vezeti; és mindenki maga kell, hogy felfedezze önmagában az „Én-vagyok”-ot, az Istent, csak ezáltal jut el abba a helyzetbe, hogy az Istenit megtalálja magában.

Amikor ezeket a szavakat így olvassa, a hallgató megérti, hogy Ő maga, hogy az „Én-vagyok” Isten által elküldött. Egy ilyen, akit Isten küldött, akit az „Isten” ilyen módon való felgyújtására küldenek el, ez az Istent is a valódi értelemben, s többé már nem a vérrokonság szerint, hirdeti.

Most pedig fordítsuk le ezt a helyet, ahogyan valójában szól. Az anyagot akkor nyerjük hozzá, ha tisztában vagyunk azzal, hogy milyenek is voltak a régiek tanításai.

Azokat sok könyvben művészien jegyezték fel. A Zsoltárookra kell csak emlékeznünk, ahol szépen rendezett beszédekben hirdették az Ó-Testamentumban az Istenit. Itt csak a régi vérségi kapcsolatokról beszélnek, mint az Istennel való összefüggésről. Ebben mindezt meg lehetett tanulni, de mindezeket át sohasem többet, mint, hogy ezzel a régi Istenséggel összefügg az ember. Ha azonban a Krisztust akarta megérteni, mindezekre a régi törvényekre, mindezekre a régi művésziiségre nem volt szüksége az embernek.

Amit a Krisztus tanított, abban a mértékben tudta megragadni, amennyire önmagában ragadta meg a szellemi Ént az ember.

Teljes tudással ekkor még nem rendelkezhetett az Istenségre vonatkozólag, azonban az ember képes volt megérteni azt, ami a Krisztus Jézus ajkairól elhangzott. Ekkor megvolt a megértés előfeltétele. Nem volt ekkor szükség mind a Zsoltárokra, sem a művészien összeállított tanokra sem, hanem csak a legegyszerűbbre volt igény, és ezek gagyogó kifejezések voltak. Elég csak gagyogni szavaiban, és már bizonyágot tesz Istenről az ember. Erre magukban a legegyszerűbb gagyogó szavakban is képes volt egyes szavaknak, amelyek semmilyen „mértékkel” nem rendelkeztek, kellett csak lenniök. Aki csak gagyogott, aki csak Én-jében érezte, hogy Isten küldte, volt képes megérteni azt, amit a Krisztus szólt.

Aki csak az Istennel való Földi összefüggésről tud, az a Zsoltárok versmértékében beszél, de mértéke semmi egyébhez, csak a régi Istenekhez vezet el. Az ellenben, aki a szellemi világokban alapozottnak érzi magát, az mindegyik fölött áll, és tanúbizonyságot tehet arról, amit látott és hallott a szellemi világokban. Bizonyosságát azonban azok, akik csak a szokásos módon fogadnak el bizonyosságot, nem fogadják el. Ha vannak olyanok, akik elfogadják, éppen elfogadásukkal mutatják meg, hogy Isten által küldötteknek érzik magukat. Nem hiszik csupán, de megértik, amit a másik elmond nekik, és megértésükkel magával pecsételik meg szavaikat. „Aki az Ént érzi, magában a gagyogásban is Isten szavait nyilatkoztatja meg.” Ezt jelenti az. A szellem ugyanis, amelyről itt beszélünk, nem igényli, hogy; valamilyen metrum, valamely versmérték szerint mondják el, hanem a legegyszerűbb gagyogó módon képes kifejeződni. Ilyen szavakat könnyen tekintenek a balgaságra feljogosító menlevélnek.

Aki azonban elutasítja a bölcsességet, mert a legmagasabb titkokat a legigénytelenebb formában kellene véleménye szerint kimondani, ezt – mindenesetre gyakran tudattalanul – csak bizonyos lelki kényelemszeretetből teszi. Amikor ezt hallani: „Isten a szellemet nem mérték szerint adja”, ezzel azt akarja mondani, hogy a mérték nem segít el a szellemhez; ahol azonban valóban megvan a szellem, a mérték is létrejön. Nem mindenki aki a mértékkel rendelkezik, birtokolja a szellemet is; aki azonban a szellemmel rendelkezik, biztosan eljut a mértékhez. Bizonyos dolgokat termé-

szetesen nem szabad megfordítani: Nem a szellemmel-rendelkezése jele még, ha nem rendelkezünk mértékkel, habár fordítva is, a mértékkel-rendelkezés nem jele a szellemnek. A tudomány bizonyosan nem ismerve a bölcsességnek, de tudatlanság bizonyosan nem az.

Így mutatkozik meg tehát, hogy a Krisztus minden emberi lélekben az önállóvá vált Én-re apellál. „Mértéket” itt hasonlóan kell felfogni, mint „versmértéket”, művészen felépített beszédként. – Az előtte lévő mondat szó szerint így hangzik:

„Az, aki Istent az ‘Én-vagyok’-ban ragadja meg, még magában a gagyogásban is isteni vagy Isten beszédéről tesz bizonyoságot és megtalálja az utat az Istenhez.”

VI.

Az önálló emberi benső megszületése az Istennek- odaadottságot követően.

Mózes, az Én-vagyok hírnöke.

Az Ember Fia.

Hamburg. 1908. május 25.

Ezekben az előadásokban utaltunk már arra, hogy a Krisztus Jézus Nikodémusszal való beszélgetésében a Krisztusnak egy olyan személyiséggel folytatott megbeszélését kell látnunk, aki képes rá, hogy észlelje azt, ami fizikai testen kívül, a bizonyos mértékben kifejlesztett magasabb megismerő szervekkel észlelhető. Az Evangélium annak a számára, aki ilyen dolgokat megért, tisztán és világosan jelzi ezt azáltal, hogy ezt mondja: Nikodémusz a Krisztus Jézushoz „éjszaka” jött, azaz abban a tudatállapotban, amelyben az ember nem veszi igénybe külső érzékszerveit. Nem akarjuk taglalni azokat a triviális magyarázatokat, amelyeket ezzel az „éjszaka”

kifejezéssel kapcsolatban megnyilatkoztattak. Nos, tudják, hogy ebben a beszélgetésben arról esik szó, hogy létezik az ember újjászületése – „vízből és szellemből”. Nagyon fontos szavak, amelyeket Krisztus Nikodémuszhoz szól az újjászületésről a 3. fejezet 4. versében.

„Nikodémusz így szólt hozzá: Hogyan születhetik újjá egy ember, amikor idős?...

Jézus felelt: Bizony, bizony mondom neked: „Aki nem születik vízből és szellemből, nem jöhet be Isten Országába!”

Hogy ezeket a szavakat gondosan mérlegelni kell, már elmondottuk, és mindenképpen szem előtt kell tartanunk, hogy az egyik oldalon ez érvényes: Egy ilyen vallási dokumentumnak a szavait szószerinti értelemben kell venni; a másik oldalon azonban ez is érvényes: Ezt a betű szerinti értelmet előbb meg kell ismernünk. Gyakran idézik a mondatot: „A betű öl, a szellem azonban megelevenít.” Azok az emberek, akik idézik ezt a mondatot, gyakran különleges módon alkalmazzák azt. Ezt a mondatot ezek arra szóló engedélynek veszik, hogy saját fantáziájukat – melyet „a dolog szellemének” neveznek olvassák ki ezekből a szavakból, majd annak, aki veszi a fáradságot, előbb megismerni a betűt, mielőtt a szellemhez érünk, ezt mondják: Mi közünk van a betűhöz; a betű öl, a szellem pedig megelevenít! – Aki így beszél, kö-

rülbelül azon a magaslaton áll mint az az ember, aki azt mondaná: A szellem a tulajdonképpeni eleven, a test halott; tegyük tönkre tehát a testet, akkor elevenné lesz a szellem! – Aki így beszél, nem tudja, hogy a szellem fokozatosan képződik, hogy az embernek használnia kell fizikai testének a szerveit, hogy azt, amit a fizikai világban tapasztal, felvegye és utána a szellemhez vigye fel.

Először tehát kell ismernünk a betűt; utána megölhetjük a betűt, mint ahogyan az emberi test leesik az emberi szellemről, amikor az emberi szellem mindent begyűjtött már a testből.

A János-Evangéliumnak éppen ebben a fejezetében valami rendkívül mély rejlik. Ennek a fejezetnek az értelmébe úgy hatolhatunk csak be, ha még tovább követjük visszafelé az ember evolúcióját, mint ahogyan már azokkal a célokkal összefüggésben tettük, amelyeket a János-Evangélium vizsgálatánál eddig követtünk. Ma az embert még a Földfejlődés sokkal korábbi korszakaiba visszamenve kell követnünk.

Hogy azonban kezdettől fogva túlzott megrázkódtatásnak ne tegyem ki Önöket azt illetően, amit ezekről a korai emberiségállapotokról kell elmondanunk, szeretném még egyszer a régi Atlantiszi korba visszavezetni Önöket.

Felhívtuk már figyelmüket arra, hogy emberelődeink a Földünknek azt a nagy átalakulását megelőzően, amelyet az özönvízi mondák őriznek, túl, nyugaton éltek, egy

szárazföldön, amely ma nem létezik többé, hanem az Atlanti Óceán alapját képezi. Ez a kontinens, melyet a régi Atlantisznak hívunk, szolgált elődeink lakhelyéül. Ha ennek az Atlantiszi emberiség-korszaknak utolsó időit kutatjuk át, e mindenesetre nagyon távol eső időkben úgy találjuk, hogy az ember legalábbis nem nagyon volt eltérő mai alakjától. Amikor azonban ennek az Atlantisznak az első korszakaiba megyünk vissza, egy a maitól teljesen különböző emberalakot találunk. De még tovább is visszamehetünk.

Az Atlantiszi időt megelőzően az ember azon a földön élt, amit mai szóhasználatnál Lemuriának neveznek. Ez Földünknek éppen úgy egy katasztrófája során ment tönkre. Körülbelül azon a helyen feküdt, amelyik ma Dél-Ázsia, Afrika és Ausztrália között terül el. Ha azokat az emberi alakokat vizsgáljuk, amelyek Lemuriában éltek, amennyire a szellemi látó tekintet előtt megnyilatkoznak, azok a mai embertől nagyon eltérőek, és nincs rá szükség, hogy ezeket a lemúri emberi alakokat és a kezdeti Atlantiszi idők alakjait pontosan leírjam Önöknek. Akkor is, ha a szellemtudomány ábrázolásai közül sokat el is fogadnak már, ezeknek a régi lemúriai embereknek a maitól alapvetően eltérő alakja bizony eléggé valószínűnek látszana. Egy bizonyos vonatkozásban azonban, ha meg akarjuk érteni, hogy mi is ment végbe a Földfejlődés során az emberrel, még ha egészen külsőségesen is, mégis le kell írunk azokat.

Tegyék csak fel – ez a valóságban persze nem lehetséges, a megértés kedvéért azonban tételezzük fel –, hogy mai érzékeikkel, amelyekkel akkoriban természetesen nem rendelkeztek, betekinthenének az emberiség lemuriai utolsó és kezdeti Atlanti-szi korszakába, és különböző részeiben megfigyelhetnék a Földfelszínt. Ha azt várják, hogy az ilyen érzéki észlelet számára megtalálnák a Földön az embert, akkor csalódás érné Önöket. Az ember akkoriban nem volt még meg olyan formában, hogy mai érzésekkel láthatták volna. Bár az a látvány tárulna Önök elébe, hogy Földfelszínünk bizonyos területei megközelítőleg, mint a szigetek tornyosulnak ki az egyébként még folyékony, vagy tengervízzel körülvett, sőt gőzbe burkolt Földből. Azok a területek azonban, amelyek szigeti területek módjára meredtek elő, mégsem voltak olyan szilárd területek, mint a mostani kontinensek, hanem puha földmasszák voltak, amelyek között tűzhatalmak tevékenysége zajlott, úgyhogy ilyen sziget-területek az akkori vulkánikus hatalmak révén állandóan előtüremlenek és ismét alámerülnek.

Röviden, még egy tűzben tevékeny elem van a Földben, minden elevenen változóan áramlik még. Azt találnák, hogy bizonyos területeken, amelyek itt vannak már, amelyek olyan fokig hültek már le, hogy mai állatvilágunk előfutárai is itt élnek. Ezek közül itt vagy ott már észlelhetnének valamit: groteszk alakokat találnának, hullóink és kétéltűink előfutárait. Az emberből azonban mit sem láthatnának, mert az ember az akkori időkben ilyen sűrű, szilárd fizikai testtel egyáltalán nem rendelke-

zett. Az embert teljesen más helyen kellene keresniök, mondhatni a víztömegekben és gőztömegekben, mint amikor Önök ma a tengerbe kiúszva bizonyos alacsonyabbrendű állatokból alig látnak mást egy puha, nyálkás tömegnél. Így látnák a vízgőz-terekbe ágyazva az akkori emberi fizikai testet.

Minél inkább haladnak visszafelé, annál ritkább, gőzszerű, vízszerű környezetéhez annál hasonlóbb ennek a korszaknak az embere. Csak az Atlantiszi idők során sűrűsödik egyre inkább; és ha a teljes fejlődésmenetet szemmel követhetnénk, láthatnánk, ahogyan ez az ember a vízből elindulva sűrűsödik és egyre inkább jön le a Földfelszínre. Úgyhogy a fizikai ember valóban viszonylag későn lépett csak fel Földfelszínünkön. A víz-levegőtérből lépett le, kristályosodott ki lassanként ebből a víz-levegő-térből. Így vázaltszerű képet alkottunk magunknak ahhoz, hogy létezhet olyan ember, aki mondjuk úgy, még egyáltalán nem különbözteti meg magát környezetétől, aki ugyanabból az elemből áll, amelyben él. Amikor egészen messze megyünk vissza a Földfejlődésben, úgy találjuk, hogy ez az emberi test egyre ritkább és ritkább lesz.

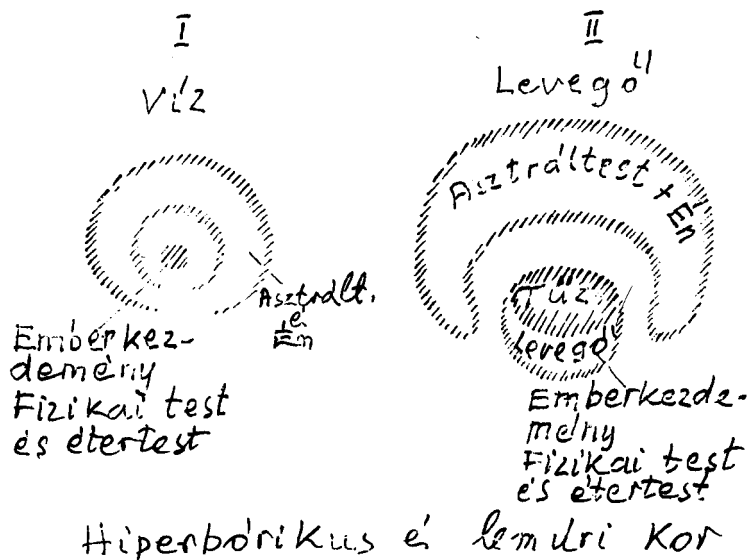
Menjünk most vissza mostani Földbolygónk kezdetéig. Tudjuk, hogy Földbolygónk a régi Holdból fejlődött ki. A régi Holdat a „Bölcsesség Kozmoszának” neveztük. Ez a régi Hold, fejlődésének egy bizonyos fokán nem rendelkezett még azzal, amit ma Földnek, szilárd Földnek nevezünk; teljesen tisztában kell ugyanis lennünk

azzal, hogy a planéta számára a Földet megelőző megtestesülések során, a fizikai viszonyok is teljesen mások voltak.

Amikor a régi Szaturnusz-állapothoz megyünk vissza, nem szabad azt a képzetet ápolnunk, hogy ott olyan kép fogadott volna, mint Földünkön ma, hogy ott sziklák lettek volna; amelyekre ráléphettek volna, fák, amelyekre felmászhattak volna. Ebből semmi sem volt meg. Ha a világtérből messziről közeledtek volna a régi Szaturnusz-hoz, fejlődésének középső állapotában, akkor nem valamiféle sajátos kozmikus testet láttak volna lebegni, hanem valami sajátosat éreztek volna, nevezetesen, hogy egy olyan régióba jutottak, ahol olyasmit éreztek volna, mint amikor egy kemencébe másztak volna. A Szaturnusz egyetlen valósága az volt, hogy más hőállapota volt, mint környezetének. Más valami révén nem lehetett volna észlelni.

A szellemtudomány nem úgy, mint a kortársi triviális fizika, amely az anyag három állapotát különbözteti meg, hanem több ilyen állapotot különböztet meg. A fizikus azt mondja: Jelenleg szilárd, folyékony, és gáznemű testek léteznek. A Szaturnusz azonban még csak gáznemű sem volt. A gáznemű állapot sokkal sűrűbb a Szaturnusz legtömörebb állapotánál is. A szellemtudományban még a hőállapotot is megkülönböztetjük, amely nem az anyag pusztá mozgásállapota, hanem egy negyedik szubsztanciális állapot. Egyedül hóból állt ez a Szaturnusz; és amikor a Szaturnusztól a Naphoz emelkedünk, tovább, egyúttal ennek a régi tüzes planétának a sűrűsödését

is tapasztaljuk. A Nap planétánk első megtestesülése, amely gáznemű. Elsőnek a Nap gáznemű vagy levegő-formájú test. A Hold azután tovább sűrűsödik. Folyékony test, amely később, amidőn a Nap elhagyja, vesz csak fel sűrűbb állapotot; a tulajdonképeni középső állapot azonban, amikor még a Nappal egyesülten áll, folyékony állapot. Az azonban, amit mai ásványi Földnek hívunk, ami ásványok, sziklatömegek formájában, termőföld alakjában vesz körül, a régi Holdon nem voltak még meg. Ez először Földünkön jelenik meg, itt kristályosodik ki.

Amikor a Föld fejlődése indul, előbb a különböző korábbi állapotokat kell megismételnie. A Kozmoszban minden test és minden lény új fejlődési fokon megismétli a régebbi állapotokat, úgyhogy Földünk gyorsan végigfutja a Szaturnusz állapotot, a Napállapotot és a Holdállapotot. Amidőn a Holdállapotot futja át, az vízgőzzel kevert

vízből áll; nem mai víz, azonban vízformájú, azaz folyékony szubsztancialitású; a folyékony állapothoz, mint legsűrűbbikhez, jut el.

Ez a vizes gömb, amely a kozmikus térben lebegett, nem a mai víz, hanem vízgőzzel kevert víz, tehát gázszerű és folyékony, keveredve, és ebben már benne van az ember. Mivel szilárd szubsztanciák nem üledtek még le, lehet az ember ebben a vizes gömbben. A mai emberből Én-je és asztrálteste van benne. Ez az Én és ez az asztráltest azonban nem érzik még elkülönült lényiségeknek magukat, hanem mintegy isteni-szellemi lényiségek ölébe ágyazva; nem érzik még magukat kioldozódva abból a lényiségből, amelynek teste a vízszerű, gőznemű Föld. Nos ezekben az asztráltestekben, amelyek Én-nel vannak ellátva, zárványok alakulnak, egész ritkás, finom ember-kezdemények. Ezt az első ábrán rajzoltuk meg (I.).

Ami itt fenn látszik, ábrázolja a külső szemlélet számára láthatatlan asztráltesteket és Én-eket, amelyek a vizes Földgömbbe ágyazódnak és ezek hozzák elő önmagukból a fizikai embertesthez szolgáló első kezdeményt, amely az étertesttel együtt igen ritkás állapotban van meg. Ez tagozódik itt ki. Ha szellemi látással követnék ezt, úgy a fizikai és étertest első kezdeményét az asztrális test által és Én-által mintegy körülvetten látnák, mint azt az első ábrán rajzoltuk meg.

Az, ami ma, amidőn alszanak, fekvé marad az ágyban, fizikai testük és étertestük, az képződik első kezdeményeiben ebben a Föld-állapotban, első embercsíráként, amelyet teljesen beburkol még az asztrálest és az Én.

A vizes gőztömeg megsűrűsödik. Az asztrálest az Én-nel adják meg az indítékot, hogy ebbe az őseredeti Vízföldbe mindenütt beletagolódjék az első emberkezdemény. Az állatok és növények útját itt nem követhetjük tovább. A következő, ami most; képződik, az, hogy a víz megsűrűsödik és, hogy egy bizonyos vonatkozásban a levegő és víz mutatkoznak meg, úgyhogy tehát többé nem gőz és víz jelentkeznek egymásba keveredve, hanem a víz és levegő elválnak egymástól. A következmény abban áll, hogy az emberi test – a fizikai és az éteri test – valamivel ismét sűrűbbé lesz, és, mivel a levegő elvált most a víztől ő maga levegőszerű és felveszi magába a tüzeletemet, úgyhogy az, ami régebben vízszerű volt, most légneművé válik. A fizikai-éterikus emberkezdemény most levegőből áll, amelyet a tűz áramol keresztül; asztrális test és Én veszik körül, és mindez abban mozog, ami a vízből még megmaradt, váltakozva vízbe és a levegőbe, ide és oda (ld. II. rajzot).

Úgy áll tehát előttünk az ember, hogy az, ami ma az alvó embernél az ágyban fekszik, olyan kezdeményben van meg, amely maga a levegő sűrűségéig jutott és amit tűz izzít át. Minden ilyen tűz-emberhez asztrálest és Én tartozik. Ezek azonban teljesen az Istenség ölébe ágyazódnak, azaz nem érzik még különálló Én-nek magukat.

Ilyen dolgokon mélyen el kell gondolkodniok. Ezek az állapotok ugyanis a mai Föld-állapottól annyira eltérnek, hogy az embert meglepik és szinte felfoghatatlannak látszanak. Most azt kérdezik: Mi az a tűz, amit a levegőbe rajzoltam? Ez a tűz, amivel már akkor rendelkezett az ember, még ma is Önökben él. Ez az a tűz, amely véruket lükteti át, a vérmeleg. És a régi levegő maradványai is szervezetükben élnek még. Amikor belélegeznek és kilélegeznek, akkor egyébként szilárd testükben levegő van, mely ki- és beáramlik. Képzeljék el, hogy egészen mélyen lélegeznek be; akkor ezt a levegőt felveszik a vérükbe; ezáltal meleg levegő ez.

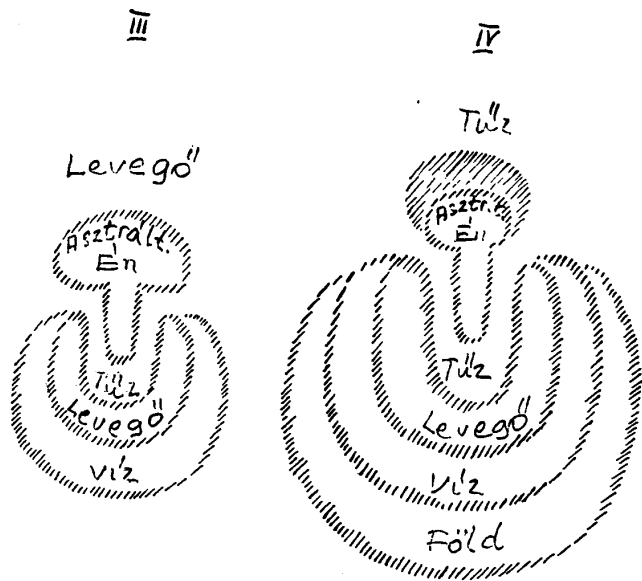
Képzeljék most el ezt a levegőt, amint áthatja a teljes testet, mindenhova belehatol. Gondoljanak azonban most eltávolítva minden szilárdat és folyékonyat, csak arra az alakra, amely megmarad: egy ember, aki éppen belélegzett, azaz az oxigént a legkülsőbb testrészcsekéig hajtotta. Egy olyan alak marad ekkor vissza, amely az emberhez rendkívül hasonló, mely azonban levegőből áll. A levegő, amely az embert átáramolja, teljesen a test formáit veszi fel. Egyfajta árnytestük marad, amely levegőből áll, amit hő jár át. Akkoriban nem ez az alakjuk volt, hanem ilyen emberek voltak: a fizikai és étertestet egy az Én-nel kiteljesített asztrálestet burkolt be. Ez az állapot egészen az Atlantiszi időkig tartott. Az, aki annak az illúzióknak adja oda magát, hogy az Atlantisz legelső idejében már úgy járkáltak az emberek, az téved. Az emberek előbb a levegő-régiókból a sűrűbb materiális régióba szálltak le.

Akkoriban legfeljebb állatok voltak a Földön, amelyek a fizikaiban történő megtestesülésre képtelenek voltak várni és akik ezért leálltak, mivel a Föld nem érett még meg, hogy az ember számára kölcsönözzön materiát. Ezért álltak meg az állatok alacsonyabb formáknál, mivel nem tudtak várni a leszállással.

A következő az volt, hogy az ember fizikai testét illetően levegőre, hőre és folyékony alkotórészeire tagolódott, ami azonban rejtett szellemi értelemben azt jelenti: Víz-emberré vált. Azt mondhatnák most: Az ember azonban már előbb is volt víz-ember. Ekkor azonban nem egészen helyénvaló módon fejeznék ki Magukat.

Régebben a Föld egy víz-gömb volt, és benne – csupán szellemileg – az asztrálest és az Én voltak; ezek a vízben szellemi lényiségekként úsztak; nem voltak elkülönült lényiségek.

Most jutottunk csak arra a pontra, amiben a fizikai emberi testet a vízben meglévőként találnák, mondhatni medúzaszerűen. Ebben az őstengerben úszhatnának és benne a vízből származó besűrült alakokra találnának, melyeken akár keresztül is nézhetnének. Ilyenek voltak először ezek az emberek: először víztestük van és amennyiben ez a víztestük van meg, asztrális testük és Én-jük még mindig erősen az isteni-szellemi lényiségekbe ágyazott.

Atlantiki és atlantizutáni idők

Akkoriban, amikor az ember ezzel a víztesttel rendelkezett, tudatállapotainak megszólása is teljesen más volt, mint amivé később lett. A megszólás a tudatnélküli

éjszaka és tudatos nappal között nem volt olyan, mint ma, ellenben akkor, amikor az ember még az isteni-szellemi lényiségekbe ágyazottan létezett, éjszaka félhomályos asztrális tudattal rendelkezett. Amikor nappal folyékony fizikai testébe merült alá, számára éjszaka lett; és amikor fizikai testéből ismét kívülre került, felgyulladt számára a vakító asztrális fény. Amikor reggel a fizikai testbe merült alá, derengő és homályos lett számára, egyfajta tudattalanság vette kezdetét.

Fizikai testében azonban egyre inkább fejlődtek ki a mai fizikai szervek. Ezzel fokozatosan megtanult látni az ember. A nappali tudat egyre világosabbá lett, és ezáltal fűződött le az istenek öléből. És csak az Atlantiszi idők közepe táján sűrűsödött meg annyira az ember, hogy hússá és csonttá lesz, miután először a porcok sűrűsödtek meg, s jönnek fokozatosan elő a csontok. És ezzel kinn a Föld is egyre szilárdabbá lesz, és az ember leszáll a Földfelszínre. Ezzel egyre inkább tűnik el az a tudat, amellyel az isteni-szellemi világokban rendelkezett; egyre inkább megfigyelőjévé válik a külvilágnak és készül elő, hogy tulajdonképpen Földlakóvá váljék. Az Atlantiszi kor utolsó harmadában azután az emberi alak a maihoz válik egyre hasonlóbba.

Szó szerint, így lép le az ember azokból a szférákból, amelyeket víz- és vízgőz szféráknak, víz- és levegő szféráknak stb. kell neveznünk. Amíg a víz- levegő- szférákban volt, tudata egy asztrálisan-világos észlelő képességben állt, mivel akárhány-

szor kilépett a fizikai testből, fenn az Isteneknél járt, azonban a fizikai test sűrűvé válása révén – mondjuk úgy – lefűződött az Isteni szubsztanciáról. Mint valami, ami egy héjat kap, úgy fűződött lassan el a korábbi összefüggésből az ember, amikor megszűnik víz- és levegő-alakú lenni. Amíg vizes és levegő-alakú volt, fenn, az Isteneknél volt. Nem tudta ugyan Én-jét fejleszteni, azonban még nem volt eloldva az isteni tudattól. Amennyiben a fizikaiba szállt le, asztrális tudata egyre inkább besötétült.

Amikor ennek a fejlődésnek az értelmét jellemezni akarjuk, ezt mondhatjuk: Egykor, amikor az ember az Isteneknél volt még, a fizikai test és étertest vizes és levegőszerű volt, és csak lassanként, a Föld sűrűsödésével együtt sűrűsödött meg mai materialitásáig. Ez a leszállás. Ugyanúgy, ahogyan az ember leszállott, fel is fog újra emelkedni. Miután tapasztalta majd azt, amit a szilárd matériában tapasztalhat, újra felemelkedik majd azokba a régiókba, ahol fizikai teste vizes és légnemű. Ezt a tudatot kell hordoznia magában, hogy amikor ismét össze akarja kötni tudatában magát az Istenekkel, az ember igazi Valója azokban a régiókban lesz majd, amelyekből származik.

Vízből és levegőből sűrűsödött az ember; ismét beleritkul majd. Csak szellemileg elővételezheti ezt az állapotot ma, amennyiben belsőleg szerzi meg a tudatot arra vonatkozólag, amivé később testileg válik majd. Azonban csak azáltal fogadják be az

emberek az erre szolgáló erőt, hogy ezt tudatosan veszik fel ma. Amikor az ember ezt a tudatot megszerzi magának, földi célját, földi misszióját eléri majd. De mit is jelent ez? Azt jelenti, hogy az ember egykor nem húsból és földből, hanem levegőből és vízből született. És később a szellemben valóban levegőből és vízből kell újraszületnie. – Azokban az időkben, amikor az Evangéliumok keletkeztek, a szóhasználat, amelyet szintén tanulmányoznunk kell, olyan, hogy a vizet „víznek” is nevezték; „pneuma” azonban, amit ma „szellemként” használunk, „levegő” volt; a szónak akkoriban pontosan ez volt a jelentése. A „pneuma” szót „levegővel” vagy „gőzzel” kell lefordítani; másként tévedést keltünk. A Nikodémusz beszélgetésnek ezt a mondatát ezért így kell mondani:

„Ámen, Ámen, mondom neked: Bizonyos, hogy valakinek vízből és levegőből kell megszületnie, másként nem juthat az Egek Birodalmába.”

Krisztus így mutat a jövő állapotára, amihez fejlődése során kell eljutnia az embernek, és így ebben a beszélgetésben fejlődésünk mély titka áll előttünk. Helyesen kell csak érteni a szavakat és alkalmazni annak a révén, amit a szellemtudomány nyújthat. A triviális nyelvben valami még megmarad ebből, amennyiben könnyen illő szubsztanciákat, pl. a német nyelvben „Geister”-nek [„szellemek”-nek] nevezik. Eredetileg azonban a „Pneuma” szó – levegő jelent.

Látják tehát, hogy nagyon is az a fontos, hogy a szavakat igen pontos egzakt értelemben fogják fel és vegyék fontolóra. Akkor azonban épp a betűszerinti értelemről a legcsodálatosabb szellemi jelentés lép elő.

Próbáljuk most egy rövid időre szellemi pillantásukat a fejlődés egy másik tényére irányítani.

Tekintsünk még egyszer visszafelé, messze, odáig, amikor az emberi asztráltest az Én-nel az általános Isteni-asztrális ölében nyugodott. A továbbfejlődés úgy történt – ha nyomon követik a fejlődésnek ezt a menetét –, hogy azt vázlatosan le is tudjuk írni. Eredetileg az Önök egész asztrális része az általános asztrálisba ágyazott volt, és azoknak a folyamatoknak a révén, melyeket az imént körvonalaztunk, körül, héjak módján képződött a fizikai és az éteri rész. Ezáltal leválasztott részek módjára fűződtek le az egyes emberek az általános asztrálisból, mint amikor folyékony szubsztancia van előttünk, és részeket merítünk abból. A fizikai testnek ilyen képződésével párhuzamosan haladt az egyes emberi tudatnak az Isteni tudatról történő lefűződése. Úgyhogy minél tovább haladunk előre, mondhatjuk: Látjuk, amint – a fizikai test héjába zártan – az egyes individuális emberek az általános asztrálisból leváló részek módjára alakulnak ki. Ezt az önállóvá válást természetesen azáltal kell megfizetnie az embernek, hogy asztrális tudata elsötétül, ezért tekint ki fizikai testének héjából és látja a fizikai síkot. Régi szellemi látó tudata azonban fokozatosan elvész.

Így látjuk megszületni azt, ami az ember bensősége, önálló individuális emberi benső, ami Én-hordozó. Ha ma az alvó embert figyelik, a fizikai testben és az étertestben, amelyek visszamaradnak az ágyban, az áll Önök előtt, ami ezekből a héjakból, amelyek az idők során képződtek, a megsűrűsödés révén létrejött.

Ami az általános asztrálisból régebben fűződött le, minden éjjel visszatér, hogy az általános isteni szubsztanciában erősítse meg magát. Természetesen nem oldódik fel benne annyira, amennyire akkoriban szívódott fel benne, egyébként szellemileg látó volna. Megőrzi önállóságát. Ez az önálló individualitás tehát olyasvalami, ami a Földfejlődés során született.

Ez az önálló individuális emberi benső, amely a fizikai testen és az étertesten kívül keres megerősödést, minek köszönheti a maga létét? Az ember fizikai testének és étertestének, amelyek a Földfejlődés folyamán fokozatosan alakultak ki, köszöni létét. Azt szülte meg, ami nappal a fizikai érzékekbe merül alá és tekint ki a fizikai világba, ami azonban éjjel egy tudattalan állapotba merül alá, mivel kioldotta magát abból az állapotból, amiben előzőleg volt. A szellemi szóhasználat azt, ami ma az ágyban fekszik, nevezi a tulajdonképpeni földi embernek. Ez volt az „Ember”. Azt pedig, amiben az Én nappal és éjjel is benn van, ami azonban a fizikai és étertestekből született meg, az „Embergyermeknek” vagy az „Ember Fiának” hívták. Ember

Fia az Én és az asztrális test, amint a Földfejlődés folyamán a fizikai testből és az étertestből születtek meg. Erre szolgál az „Ember Fia” technikai kifejezés.

Milyen célból jött a Krisztus Jézus a Földre? Impulzusa révén mit kellett kapnia a Földnek?

Ennek az „Ember Fiának”, aki eloldozta magát az Istenség öléből, aki kioldotta magát abból az összefüggésből, melyben azelőtt volt, helyébe azonban a fizikai tudatot szerezte meg, ennek kell a Krisztus ereje révén, aki a Földön jelent meg, ismét a szellemiség tudatához eljutnia. Ne csak fizikai érzékekkel lásson a fizikai környezetben, hanem a maga saját benső lényiségének az ereje által, amely most tudattalan, villanjon fel számára az isteni lét tudata. A Krisztus ereje révén, aki a Földre jött, emeltessék fel ismét az Istenihez az Ember Fia.

Azelőtt egyes kiválasztottak voltak csak képesek a régi misztériumi-beavatás módján betekinteni az isteni-szellemi világba. Ezeknek a számára régi időkben egy technikai kifejezés szolgált. Akik az isteni-szellemi világba belenéztek és tanúságtevői lehettek, azokat a „kígyóknak” hívták. A régi időkben azok az emberek a „kígyók”, akiket ilyen módon avattak be a misztériumokban. Ezek a „kígyók” voltak a Krisztus Jézus tettének előfutárai. Mózes küldetését azzal mutatta be, hogy népe előtt azok felemelésének szimbólumát mutatta be, akik bele tudtak tekinteni a szel-

lemi világokba: a kígyót emelte fel. Amelyek ezek az egyesek voltak, azzá kellett a Krisztus ereje által lennie a Földön minden egyes Ember Fiának. Kifejezi ezt a Krisztus a Nikodémusszal való beszélgetés további menetében, amennyiben azt mondja:

„Amint egykor Mózes által emeltetett fel a kígyó, úgy kell az Ember Fiának felemeltetnie!”

Mindenképpen az akkori idők technikai kifejezéseivel él a Krisztus Jézus. Ki kell azonban először kutatni szavainak betű szerinti értelmét; ekkor értjük meg valódi értelmüket, amely a mai szellemtudományi tanítással is fedésben van. Régi időkben az „Én-vagyok”-tanításnak ezért csak egy előre-hirdetése terjedhetett csak el. Csak a beavatottak külső tekintélye alapján hallhattak a népek valamit az Én-vagyok erejéről, amelyet minden Ember Fiában fel kell majd lobbantani. Erről is azonban megfelelő tájékoztatást kapunk.

Láttuk, mit jelent az „Én-vagyok” a János-Evangéliumban. Vajon ezt az „Én-vagyok”-ot fokozatosan el is közelítették-e az emberhez? Fokozatosan hirdették-e? Valóban prófétikusan történik utalás és kerül-e előkészítésre az Ó-Testamentumban az, amit a megtestesült Én-vagyok lejövetele hoz majd impulzusként az embernek?

Emlékezzünk rá, hogy minden, ami az idő során történik lassan és lépésről lépésre kerül előkészítésre. Amit a Krisztus Jézus hoz, annak az anyaöbéli gyermekhez hasonlóan lassan kellett megérlelődnie a régi misztériumokban, az Ó-Testamentum hívőiben.

És az, ami az Ó-Testamentum hívőiben készült elő, a régi; zsidó népben, az megint a régi egyiptomiaknál érlelődött. És az egyiptomiaknak mély beavatottaik voltak, akik tudták, minek kell elkövetkeznie a Földön. Meghalljuk majd, hogyan fejlődött ki az egyiptomiaknál – akik egyébként az Atlantisz utáni faj harmadik alfaja voltak – fokozatosan az Én-vagyok teljes impulzusa, hogyan adták mintegy az anyaölt a külső vázat az Én-vagyok-nak, azonban nem jutottak olyan messzire, hogy belőlük születetett volna meg a Krisztus-Princípium; míg azután végül a régi héber nép kioldozódott körükből. Leírást kaptunk arról, hogy Mózeszt az egyiptomiak között arra szemelik ki, hogy annak az Istennek előhírnöke legyen, aki a megtestesült „Én-vagyok”. Azoknak, akik képesek voltak megérteni belőle valamit, kellett előre hirdetniük. Azt kellett hirdetniük, hogy az „Én és Ábrahám-atyá egyek vagyunk” mondást a másik: „Én és az Atya egyek vagyunk!”, azaz: Én és a világ szellemi ősalapja közvetlenül egyek vagyunk – másik mondással helyettesíteniük.

Többségében az Ó-Testamentum hívői a nép csoportlelkére tekintettek, és az egyed mint valami Isteniben érezte rejtve-védve magát ebben a csoport-lélemben.

Mózes azonban, mint egy régi értelemben beavatott, előre hirdette, hogy eljön majd a Krisztus, más szavakkal, hogy létezik egy Istenprincípium, amely magasabb, mint a generációkon átcsörgedező vérprincípium. Az Isten ugyan a vérben működik Ábrahám óta, azonban ez a vér-anya külső megnyilatkozása csak a szellemi Atyának.

„Mózes szól Istenhez: Ki vagyok én, hogy a Fáraóhoz menjek, és kivezesse Izrael fiait Egyiptomból?

Ő is szólt: Veled akarok lenni. És legyen ez a jel, hogy én küldtelek: Ha kivezeted népemet Egyiptomból, Istennek fogtok áldozni ezen a hegyen.

Mózes Istenhez szólt: Lásd, ha én Izrael gyermekeihez megyek és azt mondom nekik: Apáitok Istene küldött hozzátok! és azt mondják nekem: Mi az ő neve? Mit mondjak nekik?” (2. Mózes 3, 11-15)

Egy magasabb Istent annál, aki Ábrahám-anya Istenében van meg, kell hirdetnie, azonban mintegy magasabb princípiumhoz hasonlóan. Mi az ő neve?

„Isten szólt Mózeshez: Én az ‘Én-vagyok’ vagyok!”

Itt előre hirdetik a Szó mély igazságát, amely később a Krisztus Jézusban megtestesülve jelenik meg.

„És szólt: Így szólj Izrael fiaihoz: Az ‘Én-vagyok’ tanított meg erre.

Szó szerint így áll ott. Más szavakkal ez annyit jelent: A „név”, az a név, amely a vér szerinti név alapját alkotja, az az „Én-vagyok”; és ez jelenik meg a János-Evangélium Krisztusában megtestesülve.

„És szólott tovább Mózeshez az Isten: így szólj Izrael fiaihoz: Az Úr, Atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene, Jákob Istene küldött el hozzátok.”

Az tehát, amit eddig külsődlegesen láttatok csak, ami a véren át csörgedezett, az – mélyebb értelmét tekintve – az „Én-vagyok”.

Így ad hírt magáról az, ami a Krisztus Jézus által lép a világba. Halljuk a Logosz nevét, szólni halljuk akkoriban Mózeshez: „Én-vagyok az „Én-vagyok!” Itt a Logosz mondja a saját nevét, azt mondja, amit az értelem révén, az intellektus révén egyelőre fel lehet fogni belőle. Amit itt neveznek meg, az a Krisztus Jézusban a megtestesült Logoszként jelenik meg testileg.

Nézzük most meg azt a külső jelet, amin keresztül csordul le az izraelitákra a Logosz, ameddig tisztán fogalmilag, gondolatokban képesek megragadni őt.

Ez a külső jel a sivatag „mannája”. Manna valójában – és akik a szellemtudományt ismerik, tudják hogy – ugyanaz a szó, mint „Mánász”, a „Szellem-Én”. Így áramlik be abba az emberiségbe, amely fokozatosan megküzdötte magának az Éntudatot, a Szellem-Én első érintése.

Az, ami azonban magában a Mánászbán él és elérkezik, még más nevet is mondhat magáénak. S ez nem csupán az, amit tudni lehet, hanem egy erő, amelyet magát fel lehet venni.

Amidőn a Logosz pusztán a maga nevét hívja, meg kell érteni, meg kell őt ragadni – az értelemmel. Amikor a Logosz testté lesz és megjelenik az emberiség körében, ekkor erő-impulzus, amit az emberekhez visznek, s aki nem csak tanításként és fogalomként él, hanem a világban erő-impulzusként található, akiben az ember részt vehet. Ekkor többé nem „manná”-nak, hanem az „Élet Kenyerének” hívja magát, ez pedig a „Buddhi” vagy „Életszellem” technikai kifejezése.

A Szellem által átváltoztatott víz, amelyet a Szamarita asszonynak jelképesen nyújtanak, és az Élet Kenyere – a Buddhi vagy az Életszellem – emberbe történő beáradásának első meghirdetése. Ezekhez a megfontolásokhoz kapcsolódunk majd holnap.

VII.

**Krisztus a Golgotán a Föld Szellemévé lett.
Az Én valódi birtoklását akarja
minden ember számára közvetíteni.
A valódi belső kereszténység megértése.**

Hamburg, 1908. május 26.

A János-Evangéliumban végül minden abban csúcsosodik ki, hogy az emberiség-történelmében végbemegy az, amit a „Golgotai Misztérium”-nak hívunk. Ennek a Golgotai Misztériumnak az ezoterikus értelemben való megértése egyszerre mind a János-Evangélium mély értelmének a megfejtését is jelenti.

Ha arra irányítjuk figyelmünket, ami tulajdonképpen az egész Golgotai Misztérium középpontjában áll, és ezt a szellemtudomány értelmében akarjuk megvilágítani, úgy a Keresztre-feszítés pillanatára kell gondolni, amikor a Megváltó Vére folyt a Sebeiből. És ennél megemlékezünk valamiről, amit ezeknek az előadásoknak a során

többször is elmondtunk: hogy a szellemi világok ismerője számára mindaz ami materiális, anyagi, fizikai, csak a szellemi számára szolgáló külső kifejezés, külső megnyilatkozás.

Most pedig engedjük lelkünkre hatni a fizikai történetet, a Krisztus Jézust a Kereszten, amint a Vér folyik a Sebeiből. Ez a kép, amelynek tartalma fizikai történés, szellemileg mit fejez ki annak a számára, aki a János-Evangéliumot helyesen képes megérteni?

Ez a fizikai folyamat, a Golgotai Történés, egy szellemi folyamat kifejezése, megnyilatkozása, amely valamennyi földi történés középpontjában áll. Az, aki a mai materialista világnézet értelmében fogja fel ezt a kijelentést, sokat nem tud vele kezdeni. Nem lesz képes elgondolni ugyanis, hogy akkoriban ennél az egyedülálló Golgotai Eseménynél történt valami, ami különbözne egy fizikailag esetleg hasonló vagy azonos eseménytől. Egy hatalmas, nagy különbség áll fenn minden olyan földi folyamat között, amely ezelőtt a Golgotai Esemény előtt helyezkedik el, és azok között, amelyek utána jönnek.

Ha ezt részleteiben is a lelkünkbe akarjuk festeni, akkor ezt mondjuk: Nem csak az egyes embernek vagy valamilyen más egyedi lénynek van fizikai teste, éterteste és asztráteste, amint azt az előző előadások során különféle vonatkozásban jellemeztük,

hanem egy kozmikus test sem egyszerűen az a fizikai anyag, aminek az asztronómus számára és egyéb fizikai kutatók számára látszik; egy kozmikus testnek is van éterteste és asztrálteste.

Földünknek megvan a maga éterteste, asztrálteste. Ha Földünk nem rendelkezne a hozzátartozó étertesttel, nem adhatna otthont növényeknek; ha Földünk nem rendelkezne egy hozzátartozó asztrális testtel, nem nyújthatna lakóhelyet az állatoknak. Ha a Föld étertestéről akarunk képzetet alkotni, akkor annak középpontját éppen úgy a Föld középpontjában lévőnek kell gondolnunk, ahogyan a fizikai Földi test középpontja is ott van. Ez az egész fizikai földi test a Föld étertestébe van ágyazva és ezek ketten ismét egy asztrális testbe.

Ha most valaki a Földfejlődés folyamán szellemi látással figyelte volna meg a Föld asztrális testét, hosszú korszakok során, akkor azt látta volna, hogy ténylegesen a Földnek ez az asztrális teste és az éterteste nem mindig maradtak ugyanazok, hogy változásokon mentek keresztül.

Hogy a dolgot megfelelő képszerűséggel képzelhessük el magunknak, helyezkedjünk szellemben a Földön kívülre, valamelyik más csillagra, gondoljuk el, hogy egy szellemi látással rendelkező ember egy másik csillagról tekint le Földünkre. Egy ilyen szemlélő nem csak fizikai planétaként látná lebegni a Földet, hanem egy aurát

látna, a Földet fényaurától körülvevőnek látná, mivel a Föld étertestét és asztrális testét észlelné. Ha most egy ilyen szellemileg látó hosszan időzne ezen a távoli csillagon, oly soká, hogy végignézte volna a Föld kereszténység előtti időit és a Golgotai Esemény belépését is, akkor a következő kép tárulna elébe: A Föld aurája, asztráltest és étertest a Golgotai Esemény előtt bizonyos színbeli és formabeli látványt mutatnak; ekkor azonban meglátná, hogy egy bizonyos időponttól kezdve az egész aura megváltoztatja színeit. Melyik időpont ez? Ez ugyanaz az időpont, *amikor a Golgotán a Krisztus Jézus Sebeiből a Vér folyik. Ebben a pillanatban a Föld minden szellemi viszonylata, mint olyan, megváltozott.*

Azt mondtuk: Az, amit a Logosznak nevezünk, az a hat Elóha összessége, akik a Nappal egyesülten vannak, akik tehát a Földet adományaikkal szellemileg ajándékozzák meg, mialatt külsőleg napfény éri a Földet. Így jelent meg a Nap fénye az Elóhák vagy Logosz szelleme és lelke külső fizikai testeként. Abban a pillanatban, amidőn a Golgotai Esemény ment végbe, az az erő, az impulzus, amely előzőleg a fényben csak a Napról áramolhatott oda a Föld felé, elkezdett egyesülni magával a Földdel; és azáltal, hogy *a Logosz elkezdett egyesülni a Földdel, azáltal lett mássá a Föld aurája.*

A Golgotai Eseményt még más nézőpontból is meg akarjuk vizsgálni. Már a legkülönbözőbb nézőpontokból tekintettünk vissza az emberi alakulásra és a Föld ala-

kulására. Tudjuk, hogy Földünk mielőtt Földünké vált volna, a Szaturnusz, a Nap és a Hold három megtestesülésén haladt át, úgyhogy Földünk megelőző megtestesülése a régi Hold volt.

Amikor egy planéta elérte fejlődésének célját, az esik meg vele, mint ez emberrel, aki egy inkarnációja során elérte életcélját: a planéta más, láthatatlan létbe vonul át, melyet „Pralaya-létnek” neveznek, utána pedig újból megtestesül. Így volt ez Földünk egykori megtestesülését követő köztes állapotban, amely a régi Holdat követte, a mai megtestesülést megelőzően. Mondhatni úgy, hogy egy szellemi, magában eleven létből, mely azonban külsőleg láthatatlan volt ragyogott fel első állapotában a Föld, amiből azután mindazok az állapotok keletkeztek, amelyeket tegnap írtunk le.

Akkoriban, amidőn Földünk felragyogott ebben a régi időben, még mindennel, ami Naprendszerünkhöz tartozik, össze volt kötve. Akkora volt még, hogy Naprendszerünk legtávolabbi bolygójáig terjedt. Minden egy volt még és az egyes bolygók később ágaztak csak le belőle. A Föld egy bizonyos időpontig összekapcsolódott mai Napunkkal és mai Holdunkkal. Volt tehát egy idő, amikor Nap, Hold és Föld egy test voltak, úgy, mint ha vennék a mai Holdat és a mai Napot és a Földdel összekavarnák és belőlük egy nagy kozmikus testet készítenének.

Földünk ilyen volt egykor; ilyen volt akkor, amikor asztráltesteik és Én-jeik még egy vízgőzszerű formációban lebegtek, és még azelőtt. Nap, Hold és Föld egyesülve voltak. Akkoriban tehát azok az erők, amelyek ma a Napban vannak, a szellemi és a fizikai erők, a Földdel voltak összekapcsolódva.

Eljött azután egy idő, ekkor a Nap kivált a Földből. Azonban nem csak a fizikai Nap, fizikai fényével, hanem ez a fizikai Nap, amit a fizikai emberi szem lát, a maga szellemi-lelki lényiségeivel együtt vált ki, az Elóhákkal az élen, akik a Nap tulajdonképpeni Fényszellemei, tulajdonképpeni lakói; és visszamaradt az, amit akkor nyerünk, ha a mai Holdat a Földdel kevernénk egybe. Egy ideig ugyanis a Föld a Naptól elválasztva, de a Holddal még egyben volt. Csak a lemúriai időben vált el a Hold a Földtől, és akkor jöttek létre a három – Nap, Hold és Föld – test közötti, ma is fennálló viszonyok. Ezeknek a viszonyoknak így kellett létrejönniök. Az Elóháknak egyelőre kívülről kellett hatniok. Egyiküknek azután a Hold Urává kellett tennie magát, és onnét sugározni vissza a többi Elóha hatalmas erejét.

Ma Földünkön mint egy kozmikus-térbeli szigeten élünk, amely a Napból és Holdból tagolta ki magát. Jön azonban egy idő, amidőn Földünk újra egyesül majd a Nappal és egyetlen testet alkot majd vele. Az emberek akkor annyira átszellemülteké váltak, hogy a Nap hatalmasabb erőit újra elviselik, magukba felveszik és maguk-

kal egyesíteni lesznek képesek. Akkor az emberek és az Elóhák egy szinten laknak majd.

Melyik erő hajtja ezt majd végre?

Ha a Golgotai Esemény nem történt volna meg, soha nem állhatna elő, hogy a Föld és a Nap egyesüljenek. Ugyanis a Golgotai Esemény által, aminek köszönhetően a Napbéli Elóhák ereje vagy a Logosz ereje a Földdel összekapcsolódott, adatott meg az impulzus, amely a Logosz-erőt Logosz-erőhöz ismét odahajt és kettőjüket – Napot és Földet – végül ismét összehozza majd. A Golgotai Esemény óta a Föld – szellemileg tekintve – ismét magában hordja az erőt, amely a Nappal újra összevezeti majd. Ezért mondjuk: A Föld szellemi létébe vétetett fel az, ami előzőleg kívülről áradt hozzá, a Logosz ereje, a Golgotai Esemény révén.

Mi élt azelőtt a Földben? Az az erő, amely a Napból a Földre leáradt.

Mi él a Földben azóta?

A Logosz maga, aki a Golgota által a Föld Szellemévé lett.

Amennyire igaz, hogy az Önök testében lelki-szellemi részük él, annyira igaz, hogy a Föld testében, abban a Föld-testben, amely kövekből, növényekből és állatok-

ból áll és amelyen Önök járnak-kelnek, a Föld lelki-szellemi része lakik. És ez a lelki-szellemi, ez a Föld-Szelleme: a Krisztus. A Krisztus a Föld Szelleme.

Amikor tehát a Krisztus azokhoz szól, akik legintimebb tanítványai, és olyan alkalommal, amely a közte és tanítványai közötti legintimebb alkalmak közé számít, mit mondhat nekik? Mely titkot bízhatja rájuk ekkor?

Ezt mondhatja: Olyan ez, mintha testetekből lelketekbe néztek. Benne van lelketek. Így van ez akkor is, amikor az egész Földkerekségre néztek. Ami időlegesen testben áll most itt előttetek, az ugyanaz a Szellem, aki nem csupán időlegesen van ebben a testben, hanem aki az egész Földnek a Szelleme, és egyre inkább lesz az. – A Földre mutathatott, mint a maga igazi testére: Amikor a búzát látjátok és a kenyeret eszitek, amely táplál, valójában mit esztek a kalász terméséből? A testemet eszitek! És amikor a növények nedvét isszátok, mi az? A Földnek a vére az, az én vérem! – Ezt mondotta szó szerint a Krisztus Jézus legintimebb tanítványainak, és a szavakat valóban szó szerint kell vennünk.

Akkor, amikor egybehívja Őket és amikor a keresztyén beavatást, ahogyan majd nevezzük, szimbolikusan előadja számukra, egy figyelemre méltó szót használ, amikor jelzi, hogy egyikük elárulja majd. A János-Evangélium 13. fejezetének 18. versében mondja:

„Aki kenyeremet eszi, lábbal tapos rám.”

Ezt a kijelentést szó szerint kell venni. Az ember a Föld kenyerét eszi és lábaival jár-kezel ezen a Földön. Ha a Föld a Földszellem teste, azaz a Krisztusé, akkor az ember az, aki lábaival jár-kezel a Földtesten, aki tehát annak a testét, akinek kenyerét eszi, lábbal tapossa.

Az Utolsó Vacsora ideájának végtelen elmélyítése válik a János-Evangélium értelmében osztályrészünké, amikor így tudunk a Krisztusról, a Földszellemről és a kenyérről, amit a Föld testéből veszünk. Krisztus utal erre és mondja:

„Ez az én testem!”

Ahogy az ember izomhúsa az emberi lélek testéhez tartozik, úgy tartozik a kenyér a Föld testéhez, azaz a Krisztus testéhez. És a nedvek, amelyek a növényekben keringenek, a szőlővesszőn lüktetnek át, azzal a vérral azonosak, mely az ember testében lüktet. És a Krisztus utalhat rá és elmondhatja:

„Ez az én vérem!”

Csak aki nem akarja megérteni, vagy semmilyen hajlamot sem akar felhozni a megértésére, hiheti csak, hogy ennek a valós magyarázatnak a következtében valamit is vesztené az Utolsó Vacsora a hozzá kapcsolódó szentségből. Aki azonban megér-

tésre törekszik, azt mondja majd: Nem veszít semmit az ezáltal a szentségéből, viszont ennek a magyarázatnak a révén a teljes Földbolygó lesz szentté! És milyen hatalmas érzések azok, amelyek lelkünkön átvonulhatnak, amikor így az Utolsó Vacsorában a Föld legnagyobb Misztériumát pillanthatjuk meg:

A Golgotai Eseménynek az egész Földfejlődéssel történő összekötését; amikor így az Utolsó Vacsorában megtanuljuk átérezni, hogy a vérnek a Megváltó Sebeiből történő folyásának nem pusztán emberi, hanem kozmikus jelentősége van, hogy az a Földnek ugyanis azt az erőt juttatja, hogy fejlődését továbbvihesse.

Annak tehát, aki a János-Evangéliumnak megérti ezt a mélyebb értelmét, éreznie kell, ahogyan nem csupán fizikai teste által kapcsolódik össze a Föld fizikai testével, hanem ahogyan szellemi-lelki lényként a Föld szellemi-lelki lényével – aki maga a Krisztus – kapcsolódik össze, s ahogyan Krisztus, mint a Föld Szelleme ezt a maga testeként áramolja át.

Amikor ezt érezzük, szólhatunk így: Mi volt az, ami a János-Evangélium írójának felviláglott abban a pillanatban, amikor kontemplálni tudta azokat a mély titkokat, amelyek a Krisztus Jézussal kapcsolódnak? Azt látta, mennyi erő, milyen impulzusok voltak meg a Krisztus Jézusban, és, hogy mindezek az impulzusok milyen hatással kell, hogy legyenek az emberiségben ha felveszi azokat az emberiség.

Hogy ezt tisztán áttekinthessük, ismét lelkünk elé kell idéznünk azt a módozatot, ahogyan az emberiség fejlődése alapján véve lezajlik. Ez az ember ismeretesen fizikai testből, étertestből, asztrális testből és Én-ből áll. Hogyan zajlik le fejlődése?

Azáltal, hogy az ember Én-jéből kiindulva a három másik lénytagját fokozatosan átdolgozza, áttisztítja, erővel hatja át. Az Én arra hivatott, hogy az asztrális testet fokozatosan derítse, megtisztítsa, magasabb fokra emelje. Ha az Én saját ereje a teljes asztrális testet áttisztította, áthatotta, Szellem Én vagy Mánász lesz. Amikor az étervagy élettertet az Én ereje teljesen átdolgozta, erővel hatotta át, a Buddhi vagy az Életszellem lesz. Amikor a fizikai testet teljesen legyőzte, túllépte az Én, akkor Átmán vagy Szellem-Ember lesz. És akkor elérte azt a célját az ember, amely egyelőre vár rá. Ezt azonban csak távoli jövőben éri majd el. Ezenkívül azt, amit úgy vázoltunk, hogy az ember, aki a négy lénytagból – fizikai testből, étertestből, asztrális testből és Én-ből – áll és Én-jéből a másik három lénytagot Szellem-Én-né, Életszellemmé és Szellem-Emberré dolgozza át, ezeket tehát úgy értjük, hogy *ennek során az Én teljes tudattal dolgozik*. A mai embernél azonban legnagyobb részt még nem ez az eset. Teljesen tudatosan éppen csak valamelyest kezdi el alapján véve a mai ember Mánászát beledolgozni a maga asztrális testébe. Itt tart az ember most. Tudattalanul azonban, magasabb lényiségek segítsége útján három alacsony lénytagját már a Föld-fejlődés során megdolgozta az ember.

Régi idők során tudattalanul megdolgozta asztrális testét, és ezáltal az asztrális testet az érzőlélek szövöi át. Tudattalanul dolgozott bele az Én az étertestbe, és ez a tudattalanul átalakított étertest az, amit rendszeres összefüggésben a „Theosophie” c. művemben értelmi lélekként találnak ábrázolva; amit pedig az Én a fizikai testen dolgozott meg tudattalanul, az, amit ott tudati léleknek nevezünk. A tudati lélek tehát akkoriban, az atlantiszi idő vége felé keletkezett, amidőn az étertest, amely korábban fej-részét illetően a fizikai testen kívül volt még, lassan teljesen bevonult a fizikai testbe. Ezáltal tanult meg az ember „Én”-t mondani. Lénytagjaival egyetemben így változott át, élte bele magát az ember az Atlantisz utáni időbe.

Korunk arra hivatott, hogy a Mánászt vagy Szellem-Ént fokonként dolgozza bele abba, amit korábban tudattalanul már felvettünk. Az embernek mindazokkal az erőikkel, amelyekhez azáltal ért el, hogy ma fizikai teste, éterteste, asztrális teste, érzőlelke, értelmi lelke, tudati lelke van, mindazokkal erőikkel, amelyeket ezek a lénytagok adni képesek a számára, Mánászt kell kiképeznie magában, hozzávéve azonban, még ha korlátozottan is, az Életszellelhez vagy Buddhizmushoz való kezdeményt is. Atlantisz utáni korunk számára ezzel az a jelentőségteljes feladat körvonalazódik, hogy az ember tudatosan fejlessze ki magában lényének ezeket a magasabb tagjait: A Mánászt vagy Szellem-Ént, a Buddhizmust vagy az Életszellelmet, és az Átmánt vagyis a Szellem-Embert, még ha e végső célt távoli jövőben érjük csak el. Az embernek már ma kell

fokozatosan kifejlesztenie magában ezeket az erőket, hogy „magasabb” emberét fejlessze ki az „alacsonyabb” emberből.

Most pedig tegyük fel a kérdést: Mi a helyzet az emberben azáltal, hogy ezeket a magasabb lénytagokat nem fejlesztette még ki, és ezzel ellentétben mi lesz a jövőben ezzel a helyzet? Mennyiben tér majd el a jövő embere a maitól?

Amikor egyszer majd a teljes magasabb ember kifejlődött már, az egész asztrális test áttisztulása folytán az egyszersmind Mánásszá vagy Szellem-Én-né lett; az étertest megtisztulása pedig annyira jutott, hogy az egyszersmind Életszellem vagy Buddhi lesz; a fizikai test pedig annyira változott át, hogy igazából, ahogyan egyrészt fizikai test, egyszersmind Szellem-Ember vagy Átmán is lesz. A legnagyobb erőki-fejtés szükséges majd ahhoz, hogy legalacsonyabb testet legyőzzük, s ebből eredően a fizikai test legyőzése és átalakítása az ember számára a legnagyobb győzelmet is fogja jelenteni. Ha ezt az emberek teljesen végrehajjtják, ez a fizikai ember a Szellem-Ember vagy Átmán lesz.

Ma az emberben minden csak kezdeményszerűen létezik; egyszer azonban teljes életre kel majd az emberben. És a Krisztus-Személyiségre, a Krisztus-Impulzusokra való rátekintés, a Krisztus Impulzussal történő magunkat-erővel-áthatásunk, magun-

kat általa megerősíteni-engedés, ez neveli ki az emberben azt, ami által képes végrehajtani ezt az átalakítást.

Ha az ember ezt az átalakítást nem hajtotta még ma végre magában, mi következik számára ebből? A szellemtudomány ezt igen egyszerűen mondja ki: azáltal, hogy az asztrálestet nem tisztítottuk még át, s az nem alakult még Szellem-Én-né, lehetséges önzés vagy egoizmus; azáltal, hogy az étertestet nem hatotta még erővel át az Én, lehetséges hazugság és tévedés; azáltal pedig, hogy a fizikai testet nem hatották még erővel át az Én-ből, ezáltal lehetséges betegség és halál. Nem létezik majd önzés az egyszer teljesen kifejlett Szellem-Én-ben; nem létezik majd betegség és halál, hanem kizárólag üdv és egészség a teljesen kifejlett Szellem-Emberben, azaz a teljesen kifejlett fizikai testben.

Mit jelent tehát ez: az ember felveszi a Krisztus-Impulzusokat? Megtanulja megérteni, milyen erő van a Krisztusban, felveszi azokat az erőket magába, amelyek arra képesítik, hogy úrrá legyen még magának fizikai testének a vonatkozásában is.

Képzeld el, hogy valaki képes lenne teljesen felvenni magába a Krisztus-Impulzust, hogy valakire teljesen átmehetne a Krisztus-Impulzus, a Krisztus maga állana közvetlenül az emberrel szemben, és a Krisztus-Impulzus közvetlenül menne át erre az emberre. Mit jelent ez? – Ha az ember vak lenne, ennek a Krisztus-

Impulzusnak a közvetlen befolyása révén látóvá válhatna, mivel a fejlődés végső célja a betegség és halál erőinek a legyőzésében áll. Amikor a János-Evangélium szerzője a vakon született gyógyításáról beszél, akkor ilyen misztériumi mélységekből szól, akkor egy példán mutatja be, hogy a Krisztus-Erő gyógyító-erő, amikor teljes erejében lép fel. De hol van ez az erő? A Krisztus-Testben, a Földben. – Ezt a Földet valóban a Krisztus-Szellem vagy a Logosz lényé kell, hogy áthassa. Nézzük csak, hogy a János-Evangélium írója vajon ily módon megértve mondja-e el a dolgot. Hogyan is mondja el?

Itt a vak, Krisztus veszi a földet, nyálat tesz hozzá, és ráteszi – az Ő Szellemével átjárt testét teszi fel a vakra. Ezzel a leírással a János-Evangélium írója egy olyan misztériumot mutat meg, amelyet pontosan ismer. Most pedig – valamennyi előítélet kirekesztésével – kell egyszer pontosabban beszélünk Krisztus Jézus nagy jeleinek ezen egyikéről, hogy egy ilyen dolognak a természetét pontosan megismerhessük és nem törődünk vele, hogy igen okos kortársaink azt, amit most mondunk, örülségnek, balgaságnak tartják.

Hanem elmondhatjuk, hogy nagy, hatalmas titkok léteznek a világban, amelyek az embernek ma még nincsenek ínyére. A mai emberek, ha még annyira volnának is fejlettek, nem eléggé erősek hozzá, hogy a nagy misztériumokat meg is cselekedjék. Lehet tudni róluk, be is lehet látni őket, ha szellemileg át tudjuk élni azokat; azonban

a fizikaiba ültetni át azokat, erre a matériába annyira mélyen alászállt emberünk képtelen.

Minden élet tulajdonképpen ellentétből, végletekből álló. Élet és halál – ilyen végletek. A szellemi kutató érzése és belső diszpozíciója számára valami igen sajátos adódik, amikor például egy hullát és egy eleven embert lát egymás mellett. Amikor eleven, éber embert látunk, tudjuk lélek és szellem laknak benne. Ennél az ébren lévő embernél azonban a tudat szempontjából a szellemi világgal való egész összeköttetésből ezek mondhatni ki vannak kapcsolva, nem tekintenek a szellemi világba. Amikor a hulla van előttünk, akkor úgy érezzük, hogy a szellem és a lélek, amelyek ehhez a hullához tartoztak, most azon vannak, hogy a szellemi világokba lépjenek át, hogy számukra ott világosodik meg a tudat, a szellemi világ fénye. És így a hulla válik annak jelképévé, ami a szellemi világokban történik. De a fizikában is itt vannak annak képei, ami a szellemiségben történik, azonban figyelemreméltó módon.

Amikor egy ember ismét a születés felé száll le, akkor egy testi részt kell számára felépíteni. Anyagnak kell egybegyűlnie mondhatjuk, hogy egy testet építsenek belőle. És egy szellemi látó számára az anyagnak ez az összegyülekezése úgy jelentkezik, hogy a szellemi világban egyszersmind meghal az ottani tudat. Ott meghal – itt fellobban. Az anyagnak egy fizikai emberi testhez történő összegyülekezésében bizo-

nyos módon egy szellemi tudat elhalását látni. És valóban, a fizikai test elrothadásában vagy elégetésében, amikor a részek szétválnak, feloldódnak, a szellemiben egyidejűleg annak ellentéte mutatkozik meg, egy szellemi tudat megszületése. A fizikai feloldódás szellemi születés. Épp ezért az összes bomlásfolyamat, minden feloldási folyamat a szellemi kutató számára még valami teljesen más is. Egy temető, ahol fizikai testek bomlanak fel, szellemileg rátekintve – eltekintve az emberektől, most arról beszélünk, ami szellemileg történik magában a temetőben – egy figyelemreméltó folyamat: szellemi születések állandó felvilágítása és felragyogása.

Tegyük fel egyszer, hogy egy ember – ezt természetesen senkinek nem tanácsoljuk, a mai testek ugyanis semmi esetre sem viselnék ezt el –, tegyük fel, valaki egy bizonyos iskolázásnak adná oda magát, fizikai testét azáltal tréningezné, hogy bizonyos előírt hosszúságú idő alatt rothadási levegőt lélegzik azzal a tudattal, hogy azt a szellemi folyamatot vegye fel magába, amit az imént vázoltam. Ha ezt a megfelelő módon teszi meg, úgy mindenesetre az elkövetkező inkarnációk során – egyetlen inkarnáció alatt nem történhet meg – olyan erővel felszerelten testesülhet meg, amely felélesztő és egészséget hozó impulzusokat ad. Halotti levegőt lélegezni be, ahhoz az iskolázáshoz tartozik, hogy nyálát egyre inkább ahhoz az erőhöz segítse, hogy a közöségi földdel együtt azt adja, amit a Krisztus a vak szemébe dörzsölt.

Ez a misztérium, amelynek a révén halált fogyasztjuk, a halált esszük vagy lélegezzük, ami által ahhoz az erőhöz jutunk, hogy egészségessé tegyünk, ez az a titok, melyre a János-Evangélium írója utal, amennyiben olyan jeleket mutat számunkra, mint a vakon született meggyógyítása. És az ember sokkal inkább szeretné, hogy a helyett, hogy az emberek folyvást azt hirdetnék, hogy ilyesmit így vagy úgy kellene értelmezni, megtanulnák, hogy ilyesmi, amint azt a vak meggyógyítása felvázolja, szó szerinti értelemben létezik, és, hogy egy olyan személyiség előtt, mint amilyen a János-Evangélium írója, tiszteletet tanúsítanának, úgyhogy így mondhatnák: Létezett egy ilyen személyiség, akit ezekbe a misztériumokba mélyen beavattak, és meg kell kísérelnünk, hogy ezeknek a misztériumoknak a megértését elsajátítsuk.

Mindenesetre szükséges volt, hogy az imént arra hívtam fel a figyelmet, hogy egy szellemtudományi helyi szekcióban lévén, ahol számos előítélettől eltekinthetünk, amikor egy ilyen tényleges misztériumot tárgyalunk, mint a nyállal nedvesített föld gyógyhatásáról és emellett megmondjuk, hogy egy ilyen eseménynek is betű szerinti jelentősége van.

Kíséreljük azonban meg felfogni, mennyire szorosan nővünk egybe – azáltal, hogy ilyesmit ismerünk – azzal az ideával, amely ma foglalkoztat: hogy a Krisztus a Föld Szelleme és a Föld az Ő teste. Egy példán láttuk a Krisztust, amint átszellemíti a

Földet és láttuk, amint egy darabot adott oda magából, hogy elvégezze, azt, amiről itt szó van.

Vegyünk azonban most másvalamit. Ahhoz, amit ma mondtunk, vegyük hozzá azt, hogy a Krisztus így szólt: *Lényem legmélyebb titka az „Én-vagyok”; és az „Én-vagyok” vagy az Én igaz és örök hatalmának, aminek megvan az ereje, hogy a többi testet áthassa, kell az emberbe áramlania.* Ez a Föld-Szellemben található. – Tartsuk ezt szem előtt és vegyük egészen komolyan, teljesen komolyan, hogy *azáltal, hogy a Krisztus az Én valódi birtoklását akarja közvetíteni minden ember számára minden egyes emberben fel akarja ébreszteni az Istent, és minden egyes emberben fokként fel akarja lobbantani az urat és királyt.* Ezt követően mit látunk? Ezután nem csekélyebb jelentkezik, mint az, hogy a Krisztus a legjelesebb értelemben fejezi ki a karma-ideát, a karma-törvényt. Ugyanis ha egyszer tökéletesen megértik majd a karma-ideát, akkor ebben a keresztényi értelemben értik majd meg. Nem kisebbet jelent, mint, hogy egyetlen ember se tolja fel magát a másik ember legbenszejének bírójává. Aki a *karma-ideát* még nem ebben az értelemben ragadta meg, nem ragadta meg azt teljes mélységében. Ameddig egy ember a másik felett ítél, addig az ember a másikat a saját Én kényszere alá veti.

Ha azonban valaki valóban keresztényi értelemben hisz az „Én-vagyok”-ban, nem ítélt; akkor azt mondja: *Tudom, hogy a Karma a nagy kiegyenlítő. Akármit is tettél, nem ítélek!*

Tegyük fel, hogy egy bűnöst hoznának olyasvalaki elé, aki valóban megérti a Krisztus Szavát. Milyen magatartást tanúsít majd e bűnös irányában? Tegyük fel, hogy mindannyian, akik keresztények akarnak lenni, ezt az embert súlyos bűnnel vádolnák. A valódi keresztény azt mondaná: Akármit is hoztok fel, akár megtette, akár nem, az „Én-vagyok”-ot respektálni kell, a Karmára kell hagyni, a nagy törvényre, amely magának a Krisztus-Szellemnek a törvénye. Magára a Krisztusra kell hagyni. –

A karma a Földfejlődés során teljesül; erre a fejlődésre hagyhatjuk, hogy milyen büntetést szab ki a karma az emberre. Talán a Földhöz fordulnának és a vádlóknak ezt mondanák: *Törődjeteek saját magatokkal! A Földön múlik, hogy a büntetést kifejezésre juttassa. Írjuk tehát a Földbe, ahová karmaként amúgy is be van írva!*

„Jézus azonban felment az Olajfák hegyére.

És korán reggel ismét a templomba jött és mind az egész nép eljött hozzá; és leült és tanította őket.

Az írástudók és farizeusok azonban egy asszonyt hoztak elébe, akit házasságtörésen értek és középre állították és így szóltak hozzá: Mester, ezt az asszonyt házasságtörésen kaptuk rajta.

Mózes azonban a Törvényben megparancsolta, hogy megkövezzük az ilyeneket; te mit mondasz?

Ezt azonban azért mondták, hogy próbára tegyék, mintha valamit ellene tennének. Jézus azonban lehajolt és ujjával a Földre írt.

És amikor kirtartottak mellette kérdéseikkel, felegyenesedett és így szólt hozzájuk: Aki közületek bűn nélkül való, az vesse rá az első követ.

És újra lehajolt és a Földre írt.

Amikor azonban meghallották ezt, kimentek (lelkiismeretüktől vezetve), egyik a másik után, a legöregebbiktől a legfiatalabbig; és Jézust egyedül hagyták és az asszony középen állt.

Jézus azonban felegyenesedett; és miután senki mást, csak az asszonyt látta, szólt hozzá: Asszony, hol vannak ök, vádlóid? Senki nem ítélte el?”

Ezt azért mondja, hogy minden kívülről-elítélést elhárítson, és a benső Karmára utaljon.

„Ő azonban így szólt: Senki, Uram.”

Karmájára hagyta rá az asszonyt. *Itt az egyetlen, hogy ne a büntetésre gondoljunk többé*, amely a karma-ban teljeseedik , hanem hogy megjavuljon:

„Jézus azonban így szólt: Ezért, én sem ítélek meg; eredj el és a jövőben ne vétkezz többé!”

Látjuk ezért hogy a karma-idea mennyire összefügg a Krisztus legmélyebb ideája, az Ő Lényiségének a Föld számára való jelentőségével: Ha felfogtátok lényiségemet, úgy azt is felfogtátok, akinek a Lényét kifejezem, és, hogy az „Én-vagyok”-hozza a kiegyenlítést. – Önállóság és benső zártság, ez az, amit Krisztus impulzusként adott az embernek.

Az emberek ma még nem nagyon jutottak messzire, hogy megértsék a valódi, belső kereszténységet. Amikor azonban az emberek megtanulják megérteni azt, ami egy olyan írásban, amilyen a János-Evangélium rejlik, a benne lévő impulzusokat fokozatosan fel fogják majd venni. Egy távoli jövőben akkor beteljesül a keresztény ideál.

Láthatjuk tehát, ahogyan az Atlantisz utáni időben a Földbe áramlik az első impulzus, hogy a „magasabb” embert kifejlesszük. Holnap az ember Krisztus-Princípiummal összefüggésben történő fejlődését ismerjük majd meg – éppen ebben az Atlantisz utáni korszakban –, hogy abból kiindulva mutassuk majd meg , mi lesz Krisztus a jövő során.

VIII.

Az Atlantiszi népesség vándorlása Tibetig; a kultúrkolóniák megalapítása, feladataik a személyiségtudat fokozatos kifejlesztésére – az Istenség megtestesülésének előkészítésére

Hamburg, 1908. május 27.

Láttuk, hogy a János-Evangélium mély értelméhez legjobban azáltal közeledhetünk, hogy különböző oldalokról igyekszünk megvilágítani; és tegnap egy bizonyos oldalról tényleg a János-Evangélium legjelentősebb titkainak egyikére utalhattunk. Most, hogy fokozatosan éppen a tegnap bemutatott misztérium teljes megértéséhez jussunk el, szükséges, hogy Krisztus Jézus Atlantisz utáni korszakunkban történt megjelenését, mint olyat vizsgáljuk. A legkülönbözőbb dolgokat hoztuk össze, hogy az ember fejlődését és ezen belül a Krisztus-Princípiumot kövessük. Ma igyekszünk megérteni, miért lépett fel Krisztus emberként fejlődésünknek éppen abban az idő-

pontjában, amelyben a Földön járt. Itt ahhoz kell kapcsolódnunk, amit részben a legutolsó előadásokban hallottunk már, és nevezetesen emberiségünk Atlantisz utáni időben zajló fejlődését kell szemügyre vennünk.

Ismételten említettük, hogy elődeink egy időben igen távoli korban nyugaton, olyan földterületen laktak, amelyet ma az Atlanti óceán foglal el. Elődeink a régi Atlantiszban éltek. Tegnapelőtt pontosabban arra utalhattunk, hogy ezeknek az atlantiszi elődeinknek a külső testisége milyennek is mutatkozott. Láttuk, hogy az, amit az emberből külső érzékekkel ma észlelünk, a fizikai test, tulajdonképpen lassan és fokozatosan jutott csak el ahhoz a hússzerű sűrűséghez, amellyel ma rendelkezik. Úgy mondhattuk, hogy az ember az atlantiszi kor utolsó idejében hasonlított csak valamelyest mai alakjához. Az atlantiszi idő utolsó harmada táján azonban az ember még lényegesen más volt, ha a külső érzékek számára nem is különbözött erősen.

A legjobban úgy tehetjük érthetővé, mekkora haladást tett az ember, ha a mai embert a most élő magasabbrendű állatok valamelyikével hasonlítjuk össze. Már különböző okokból tisztán kell állnia előttünk annak, hogy minek a révén különbözik az ember lényeg szerint egy mai mégannyira magasan álló állattól. Minden állatnál azt találjuk, hogy a fizikai síkon vagy a fizikai világban ennek az állatnak a lényisége fizikai testből, az éter- vagy életttestből és az asztrális testből áll, hogy ez a három alkotó rész azonban az állat lényét ki is teszi a fizikai világban. Ne higgyék, hogy a

fizikai világban csak fizikai fordul elő. Nagy tévedés volna, ha minden éterikusat vagy nevezetesen minden asztrálisat az érzékfeletti világban keresnének. Fizikai érzékekkel természetesen a fizikai világban csak fizikait láthatnak. Ez azonban nem azért van, mintha a fizikai világban csak fizikai fordulna elő.

Nem, az állatnál a fizikai világban egy étertest és egy asztrális test adott, és a szellemi látással rendelkező látja is az állatnak ezt az étertestét és ezt az asztrális testét. Csak amikor az állatnak a tulajdonképpeni Én-jéhez akar eljutni, akkor nem maradhat a fizikai világban, az asztrális világba kell akkor felemelkednie. Itt található az állatok csoport-lelke vagy csoport-Én-je. Az embernek az állattal fennálló különbsége pedig abban áll, hogy az embernél az Én is itt lenn a fizikai világban van. Ez az jelenti, hogy az ember a fizikai világban fizikai testből, étertestből, asztrális testből és Én-ből áll, habár a három magasabb tag, az étertesttel elkezdve, csak a szellemi látó tudat számára ismerhető meg.

Az embernek az állattól való ez a különbsége bizonyos mértékben a szellemi látás számára is kifejezésre jut. Tételezzék fel, a szellemi látó egy lovat és egy embert figyel meg. Ekkor azt találja, hogy a pofáig megnyúlt lófejen kívül van egy éterikus nyúlvány, és ezt mondja: Itt a ló fizikai feje fölé emelkedik ki az éterfej és hatalmas szervezetségű. Ez a kettő a lónál azonban nem fedi egymást. A mai embernél a szellemi látó vizsgálat során azt, ami éterfej, formában és nagyságban körülbelül a

fizikai fejjel egybevágónak találja. Szellemi látással szemlélve különösen groteszk képet nyújt az elefánt, amelynek figyelemreméltóan nagy éterfeje van; úgyhogy szellemileg rátekintve, ez az elefánt egy egészen groteszk állattá lesz.

A mai embernél azonban fizikai fej és éterfej fedésben vannak, alak és nagyság szerint meglehetősen azonosak. Ez az embernél nem mindig volt így. Az atlantiszi idő utolsó harmadában találjuk csak ilyennek. A régi atlantiszi ember éterfeje hatalmasan kitornyosult a fizikai fej fölé. Később ez a kettő egyre jobban összenőtt, és az atlantiszi idő utolsó harmadában történt, hogy a fizikai és az éterfej fedésbe kerültek. *Van az agyban egy pont – a szemek közelében –, ez ma az éterfej teljesen meghatározott pontjával van fedésben. E pontok a régi időben el voltak választva. Az éterpont az agyvelőn kívül volt. Ez a két fontos pont egybetolódott. Amikor ezt a két pont egybe esett, ekkor először tanult meg az ember „Én”-t mondani magához, ekkor lépett színre az, amit tegnap tudati léleknek neveztünk. Az ember éterfejének és fizikai fejének e fedése következtében feje tekintélyes mértékben módosult. Ez az emberi fő ugyanis a régi atlantiszi embernél még meglehetősen másként nézett ki, mint a mai embernél. Ha meg akarjuk érteni, hogyan vált lehetővé a mai fejlődés, úgy kissé szemügyre kell vennünk a fizikai körülményeket a régi Atlantisban.*

Ha ott nyugaton a régi Atlantiszon járkáltak volna, az eső, köd, levegő és napsütés olyan eloszlásával, mint amilyen a mai vidékeinken rendelkezünk, nem találkoztak

volna. Nevezetesen, a Skandináviától nyugatra eső északi tájakat akkor köd borította. Az emberek, akik ott éltek, ahol a mai Írország található – és tovább, tőle nyugatra –, soha sem látták a régi Atlantiszban az eső és napsütés olyan megoszlását, mint ami ma az eset. Ködbe voltak ágyazódva mindig, és csak az atlantiszi özönvízzel jött el az idő, amikor a levegőből kioldódtak, majd lecsapódtak a ködtömegek. Önök az egész régi Atlantiszt átkutathatták volna és egy valamit, ami Valamennyiük számára csodálatos természeti jelenségként ismert, ott nem találtak volna meg – lehetetlen volt, hogy ott szivárványra találjanak! Az esőnek és napfénynek ez csak olyan megoszlása mellett lehetséges, amint arra ma van mód az atmoszférában. Atlantiszban, az atlantiszi áradatot megelőzően nem találnak szivárványt. Az atlantiszi özönvizet követően csak lassanként lépett fel a szivárvány jelensége, azaz vált fizikailag lehetővé. Ha ezt most a szellemtudomány közli és emlékeznek rá, hogy az atlantiszi áradat a különböző mondákban és mítoszokban özönvízként maradt fenn, hogy Noé előlép és az özönvizet követően először látja a szivárványt, akkor fogalmat nyernek arról, milyen mélyen igazak, betű szerint igazak a vallási dokumentumok. Igaz, tehát, hogy először a nagy atlantiszi áradatot követően látták meg az emberek első alkalommal a szivárványt. – Ezek azok az élmények, amelyek arra várnak, aki átéli a szellemtudományt és azután fokozatosan megtanulja felfogni, hogy mennyire betű szerint vehetjük a vallási dokumentumokat, persze azt is: hogy előzőleg ezeket a betűket meg kell tanulni megérteni.

Az atlantiszi idő vége felé kiderült, hogy a külső és belső viszonyok az ember számára Földünk felszínének egy bizonyos területrészen voltak a legkedvezőbbek, azon, amely a mai Írország közelében terült el. A szóbanforgó földterületet ma víz borítja. Akkoriban egész különlegesen kedvező körülmények voltak ott; és itt alakult ki az atlantiszi népek körében a legtehetségesebb nép, melynek a legtöbb adottsága volt rá, hogy a szabad emberi öntudathoz emelkedjék fel. Ennek a népnek a vezetője, melyet a teozófiai irodalomban szokásosan az „Ős-semitáknak” hívnak, egy Nagy Beavatott volt, aki, ha triviálisan fejezhetjük ki magunkat, kikereste magának e népcsoport legfejlettebb individuumait és velük Keletre vonult, Európán keresztül át Ázsián, a mai Tibet tájára. Egy viszonylag kis, de meglehetősen szellemi, az atlantiszi népeesség spirituálisan igen előrehaladt töredéke vonult el.

Az utolsó atlantiszi időben már úgy alakultak a dolgok, hogy Atlantisz nyugati tájai fokozatosan eltűntek, tengerrel borítottak lettek. Európa egyre jobban mai alakjában jelent meg, Ázsia úgy volt még, hogy a nagy szibériai földterületeket mérhetetlen víztömegek fedték még; azonban, nevezetesen Ázsia déli tájai, másként formáltak, de már megvoltak. A kevésbé fejlett néptömegek részben ennek a népnek, amely Nyugatról Kelet felé vándorolt, a magvához csatlakoztak; egyesek tovább vonultak, mások csak rövidebb távig. De a régi Európai népeesség is nagyrészt azáltal jött létre, hogy Atlantiszból néptömegek vándoroltak el, ott letelepedtek, és a régi

Európát benépesítették. Már régebben előre tolt néptömegek, részben olyanok, amelyek Atlantisz más területeiről, a régi Lemuriából is, jöttek Ázsiába, találkoztak ebben a népvándorlásban.

Úgyhogy a legkülönbözőbb adottságú és a legkülönbözőbb szellemi képességű néptömegek telepedtek le Európában és Ázsiában. Az a kis töredék, amelyet a nagy szellemi individualitás vezetett, ott Ázsiában telepedett le, hogy ott ápolja az akkor lehetséges legmagasabb szellemiséget. *Erről a kultúrterületről indultak ki a Föld különböző területei felé és a különböző népek felé a kultúráramlatok.*

Az első kultúráramlat lefelé, Indiába indult és ott, annak az indítéknak a következtében, amit a nagy Individualitás szellemi küldetése adott, az alakult ki, amit az **ősi indiai** kultúrának hívunk. Itt most nem arról az Indiai kultúráról beszélünk, aminek a maradványait a Védák csodálatos könyveiben látni, sem arról, ami később tradíció révén származott az utókorra. Mindazt, amit erről a külső kultúráról tudhatunk, egy sokkal emelkedettebb régebbi kultúra előzte meg, a *szent Rishik* kultúrája, azoknak a nagy Tanítóknak a kultúrája, akik messze, távoli időkben adták az Atlantisz utáni első kultúrát az emberiségnek.

Helyezkedjünk most az Atlantisz utáni időnek ez első kultúráramának a lelkületébe.

Az Atlantisz utáni emberiség első kultúrája volt az emberiség első tulajdonképpeni vallási kultúrája. Az előző atlantiszi kultúrák a szó tulajdonképpeni értelmében nem voltak vallási kultúrák. „Vallás” alapjában véve az Atlantisz utáni kor egyik sajátossága. Miért? Nos, hogyan éltek az atlantiszbeliek? Azáltal, hogy az éterfej még a fizikai fejen kívül volt, nem veszett még teljesen el a régi tompa szellemi látás. Amikor az ember éjjelenként fizikai testén kívül volt, legszélesebb értelemben látott bele a szellemi világba. Miközben nappal, amikor fizikai testébe merült alá, itt a fizikai világban fizikai dolgokat látott, éjjelenként egy bizonyos mértékig rálátott a szellemi világ területeire. – Helyezkedjenek az atlantiszi idők középebe vagy első harmadába. Mi volt ekkor a helyzet az embernél? Reggelenként felébredt. Asztrálteste, fizikai testébe és étertestébe vonult. A fizikai világ tárgyai nem voltak még annyira világosan és élesen körvonalazottak, mint ma. Amikor egy város ködbe borul és eszténként az utcai lámpákat mintegy szín-aurával körülvetteknek látják, annyira határozatlanoknak a szélek és sugárzás tekintetében – ez ad képet róla, milyen is volt a látvány ebben az időben az Atlantiszon –, nem világos körvonalakkal, hanem olyan, mint amikor ma az utcai lámpákat látnák kinn a ködben. Viszont nem is volt annyira éles választóvonal a világos nappali tudat és az éjszakai tudatnélküliség között, mint ahogyan az az atlantiszi időket követően fellépett. Az éjszaka során ugyan az étertestből és fizikai testből kihúzódott az asztrális test, azonban miközben az étertest részben összekötve maradt az asztrális testtel, mindig maradtak szellemi világbeli

visszfények. Az embernek mindig lehetett tompa szellemi látása, beleélte magát a szellemi világba, szellemi lényiségeket, szellemi folyamatokat látott maga körül.

Azt például, amit germán mítoszok és isteni mondák vonatkozásában olvasnak, azokról a tudósok a zöld asztal mellől ezt mondják: Ezt egyszer a nép emberei költötték a népi fantáziából! Wotan és Thor és az összes isten, azok természeti erők megszemélyesítői stb. Egész mitológiai elméletek vannak, amelyekben az alkotó népfantáziáról van szó. Amikor ezt hallja az ember, könnyen támad az a véleménye, egy ilyen tudós olyasféle szerzet, mint a Goethe-i Faust Homonkulusza, retortából született és igazi embert soha sem látott. Mert aki a népet valóban látta, annak elmegy a kedve így beszélni a teremtő népfantáziáról.

Ezek az istenmondák nem egyebek valódi folyamatok – amelyeket az emberek korábbi időkben szellemi látással tényleg láttak – maradékainál. A Wotan valóban létezett! Éjszakánként az ember a szellemi világban istenek között járt és ott a Wotan-t és Thor-t éppen annyira ismerte, mint amennyire húsból- vérből való embertársait ismeri ma. Amit akkor egyszerű teremtések tompa szellemi látással még hosszú ideig láttak, ez a tartalma nevezetesen a germán mítoszoknak és mondáknak.

Azok az emberek, akik akkoriban költöztek át nyugatról kelet felé azokra a tájakra, amelyeket később Germániának neveztek, olyan emberek voltak, akik – az egyik

nagyobb, a másik kisebb – bizonyos mértékig megőriztek még egy bizonyos szellemi látást, úgyhogy legalább időnként a szellemi világba voltak képesek betekinteni. És miközben a legnagyobb Beavatott, tanítványaival elvonult Tibetbe és onnét az első kultúra-telepeseket leküldte Indiába, Európában a népeknél mindenütt beavatottak maradtak vissza, kik a misztériumokban a szellemit ápolták. Ezeknél a népeknél voltak például a Druida-Misztériumok, amelyekről az emberiség semmit sem tud ma már elmondani – mert amit el tud, az fantasztikum.

Fontos azonban az, hogy amikor annak idején magasabb világokról beszéltek a Druidák, vagy a Nyugat-orosz terület és Skandinávia lakói között, ahol a Drotta-Misztériumok voltak, létezett mindig egy néhány ember, aki tudott a szellemi világokról. Amikor Wotanról beszéltek vagy arról az eseményről, amely Baldur és Hödur közt játszódtott le, nem olyasmiről beszéltek, ami teljesen ismeretlen lett volna számukra. *Sokan különleges tudatállapotok alkalmával maguk éltek még át ilyen eseményeket, és azok akik nem éltek át, szomszédjuktól, aki számukra eléggé szavahihető volt, hallottak róla.*

És akárhová is mennének Európában, eleven emlékezés élt még arról, ami az Atlantiszban létezett. Mi is volt ott? Valami, amit az embernek természetes, a szellemi világgal való együttélésének lehet nevezni, azzal, amit ma Ég-nek nevezünk. Hiszen az ember állandóan belépett és benne élt a szellemi világban. Más szavakkal, nem

volt szükséges számára, hogy valamilyen különleges vallás utalja egy szellemi világ létezésére felé. Mert mit is jelent a vallás [religió]? Ez eredetileg „összekötés”-t jelent; a fizikainak a szellemi világgal történő összekötése. Akkoriban nem igényelt az ember semmilyen összekötést a szellemi világgal, mert az tapasztalati világ volt. Mint ahogyan Önöknek senki sem kell, hogy a rét virágai felé, az erdő állatai felé, hitet teremtsen elő, mivel látják azokat, így hitt az atlantiszi ember az istenekben és szellemekben – nem vallásból, hanem, mert tapasztalta azokat.

Az előrehaladó emberiséggel a dolog most úgy alakult, hogy az ember eljutott a világos nappali tudathoz. Az Atlantisz utáni kor tehát az, amelynek során a világos nappali tudatot éri el az ember. Mégpedig azért, hogy a régi szellemi látó tudatot kellett odaadnia. A jövőben ez ismét birtokába kerül majd, mai világos nappali tudatához csatlakozva: Elődeinknél itt Európában nagyrészt úgy volt, hogy a mondákban és mítoszokban régi időkre vonatkozó emlékképeket adtak. De mi is volt éppen a legelőrehaladottabbak jellemzője? Bármennyire is különösen hangzik: a legelőrehaladottabbak, akiket a Vezető kelet felé Tibetig vezetett el, abban voltak leginkább fejlettek, hogy a régi álomszerű szellemi látó tudatot elveszítették. Mit is jelent a negyedik fajból az ötödik fajhoz előrelépést tenni? Nappali tudatúvá lenni, elveszteni a régi szellemi látást – ezt jelenti. Kis csoportjának tagjait elvezette a nagy Beavatott és Vezető, hogy ne kelljen azok között élniük, akik még a régi atlantiszi népesség fokain

állottak; és az előbb említettek közül *csak azokat lehetett a magasabb világokba felvezetni, akik mesterségesen gyakoroltak, akik mesterségesen csináltak végig szellemi iskolázást.*

De mi maradt az Atlantisz utáni első korszak emberének az isteni-szellemi világgal való régi együttélésből? Az utána való vágyakozás! Mivel lényegében becsukódott számára a szellemi világ kapuja, a vágyakozás azonban megmaradt. Az az ember ezt körülbelül így érezte – a mondákból és a tradíciókból hallotta –: Volt egyszer egy idő, amikor elődeink a szellemi világba tekintettek, amikor szellemekkel és istenekkel éltek, amikor a mélyebb szellemi valóságban éltek. Oh, vajha mi is bejuthatnánk! – Így mondták. És ebből a vágyakozásból került kialakításra a **beavatás ős-indiai** módszere, amely az elveszett utáni vágyakozásból származott és azon alapul, hogy az ember a megszerzett világos nappali tudatát egy időre elhagyja, hogy tudatában a korábbi állapothoz állítsa vissza magát. A *jóga* az ős-indiai beavatás módszere, amely technikája révén, gyakorlata révén, elérte, hogy mesterségesen állította elő azt, ami az ember számára a természetes úton elveszett. – Képzeljének el csak egy ilyen régi atlantiszi embert, akinek éterfeje messze kiállt fizikai feje fölé. Amikor azután kiment az asztrális test, az éterfej nagy része össze volt még kapcsolva az asztrális testtel, és akkor az, amit az asztrális test átélt, lenyomódhatott az étertestbe; ezáltal lehetett tudatosá válni a maga élményeiben.

Amikor azután az utolsó atlantiszi idő során a fej éterrésze teljesen a fizikai fejbe húzódott vissza, az asztrális test minden éjjel egészen kijött az étertestből. A régi beavatásban tehát meg kellett kísérelni mesterségesen kivenni az étertestet, azaz, az embert egyfajta letargikus állapotba, egyfajta halál-alvásba hozni, amely három és fél napig tartott, amelynek a során az étertest kiállott a fizikai testből, kilazult, úgyhogy az, amit az asztráltest átélt, benyomódott az étertestbe. És amikor azután az étertestet ismét a fizikai testbe vezették vissza, tudta az ember, hogy mit élt át a szellemi világban.

Ez volt a régi beavatási módszer, a **jóga-beavatás**, ami által az ember, mondhatjuk úgy, kiemelte magát abból a világból, amelybe most helyezték át, hogy ismét visszatérjen a szellemi világba. És a kultúr-hangulat, amely ebből a beavatásból lépett elő, pedig az, amely utóhangjait a későbbi indiai kultúrában találta meg.

Az a hangulat volt, amikor az ember ezt mondta: igazság, realitás, valóság, lényiség egyedül a szellemi világban, abban a szellemi világban van, amelybe akkor jut el az ember, amikor visszahúzódik a fizikai-érzéki világtól. Az ember most a fizikai világ birodalmaiban él, az ásványvilágtól, növényvilágtól és állatvilágtól körülvetten. Ez azonban nem az igazság, ami az embert körül veszi így, külső látszat csupán ez; az igazságot ősi idők óta elvesztette és most a látszat, az illúzió, a *maya* világában él. – És a fizikainak a világa így lett az ősi-indiai kultúra számára a **maya vilá-**

ga. Ezt annak a kultúra-hangulatnak megfelelően kell felfogni, ahogyan azt akkoriban érezték, és nem szürke teóriaként. Az ősrégi indus számára, amikor egész különösen szent kíván lenni, a *maya* világa értéktelen. Ez a fizikai világ illúzió a számára; az igazi világ akkor van meg a számára, amikor visszahúzódik ebből a fizikai világból, amikor – a *jóga* segítségével – ismét abban a világban élhet, melyben az elődök éltek még az atlantiszi időkben.

A továbbfejlődés értelme azonban abban áll, hogy az ember lassanként arra szokik rá, hogy a fizikai világot, amely felé az Atlantisz utáni kultúrában utalják, értéke szerint, jelentősége szerint becsülje. A régi indusokhoz képest egy lépéssel tovább jutott a második kultúrkorszak, ugyancsak történelem előtti kultúra, melyet azonban azok szerint a népek szerint nevezünk meg, amelyek később éltek ezeken a területeken; az **ős-perzsa kultúrának** nevezzük. Itt ismét nem a későbbi Perzsa kultúrát vesszük alapul, hanem egy történelem előtti kultúrát.

A második korszak már igen lényegesen különbözik hangulatában érzelmi tartalmában az ős-indiai kortól. Egyre nehezebb lett kioldani az étertestet, de még mindig lehetséges volt, és egy bizonyos módon még mindig, egészen a Krisztus Jézusig folytatták.

Egyet azonban elértek az ős régi-perzsa kultúrának ezek az emberei: a *maya*-t, vagy az illúziót, kezdték becsülni s valami értékesnek tekinteni. Az indus jól érezte magát, amikor elmenekülhetett az illúzióból; a perzsa számára az munkaterületté vált. Bár még mindig valami ellenzőként jelent meg a számára, olyanként azonban, amit le kellett győzni, amiből később az *Ormuzd* és *Ariman* közötti küzdelem született meg, amikor az ember a gonosz Isteneknek a matériában megbúvó hatalmaival szemben a jó Istenekkel köti össze magát. Ebből alakult ki az a hangulat, ami akkoriban hatotta át az embert. A perzsa még mindig nem szerette ezt a valóságot; nem menekült már azonban el tőle, ahogyan a régi indiai tette. Megdolgozta azt, olyan szintérnek tekintette, amelyen dolgozni lehet s ahol valami volt, amit le kellett győzni. A fizikai világ meghódításában egy lépés történt ezen a második kultúrfokon.

Ezután következett a harmadik kultúrfok, és egyre inkább közeledünk a történelmi időhöz. A szellemtudományban **kaldeai–babilóniai–asszír–egyiptomi** kultúrának nevezzük. Mindezeket a kultúrákat a kultúra-telepések alapították, akiket a nagy Vezetők irányítása alatt küldtek ki. Az első küldöttséget alapította a régi India kultúráját, a második azt alapította meg, amit az imént az ó-perzsa kultúrcentrumként jellemeztünk, egy harmadik kultúr-áramlat pedig még messzebbre, nyugatnak ment és megalapította ott azt, ami a babilóniai-kaldeai-asszír-egyiptomi kultúra alapzatát képezte. Ezáltal a fizikai világ meghódításában fontos lépésre került sor.

A perzsa számára ez még idétlen tömegként jelent meg, melyet meg kellett dolgozni, ha hatni akartunk benne, azzal, amit az igazi szellemi valóság jó szellemeinek vélt. Most rokonabbá, intimebbé lett a fizikai valósággal az ember kapcsolata. – Tekintsenek a régi kaldeai asztronómiára, amely az Atlantisz utáni emberi szellem legfigyelemreméltóbb és legnagyobbtermékeihez tartozik! Megláthatják belőle, hogyan kutatták ki a csillagok pályáit, hogyan találták meg az ég törvényeit. A régi indus még feltekint erre az égre és azt mondta: Akárhogyan is járnak a csillagok az égen és bármilyen törvény fejeződjék is ki ebben, nem éri meg a fáradságot, kikutatni ezeket a törvényeket! – A harmadik kultúrkorszakhoz tartozó ember számára már igen fontos volt, hogy ezeket a törvényeket megismerőleg átlássa.

Az egyiptomi kultúrához tartozó számára egyenesen nagyon fontos volt, hogy a Föld viszonyait különösen kikutassa és a geometriát kialakítsa. Kikutatták a *maya*-t, létrejött a külső tudomány. Az ember tanulmányozza az istenek gondolatait, és érzi, hogy összeköttetést kell teremtenie saját alkotása és a között, amit az Istenek írásként a matérián belül bevésve talál. Az államszervezetre vonatkozó erősen eltérő fogalmat nyernének, ha az egyiptomi-kaldeai állami élet korábbi állapotait kutatnák át, mint amilyet ma szerezhetnek.

Azok az individualitások ugyanis, akik ilyen államszervezeteket irányítottak és vezettek, olyan bölcsék voltak, akik ismerték ugyanakkor a csillagpályák törvényeit,

amelyek szerint a kozmikus testek mozognak és tisztán állott előttük, hogy a Világmindenségben mindennek kölcsönösen meg kell egymásnak felelnie. Tanulmányozták a csillagok pályáit és tudták, hogy összhangnak kell fennállania a között, ami az égen és a között, ami a Földön történik. *Az ég történései szerint írták elő, aminek az idők során kell játszódnia a Földön.* Még a legrégebb római időben, a negyedik kultúrkorszakban is megvolt annak tudata, hogy ami a Földön zajlik, meg kell felelnie annak, ami az égen mutatkozik.

A régi misztériumokban egy új korszak kiinduláspontján hosszú időkre előre tudták, milyen eseményeknek kell az eljövendő időben bekövetkezniök. A misztériumi bölcsességből tudták – például a római történelem kiindulópontján –: eljön utánunk az az idő, amikor a legkülönbözőbb történések adódnak majd s amelyek Albalonga vidékén lépnek majd fel. – Annak a számára, aki olvasni képes, világos, hogy itt egy mélyen jelképes kifejezésre történik utalás, hogy papi bölcsesség – mondjuk úgy – cövekelte ki a régi Róma kultúráját. „Alba longa” a hosszú papi öltözék. Ezekon a régi vidékeken tehát ilyen módon – ha mondhatjuk így, hogy egy technikai kifejezést használjunk – cövekeltek ki a történelem jövőbeni dolgait. Azt mondták: Hét korszaknak kell elkövetkeznie egymás után; a jövőt a hetes szám szerint osztották be, és előre megadták a történelem vázrajzát. És könnyen megmutathatnám Önöknek, hogy a hét római király esetében, akik már a római idő kiinduláspontján a

„Szibillai Könyvekbe” eleve beírtak, próféta történelemtáblák nyertek titkos bevezetést.

Akkoriban tudták is azonban az emberek: Ezt kell végig élnünk, amit ide beleírtak. – És súlyos események alkalmával utána is néztek a szent könyvekben; ezért tartották szentnek és titokban is, a Szibillai Könyveket.

Tehát a harmadik kultúrkorszak embere az anyagba a szellemet dolgozta bele, s hatotta át szellemmel a külső világot. Ennek számtalan történelmi bizonyítéka rejlik e harmadik kultúráramlat, az asszír-babilóniai-kaldeai-egyiptomi kultúra korszakának a sodrásában.

A mi korunkat akkor értjük csak meg, ha tudjuk, mennyire fontos vonatkozások állanak fenn a mi időnk és az akkori idők között. Egy, az e két korszak között fennálló viszonyra szeretnék rámutatni most, hogy lássák, milyen csodálatosan függenek össze a dolgok annak a számára, aki mélyebbre képes belelátni, aki tudja, hogy az, amit egoizmusnak és a hasznosság elvének nevezünk, csúcspontját érte ma el. Ennyire pusztára egoista, ennyire idealizmus-nélkül való, mint ma, soha még nem volt kultúra, és még ilyenebbé is válik a következő időben. A Szellem ugyanis teljesen a materiális kultúrába szállt ma le. Óriási szellemi erőt kellett az emberiségnek felhasználnia az újabb kor, nevezetesen a tizenkilencedik század nagy találmányainál és

felfedezéseinél. Mennyi szellemi erő rejlik a telefonokban, távírókban, vasutakban stb.! Mennyi szellemi erő materializálódott, kristályosodott a Föld kereskedelmi kapcsolataiban! Mekkora szellemi erő tartozott ahhoz, hogy ma egy pénzösszeget, mondjuk Tokióban fizettetnek ki egy itt megírt darab papír, egy csekk alapján. Itt megkérdezzük: Ez a szellemi erő vajon a szellemi haladás értelmében került-e alkalmazásra?

Aki a dolgot alaposan veszi szemügyre, azt mondja: Vasutakat építetek, azonban csak azt szállítjátok általa, amit a gyomor számára igényeltek; és amikor ti magatok utaztok, úgy megint csak ahhoz utaztok, ami szükségleteitekkel áll összefüggésben. Jelent-e különbséget a szellemtudomány számára, hogy az ember néhány kő segítségével őrli búzáját, vagy távíró, gőzhajók, stb. segítségével messziről szerzi be búzáját? Hallatlan szellemi erő kerül felhasználásra, azonban abszolút személyes értelemben használva.

Mi lesz az értelme egészében annak, amit az emberek ennek során bonyolítanak le? Valószínűleg nem szellemtudomány, azaz szellemi igazságok! Amikor távírókat és gőzhajókat stb. vesznek igénybe, úgy elsősorban arról lesz szó, mennyi gyapjút akarunk Amerikából Európába szállítani stb., azaz ami a személyes szükséglethez tartozik. Az emberek méghozzá a személyes szükséglet, a legmateriálisabb személyiség legmélyebb mélységéig szálltak le. *Egy ilyen egoista hasznosság princípiumnak egy-*

szer el kellett jönnie, mivel ezáltal az egész emberiségfejlődés menetében annál jobb lesz a felemelkedés.

Mi is történt azonban, hogy az ember olyan sokat ad a személyiségére, mi által is érzi annyira egyedi személyiségnek magát, és mi által került előkészítésre az, hogy az ember ma a maga létében, amely születés és halál közé ékelődik, annyira erősnek érzi magát a szellemi világgal szemben?

A legfontosabbat ehhez, a harmadik kultúrkorszakban készítették elő, amikor a múmiában a fizikai test alakját akarták megtartani a halálon túlra, egy bebalzsamozott testben. Semmiképpen sem akarták engedni szétfolyni a formát. Itt az egyedi személyiséghez történő ragaszkodás annyira bevésődik, hogy az ma az újratesztelés során személyiségérezésként jön újra elő.

Hogy ez a személyiségézés annyira erős ma, annak a következménye, hogy a testeket az egyiptomi korban mumifikálták; az emberi fejlődésben így függ **minden** össze. Az egyiptomiak bebalzsamozták az elhaltak testeit, hogy az ötödik korszakban az emberek egy lehető legnagyobb személyiségtudattal rendelkezzenek. Mély misztériumok vannak az emberiségfejlődésben!

Látják tehát, ahogyan az emberek egyre jobban leérkeznek a *maya*-ba és áthatják az anyagot azzal, amit megszerezhetett az ember. A negyedik, a görög-latin

kultúrkorszakban mindenekelőtt a maga benső lényét a külvilágba helyezi ki az ember. Itt látják először, ahogyan Görögországban saját magát objektiválja a matériában, a formálisban az ember. Az ember saját maga formáit rejti titkosan bele a görög istenalakokba. A drámában Aiszkülosznál még után-rezeg, ahogyan az ember saját individualitását művészileg kívánja hasznosítani. Ő maga lép ki a fizikai síkra és önmaga képét alkotja meg.

És a római kultúrában, az ember az állami intézményekben alkot meg saját magáról képet. A legrosszabb dilettantizmus, ha azt, amit ma jogtudománynak hívnak, messzebbre, mint a római időbe vezetnek vissza. Ami előbb van, lényege szerint valami teljesen más, mint a „Jus”, mint a jog. *Ugyanis az embernek mint egy külső személyiségnek a fogalma, az ember jogfogalma előzőleg nem létezett.* A régi Görögországban a „Polis”, a kis városállam ez, és az ember a kis városállam tagjának érzi magát. A görög korszaknak ebbe a tudatába ma nehezen találja bele magát az ember. A római kultúrában annyira lelép a fizikai világba, hogy az egyes emberi személyiség – római polgárként – jogilag is megjelenik. Lépcsőzetesen így halad minden előre, és a továbbiakban követnünk kell majd, amint a személyiség egyre inkább előtérbe lép és ezzel a fizikai világot egyre jobban és jobban meghódítja az ember. Az ember egyre mélyebben merül az anyagba.

A mi kultúránk a görög-latin korszakot követő első kultúra tehát az Atlantisz utáni ötödik kor; ezután még a hatodik és hetedik kultúrkorszak következik. A negyedik kultúra, a görög-latin, – a középső – és az Atlantisz utáni kultúrák e középső időszakában lép fel Krisztus a Földön. Ez az Esemény az Atlantisz utáni idő harmadik kultúrkorszakában készült elő, mivel a világban minden előkészítést igényel.

A harmadik korszakon belül készült elő az, aminek a Föld legnagyobb Eseményeként a negyedik Atlantisz utáni korban kellett fellépnie, amikor az emberek a személyiségben annyira fejlettek voltak, hogy saját magukat állították ki mindenütt, hogy isteneiket az emberhez hasonlóknak készítették.

A görög időkben az ember saját tükörképe szerint teremt művészetében egy Istenvilágot. Az államban azután egy megisméltését teremti. Az ember a matéria megértéséig érkezett le, a maya és a szellem házasságáig. *Az az időpont ez, amikor az ember a személyiség megértéséhez is eljutott.* Megértik majd, hogy ez az az idő is volt, amikor az Istent személyes megjelenésként is megérthették, amikor a Földhöz tartozó Szellem is a személyiségig lép elő. *Így látjuk tehát, amint az Atlantisz utáni kultúra közepén maga az Isten lép fel emberként egyedi személyiségként.* Azt mondanánk, hogy mint a képben jelenhet meg valakinek az, ami akkor történt, ha azt látjuk, amint az ember a görög műalkotásokban saját maga képét alkotja meg. Nem úgy van-e tulajdonképpen, hogy amikor a görög kultúrától a rómaihoz érünk át és a nagy ró-

maiság típusait szemléljük, mintha a görög istenképek leszálltak volna talapzataikról és tógaikban itt járkálnának? Formálisan látni lehet őket!

Így haladt az ember előre, attól az időtől kezdve, amikor az Istenség tagjának érezte magát, egészen önmagának személyiségként való átérzéséig. Ekkor magát az Istenséget érthette meg személyiségként, aki leszállt és az emberek között megtestesülve, lakozott.

Ezt szeretnénk lelkünk elé mintegy felfesteni, hogy miért az emberi fejlődésnek éppen ebben a korszakában lépett fel a Krisztus Jézus. Hogyan fejlődött tovább ez a Misztérium, hogyan világított prófétikusan előre a korábbi fejlődés idején, és hogyan hat előrefelé prófétikusan, eljövendő időkbe. Erről legközelebb.

IX.

**Az általános isteniben történő feloldódás ellehetetlenül,
a külvilág átélése, magyarázása és átdolgozása a személyi-
séget tolja a tudat előterébe.
Az Istenembert az emberiség
csak egy bizonyos korban lett képes felfogni.**

Hamburg, 1908. május 29.

Előadásaink egész tartalma során megfigyelhették, hogyan is állunk ahhoz a dokumentumhoz, amit János-Evangéliumnak nevezünk, amidőn a szellemtudomány talaján állunk.

Látták, hogy nem arról van szó, hogy valamiféle igazságokat szerezzünk be a szellemi világokra vonatkozólag a szóban forgó dokumentumból, hanem megmutatni, hogy minden emberi és más dokumentumtól függetlenül fennáll annak a lehetősége, hogy a szellemi világba hatoljunk, pontosan ugyanúgy, mintha ma matematikát

tanulnánk, s azt minden dokumentum-könyvtől, amelyen keresztül a matematikának ezt vagy azt a részét az emberiség fejlődésének a során először közölték velünk, függetlenül tennénk.

Mit tudnak vajon azok, akik például az iskolában az egyszerű elemi geometriát kezdik tanulni, melyet ma mindenki önmagától, magából a geometriából tanul meg, Euklidesz geometriájáról, arról a dokumentumkönyvről, amiben mondhatni első alkalommal közölték az emberiséggel ezt az elemi geometriát! Amikor azután az emberek önmaguktól tanulták meg a geometriát, akkor annál jobban képesek megbecsülni, lényében és jelentősége szerint ezt a dokumentumkönyvet. Mutassa meg ez számunkra egyre jobban, hogy magából a szellemi életből nyerhetők azok az igazságok, amelyek erről a szellemei életről tájékoztatnak. Amikor pedig megtalálták azokat és ismét visszautalás történik a történelmi dokumentumokra, akkor megtalálni bennük ismét, amit, hogy úgy mondjuk, tudunk már. Ezáltal jutunk el ezeknek a dokumentumoknak helyes méltatásához, igazi emberi méltatásukhoz.

Az előadások során láttuk, hogy ezzel tényleg nem veszít értékéből a János-Evangélium; láttuk, hogy ezáltal annak a számára, aki a szellemtudomány talaján áll, a dokumentum tisztelete és becslése egyáltalán nem lesz kisebb, mint azoknál, akik kezdettől fogva egy ilyen dokumentum alapjára helyezkednek. Hiszen láttuk, hogy a kereszténységre vonatkozó legmélyebb tanítások, amelyeket éppúgy az átfogó böl-

csesség tanításainak is nevezhetnénk, ezek kerülnek ismét szemünk elé a János-Evangéliumban. És láttuk, ha a keresztény tanításnak ezt a mély értelmét ragadjuk meg, akkor tudjuk csak megérteni, miért egy egészen meghatározott időben, időszámításunk kezdetén kell Krisztusnak az emberiség fejlődésébe lépnie.

Láttuk, hogyan fejlődött fokozatosan az Atlantisz utáni időben ez az emberiség. Utaltunk rá, hogy az atlantiszi vízözönt követően az ősi-indiai kultúra jelentette az első nagy Atlantisz utáni kultúrkorszakot. Rámutattunk, hogy ez az ősi-indiai kultúra azáltal jellemezhető, hogy az emberek lelkeit a vágyódás és emlékezés uralták. Ecseteltük, miben is állt az emlékezés, a vágyódás. Az emlékezés abban állt, hogy eleven hagyomány maradt fenn az emberiségnek egy az atlantiszi vízözönt megelőző korszakából, amiben az ember természete és lényisége folytán egyfajta homályos szellemi látásos állapottal rendelkezett még, aminek segítségével betekinthesett a szellemi világba, úgyhogy a szellemi világ élmény, tapasztalat révén volt ismeretes a számára, ahogyan a mai emberiség számára a természet négy birodalma, az ásványvilág, a növényvilág, az állatvilág és az emberek világa ismeretesek.

Láttuk, hogy ebben az atlantiszi áradatot megelőző időben nem volt még olyan éles elválás a nappali tudatállapot és az éjszaka tudatállapota között. Amidőn akkor esténként alvásba merült az ember, belső élményei nem voltak annyira tudattalanok és sötétek, mint ma; hanem, ha számára leáldoztak a nappali lét képei, a szellemi élet

képei derengtek fel előtte, és most a szellemi világ dolgain belül volt. És amikor reggel ismét fizikai testébe merült alá, a sötétbe sülyyedtek az isteni-szellemi világ élményei és igazságai, és a mai valóság, az ásványok, növények, állatok és így tovább, mai birodalmi, merültek fel körülötte. Az éjszakai tudattalanság és nappali ébrenlét közötti éles határ az atlantiszi áradatot követően, Atlantisz utáni időnkben jött csak létre. Az ember ekkor bizonyos módon – ami a közvetlen észlelést illette – a szellemi valóságtól el volt vágva és a tisztán fizikai valóságba egyre jobban kihelyezett volt. *Egyedül az emlékezet maradt csak, hogy létezik egy másik ország a szellemi lényiségek és szellemi folyamatok országa, és ehhez az emlékezéshez fűződött a lelkek vágódása, hogy valamiféle kivételes állapotok segítségével kerüljön ismét azokba a birodalmakba, melyekből leszállt az ember.* Ezekben a kivételes állapotokban csak kevés kiválasztott, a beavatottak részesültek, akiknek belső érzékei a misztériumhelyeken nyíltak fel, úgyhogy a szellemi világba voltak képesek betekinteni. A többieknek híradást hozhattak és bizonyosságot tudtak tenni – akik képtelenek voltak oda kitekinteni – arról, hogy a szellemi világok valóságosak.

Az ősi-indiai kultúrában a *jóga* volt az az eljárás, aminek segítségével az ember visszahelyezkedett a régi tompa szellemi-látó állapotba. Amikor azután egyedi kivételes személyiségeket iniciáltak vagyis avattak be, azok ezáltal az emberiség vezetőivé, a szellemi világ tanúivá lettek.

Ennek a vágyakozásnak és emlékezésnek a benyomása alapján jött létre éppen az ős-indiai, Védák-előtti kultúrán belül kiváltképp az a hangulat, amely a külső valóságban *maya*-t vagy illúziót lát. Azt mondták: Az igazi valóság mégiscsak egyedül a szellemi világban van, ahová kivételes állapot útján, a jóga által tudunk visszahe-lyezkedni. A szellemi lényeknek és folyamatoknak ez a világa valós, amit pedig az ember szemével lát, nem valóságos, csak illúzió, *maya*!

Ez volt az első vallásos alapérzés az Atlantisz utáni időben, és a jóga az első be-avatási forma az Atlantisz utáni időben. Nem volt itt még egyelőre szó az Atlantisz utáni idő tulajdonképpeni missziójának a megértéséről. Nem volt ugyanis az emberiség missziója az, hogy a valóságot, amit mi érzékiségnek nevezünk *maya*-nak, illúzi-ónak tekintse, meneküljön előle és elidegenedjen tőle; hanem az Atlantisz utáni em-beriségnek ezzel szemben más missziója volt: egyre jobban és jobban meghódítani a fizikai valóságot, úrrá lenni a fizikai jelenségek világán.

Teljességgel érthető azonban, hogy az emberiség, amelyet először helyeztek le er-re a fizikai síkra, kezdetben azt, ami a szellemi valóságon belül előzőleg alig merült csak fel és amit most egyedülinek képes csak észlelni, *maya*-nak vagy illúziónak tar-totta. Ennek a hangulatnak azonban a valósággal szemben nem volt szabad sohasem megmaradnia. Nem maradhatott meg a fizikai valóság illúzióként való felfogása, mint az Atlantisz utáni idő mozgató eleme. És láttuk is, ahogyan az Atlantisz utáni

emberiség lépésről lépésre hódította meg a különböző kultúrkorszakok során a fizikai valósággal való kapcsolatát.

Abban a kultúrában, amelyet ős-perzsának nevezünk – ugyanis az, amit a történelem a Perzsa és a Zarathusztra-kultúra köréből ismer, utolsó kihangzása csupán annak, amiről itt van szó –, ebben a második kultúrkorszakban láttuk, amint az emberek az első lépést teszik, hogy a régi indus princípiumból kinőjenek és a fizikai valóságot meghódítsák. Nem létezik még sehol sem a fizikai valóságba való szeretetteljes elmélyülés, sem olyasmi, mint a fizikai világ tanulmányozása. Mégis több van már jelen, mint a régi indiai kultúrában. Még az is, ami egészen a késői időkig maradt meg ebből az ó-indiai kultúrából, felmutatja még annak a hangulatnak a kihangzásait, amely a fizikai valóságot illúzióknak tekinti. Jelenlegi kultúránk ezért sohasem csírázhatott volna ki ebből az indiai kultúrából. Minden bölcsesség az indiai kultúrán belül tekintetét el-irányította a fizikai világról és a szellemi világokba tekintett fel, amelyek emlékezősként voltak meg, és a fizikai valóság tanulmányozása és megoldozása érték nélkül valónak tűnt számukra. Ezért a tulajdonképpen indiai princípium soha sem volt képes egy földi világunk számára használható tudományt létrehozni; soha sem lett volna képes a természeti törvényeknek azt az uralását, amely ma kultúránk alapját képezi, létrehozni. Mindez sohasem születhetett volna meg a régi indiaiak kebelében. Hiszen minek is megismerni az olyan világ erőit, amely csak illúzió

alapszik! Ha ez később meg is változott az indiai kultúrában, az nem belőle fakadt, hanem későbbi idegen befolyásokra alakult ki.

A régi perzsa kultúra számára a külső fizikai valóság mindenekelőtt munkaterületként jelentkezik. Egy ellenséges istenség kifejeződéseként tekintik még, azonban már az a remény is fakadt, hogy a valóságnak ezt a materiális területét a Fényisteniség segítségével át is lehet hatni, s azt szellemi hatalmak és jó Istenek által áthatottá lehet átalakítani. A perzsa kultúrához tartozók így kissé már érezték a fizikai világ realitását. Még a Sötétség Istene területének tekintik ugyan, mégis fennáll a remény, hogy a jó Istenek erőit abba belejuttathatják.

Az emberiség ezután abba a kultúrkorszakba lép át, amely a babilóniai-asszír-kaldeai-egyiptomi kultúrában találta meg történelmi kifejeződését. Láttuk, hogyan jutott odáig, hogy a csillagos ég az ember számára nem volt többé maya, hanem valami, melynek írásjegyeiben olvasni lehetett. Abban, ami az indusok számára még maya volt, a csillagok pályáiban és ragyogásában a harmadik kultúrkorszak embere az isteni-szellemi lényiségek elhatározásainak és szándékainak kifejeződését látta. Fokozatosan abba a lelkületbe éli bele magát, hogy a külső valóság nem illúzió, hanem az isteni-szellemi lényiségek megnyilatkozása, manifesztációja. Így az egyiptomi kultúrában azt, amit a csillagírásból olvasnak ki, kezdik a Földnek magának a beosztására alkalmazni. Miért váltak az egyiptomiak a földmérés tanítómestereivé?

Mivel azt hitték, hogy azokkal a gondolatokkal, amely a földet felosztja, a matériát is meg lehet ragadni és, hogy a matériát, amelyet az ember képes megragadni, át is lehet alakítani. Lassanként így hatotta át egy későbbi emberiség ezt a materiális világot – amelyet először *mayának* tekintett – szellemmel, amely egyre inkább merült fel az ember bensőjében is.

Láttuk, hogy tulajdonképpen a késői atlantiszi időben jutottak abba a helyzetbe az emberek, hogy az Én-t vagy az „Én-vagyok”-ot érezzék. Amíg ugyanis látták még a szellemi képeket, tisztában voltak avval is, hogy ők maguk a szellemi világhoz tartoztak, *maguk is képek a képek között*.

Most a szelleminek a bensőben történő megragadása érkezett el. Ahhoz csatlakozva, amit ma bizonyos mértékig megismételtünk, vizsgáljuk most az ember saját bensőjének a fejlődését.

Ameddig az atlantiszi időben egyfajta álmodozó, szellemi látó tudatban tekintett ki az ember, valójában a maga bensőjére nemigen vetett figyelmet. A benső világ, amit az Én-nel vagy „Én-vagyok”-kal körvonalaznak, nem volt még számára éles kontúrokkal megrajzolt valami. Ugyanabban a mértékben, amelyben a szellemi világ eltűnt, ébredt saját maga szellemiségének tudatára az ember. A régi indiai kultúrában a saját szellemiség vonatkozásában még különös beállítottság állt fenn. Úgy mon-

dották: Ha a szellemi világba akarunk hatolni, s túlemelkedni az illúzión, akkor saját magunkat el kell veszítenünk a szellemi világban, a lehető leginkább ki kell oltanunk az „Én-vagyok”-ot és az Általános-szellemben, a Brahmanban feloldódni: Így különösen a régi beavatás járt a személyi jelleg elvesztésével. *A szellemi világban való személytelen feloldódás mindenekelőtt az, ami a beavatás legrégibb formáját fémjelzi.*

Ez például a harmadik kultúrkorszakban már nem volt így. A harmadik kultúrkorszakig ugyanis az ember öntudata egyre erősebben fejlődött ki. Bensőjében egyre inkább jutott tudatára az ember a maga Én-lényének. Amennyiben maga körül megszerette a matériát, s azokkal a törvényekkel, amelyeket maga az emberi szellem gondolt ki, elmerült benne, amelyeket nem valami tompa álomtudatban szerzett, egyre inkább észlelte a maga Én-jét, míg a régi egyiptomiaknál ez a személyiségtudat egy bizonyos csúcsponthoz el nem érkezett. Ebben a személyiségtudatban azonban még megvolt valami, amely azt egyúttal valami alacsonyként jelentette meg, olyasminek, ami ismét csak a külső világhoz volt kötve és benne feloldódott, aminek semmilyen lehetősége nem volt, hogy összefüggést létesítsen azzal, amiből az ember származott. Az emberiség-fejlődés két alaphangulatát kell lelkünk elé festeni, ha az egész dolog vonulatát meg akarjuk ragadni.

Emlékezzünk csak arra most, milyen mélyen törekedtek az emberek az atlantiszi időkben és az ó-indiai időkben arra, hogy levessék személyiségüket. Az atlantisziak képesek voltak rá, mivel magától értetődő volt a számukra, hogy minden éjjel levetették személyiségüket, és egy szellemi világban éltek. Képesek voltak rá az indiaiak, mivel beavatási princípiumaik a jóga segítségével a személytelenbe vezették fel őket. Az általános Isteniben való nyugvás volt az, amit akartak. Az általánosban való nyugvás legutolsó kiágazásában maradt meg az emberiség számára: a generációkkal való összetartozás tudatában, abban a tudatban, hogy egy nemzedéksorból születünk meg, hogy egyes emberek vérével a generációkon át a legrégebbi össel függünk össze. Ez volt az a hangulat, ami abból a régi hangulatból képződött, amely egy szellemi-isteniben érezte szellemileg rejtve-védve magát. S így jött el, hogy azok az emberek, akik normális fejlődésen mentek keresztül, a harmadik kultúrkorszakban kezdték egyedi embereknek érezni magukat, egyszersmind azonban egy egészben, egy isteni-szellemi kebelében tudták védve-rejtve magukat, hogy a vérrokonsággal a teljes előd-vonalhoz csatlakoztak és, hogy számukra az Isten a generációkon át csorduló vérben élt.

Láttuk továbbá, ahogyan annál a népnél, amely az Ó-Testamentum hívőit alkotja, ennek a hangulatnak meghatározott tökéletességi foka alakult ki. „Én és Ábrahám-atyá egyek vagyunk”, azaz az egyedi ember a teljes, egészen az Ábrahám-atyáig me-

nő összefüggés kebelében érezte védve-rejtve magát. Ez volt körülbelül az, ami akkoriban valamennyi normálisan fejlett néptörzs alaphangulatát képezte, a harmadik kultúrkorszak valamennyi néptörzsét. Azonban csak az Ó-Testamentum hívői számára hirdették meg prófétikusan előre, hogy létezik az isteni Atyaságnál, – mely a generációk vérén keresztül csorog át szellemileg – még mélyebb valami. Rá is mutattunk az emberiség fejlődésében arra a nagy pillanatra, amikor prófétikusan előre meghirdették ezt.

Amikor Mózes hallja a hívást: „Mondd meg amikor nevedet hirdeted majd, az „Én-vagyok” mondotta ezt neked!” ekkor hangzik fel első alkalommal a Logosz, a Krisztus híradása és megnyilatkozása. Ekkor hirdették meg prófétikusan első alkalommal azok számára, akik képesek voltak felfogni, hogy *az Istenben nem az él csupán, ami a vérbeli összefüggésben van meg, hanem benne egy tisztán szellemi él.* Prófécia-szerű volt, ami az Ó-Testamentumon vonul végig.

Mert valójában ki is volt – ez az a kérdés, amely mellett akarunk horgonyt vetni – , ki is volt, aki akkor Mózesnek első alkalommal a próféciaán keresztül hirdette meg a maga nevét? Itt megint csak olyan helyre érünk, ahol a János-Evangélium magyarázói teljesen felületesen fognak munkájukhoz és nem akarják elismerni, hogy ezeket a dokumentumokat annyira alaposan, amennyire csak lehetséges, kell átvizsgálni. –

Ki volt az, aki a maga nevét prófétikusan hirdette, akinek az „Én-vagyok” nevet kell adni? Ki volt?

Rájövünk, ha alaposan és komolysággal, továbbá méltó módon fogjuk fel a János-Evangélium egyik helyét. Az a hely ez, amit a 12. fejezetben, a 37. versről kezdve találunk. Itt a Krisztus Jézus Ézsaiás próféta egyik mondásának beteljesedésére utal, annak az előre vetítésére, azzal az utalással, hogy a zsidók nem akarnak hinni a Krisztus Jézusban. Jézus ekkor maga utal Ézsaiásra:

„Megvakította szemeiket és megkeményítette szíveiket hogy szemeikkel ne lássanak, sem szíveikben be ne fogadjanak és megtérjenek, és segítsék nekik.

Ezt mondta Ézsaiás, amikor látta dicsőségét, és beszélt vele.” Ézsaiás „beszélt vele”! Kivel beszélt Ézsaiás? Arra a helyre történik utalás (Ézsaiás 6,1), amely így szól:

„Abban az évben, amikor Usiás király meghalt, láttam ülni az Urat egy magas és fennkölt trónuson, és ruhájának szegélye kitöltötte a templomot.”

Kit látott Ézsaiás? A János-Evangélium ezt pontosan megmondja itt: Krisztust látta! A szellemben mindig látható volt, és nem találják majd érthetetlennek többé, ha a szellemtudomány arra utal, hogy az, akit Mózes látott, amidőn az „Én-vagyok”-szót a maga nevéként közölte vele, ugyanaz a Lényiség volt, aki azután Krisztusként je-

lent meg a Földön. Az ókor tulajdonképpeni „Isten Szelleme” nem más, mint a Krisztus, úgyhogy itt a vallási dokumentumok egyikének a helyén időzünk, ahol annak, aki nem alaposan lát munkához, különösen nehéz lesz tisztán látnia. Ugyanis azért kell itt különösen tisztán látni, mivel az „Atya”, „Fiú” és „Szent Szellem” szavakkal a legkülönösebb összetévesztések adódtak.

Hiszen mindig úgy volt, hogy külsődlegesen az exoterikusan éppen azért használták a legváltozatosabb módon ezeket a szavakat, hogy a tulajdonképpeni ezoterikus értelmet ne engedjék azonnal előttünni.

Amikor a régi zsidóság értelmében beszéltek az „Atyáról”, mindenekelőtt arról az Atyáról beszéltek, aki a generációk vérén át materiálisan csordul. Amikor úgy beszéltek, mint ahogyan Ézsaiás beszélt itt az „Úr”-ról, arról, aki szellemileg nyilatkozott meg, akkor ugyanúgy a Logoszról beszéltek, mint a János-Evangéliumban. És a János-Evangélium írója nem is akar mást mondani, mint: *Az, aki a szellemiben mindig látható volt, az lett testté és lakozott közöttünk!* – Ha most tisztáztuk magunkban, hogy az Ó-Testamentumban is egy bizonyos vonatkozásban a Krisztusról beszélnek, úgy azt is megértjük, hogy a régi héber népet milyen módon állítják bele fejlődésünkbe. Az egyiptomiságból nő ki az Óhéber princípium. Itt leválik az egyiptomi princípium háttéréről.

Így látjuk tehát, hogy az emberiség-fejlődés normális menete úgy halad előre, ahogyan azt tegnap leírtuk. Az Atlantisz utáni első kultúra az ősrégi indiai, a második az őszperzsa, a harmadik a babilóniai-asszír-kaldeai-egyiptomi kultúra, ezt követi a negyedik, a görög-latin korszak és az ötödik, jelenlegi kultúrkorszakunk. Mielőtt kezdetét venné a negyedik korszak, mint valami titokzatos ág hajt ki a harmadik korszakból tradícióival együtt az a nép, amely a kereszténység számára szolgáltat talajt. Ha mindazt, amit előadásainkban nyertünk, összefoglaljunk, úgy még érthetőbbnek találjuk majd, hogy a Krisztus megjelenésének a negyedik kultúrkorszakba kellett esnie.

Kiemeltük már, hogy a negyedik korszakban odáig jutott már az ember, hogy saját szellemiségét, Én-jét objektívalva helyezte ki a világba. Szemmel kísérvük, ahogyan az ember saját szellemével, Én-szellemével fokról-fokra hatja át a matériát. Látjuk a görög szobrászok, a görög drámaírók műveit, ahol is az ember, azt, amit lelki tulajdonának nevez, megtestesítve állítja a lélek elé. Látjuk továbbá a római világban, ahogyan az, ami az ember, tudatába is elérkezik és ahogyan azt a külső világ számára a „Jus”-ban [jog] rögzíti, még ha ezt egy zavaros jogtudomány el is lepeli.

A jogtudomány mélyebb ismerője számára világos, hogy *a tulajdonképpeni jog, amely jogalanynak tekinti az embert, csak ebben a negyedik kultúrkorszakban kelet-*

kezett. Saját személyiségének ekkor jutott annyira tudatára az ember, hogy először érezte egy tulajdonképpeni állampolgárnak magát. A görögországban az egyes ember az egész város-állam tagjának érezte magát. Fontosabb volt, hogy athéni, mint, hogy egyes ember valaki. Azonban teljesen különböző, ha valaki azt mondja: Római vagyok – mint: Athéni vagyok. Amikor azt mondják: Római vagyok – arra történik utalás, hogy egyedi emberként, az állam polgáraként van értéke valakinek, rendelkezik akarattal.

Igazolni lehetne itt azt is, hogy a „testamentum” fogalmának a létrejötte például ebben a korszakban vált csak lehetővé; ez ugyanis római fogalom. Ekkor tette csak akarát annyira személyessé az ember, annyira individualizálttá, hogy a halálon túlra is hatást akart kifejteni akarátával. Azok a dolgok, amelyeket a szellemtudomány mond ki, a részletekig összhangban vannak a valóságos tényekkel.

Az ember tehát egyre tovább haladt abban, hogy szellemével hassa át az anyagot. De ez később is egyre jobban megmutatkozik.

A negyedik korszak az, amikor az ember azt, amit szellemében megragad, maradéktalanul az anyagba testesíti bele. Az egyiptomi piramisban még azt látják, ahogyan szellem és anyag küzdenek egymással, ahogyan a szellemben megragadott még nem fejeződik ki teljesen az anyagban. A görög templomban az Atlantisz utáni idő-

ben végbemenő teljes fordulópont fejeződik ki. Annak a számára, aki megért belőle valamit, nem is létezik jelentősebb vagy tökéletesebb építészet a görögnél, amely a belső tér-törvényszerűség legtisztább kifejeződése. Az oszlop elgondolása teljesen a tartóé, és azt, ami a oszlopon pihen, minden tekintetben úgy érezték, hogy hordani kell és, hogy nyom. A szuverén, emancipált térgondolatot itt a görög templomnál egészen végső konzekvenciáig megvalósították.

Később is csak kevés ember érezte még a térgondolatot úgy, mint annak idején. Mindenesetre voltak még olyanok, akik képesek voltak érezni a térgondolatot, azonban azt festői értelemben érezték. Vizsgálják csak a Szixtuszi kápolnában a teret; helyezkedjenek el a hátfalnál, ott ahol az Utolsó Ítélet nagy festménye található, és tekintsenek felfelé: Itt meglátják, ahogyan a hátfal ferdén halad a magasba. Azért halad ferdén a magasba, mivel kivitelezője érezte a térgondolatot és nem olyan absztrakt módon gondolkodott, mint mások. Ezért áll annyira csodálatosan szögben ez a fal. Ez annyit jelent, hogy többé nem görög módon érzik a térgondolatot. Létezik egy művészi érzék, amely a térben elrejtett titkos mértéket érzékeli. Architektónikusan érezni nem azt jelenti, hogy a szem számára, hanem valami mást érzékelni. Ma az ember könnyen gondolja: a jobb ugyanaz, mint a bal, fenn éppen olyan mint lenn és elől, ugyanaz mint hátul. Azonban, ha az ember meggondolná a következőket: Van-
nak képek, amelyeken három, négy vagy öt angyalt látunk lebegni. Megfesthették

ezeket úgy, hogy jogosan gondolhatjuk, hogy azok minden percben leeshetnek. Valaki azonban úgy is megfesthette azokat, aki a valódi térérzékét kifejlesztette, hogy erre a gondolatra nem kínál lehetőséget; egyáltalán nem eshetnek le, mivel kölcsönösen hordják egymást. Ekkor a tér dinamikai viszonyai állanak itt festői értelemben előttünk. A görög előtt architektónikusan álltak, a vízszintest nem csak vonalnak érezte, de nyomóerőnek érezte, és az oszlopot nem csak törzsnek, hanem horderőként érezte. A tér vonalaival való ez a vele-érzés, ez jelenti „geometrizálni, érezni az élő Szellemet”.

Ez az, amit Plátó értett azalatt, amikor azt az óriási kifejezést használta: „Isten folytonosan geometrizál.” – Ezek a vonalak a térben megvannak, és ezek szerint építette templomát a görög.

Mert mi is a görög templom? Szükségszerűséggel az Isten lakóháza. Valami teljesen más, mint a mai templom. A mai templom prédikálólhely. A görög templomban az Isten maga lakott. Az emberek alkalomszerűen vannak csak ott, amikor Istennél akarnak lenni. Aki a görög templom formáit megérti, egy titokzattal teljes összefüggést érzékel a templomban lakozó Istennel. Az oszlopokban és abban, ami fölöttük van, nem olyant látnak, amit az ember fantáziával hozott létre, hanem valamit, amit maga az Isten így készített volna el, ha lakóházat akart volna létesíteni magának. Ez volt a legmagasabb szint az anyagnak szellemmel történő áthatása terén.

Hasonlítsák csak össze a görög templomot egy gótikus templommal. Nem szólunk itt a gótika ellen, mivel más szempontból magasabb fokon áll. Látható a gótikus templomnál, ahogyan azt, ami formáiban fejeződik ki, tulajdonképpen nem is lehetne elgondolni vagy elképzelni az áhítatos tömeg nélkül. A gótika íveinek alakjában annak a számára, aki érzékelné ezt, olyasmis rejlik, amit másként egyáltalában nem képes érezni, mint hogy így szól: Amikor nincs benne az áhítatos tömeg és kucsolja a kezét ilyen ívformában, nem teljes az egész.

A gótikus templom nem csupán Isten lakóháza, hanem egyszersmind az Istenhez imádkozó tömeg gyülekezési helye. Az emberiség így ismét saját fejlődésének csúcspontján lép túl, egy bizonyos módon. Látjuk, amint az, amit a görög térérzéken belül a tér vonalaiban, az oszlopokban és tartókban csodálatosan megéreztek, később dekadenciába esett. Egy oszlop, amely nem hord, amely csak dekoratív motívumként áll ott, a görög érzület számára nem oszlop. Az emberi fejlődésben abszolút összhangban van minden. A görög kultúrkorszakban az emberiség önmagában felfedezett tudatának, és annak, amit kinn a térben Isteniként érzékeltek, legszebb kölcsönös áthatása volt meg. Az ember ebben a kultúrkorszakban teljesen összenőtt a fizikai-érzéki világgal.

Egyszerűen értelmetlenség, amikor mai tudósok homályba akarják borítani azt, amit korábbi idők éreztek. Az Atlantisz utáni idők negyedik korszakát szellemtudo-

mányi értelemben olyannak látjuk, amelyben az ember tökéletes összhangban áll az őt körülvevő világgal. Ez az idő, amikor az ember szinte összenőtt a külső valósággal, alkalmas felfogni azt, hogy az Isteni egy egyetlen emberben megjelenhet.

Valamennyi korábbi idő mindent inkább mint ezt, felfogott volna; minden korábbi idő úgy érzett volna, hogy az Isteni túlságosan magas és fennkölt ahhoz, hogy egy fizikai embertestben megjelenhessen. Meg akarták óvni, éppen a fizikai alaktól, az Istenit. „Ne alkoss képeket magadnak!”, éppen ezt kellett mondani annak a népnek, amelynek az Isten ideáját annak szellemi alakjában kellett megragadnia. Ilyen nézetből fejlődött ki ez a nép, amelynek kebeléből nőtt ki a Krisztus-idea, az az idea, hogy a szelleminek testben kell majd megjelennie. Erre választották ki ezt a népet; és ebbe, az Atlantisz utáni korszakok negyedikébe kellett esnie a Krisztus-Eseménynek.

A keresztény tudat számára ezért válik szét az egész emberi alakulás egy Krisztus előtti és Krisztus utáni időre. Az Isten-Embert az ember csak egy bizonyos korban volt képes felfogni. És így látjuk, ahogyan a János-Evangélium teljes tudattal és érzülettel abból indul ki, ami, ha itt triviális kifejezést használhatok közvetlenül időszerrű volt, közvetlenül a kortudatból származott. Ezért egészen magától jött úgy a dolog – mondhatni mint valami bensőleg rokon –, hogy azok a gondolatképek, amelyeknek a révén a János-Evangélium szerzője igyekezett megérteni a világtörténelem legna-

gyobb eseményét, a görög gondolatformákban tűntek számára legjobban kifejezve. És fokként nőtt bele ezekbe a gondolatformákba az egész keresztényi érzület.

Meglátjuk majd, ahogyan a haladással létre kellett jönnie azután olyannak, mint a gótika, mivel a kereszténység mindenképpen arra volt hivatott, hogy ismét a matéria fölé vezessen. Létrejönni azonban ott tudott csupán, ahol annyira messzire jutottak bele az anyagba, hogy nem becsülték ugyan még túl, nem sülyedtek még alá benne, mint korunkban, azonban mégis át tudták szellemíteni és át tudták hatni.

Azt gondolom ezért, hogy az emberiség egész szellemi történelméből a kereszténység létrejötté valami abszolút szükségesnek mutatkozik. Ha most már meg kívánjuk érteni, hogy milyen alakot kellett fokozatosan öltenie a kereszténységnek, milyen alakját jósolta meg próféciaszerűen egy olyan individualitás, mint a János-Evangélium írója, akkor a következő előadásban néhány lényegi és fontos fogalmat kell figyelembe vennünk.

Rámutattunk, hogy mindent betű szerint kell venni, először , azonban a betűt ténylegesen meg kell érteni. Nem közömbös hogy a „János” név sehol sem fordul elő, hanem mindig a tanítványról, „akit az Úr szeretett” van szó. Láttuk, milyen titok rejlik emögött, és, hogy ez mély jelentőségű. – Most még egy másik kifejezést is

megvizsgálunk, azt a kifejezést, amely közvetlenül teszi majd lehetővé számunkra, hogy a kereszténység következő fejlődési periódusaihoz kapcsolódjunk.

Közönségesen a János-Evangéliumban nem veszik észre, ahogyan a „Jézus anyjáról” beszélnek. Ha a közönséges átlagkeresztényt kérdezik: Ki a Jézus anyja?, az azt feleli: Mária a Jézus anyja! Egyesek még hozzá azt is hiszik, hogy a János-Evangéliumban olyasmí áll, mint, hogy Jézus anyját Máriának hívják. *Sehol sincsen szó a János-Evangéliumban arról, hogy Jézus anyját „Máriának” hívják. Mindenütt, ahol erről van szó, teljes szándékossággal, aminek a jelentőségét megismerjük majd, csak a „Jézus anyja” áll.* A Kánai menyegző fejezetében ez áll: „És ott volt Jézus anyja”; később pedig ezt hallani: „Az Ő anyja szólt a szolgálknak.” Sehol a „Mária” név. És ahol ismét feltűnik, amikor a Megváltót a Kereszten látjuk, a János-Evangéliumban ez áll:

„Jézus Keresztjénél pedig ott álltak anyja és anyjának testvére, Mária, a Kleofás felesége, és a Magdalai Mária.”

Tisztán és világosan megmondja, ki áll a Keresztnél: Az anyja volt ott, aztán annak testvére, aki a Kleofás felesége volt és Máriának hívtak, és a Magdalai Mária. Ha valaki utána gondol kissé, azt mondja majd: Mégis csak különös, hogy a két nővért Máriának hívják! Ez ma nem szokásos. – És ez akkor sem volt az. És mivel a János-

Evangélium írója a nővért nevezi Máriának, világos, hogy Jézus anyját nem Máriának hívták. A görög szövegben világosan és tisztán áll: „Jézus alatt állottak anyja és anyjának nőtestvére, aki a Kleofás felesége volt, Mária, és a Magdalai Mária.”- Egy méltó felfogás számára itt ez a kérdés támad: Ki Jézus anyja? És itt a János-Evangélium legnagyobb kérdéseinek egyikét érintjük: Ki a Jézus tulajdonképpen apja? Ki az anyja?

Ki az apja? – Lehet-e egyáltalán kérdezni? Nem csak a János-Evangélium értelmében, hanem a Lukács-Evangélium (1,35) értelmében is kérdezhetik. Különleges gondolatnélküliség kell hozzá, hogy ne ügyeljünk arra, ahogyan a Híradáskor ezt mondják:

„A Szent Szellem száll le reád majd, és a Legmagasabb Ereje árnyékol majd be, és annak, ami tőled születik, Istennek Fia lesz a neve.”

Magában a Lukács-Evangéliumban történik utalás rá, hogy Jézus apja a Szent Szellem. Betű szerint kell felfogni ezt, és azok a teológusok, akik ezt nem ismerik el, nem tudják olvasni az Evangéliumot. És így a következő nagy kérdést kell tennünk: Hogyan állanak összhangban azzal, amit hallottunk, a következők: „Én és az Atya egyek vagyunk”, „Én és az Ábrahám-anya egyek vagyunk”, „Mielőtt Ábrahám volt, megvolt az ‘Én-vagyok’”? Mindezzel pedig hogyan fogják harmóniába össze azt a

tagadhatatlan tényt, hogy az Evangéliumok a „Szent Szellemben” az Atya-Princípiumot látják? És hogyan gondoljunk a János-Evangélium értelmében az Anya-Princípiumról?

Azért, hogy holnap szellemben jól előkészítve foghassanak e kérdések megfogalmazásához, fentiekén kívül hadd utaljak arra is, hogy a Lukács-Evangéliumban egyfajta generáció-sor foglal helyet, s hogy ebben elmondják, hogy Jézust János Keresztelte, hogy harmincadik évében kezdett tanítani és elmondják, Máriának és „Józsefnek, aki Élinek volt fia”, a fia és így tovább és ezután következik az egész generáció-sor. Haladjanak végig rajta. Látják majd, hogy Ádámig megy fel. És ekkor valami sajtószerű következik, ezek a szavak állnak itt: „ez Istené volt.”

Pontosan ugyanúgy, ahogyan a Fiútól az Atyához történik az utalás, a Lukács-Evangéliumban úgy utalnak Ádámtól az Istenhez. Egy ilyen helyet teljesen komolyan kell venni! Ekkor körülbelül együtt is vannak a kérdések, amelyek vezessenek holnap a János-Evangélium centrumába.

X.

Az Atlantisz missziója: az Én-tudat előkészítése a fizikai testig. Az Atlantisz utáni harmadik korban a héber nép missziójával előkészül Krisztus leszállása. Korunkban, a hatodik korban előkészül az Én összekapcsolódása a Szellem-Én-nel.

Hamburg, 1908. május 30.

EMBERISÉGÜNK Atlantisz utáni fejlődésének egész törvényszerűsége foglalkoztatott, és igyekeztünk megérteni, hogy a kereszténység megalapításának miért kellett ennek az Atlantisz utáni fejlődésnek épp egy egészen meghatározott pontján megtörténnie.

Az előadás befejezésekor tegnap megemlítettük, hogy a János-Evangélium és az egész kereszténység fontos kérdéseinek a megértése attól függ, hogy éppen ezt a fejlődéstörvényt ezoterikus-keresztény értelemben jól szemügyre vegyük. Akkor juthatunk csak a „Szent Szellem”, „Jézus Apja és Anyja” kifejezések jelentésének teljes

megértéséhez. Emlékezzünk mindenekelőtt arra, hogy az utolsó előadások során tisztázódott, hogy az Atlantisz utáni emberiség, az az emberiség tehát, amelyhez szűkebb értelemben magunk is tartozunk, amely a nagy atlantiszi áradatot követően fejlődött ki, hét alosztályba tagolódik. Szándékosan kerülöm az „alfaj” fogalmat mivel valójában a „faj” fogalma nem tökéletesen fedi azt, amiről ugyanekkor szó van. Kultúrfejlődési periódusokról van szó, és az, amit mai emberiségünk körében a fajok törvényszerűségeként élünk még át, valójában az atlantiszi fejlődés utóhangzása. Az az emberiségfejlődés, amely az atlantiszi áradatot előzte meg, az tehát, amely legnagyobb részben azon a kontinensen játszódott le, amely a mai Európa és a mai Amerika között terült el, a régi Atlantiszon, ezt az emberiségfejlődést is hét egymást követő szakaszra osztjuk fel.

Erre a hét szakaszra érvényes még a „faj-fejlődés” kifejezés. Az emberiségnek ez a hét egymásra következő lépcsője ugyanis a régi Atlantiszon testileg, benső és külső testiség vonatkozásában – a külső testhez az agy, a vér és az egyéb nedvek belső konfigurációját is hozzászámítják – egymástól még nagyon eltérő volt, miközben szó sem lehet arról, hogy az Atlantisz utáni első emberiség, a régi indusok, tőlünk olyan mértékben különböztek volna, hogy erre a „faj” kifejezését még alkalmazhatnánk. Mindig meg kell maradni a teozófia kontinuitása mellett, és ezért gyakran szükséges, hogy a fajok e régi fogalmához csatlakozzunk. Mégis túl könnyen ébresztünk hamis

képzeteket a „faj” szó segítségével, mivel elhanyagolják, hogy az a beosztási elv, annak az emberiségnek a számára, amely ma él valami sokkal bensőségesebb, mint az, amely a faj kifejezésével függ össze. És arra pedig, ami kultúránkat fel fogja váltani, a hetedik alosztályt követő kultúra, arra a faj kifejezést egyáltalában nem szabad majd alkalmazni, mivel az emberiség akkor teljesen más alaptörvények szerint tagolódik majd.

Ebből a szempontból vegyék azt, amikor az Atlantisz utáni időt így osztjuk fel:

1. a régi indiai korszak
2. az óperzsa
3. a babilóniai-asszír-kaldeai-egyiptomi
4. a görög-latin és
5. az a korszak, amiben most élünk.

A miénket egy hatodik és hetedik fejlődéskorszak váltja majd fel.

Mi tehát az Atlantisz utáni ötödik kultúrkorszakban vagyunk és így szólunk: a kereszténység teljes mélységében és jelentőségében a negyedik korszakban lépett az emberiség fejlődésébe. Amennyire az ötödik korszak emberiségét képes volt megra-

gadni, hatott, és prófétikusan mondjuk majd el előre, hogyan hat majd tovább, amennyire azt a szellemi tudományból előre lehetséges elmondani.

Azonban már tegnap említettük, hogy a kereszténység missziója a harmadik kultúrkorszakban készült elő. Az egyiptomi kultúra a harmadik kultúrkorszakhoz tartozik és ennek kebeléből az Ó-Testamentum hívei úgy vezették a héber kultúrfejlődést, hogy a harmadik kultúrkorszak öléből jött mintegy világra a kereszténység, amely azután a maga teljességében a Krisztus Jézussal jött el a negyedik korszak számára.

Úgy mondhatjuk tehát: Az Atlantisz utáni idő emberisége egy bizonyos szellemi befolyást élt át a harmadik kultúrkorszakban. Ez a befolyás a negyedik korszakba sugárzott át; itt a Krisztus Jézusban koncentrált, továbbhatott az ötödik kultúrkorszakba, a miénkbe, és a miénkből fog hatást gyakorolni a hatodik korszakba, amely a miénket követi majd. Most pedig pontosan meg kell értenünk, hogyan is mentek végbe ezek a hatások.

Emlékezzünk csak pontosan arra, hogy az emberiség fejlődésének során az ember alapvető részei fejlődésben vannak. Emlékezzünk arra, hogyan is volt a legutolsó atlantiszi időben.

Kifejtettük, hogy a fizikai testbe merült alá az éterfej, hogy az ember itt szerezte meg az első képességét ahhoz, hogy magának „Én-vagyok”-ot mondjon. Amikor beállt az atlantiszi áradat, az ember fizikai testét ennek az „Én-vagyok”-nak a hatalma járta át; ez azt jelenti, hogy az ember akkoriban annyira jutott, hogy fizikai eszközét az öntudat vagy az éntudat számára előkészítette. Hogy teljesen pontosan értsük egymást: Ha az atlantiszi idő közepébe mennénk vissza, egyetlen ember se lenne abban a helyzetben, hogy olyan öntudatot fejtsen ki, hogy önmagától az „Én egy Én vagyok!”-ot vagy „Én vagyok”-ot mondjon. Ez csak azáltal következhetett be, hogy az éterfejnek az a része, amelyről szó volt, a fej fizikai részével kapcsolódott össze. Akkoriban, egészen az Atlantisz elpusztulásáig – az atlantiszi áradat következtében –, azt képezte ki az ember elsőként, aminek meg kell lennie ahhoz, hogy ennek az öntudatnak a hordozójává válhasson: a fizikai agyberendezést és a test egyéb alkatát képezte ki. A fizikai test tehát az atlantiszi áradatig vált éretté rá, hogy Én-hordozó legyen.

Megkérdezhetjük tehát: Mi is volt az atlantiszi kultúra missziója? Az Atlantisz missziója abban állott, hogy az Ént az emberbe oltsa, belevésse; és ez a misszió azután túllép az atlantiszi áradaton, amit özönvíznek is leírnak, túl, a mi időnkbe. Atlantisz utáni kultúrkorszakunkban megint csak valami másnak kell jönnie: az emberbe

lassanként a Mánásznak vagy Szellem-Én-nek kell behúzódnia. Atlantisz utáni időnkkel veszi kezdetét a Mánász vagy Szellem-Én befolyása.

Tudjuk tehát, hogy akkor, amikor hatodik és hetedik korszakunkban különböző megtestesüléseken mentünk már majd keresztül, a Mánász vagy Szellem-Én egy bizonyos fokig már beárnyékkolt bennünket. Hosszabb előkészítést igényel azonban az ember számára, hogy ennek a Mánásznak vagy Szellem-Én-nek a számára egyáltalán alkalmas szerszámmá váljon. Ennek érdekében – ha ezzel kapcsolatban évezredekéről kell is beszélnünk – előzőleg tulajdonképpen értelemben vett Én-hordozóvá kellett lennie. Nem csupán fizikai testét, hanem lényiségének többi tagját is az Én eszközévé kellett tennie.

Az Atlantisz utáni idő első kultúrkorszakában az ember elsőnek étertestét teszi Én-hordozóvá, mint ahogyan előzőleg fizikai testét tette azzá. A régi indiai kultúra volt ez. Ez lényegében abban áll, hogy az ember azt a képességet éri el, hogy nem csak fizikai eszközzel rendelkezék az ÉN számára, hanem egy ahhoz alkalmas étertesttel is. Ezért ebben a táblázatban az első korszakot a régi indiai kultúrát, az „Étertest”-tel hoztuk kapcsolatba (lásd 256. oldalon).

Ha most e kultúrkorszakoknak a további fejlődését az emberre vonatkozásában akarjuk vizsgálni, akkor nem szabad csak úgy felületesen, a lelkit asztrális testnek

feltételeznünk, hanem pontosabban kell nekilátunk, és az embernek azt a tagozódását venni alapul, melyet „*Theosophie*” c. művemben találnak. Tudják ebből, hogy nem csupán általánosságban különböztetjük meg az ember hét tagját, hanem, hogy az ember középső része tovább érzőtestre, érzőlélekre, az értelmi lélekre és a tudati lélekre is szétesik; azután pedig még a Szellem-Én-nel, Életszellemmel és a Szellem-Emberrel van dolgunk.

Közönségesen hét tagot különböztetünk csak meg; a negyediket, amit az „Én” szóban foglalnunk össze, még tovább kell tagolnunk, mivel az emberi fejlődésben úgy tagolódott.

Az, ami majd az ó-perzsa kultúrkorszak során kerül kialakításra, az a tulajdonképpen asztráltest vagy az érzőtest; az ember tulajdonképpen tevékenység-erőinek a hordozója, ezért az indiaiból az ó-perzsa kultúrába való átmenet abban áll, hogy az anyag megdolgozására térnek át. A kezek mozgatása és ami vele kapcsolódik, a munkára való átmenet, ez az, ami jellemzi ezt a kultúrkorszakot. A régi indiaiak sokkal nagyobb mértékben, mint gondolnánk, hajlottak arra, hogy ne a kezeiket mozgassák, hanem kontemplációban a materiális fölé, a magasabb világokhoz emelkedjenek. Mélyen önmagukba kellett merülniök, ha a korábbi állapotra akartak visszaemlékezni. Az indiai jóga például ezért áll általában abból, hogy az étertest különös ápolást és fejlesztés kap.

Lépjünk azonban tovább. A régi perzsák kultúrája abban áll, hogy az Ént az érzőtestbe merítik. Az asszírok, babilóniaiak, kaldeusok, egyiptomiak kultúrája abban áll, hogy az Én egészen az érzőlélekig lép előre.

Mi az érzőlélek? Ami leginkább az érző embernél kifelé irányul, ami által az észlelő ember a szemekkel és a többi érzéssel tevékeny és kinn a természetben észleli az uraló szellemet. Ebben az időben ezért irányul a szem a térben szétterjedt materiális dolgokra, a csillagokra és járásokra. Itt az hat az érzőlélekre, ami a térben külsőleg terül szét. Az egyiptomi-kaldeai-asszír-babilóniai időben még csak kevés van meg az emberben abból, amit bensőséges személyiség- és értelmi kultúrának nevezhetnénk. A mai ember sem képzei többé helyesen el, hogy valójában milyen jellegű volt ennek a korszaknak az egyiptomi bölcsessége. Ez a bölcsesség egyáltalában nem egy olyan gondolkodásban, spekulálásban állt, mint ami később keletkezett; ellenben, amidőn az ember kifelé irányozta tekintetét, megkapta a törvényt, melyet kinn az érzékekkel leolvasott. A törvények leolvasása, s nem fogalmi tudomány volt ez, egy szemléleti tudomány, egy érzéstudomány.

Ha tudósaink utána gondolnának – ez kissé erős mondat –, úgy találhatnák, hogy mintegy ujjakkal mindenestre szellemi ujjakkal, vannak rávezetve arra, amit éppen kimondtunk. Ha ugyanis a tulajdonképpeni belső értelmi erővel nem gondoltak utá-

na, ez sem többet, sem kevesebb nem jelent, mint, hogy akkoriban egy tulajdonképeni fogalmi tudomány, logikus tudomány nem létezhetett. De nem is létezett!

A történelem szolgál bizonyosággal arra, hogy a logika tulajdonképeni megalapítója Arisztotelész. Ha előbb létezett volna logika, egy fogalmi tudomány – ezt egy könyvbe összehozni, ezek az emberek már képessé lettek volna rá. Egy logika, az, ami utána-gondolást jelent magában az Én-ben, amikor az Én-ben fogalmakat kötünk össze és választunk szét, amikor tehát logikusan ítélezünk, s nem a dolgokból olvassunk le, ez a negyedik kultúrkorszakban lépett csak fel. Ezért hívjuk ezt a negyedik korszakot, az értelmi lélek korszakának.

És mi magunk olyan korszakban vagyunk – az emberiség ebbe a korszakba körülbelül a Középkor közepe táján, a 10., 11., 12. századdal kezdve lépett –, mi magunk az Én-nek a tudati lélekbe való belépésének a korszakában vagyunk. Ennyire későn jött csak ez el. Az Én a tudati lélekbe a Középkornak körülbelül a közepe táján lépett. Történelmileg ez is könnyen bizonyítható volna, és minden sarokba be lehetne világítani, ha idő lenne rá, hogy rámutassunk arra, ami itt felmerülhet. Akkoriban az emberbe az individuális szabadság, az Én-beli individuális rátermettség egészen határozott fogalma oltódott be.

Amikor még a Középkor első időszakát vesszük szemügyre, még mindenütt azt találják, hogy az ember azáltal szerez érvényt magának, ahogyan a társadalomba van állítva. Az apától és a hozzátartozóktól örököl az ember társadalmi állást, rangot és méltóságot és ezeknek a személytelen dolgoknak – amelyek nincsenek tudatosan összekapcsolódva az Én-nel – a lehetőségei szerint cselekszik és dolgozik a világban. Csak később, amikor a kereskedelem elterjedt és jöttek a találmányok és az újkori felfedezések kezd kibővíteni az Én-tudat, és látható, hogy az Európai világban mindenütt, ennek a tudati léleknek a külső leképezései egészen meghatározott fajtájú városi alkotmányokban, városi alaptörvényekben és hasonlókban lépnek fel. Hamburg történetéből például könnyen bemutathatnánk, hogyan fejlődtek ki történelmileg ezek a dolgok. Azt, amit a Középkorban „szabad városnak” hívtak, az éntudatos lélek fuvallatának külső lenyomata emberiségben. Ha pedig tekintetünket most a jövőbe vetjük, azt mondjuk: Most éppen azon vagyunk, hogy ezt a személyiségtudatot a tudati lélekben képezzük ki.

Az újabb idők valamennyi követelése nem is egyéb, mint, hogy az emberek tudattalanul hozzák felszínre a tudati lélek követeléseit. Ha azonban a tekintetet még messzebbre vetítjük, szellemben még valami mást is megpillantunk. A következő kultúrkorszakban azután a Mánász-hoz vagy a Szellem-Én-hez lép majd fel az ember. Olyan idő lesz ez, amelyben sokkal magasabb mértékben, mint ma, rendelkeznek

majd közös bölcsességgel az emberek, mondhatni: közös bölcsességbe merülnek. *Valami abból kezdődik majd el, hogy átérezzük, hogy az ember legsajátabbja egyszerűs mind a legáltalánosabb érvényű.*

Az, amit mai értelemben az ember individuális javaként fogunk fel, még nem magas fokon álló individuális jó. Ma az ember individualitásával, személyiségével nagymértékben kapcsolódik még az, hogy az emberek veszekednek, hogy az embereknek különböző véleményeik vannak és úgy vélik: Ha nem lehetne különböző véleményünk, nem lennénk önálló emberek. Éppen, mert önálló emberek akarnak lenni, kell különböző véleményekre jutniok. Ez azonban a nézetek alantas álláspontja. *A legbékésebbek és legharmonikusabbak az emberek akkor lesznek, ha az egyes ember a legindividuálisabb lesz. Ameddig a Szellem-Én nem árnyékolja még be teljesen az embereket, léteznek olyan vélemények, melyek egymástól különbözők.* Ezeket a véleményeket még nem az ember igazi bensőségében érezték.

Az igazi bensőben érzett dolgok számára ma csak néhány előfutár létezik. Ezek a matematikai és geometriai igazságok. Ezeket nem lehet szavazással eldönteni. Ha milliónyi ember mondaná, hogy $2 \times 2 = 5$ és Önök saját bensőjükben belátják, hogy az: 4, akkor tudják és azt is tudják, hogy a többiek tévednek – éppen úgy, mintha valaki kijelentené, hogy a háromszög három szögének összege nem 180 fok.

Az a Mánász-kultúra, ha az igazság forrásait egyre inkább az ember megerősödött individuális, személyes részében érezzük és amikor egyúttal az, amit magasabb igazságnak érzünk, ember és ember között annyira egybevág majd, mint a matematikai igazságok. Ezekben az emberek már ma egyetértenek, mivel ezek a legtriviálisabb igazságok. Más igazságokra vonatkozólag veszekednek, nem azért, mivel ugyanarról a dologról két különböző helyes vélemény létezhetne, hanem, mivel az emberek olyan messzire nem jutottak még, hogy mindazt, ami személyes szimpátia vagy antipátia alapján elválasztja őket, megismerjék és leküzdjék. Ha az egyszerű matematikai igazságok területén még a saját vélemény is számításba jöhetne, akkor talán sok háziasszony szavazna esetleg arra, hogy $2 \times 2 = 5$ és nem 4.

Annak a számára, aki mélyebben lát a dolgok természetébe, egyszerűen lehetetlen, hogy a dolgok magasabb természetét illetően vitatkozzék, csak az a lehetőség van meg, hogy fejlődéssel emelkedjék fel azokhoz. Ekkor az az igazság, melyet az egyik lélekben találtak, pontosan egybevág a másik lélekbeli igazsággal; akkor nem veszekszenek többé. És ez az igazi béke és a tényleges testvériség biztosítéka, mivel egyetlen igazság létezik csupán, és ennek az igazságnak ténylegesen a szellemi Nap-hoz van köze.

Gondolják csak meg, ahogyan az egyes növények szabályosan növekszenek; minden növény a Nap irányában nő, és csak egyetlen egy Nap létezik. Amikor a hatodik

kultúrkorszak során bevonul majd az emberekbe a Szellem-Én, akkor ténylegesen egy Szellemi Nap lesz itt, mely felé valamennyi ember hajlik, és amelyben egybehangzanak. Ez az a nagy perspektíva, amelyre kilátásunk van a hatodik korszakban. A hetedik korszakban pedig egy bizonyos módon az Életszellem vagy a Buddhi vonul majd be fejlődésünkbe.

Távoli jövőidők ezek, amelyekbe csak sejtő pillantást vethetünk. Most azonban tisztában vagyunk vele: *A hatodik, igen fontos kultúrkorszak lesz, mert a közös bölcsesség révén békét és testvériséget fog hozni. Békét és testvériséget azáltal, hogy akkor nem csak egyes kiszemelt emberek, hanem az emberek normális fejlődésben lévő része számára ereszkedik alá a magasabb Való, egyelőre alacsonyabb formájában, Szellem-Én-ként vagy Mánász-ként. Az emberi Én-nek – ahogyan az fokozatosan ehhez kialakult – a magasabb Én-nel, az egyesítő Én-nel való összekapcsolódása történik majd ekkor. Szellemi Menyegzőnek nevezhetjük ezt – és a keresztény ezoterikában mindig is így nevezték az emberi Én-nek a Mánász-szal vagy a Szellem-Én-nel történő összekapcsolódását.* A dolgok azonban mélyen összefüggenek a világban, és az ember képtelen csak úgy – mondhatni – kezét kinyújtani ezért a Mánász-ért vagy Szellem-Én-ért; ellenben egy még sokkal magasabb fejlődési fokot kell majd ahhoz elérnie, hogy ezeknek a dolgoknak a vonatkozásában önmaga segítségére lehessen.

Hogy ez egyáltalán megtörténhessen, hogy az ember az Atlantisz utáni időben a magasabb Én-nel egyesüljön, az emberiség fejlődésének a megsegítésére volt szükség. Amikor valamit el kell érni, azt elő kell készíteni. Hogy egy gyermek valamivé legyen tizenötödik évében, ehhez a hatodik, hetedik évben már előmunkálatokat kell végezni. Egy fejlődésnek mindig elő kell a maga impulzusait készítenie. Azt, aminek az emberiséggel a hatodik korszakban kell történnie, lassan elő kellett készíteni. Kívülről kellett jönnie a hatalomnak és az erőnek ahhoz, aminek a hatodik időszakban kell az emberiséggel történnie.

Az első előkészítés egy még teljesen kívülről, a szellemiből hatást kifejtő valami volt, olyan, amely nem szállt még le a fizikai világba. Ezt számunkra a héber nép nagy missziója jelzi.

Amidőn Mózes, az egyiptomi misztériumokba beavatott, a szellemi világvezetéstől azt a feladatot kapta, melyet ezekkel a szavakkal jellemezhetünk: „Mondd meg nekik, nevemként, amidőn elmondod nekik törvényeimet, hogy én az ‘Én-vagyok’ vagyok”, ekkor ezekkel a szavakkal erre kapott megbízást: Készítsd elő őket amennyiben az alak nélkül való, láthatatlan Istenre utalsz. Mutass rá, hogy – miközben az Atya-Isten a vérben hat még azoknak a számára, akik megérthetik, előkészítést nyer az „Én-vagyok”, aminek azután egészen a fizikai síkig kell leszállania!

Ennek, hogy úgy mondjuk, a harmadik kultúrkorszakon belül ültették el a csíráját. És a héber népből látjuk kiáradni azt a missziót, hogy az emberiség Istenét szolgál-tassa, aki azután mélyebben száll alá, aki testben jelenik meg. Előbb hirdették, utána a külső szem számára testben jelent meg. Ezzel a helyes értelemben jutott kifejező-désre az, ami Mózesen keresztül kapott előkészítést.

Jól ragadjuk meg ezt az időpontot: a Mózes általi szellemi meghirdetést és ennek a meghirdetésnek a lezárulását a meghirdetett Messiásnak a Krisztusban való megje-lenésével.

Ettől a korszaktól kezdve, amelyet a kereszténység története első szakaszának nevezhetnénk, helyeződik az emberiség fejlődésébe annak az egységnek és testvériség-nek – a számára szóló reális – impulzusa, amelynek a hatodik korszakban kell eljön-nie. Olyan ez, mint amikor valamibe egy erőt merítünk alá, amely azután tovább hat, hogy lépésről lépésre előjőjön a termés. Így hatott tovább ez az erő, egészen korun-kig haladva, addig a korszakig, melyet olyannak kellett megrajzolnunk, hogy ekkor intellektuális és szellemi erőivel teljesen a matériába szállt le az emberiség. Azt kér-dezhetnénk: Miért is kellett éppen a legmélyebb anyagi korszak közvetlen előfutára-ként megszületnie a kereszténységnek?

Képzeljék csak el, hogy az emberiség a kereszténység nélkül lépett volna ebbe a legmélyebb materiális korszakba. Ez esetben lehetetlen lett volna számára a felfelé vezető impulzus újra megtalálása. Távolítsák csak el gondolatban az impulzust, amelyet a Krisztus ültetett el az emberiségben, és az egész emberiség szükségszerűen dekadenciába esett volna, az anyaggal örökre össze kellett volna kötnie magát; s ahogyan a szellemtudományban hívják „az anyag súlya ragadta volna meg” és ez a fejlődéséből kivetette volna. Úgy kell elképzelnünk, hogy az Atlantisz utáni kultúrkorszakban az emberiség egy lépéssel lejjebb megy a matériába. És mielőtt a legalsóbb lépcsőt elérte volna, érkezett el az emberiséghez a másik impulzus, amely ismét felfelé, az ellentétes irányba viszi. Ez a Krisztus-Impulzus volt.

Ha a Krisztus-Impulzus korábban működött volna, az emberiség egyáltalában nem érkezett volna el a materiális fejlődéshez. Ha a régi indiai kultúrkorszakba esett volna, az emberiséget bizonyosan áthatotta volna a kereszténység spirituális eleme, nem szállt volna azonban sohasem annyira mélyre az emberiség, hogy mindazt, amit ma külső fizikai kultúrának nevezünk, megalkothatta volna.

Különösnek hat talán, amikor azt mondjuk, hogy kereszténység nélkül nem létezne vasút, gőzhajó, stb., annak a számára azonban, aki összefüggéseiben ismeri meg a dolgokat, így van. A régi indiai kultúrkorszak ezeket a kultúreszközöket soha sem hozta volna létre. Titkos összefüggés áll fenn a kereszténység és aközött, ami manap-

ság az emberiség büszkesége. Azáltal, hogy a kereszténység a megfelelő időpontig várt, tette lehetővé a külső kultúrát; és azáltal, hogy ebben a megfelelő időben lépett be, tette lehetővé, hogy azok, akik a Krisztus-Princípiummal kapcsolódnak, az anyagból képesek újra felemelkedni.

Miután azonban a kereszténységet valami meg-nem-értettként vették fel, igen el-materializálták. Oly mértékben értették félre, hogy azt magát materialisztikusan fogták fel. És így egy bizonyos mértékben, még hozzá erősen torzított materialisztikus alakban az az, amit a kereszténység annak az időnek a során öltött, amelyet az imént szemrevételeztünk, egészen a mi korunkig és amelyet második szakaszaként jellemezhetünk. Például: *ahelyett, hogy az Úrvacsora magasabb spirituális ideáját fogták volna fel, az Úrvacsorát elmaterializálták, azt durva szubsztancia-átváltozásként képzelték el.* Ugyanígy százszámra mutathatnánk be példákat arra, hogy a kereszténységet spirituális jelenséggé nem értették meg. Most jutunk körülbelül ahhoz az időponthoz, amikor lejár ez a második korszak, amikor az emberiségnek szükségszerűen kell a spirituális kereszténységhez kapcsolódnia azért, amiért valójában kell lennie a kereszténységnek: hogy a valódi szellemi tartalmat lehessen nyerni belőle. És ez a kereszténység szellemtudományi elmélyítése révén történik. Amennyiben szellemtudományt alkalmazunk a kereszténységre, azt a világtörténelmi szükségességet követjük, hogy a harmadik keresztény korszakot, amely a Mánász hatodik korszakban

történő beáramlásának irányában halad, készítsük elő. Ez lesz, mondhatjuk, a harmadik fejezet. Az első fejezet a kereszténység előrehirdetése egészen a Krisztus Jézus megjelenéséig és valamivel azon túl. A második fejezet az emberi szellemnek az anyagba történő legmélyebb alámerülése és magának a kereszténységnek az elmateriálizálódása. És, a harmadik fejezet legyen a kereszténység szellemtudományi elmélyítése révén történő szellemi felfogása.

Az egész materialisztikus fejlődéssel függ össze, hogy egy ilyen dokumentumot, mint a János-Evangélium, egészen a mi időnkig nem értettek meg. Egy materialista kultúra, ahogyan az fokozatosan kialakult, képtelen volt teljesen megérteni a János-Evangéliumot. A spirituális kultúra, amelynek az **antropozófiai mozgalommal** kell elkezdődnie, érti majd meg éppen ezt a dokumentumot valódi spirituális alakjában és készíti majd elő azt, aminek a hatodik kultúrkorszakba kell tovább vezetnie.

Annak a számára, aki keresztény beavatáshoz, vagy rózsakeresztes beavatáshoz jut – egyébként annak a számára is, aki egyáltalában beavatáshoz jut –, egy egészen különös jelenség válik nyilvánvalóvá. Számára azok a dolgok, amelyek előadódnak, kettős jelentéssel bírnak: az egyik, ami kinn a fizikai világban játszódik le, s a másik: aminek a következtében azok a dolgok, amelyek a fizikai világban játszódnak le, nagy, átfogó szellemi események mutatói. Így hát megértenek majd, ha megkísérlem

most azt a benyomást ecsetelni valamelyest, amely egy meghatározott alkalom esetében lépett fel annál, aki a János-Evangéliumot írta.

Volt egy sajátos esemény Krisztus Jézus életében, és ez az esemény a fizikai síkon történt. Az azonban, aki a János-Evangélium értelmében jellemez, azt beavatottként teszi. Az esemény ezért képviseli számára egyidejűleg a beavatási aktus alatti észleleteket és történéseket is. Gondoljanak most a beavatási aktus végső lezárulására.

Három és fél korszakon keresztül, amelyeket a régi időkben, amint említettünk már, három és fél nappal ábrázoltak, a beavatandó letargikus álomban volt. A szellemi világokat illetően minden nap valami mást élt át a beavatandó. Az első napon meghatározott élményei voltak, amelyek szellemi világbeli történésekként mutatkoztak meg számára, a második napon mások és a harmadik napon megint mások. Annak a számára pedig, akiről itt a szóban forgó helyen van szó, az mutatkozott meg, ami szellemileg mindig megmutatkozik szellemi látó képességek számára: az emberiség jövője. Ha ismerjük a jövő impulzusait, akkor azokat a jelenkorba olthatjuk és ezáltal a jelenkort a jövő irányába vezethetjük.

Képzeljék el az akkori idők szellemi látóját. Ez átélte a jellemzett első fejezet szellemi jelentőségét, onnét, amikor a szózat felhangzik: „Mondd meg a népednek:

Én az ‘Én-vagyok’ vagyok”, egészen a Messiás leérkeztéig. Második fejezetként a Krisztusnak a matériába történő leszállását élte át. És harmadik fejezetként azt, ahogyan az emberiséget fokozatosan arra készítik elő, hogy a Szellemet vagy a Szellemlényt, Mánászt fogadja be a hatodik korszakban. És ezt egy asztrális előrelátásban tapasztalta. Az emberiség és a Szellelem közötti menyegzőt élte át. Fontos élmény ez, amit azonban az emberiség azért képes csak külsőleg kifejeződéssé hozni, mert a Krisztus belépett az időbe, a történelembe. Előzőleg az emberiség nem élt olyan testvériségben, amelyet a bensőben felébredt Szellelem hozott volna létre, amikor béke áll fenn ember és ember között. Előzőleg az a szeretet létezett csak, amelyet a vérrokonság készített elő materiális értelemben. Ez a szeretet fokként fejlődik a szellemi szeretetté, és ez a szellemi szeretet ereszkedik alá. A beavatás harmadik fejezetének végső eredményeként ezért ezt mondjuk: Az emberiség menyegzőt ül a Szellemlénnel vagy Mánással. Ez akkor következhet csak be, amidőn eljött ennek az ideje, amikor a Krisztus-Impulzus teljes megvalósítására éretté válnak érezték az időt. Ameddig nem jött még el, addig az a viszony van érvényben, amely vérrokonságra alapoz; addig nem szellemi még a szeretet.

Ahol a régi dokumentumokban számokról beszélnek, a szám titkáról van szó. Amikor pedig azt olvassuk: „Harmadnapon menyegző volt a galileai Kánaánban”, úgy minden beavatott tudja, hogy ezzel a „harmadik nap”-pal valami különösét gon-

dolnak. Mi itt a helyzet? A János-Evangélium írója arra utal itt, hogy itt nem csak valóságos élményről van szó, hanem ugyanakkor nagy, hatalmas proféciaáról is. Ez a menyegző azt a nagy emberiség-menyegzőt fejezi ki, amely a beavatásban a harmadik napon mutatkozott meg.

Első napon az mutatkozott meg, ami az első korszakban a harmadik kultúrkorszakból a negyedik kultúrkorszakba történő átmenetkor játszódik le, a második napon, ami a negyediknek az ötödik kultúrkorszakba történő átmenetkor játszódik le, és a harmadik napon az, ami akkor történik, amikor az emberiség az ötödikből a hatodik kultúrkorszakba megy majd át. Ez a beavatás három napja és a Krisztus-Impulzusnak a harmadik időpontig kellett várnia. Ez előtt nincs még meg az az időpont, amikor kifejtheti hatását.

A János-Evangéliumban a „nekem és neked”, a „mi ketten” különös vonatkozásaira történik utalás. Ez ugyanis az, ami ott áll, s nem az abszurd: „Asszony, mi közöm van veled. „

Amikor az anya felszólítja Krisztust, hogy jelt tegyen, ezt mondja: „Az én időm nem érkezett még el”, hogy menyegzőkre fejtsen ki hatást, azaz, hogy az embereket összevezesse. El kell még érkeznie ennek az időnek. Most még tovább hat és folyta-

tódni fog az, ami vérségi kötelékekre alapozódik; innen az anya és fia közti kapcsolatokra történő utalás a menyegző alkalmával.

Amikor tehát így vizsgáljuk ezt a dokumentumot, minden reális külső lepel lehull egy jelentős spirituális háttér előtt. A szellemi élet szakadékszerű mélységébe tekintünk, amikor belátjuk, hogy mit ajándékozott az emberiségnek egy olyan beavatott, mint a János-Evangélium írója, és amit csak azáltal volt képes ajándékozni a számára, hogy Krisztus beoltotta impulzusát az emberiség fejlődésébe.

<i>Fizikai test</i>	<i>Atlantisz</i>	
<i>Étertest</i>	<i>1. atlantisztáni kultúrkorszak</i>	<i>Szellem-Én</i>
<i>Érzőtest</i>	<i>2. kultúrkorszak</i>	
<i>Érzőlélek</i>	<i>3. kultúrkorszak</i>	<i>I. nap</i>
<i>Értelmi lélek</i>	<i>4. kultúrkorszak</i>	<i>II. nap</i>
<i>Tudati lélek</i>	<i>5. kultúrkorszak</i>	
<i>Szellem-Én</i>	<i>6. kultúrkorszak</i>	<i>III. nap</i>
<i>Életszellem</i>	<i>7. kultúrkorszak</i>	<i>Életszellem</i>

Láthattuk tehát, hogy nem valami üres allegória vagy szimbolika révén, hanem az asztrális valóságból, amelyet a beavatott átél, kell ezeket a dolgokat megmagyarázni. Nem lehet szó itt szimbolikus magyarázatról, hanem csak annak az elmondásáról, amit a beavatott él át. Ha nem így állítjuk oda ezt, akkor jogosan tapasztalhatjuk,

hogy azok, akik kívülállók, azt állítják, hogy a szellemtudomány semmi egyebet nem hoz, csak allegorikus magyarázatokat! Amikor ezért ezen a helyen a szellemtudományi magyarázatot – ahogyan azt most értettük – hívjuk segítségül, akkor megtanuljuk, hogyan működik az emberiség körében – a harmadikból a negyedikbe, a negyedikből az ötödikbe és az ötödikből a hatodik kultúrkorszakba – három kozmikus napon át a Krisztus-Impulzus.

És a János-Evangélium értelmében erre a fejlődésre úgy tekintünk, hogy ezt mondjuk: Krisztus Impulzusa annyira nagy volt, hogy az emberiség azt ma még csak legkisebb részében értette meg, és teljesen csak egy későbbi időben érti majd meg.

XI.

**A beavatott a „hontalan ember” állapotán halad át:
az érzésvilág objektívvé lesz, hogy az átfogó osztatlan szere-
tet-impulzust beleszőhesse a fejlődésbe. –
A jóga, a keresztény, a keresztény-rózsakeresztes beavatási
utak**

Hamburg, 1908. május 30.

Annak érdekében, hogy egész előadássorozatunkat a János-Evangélium, a „Jé-
zus apja és anyja” kifejezések mélyebb megragadása, s ezáltal a János-Evangélium
értelmében a kereszténység lényege felé irányíthassuk, most először anyagot kell sze-
reznünk ahhoz, hogy az anya- és apa-fogalmakat szellemi értelmükben, úgy ahogyan
a János-Evangéliumban használják, érthessük meg és ugyanakkor valódi értelmükben
is. Nincs ugyanis szó allegorikus és szimbolikus magyarázatokról.

Mindenekelőtt azt kell megértenünk itt, mit is jelent: a magasabb világokkal egyesülni, a magasabb világok felvételére előkészíteni magunkat. Ekkor a beavatás lényegét kell – különösen a János-Evangéliumra vonatkozólag – megvizsgálnunk. Ki is a beavatott?

Az Atlantisz utáni emberiség-fejlődés valamennyi korszakában beavatott az volt, aki a külső fizikai-érzéki világon képes volt túlemelkedni, és a szellemi világokban saját élményeket, saját tapasztalatokat tudott szerezni, aki tehát a szellemi világot úgy éli át, ahogyan az ember külső érzékei, szeme, füle, stb. által éli át a fizikai-érzéki világot. Ilyen beavatott tehát tanúja a szellemi világoknak és igazságuknak. Ez az egyik. Ehhez azután még valami lényegesen más is járul, amit minden beavatott a beavatás során mint valami különleges tulajdonságot szerez meg, s ez pedig az, hogy olyan érzések és érzületek fölé is emelkedik, amelyek a fizikai világon belül nem csak jogosultak, de mélyen szükségesek is, amelyek azonban ugyanilyen módon nem lehetnek meg a szellemi világban.

Ne értsék ezt félre és ne fogják ezt úgy fel, mintha az, aki beavatottként a fizikai világon kívül a szellemi világot is át képes élni, ezért az összes egyéb emberi érzésről és érzületről, amelyek itt a fizikai világban értéket képviselnek, le kellene szoknia, és ezekre a magasabb világokra irányuló más érzésekre kellene becserélnie. A dolog nem így áll. Nem az egyiket a másikért cseréli be, hanem az egyiket a másikhoz hoz-

zá-szerzi. Amikor egyrésről át kell érzéseit szellemítenie, másrésről pedig annál erősebb olyan érzésekkel kell rendelkeznie az embernek, amelyek a fizikai világban való munkálkodásra tesznek alkalmassá.

Ebben az értelemben kell felfogni, ha a beavatott számára ezt a kifejezést használjuk: Bizonyos vonatkozásban hontalan emberré kell válnia. Nem mintha hazájától és családjától akár legcsekélyebb mértékben is el kellene idegeníteni, amíg a fizikai világban él, hanem a kifejezésnek legfeljebb annyiban van köze ehhez, hogy a megfelelő érzések elsajátításával a fizikai világ számára szolgáló érzések a szellemi világban finomabb, szebb kiképzést nyernek.

Mi is egy „hontalan ember”? E nélkül az előnév nélkül senki a szó igazi értelmében nem érheti el a beavatást.

„Hontalan embernek” lenni ezt jelenti: Az embernek a szellemi világban nem szabad olyan speciális szimpátiákat létesíteni, amelyek azokhoz a speciális szimpátiákhoz, amelyeket az ember itt a fizikai világban egyedi speciális területek és összefüggések irányában tart fenn, hasonlóak. A fizikai világban az egyes ember ehhez vagy ahhoz a néphez tartozik, ehhez vagy ahhoz a családhoz, ehhez vagy ahhoz az állami közösséghez; mindez rendjén van. Nem kell ezt elveszítenie, itt szüksége van erre. Ha azonban ezeket az érzéseket a szellemi világban akarná alkalmazni, akkor

igen csúnya hozományt vinne magával a szellemi világ számára. Nem arról van itt szó, hogy valamilyen szimpátiát fejtsünk ki valami iránt, hanem mindent a tárgyban rejlő érték szerint objektíven hatni engedni magunkra. Azt is mondhatnánk, ha ezt általánosságban megértenék: A szó teljes értelmében objektív emberré kell válnia a beavatottnak.

Nos, az emberiség éppen fejlődése következtében egy korábbi, a régi tompa szellemi látó tudatával összefüggő hontalanságból alakult ki Földünkön. Figyelemmel kísértük, ahogyan az emberiség a szellemi szférákból a fizikai világba szállt le. Az eredeti szellemi szférákban nem létezett olyasvalami, mint hazafiség és hasonlók. Amikor a szellemi szférákból leszálltak az emberek, egy részük itt, más részük meg amott népesítette be a Földet; ekkor meghatározott területeken lévő embercsoportok ezeknek a területeknek a hatásaik szerinti képmásaivá lettek.

Ne gondolják, hogy a néger pusztán belső okok folytán lett feketévé, hanem földterületéhez történő alkalmazkodása következtében is vált feketévé, és a fehérekkel is ugyanez a helyet. És ugyanúgy, ahogyan a szín és faj vonatkozásában a nagy különbözőségek, a nép-individualitások közötti kisebb különbözőségek is azáltal teremtődtek meg, hogy az ember a környezettel való összefüggése révén felvett valamit. Ez azonban megint a szeretetnek a Földön történő specializálódásával függ össze. Azáltal, hogy az emberek egymástól eltérőkké lettek, a szeretetet először kis közösségek-

ben alapították meg. Lassanként, kis közösségekből elindulva képesek csak egy nagy szeretet-közösségbe át-fejlődni az emberek, ahogyan az a Szellem-Én beleoltása folytán konkrétan ki is fog alakulni.

A beavatottnak így mintegy elővételeznie kellett azt, ami felé az emberiség fejlődése hajt: *legyőzni és áthidalni minden korlátot, kialakítani a nagy békét, a nagy harmóniát és testvériséget*. A beavatottnak hontalansága során már kezdettől fogva mindig ugyanazokat a csírákat kell felvennie a nagy testvéri szeretethez. Ezt régi időkben azáltal jelezték szimbolikusan, hogy leírták, mennyi vándorlason is kellett a beavatottnak áthaladnia, például Pythagorásznál. Miért írták így le? Azért, hogy érzéseivel, amelyeket a benső közösségben fejlesztett ki, mindennel szemben objektívvá legyen.

A kereszténység feladata, hogy az erre a testvériségre szolgáló impulzust, azt, amit a beavatott egyedi impulzusként mindig birtokolt, az egész emberiséggel közölje. Vegyük csak szemügyre a kereszténységnek azt a legmélyebb ideáját, hogy Krisztus a Föld Szelleme és a Föld Krisztus Teste vagy Öltözéke. És vegyük is szó szerint ezt; hiszen elmondtuk, hogy egy olyan dokumentumot, mint a János-Evangéliumot, szavanként kell gondos mérlegelés tárgyává tenni. Mit tudunk meg a Föld „öltözéke” vonatkozásában, ha áttekintjük a fejlődést?

Megtudjuk, hogy a Földnek ezt az öltözékét, azaz a Föld szilárd részeit szétválasztották. Az egyik ezt, a másik azt vette birtokba. Az egyik ezé, a másik azé volt. A birtok, a személyiségnek tulajdon megszerzésével történő kibővülése, ez az, – amibe bizonyos vonatkozásban szétosztották az öltözéket az idők során –, amit a Krisztus, a Föld Szellemé visel. Egyetlen dolog nem volt szétosztható, hanem mindenkié volt, ez a levegőburok, amely a Föld körül van. És ebből a levegőburokból, ahogyan azt a Paradicsom-mítosz jelzi, fújták az emberbe az élő lehetet. Ezzel itt van előttünk az Én fizikai testbeli első csírája. A levegőt nem lehet megosztani.

Nézzünk utána, hogy vajon az, aki a János-Evangéliumban legmélyebben ábrázolja a kereszténységet, utal-e valamiképpen erre:

„És széthasították öltözékét; köntösét azonban nem tépték szét.”

Itt megvan az a kifejezés, amely leírja az Önök számára, hogy a Föld mint egész, levegőburokával egyetemben Krisztus teste, az öltözéke, a köntöse. Krisztus öltözékét kontinensekre és területekre osztották, nem így azonban köntösét. A levegőt – ez külső anyagi szimbóluma a Földkerekséget körülvevő szeretetnek, amely később realizálódik majd – nem osztották el, ez közösen mindenkié.

És sok más vonatkozásban oda kell, hogy vezesse a kereszténység az embereket, hogy emberiségként vegyenek fel valamit a régi beavatási princípiumból. Ha meg

akarjuk érteni ezt, akkor a beavatást kell jellemeznünk. Elégséges lesz, ha lényegileg a beavatás három főtípusát vesszük sorba: a régi Jóga-beavatást, a tulajdonképpeni specifikusan keresztény beavatást és azt, amely tulajdonképpen a mai ember számára az abszolút megfelelő, a keresztény-rózsakeresztes beavatást.* Most pedig nekifogunk annak jellemzéséhez, hogy mindhárom beavatási forma számára hogyan is zajlik le elvben a beavatás, miből is áll és mit is mutat.

Minek a következtében válik képessé rá valaki, hogy betekinthesse a szellemi világba? Nos, mi által váltak Önök képessé a fizikai világ észlelésére? Erre a célra érzék-szervekkel rendelkezik a fizikai test. Ha az emberiség fejlődését messze visszafelé követik, az találják, hogy ősidőkben nem rendelkezett még az ember szemekkel és fülekkel, hogy a fizikai világban lásson és halljon, hanem, hogy mindezek még „differenciálatlan, közömbös szervek” voltak, ahogy Goethe mondja. Ennek bizonyosságául gondoljanak arra, hogy bizonyos alacsonyrendű állatok ma is rendelkeznek ilyen közömbös szervekkel. Bizonyos alacsony állatoknak olyan pontjaik vannak, amelyek segítségével csak fényt és sötétséget képesek megkülönböztetni. És ezekből a közönséges szervekből fokenként szobrászatszerűen alakult ki az, ami szem és fül. Ezt dol-

* Ezt az utat Rudolf Steiner műveiben találni meg. Alapvető mű a „Hogyan jutunk a Magasabb Világok megismeréséhez?”

gozták bele a fizikai test plasztikus szubsztanciájába. És amennyiben elkészült a szemük, jött létre az Önök számára a színek fizikai világa, amennyiben fülük jelent meg végső alakjában, jött létre a hangok fizikai világa.

Senkinek sincs joga hozzá, azt mondani, hogy valamely világ nem valóságos; azt mondhatja csak: nem érzem. Ugyanis valódi értelemben látni a világot azt jelenti: szerveim vannak észlelésére. Lehet az állítani: csak ezt vagy azt a világot ismerem; nem állíthatjuk azonban: nem hagyom helyben azt a világot, amelyet a másik észlel.

Az ugyanis, aki így beszél, azt követeli, hogy a többiek se észleljenek mást, mint ő; tekintélyalapon követeli, hogy csak az érvényes, amit ő lát.

Amikor valaki feláll ma és közli: ez szellemtudományi álmodozás, az, amit a szellemtudományi emberek állapítanak meg, nem létezik, – azzal azt bizonyítja csak, hogy ő és a hasonlók nem észlelnek ilyen világokat. Mi a dolgok igenlésére alapítunk. *Aki azonban azt engedi csak érvényesülni, amit észlel, nem csak követeli, hogy ráhagyjuk, amit tud, hanem tekintélyalapon akar a felől dönteni, amit nem tud.* Csúfabb intolerancia nem létezik, mint az, amit a hivatalos tudomány hoz fel ma a szellemtudomány ellenében és ez sokkal rosszabbá fejlődik még majd annál, mint bármikor. S ez a legkülönbözőbb alakban lép fel. Az emberek még csak nem is sejtik, hogy olyasmit mondanak, amit egyáltalában nem lenne szabad. Sok gyűlésen, melyet ren-

des jó keresztények alkotnak, hallani: a szellemtudományi emberek valamilyen titkos keresztény tanításról beszélnek, a kereszténységnek azonban nincsen szüksége semmilyen titkos tanra; az érvényesüljön csak, amit az egyszerű, igénytelen lélek képes észlelni és megérteni! – ez természetesen nem jelent mást, mint amit ő, az egyes ember, aki éppen beszél, képes észlelni és megérteni.

Azt követeli tehát, hogy senki ne értsen meg és észleljen, csak azt, amit ő. A pápa csalhatatlanságát ilyen keresztény gyűléseken joggal nem ismerik el. A saját személyiség csalhatatlanságát azonban ma széleskörűen igénylik, keresztényeknél is, a saját személyre vonatkozólag. A szellemtudomány ellen a pápaság szempontjából küzdenek, amikor mindenki egyfajta kispápanak állítja oda magát.

Ha meggondoljuk, hogy a fizikai érzéki világ azáltal létezhet a számunkra, hogy az egyes szerveket a fizikai testbe cizellálták bele, akkor többé nem feltűnő, amikor ezt hallani: Egy magasabb világbeli észlelés azon múlik, hogy az emberi lényiség magasabb tagjaiba, az étertestbe és asztrális testbe ilyen magasabb szervek épüljenek. A fizikai test már ma is fel van ilyen módon szerelve szerveivel, az étertest és az asztráltest még nem; ezeket még bele kell dolgozni. Ha már rendelkeznek ezekkel, akkor az lép fel, amit magasabb világokban való észlelésnek hívunk.

Most arról akarunk beszélni, hogyan épülnek bele ezek a szervek az éter- és asztrálestbe. Azt mondtuk, hogy annál, aki törekszik rá és elnyeri a beavatást, ezek a magasabb szervek kialakításra kerülnek. Hogyan csinálja ezt az ember?

Arról van szó, hogy az ember asztrálestét ott érzük tetten, ahol tisztaságában érhető el. Miközben a nappali ébrenlét alatt az asztrálest a fizikai testbe merült alá, a fizikai test erői hatnak az asztrálestre; ekkor tehát nem szabadon áll rendelkezésre. Azt követi ekkor, amit a fizikai test akar, ekkor – mondhatni – mit sem kezdhünk vele. Akkor kezdhünk csak valamit vele, akkor lehet csak formázni, amikor alvás-kor kiment a fizikai testből. Egy ember asztrálestéje azáltal juthat csak magasabb érzékszervek kialakításához, hogy azokat akkor cizellálják bele, mialatt az alvaskor a fizikai testen kívül van. Az alvó emberen azonban nem lehet csak úgy foglalatoskodni. Ez a mai embernél nem lehetséges, hiszen azt, ami történik vele, észlelnie kell. Ha tudat nélküli állapotában van előttük, képtelen észlelni azt.

Itt ellentmondás esete forog fenn, ugyanis mialatt alszik az ember, az asztrálest a fizikai testtel való összefüggésének nincsen tudatában. Indirekt módon azonban azért sikerül megtenni, mert éber állapotunkban hatást gyakorlunk fizikai testünkre, úgyhogy a benyomások, amelyek a fizikai testet a nappali ébrenlét során érik, az asztrálestben maradnak, amidőn ez kivonul. Ugyanúgy, ahogyan az asztrálestben azok a benyomások, amelyeket a környező fizikai világ révén kap meg, benyomódtak, ugya-

núgy valami egészen sajátosat kell a fizikai testtel kezdeményezni, hogy az az asztrális testbe nyomódjék és azután megfelelő módon kiképzést is nyerjen.

Ez akkor történik meg, ha az ember nem csak úgy él mindig bele a napba, ahogyan egyébként, és a benyomásokra innen és onnan nyitva áll, hanem amennyiben egy módszeres iskolázás által előírt módon veszi kézbe a maga benső életét. Ezt meditációnak, koncentrációnak vagy kontemplációnak hívják. Gyakorlatok ezek, amelyeket a megfelelő iskolákban éppolyan szigorúan írnak elő, mint a laboratóriumok mikroszkópjait, stb. vizsgálatait. Amikor az ember ilyen gyakorlatokat végez, azok olyan intenzíven hatnak reá, hogy az asztrális test, amidőn az alvás alatt kivonul, plasztikusan átalakul. Ugyanúgy, mint itt a szivacs, amíg kezemben tartom, a kéz formáihoz igazodik, amint azonban elengedem, ismét azoknak az erőknek megfelelően, amelyek benne vannak, ölt alakot, ugyanúgy van az asztrális testtel.

Amikor alváskor kilép a testiségből, az asztrális erőket, amelyek uralkodnak benne, követi. *Így a nappali ébrenlét alatt kell azokat a szellemi ténykedéseket megrendezni, amelyeknek a révén az asztrális test éjszaka plasztikusan úgy alakítja magát, hogy magasabb észlelésre szolgáló szerveit képezi.*

Ezt a meditációt pedig háromféleképpen alakíthatjuk. Lehet inkább a gondolati anyagra lenni tekintettel, arra, amit bölcsesség-elemeknek, tiszta gondolat-elemeknek

hívunk, akkor ez jóga-iskolázás, amely főképpen a gondolat-elemmel, a kontemplációval dolgozik. Lehet azonban inkább – annak különleges kiképzése által – az érzésre gyakorolni hatást, ez a sajátosan keresztény irányzat. Lehet azután az érzés és akaráss kombinálásával fejteni ki hatást, ez akkor a keresztény-rózsakeresztes módszer. A jóga taglalásába bocsátkozni túl messze vezetne, nem is lenne kapcsolata a János-Evangéliummal. A sajátosan keresztény beavatáson akarjuk megvilágítani, hogy min is alapszik ez a beavatás.

Úgy kell ezt felfogniok, hogy egy a mai társadalmi környezetben élő ember ezt a beavatást aligha tudná lefolytatni. Az ember időleges elszigetelődését igényli. A rózsakeresztes módszer azonban éppen arra van itt, hogy az ember kötelességeinek elmulasztása nélkül tudja fáradozásával megtenni a magasabb világokba vezető utat. Azt azonban, ami elvileg fennáll, a keresztény beavatáson keresztül is tökéletesen megvilágíthatjuk.

Ez a beavatási módszer kizárólag az érzéssel dolgozik. Itt a **hét érzés-élményt** kell megadnom, hét érzésfokot, amelyeknek az átélése következtében az asztrális test valóban olyan befolyásolást él meg, hogy az éjszaka során fejleszti szerveit. Világítsuk most meg, hogyan is kell élnie a keresztényi tanítványnak, hogy ezeken a fokon végigmehessen.

Az **első fok** az, amit *Lábmosásnak* hívnak. A tanító itt ezt mondja a tanítványnak: Tekintsd a növényt. A földben gyökerezik, az ásványi talaj alacsonyabb lény, mint a növény. Ha a növény a maga lényét feltárhatná, így kellene szólania a földhöz: Magasabb lény vagyok ugyan., azonban anélkül, hogy léteznél, nem tudnék meglenni, mivel belőled, talaj, veszem legnagyobbbrészt táplálékomat. Ha pedig érzésekbe volna képes lefordítani ezt a növény, le kellene hajolnia a kőhöz és így szólani: hozzád hajlok, te alacsonyabb lény, kő, mert léteemet köszönhetem neked.

És amikor az állathoz lépünk fel, az állatnak hasonlóan kellene viselkednie a növény felé, szólván: Magasabban állok ugyan a növénynél, azonban az alacsony birodalomnak köszönöm létezésemet.

És amikor ilyen módon tovább lépünk fel, s az emberhez érünk, úgy mindenkinek, aki valamivel magasabban áll a társadalmi létrán, le kellene hajolnia az alacsonyabb fokhoz, így szólván: Az alacsonyabb foknak köszönhetem létezésemet!

És ez így megy fel egészen a Krisztus Jézusig. A Tizenkettő, akik körülveszik, egy fokkal alacsonyabban állnak nála; azonban ahogyan a növény a kőből fejlődik ki, nő ki a Tizenkettőtől a Krisztus Jézus. Lehajol a Tizenkettőhöz és szól: Nektek köszönöm létezésemet!

Amikor tanítója ezt elmagyarázta tanítványának, így szólt hozzá: Heteken keresztül ennek a kozmikus érzésnek kell átadnod magadat, hogy a magasabbnak le kell hajolnia az alacsonyabbhoz; és amikor ezt alaposan kifejlesztetted magadban, egy belső és külső szimptomát élsz át. – Ezek azonban nem a lényeg, hanem csak azt jelzik, hogy az illető elegendő mértékben gyakorolt.

Amikor így a lélek megfelelő mértékben befolyásolta a fizikai testet, ez számára abban a külső szimptomában mutatkozott, hogy egy érzése támadt, mintha víz járná körül lábait. Ez teljesen reális érzés. És egy másik reális érzés, hogy egy hatalmas vízióban, az asztrálisban mintegy maga előtt tudja a Lábmosást, a magasabb Valónak az alacsonyabb Valóhoz történő lehajlását. Itt az ember az asztrálisban azt éli át, amit a János-Evangéliumban történelmi tényként ábrázolva talál.

A **második fok** abban áll, hogy ezt mondják a tanítványnak: Még egy másik érzést is ki kell fejlesztened. El kell képzelned, hogyan is volna, ha a világ minden lehetséges fájdalma és szenvedése eljönne hozzád, – érezned kell, milyen is volna, ha minden lehetséges akadálnak lennél kitéve, és abba az érzésbe kell helyezkedned, hogy egyenesen kell megállnod akkor is, ha a világ minden nyomorúsága rád szakadna!

Amikor a tanítvány ezt kellően gyakorolta, ismét két szimptóma lép fel: Az egyik olyan érzés, mintha minden oldalról ütnék és másodiknak egy asztrális vízióban a *Megkorbácsolás* áll előtte. Azt mondom el, amit emberek százai éltek át, s aminek a révén elérték a képességet, hogy a szellemi világokba emelkedjenek.

Harmadikként a tanítványnak azt kellett elképzelnie, hogy a legszentebbet, amivel rendelkezik, amelyért egész Én-jével kiáll, gúnyral és gyalázzal illetik. Ekkor ezt kellett mondania: Bármi is jöjjön, egyenesen kell megállnom és azért, ami szent a számomra, kiállok! – Amikor ebbe beleélte magát, fejében mintegy szűrásokat érzett, és a *Töviskoronázást* élte át asztrális vízióként. Ismét el kell mondanunk: Nem a szimptómákban áll a lényeg, mert azok a gyakorlatok következtében állanak be. És arról is gondoskodás történik, hogy szuggesztíóról vagy önszuggesztíóról szó sem lehet.

A **negyedik** az, hogy a tanítvány számára testének amellyel rendelkezik, érzésében olyan idegenné kell válnia, mint valami külső tárgynak, például egy darab fának, és, hogy testére nem mond „Én”-t. Ez annyira érzésévé kell, hogy váljék, hogy azt mondja: Testemet magammal viszem, ahogyan ruhámat hordom magamon!

Nem köti többé Én-jét össze testével. Ekkor olyasmi áll be, amit *vérpróbának* hívnak. Ami sok esetben beteges állapot lehetne, ebben az esetben, mivel minden

betegeset ki kellett kapcsolni, a meditáció következménye. A lábakon, a kezeken és a mell jobb oldalán mutatkoznak az úgynevezett vérjegyek; belső szimptomaként pedig a *Keresztre-feszítést* látja asztrális vízióban.

Röviden vázolhatjuk csak az ötödik, hatodik és hetedik érzésfokot.

Az **ötödik fok** abban áll, amit *Misztikus halálnak* neveznek. Azoknak az érzéseknek a következtében, amelyeket ezen a fokon a tanítvány számára átélésre ajánlanak, olyat él át, ami úgy lép fel előtte, mintha egy pillanatban minden fizikailag látható előtt fekete függöny gördülne le és mintha minden eltűnne. Ez a pillanat még valami más miatt is fontos, amit át kell élni ahhoz, ha a keresztény beavatáshoz a szó valódi értelmében el akarunk hatolni. Ekkor azt éljük át, hogy le tudunk merülni a gonosz, a fájdalom, a szomorúság és szenvedés okaihoz. És mindent, ami csak gonoszként él az emberi lélek alján, meg lehet ízlelni, amikor alászállunk a pokolba. Ez a *Pokolraszállás*. Amikor ezt átéltük, olyan, mintha a fekete függöny eltépődne – és beelátunk a szellemi világba.

A **hatodik** az, amit *Sírba-tételnek és Feltámadásnak* hívnak. Ez az a fok, amikor a tanítvány az egész Földtesttel érzi egynek magát; mintegy belehelyezetten és az egész Föld-planétával összetartozónak érzi magát. Léte planetáris életté tágult.

A **hetedik érzés** szavakkal nem ecsetelhető. Az festhetné csak le, aki a fizikai agy eszköze nélkül lenne képes gondolkodni; ennek a számára pedig nyelv nem létezik, mivel nyelvünk csak a fizikai síkra szóló megjelölésekkel rendelkezik. Ezért utalni lehet csak erre a fokra. Túltesz mindenén, amiről egyébként alkot képzetet az ember. *Mennybemenetelnek* vagy a szellemi világba történő teljes felvételnek hívják. Az érzések skálája, amelyekbe a tanítványnak a nappali ébrenlét során tökéletes benső összeszedettségben kell elmerülnie, lezárul itt. Ha a tanítvány ezeknek az érzéseknek odaadta magát, azok olyan erősen hatnak asztráltetére, hogy a belső észlelőszervek éjjel kiképződnek, plasztikusan kialakulnak.

A Rózsakeresztes-beavatásnál nem ezt a héttagú érzésskálát csinálják végig, ugyanaz a hatás áll be azonban, mint amit az imént megbeszéltünk.

Látják ebből, hogy a beavatásnál a lényeg abban áll, hogy az asztrális testet a napi élmények kerülő útján úgy befolyásoljuk, hogy az, amikor teljesen szabad, éjjel, önmagának új plasztikus alakot adjon. Amikor az ember ilyen módon, asztrállényként egy plasztikus alakot adott önmagának, az asztráltest tulajdonképpen az ember új lénytagjává vált. Ekkor teljesen Mánász vagy Szellem-Én hatja át.

Amikor pedig ilyen módon tagolt az asztrális test, arról van szó, hogy azt, ami benne plasztikusan kiképzést nyert, az étertestbe is belevigyük. Éppen úgy, mint ami-

kor pecséttel a viaszba nyomnak és azután a pecsét neve nem csak a pecséten, hanem a viaszban is megvan, úgy az asztrálestnek is az étertestbe kell alámerülnie és azt, amivel rendelkezik, az étertestbe belenyomnia.

A legbensőbb eljárás, az asztrálest megdolgozása, minden beavatási módszernél ugyanaz. Az egyes módszerek az étertestre történő átvitel tekintetében különböznek csak. Holnap szólunk majd erről a különbségről, és megmutatjuk, hogy a beavatás három módszere, amelyek az Atlantisz utáni idők során adódtak legmélyebb fejlődés-impulzusokként, hogyan különböznek egymástól, és, hogy az emberiség fejlődése szempontjából a beavatásnak egyáltalában mi is a jelentősége.

Ekkor a János-Evangéliumnak azok a részei is teljesen tisztán állanak majd előttünk, amelyeket nem beszélhattünk még meg.

XII.

Az asztráltest megdolgozása „Szűz Szófiá”-vá a katarzis különböző módszerei révén: „A szabadság filozófiája” c. mű, a János Evangélium 14 kezdő sora, a Rózsakeresztes Meditáció, stb. a tanulmányozása meditálás segítségével; majd a Kozmikus Énről, a Szent Szellemről, a megvilágosodás elhözjáról, és a kereszténység jövőjéről.

Hamburg, 1908. május 31.

Tegnap annak a változásnak a megtárgyalásáig jutottunk, amely az ember asztráltestében megy végbe a meditáció, koncentráció és más gyakorlatok következtében, amelyeket különböző beavatási módszerek írnak elő.

Láttuk, hogy ennek következtében kidolgozódást nyer az asztrális test, úgyhogy azokat a szerveket veszi fel, amelyekre szüksége van, hogy a magasabb világokba betekinthesen, és azt mondtunk, hogy odáig – ámbár a gyakorlatok teljesen a meg-

felelő kultúrperiódusokhoz igazodnak – a beavatási princípium mégis mindenütt tulajdonképpen azonos. A nagy elvi különbség ott kezdődik csak, amikor a következőnek, aminek csatlakoznia kell ehhez, kell belépnie. Hogy ugyanis az ember ténylegesen betekinthesse a magasabb világokba, szükséges, hogy az, ami az asztrális részben szervek tekintetében kidolgozásra került, lenyomódjék, bevésődjék az étertestbe, hogy tehát az étertestbe nyomódjék bele.

Az asztráltest meditáció és koncentráció útján történő megdolgozását régi kifejezéssel „katarzisanak”, tisztításnak nevezik. Ez a katarzis vagy tisztítás azt a célt szolgálja, hogy mindazt kivessük az asztrális testből, ami akadályozza, hogy harmonikusan és szabályosan szervezett legyen, hogy magasabb szervekhez juthasson; ugyanis e magasabb szerveknek megvannak benne az alapjai, mondhatni láthatóvá kell csak tenni az erőket, amelyek benne vannak.

Az mondtuk, hogy a legkülönbözőbb módszerek alkalmazhatók, hogy ezt a katarzist előidézzük. Ennek a katarzisanak a tekintetében az ember már igen messze juthat, ha például mindazt, ami „*A szabadság filozófiája*” c. könyvemben áll, belsőleg anynyira átvette és átélte, hogy ez az érzése támad: a könyv indítás volt számomra, most azonban a gondolatokat pontosan úgy, ahogyan ott állanak, tulajdonképpen magam vagyok képes reprodukálni. Ha valaki ehhez a könyvhöz úgy viszonyul – így íródott ugyanis –, mint mondjuk egy virtuóz egy darab zongorán történő lejátszásával a da-

rab komponistájához, úgy, hogy az egészet saját magában produkálja – természetesen a megfelelő módon –, akkor ennek a könyvnek a szigorúan tagolt gondolatmenetének a révén magas fokon idézhető elő katarzis. Éppen az ilyen dolgoknál, mint amilyen ez a könyv ugyanis az a lényeges, hogy a gondolatokat úgy helyezték el, hogy hatékonyakká lesznek. Korunk sok más könyvénél az a helyzet, hogy alapjában véve a rendszert kissé másként alakítják, az egyik dolog előbb, a másik később is elmondható. „A szabadság filozófiájánál” ez lehetetlen. Itt a 150. oldalt pl. 50 oldallal előbbre éppen úgy nem tehetjük, mint ahogyan egy kutyánál a hátsó lábakat sem cserélhetjük a mellsőkkel fel. Ez a könyv ugyanis tagolt organizmus, és ennek a könyvnek a gondolatainak az átdolgozása olyasmit eredményez, mint egy belső tréningezés. Így tehát különböző módszerek vannak, hogy katarzist idézzenek elő. *Az, aki az utóbbit nem szította fel, amikor ezt a könyvet átvette, ne arra gondoljon, hogy nem helyes az, amit mondok, de inkább, hogy nem helyesen vagy nem eléggé energikusan és alaposan dolgozta azt át.*

Most azonban még más is tekintetbe jön, azaz, amikor beállt ez a katarzis, amikor az asztrális testben kialakultak az asztrális érzékszervek, az egészet az étertestbe kell benyomni. Nos, a kereszténység előtti beavatásoknál a dolgot így csinálták: Miután a tanítvány a megfelelő előgyakorlatokon végighaladt, amelyeket gyakran éveken keresztül végeztek vele, azt mondták: Eljött az idő, amikor az asztrális test annyira

jutott, hogy asztrális megismerő szervei vannak; ezeket most az étertestbe lehet lenyomni. – A szóban forgó tanítványt ekkor egy olyan procedúrának vetették alá, amely ma – legalábbis kultúrkorszakunkban – nem csak nem szükséges, hanem ténylegesen el sem végezhető.

Három és fél napon keresztül tartó letargikus állapotba hozták. Ekkor úgy kezelték, hogy nem csupán az állt be nála ez alatt a három és fél nap alatt, ami minden éjjel alváskor megtörténik: hogy az asztrális test kilép a fizikai testből és az étertestből, hanem egy bizonyos fokig az étertestet is kiemelték, és arról is gondoskodás történt, hogy a fizikai test intakt maradjon és az illető ne haljon meg közben. Most az étertest megszabadult a fizikai test erőitől, amelyek hatottak rá. Az étertest, mondhatni rugalmas és plasztikus volt és amikor belesüllyesztették azt, amit az asztráltestben érzékszervekként fejlesztettek ki, az egész asztráltest lenyomatát vette fel ez az étertest. Amikor azután a hierofánt az illetőt ismét a normális állapotba hozta vissza, amikor az asztráltestet és az Ént a fizikai testtel és étertesttel ismét egyesítették – olyan procedúra volt ez, amihez értett a hierofánt-iniciátor –, akkor nem csak katarzishoz jutott, hanem ahhoz is, amit „megvilágosodásnak”, „photismos”-nak hívnak. Az illető most abban a világban, amely körülötte volt, mindazokat a dolgokat volt képes észlelni, amelyek nem csak fizikai-érzékiek, hanem a szellemi észlelő szerve-

ket is használni volt képes, azaz látta a szellemit és észlelni tudta azt. Ebből a két folyamatból, a tisztulásból és a megvilágosodásból állt lényegében a beavatás.

Az emberiség fejlődésének a során az ember számára azután egy olyan fázis állt be, hogy fokozatosan lehetetlenné vált valamennyi funkció messzemenő zavarása nélkül az étertestet így előjövésztetni a fizikai testből, mivel az egész Atlantisz utáni fejlődés arra ment ki, hogy az étertest egyre jobban és jobban szilárduljon meg a fizikai testben. Szükséges volt ezért más módszereket vezetni be, amelyek arra irányulnak, hogy a fizikai test és étertest szétszakítása nélkül, az asztrálest, ha eléggé fejletté vált a katarzisban, amikor magától ismét belép a fizikai- és étertestbe, akkor a fizikai test akadályá ellenére sikerüljön szerveinek az étertestben való lenyomatát megvalósítani. Aminek be kellett következnie, tehát az, hogy a meditációban és a koncentrációban nagyobb erők hassanak, hogy ezzel erősebb impulzusok legyenek az asztrálestben, amelyek képesek legyőzni a fizikai test ellenálló erejét.

Előbb a sajátosan keresztény beavatás jött, amely szükségessé teszi, hogy az ember azoknak a procedúráknak vesse alá magát, amelyeket tegnap, mint a hét fokot vázoltam fel.

Ha az ember ezeket az érzéseket és érzelmeket végig csinálja, ez asztrálestét annyira intenzíven dolgozza meg, hogy – talán csak évek múltán, azonban előbb vagy

utóbb mégis csak – észlelő szerveit plasztikusan kialakítja és azokat azután az étertestbe benyomja, s ezáltal az ember megvilágosodottá lehet. A beavatásnak ezt a módját, amely a sajátosan keresztényi, úgy lehetne csak kimerítően leírni, ha nem csak több napon át, hanem talán két héten keresztül tarthatnék minden részletéről egy-egy előadást. Erről azonban nincsen szó. –

Arról volt szó tegnap, hogy a keresztény beavatás bizonyos részleteit adjam meg Önöknek. hiszen az elvvel akarunk csak megismerkedni. – Azáltal, hogy az ember ilyesmit végez el, tényleg abban a helyzetben van, hogy a három és fél napig tartó letargikus alvás nélkül, jut el beavatáshoz, nevezetesen, ha a keresztényi tanítvány folytonosan meditálja a János-Evangélium mondatait.

Ha a János-Evangéliumnak az első mondatait „Kezdetben volt a Szó”, egészen addig a helyig, hogy „kegyelemmel és igazsággal” – naponként hatni engedi magára, azok hallatlanul jelentős meditációt jelentenek. Ekkora erőt hordoznak magukban. Ez a János-Evangélium ugyanis a maga egészében egyáltalán nem pusztán arra szolgál, hogy olvassák és az intellektussal megértsék, hanem belsőleg teljesen át kell élni és át kell érezni. Akkor maga jelent erőt, mely a beavatás segítségére siet és dolgozik érte, és akkor a „lábmosást”, „megkorbácsolást” és más benső folyamatokat asztrális vízióként teljesen annak megfelelően élik át, mint ahogyan magában a János-Evangéliumban a 13. fejezettől kezdve leírták azokat.

A Rózsakeresztes beavatás azonban, ámbár teljesen keresztény alapon áll, inkább más szimbolikus képzetekkel dolgozik, amelyek katarzist hoznak létre, nevezetesen imaginációkkal. Ez ismét egy módosítás, amelyet be kellett vezetni, mivel az emberiség a fejlődésben ismét egy lépéssel előrejutott és mivel a beavatási módszernek ahhoz kell igazodnia, amit az emberiség fokozatosan kifejlesztett.

Itt meg kell értenünk, hogy az ember, amidőn ezt a beavatást eléri, alapjában véve mégis teljesen más emberré lesz, mint előtte volt. Miközben előzőleg a fizikai világ dolgaival érintkezett csupán, utóbb azt a lehetőséget éri el, hogy ugyanúgy, a szellemi világ folyamataival és lényeivel is érintkezzék. Ez azt előfeltételezi, hogy az ember a megismerést egy sokkal reálisabb értelemben érje el, mint abban az absztrakt, száraz, prózai értelemben, ahogyan a megismerésről közönségesen hallani. Annak a számára, aki szellemi megismeréshez jutott, a megismerési folyamat még valami egyéb is. Az ugyanis, ami minden tekintetben annak a szép mondásnak a megvalósítása: **„Ismerd meg önmagadat!”** *A megismerés területén azonban a legveszélyesebb ezt a mondást félreértett módon felfogni; ez pedig ma túl gyakran megesik.* Ezt a mondást egyesek így értelmezik: ne nézzenek többé a világban körül, hanem meredjenek bele saját bensőjükbe és minden szellemit ebben a bensőben keressenek. A mondásnak ez igen félreértett felfogása, az ugyanis ezt egyáltalán nem jelenti. Álljon tisztán az ember előtt, hogy egy valóban magasabb megismerés egy fejlődést is jelent, egy olyan állás-

pontról, amelyet elért az ember, egy olyan álláspontra, amelyet előzőleg nem ért még el. Ha önmegismerést úgy gyakorol valaki, hogy csak önmagában kotlik, úgy azt látja csak, amivel már eddig is rendelkezett. Ezzel azonban semmi újat nem ér el, hanem csupán egy saját alacsonyabb Én mai értelemben felfogott megismerését. Ez a benső csak az egyik rész, ami a megismeréshez szükséges. A másik résznek, ami a megismeréshez tartozik, hozzá kell még jönnie. Mindkét rész nélkül nem megy. A benső révén eljuthat az ember oda, hogy kifejleszti azokat a szerveket, amelyeknek a segítségével ismer meg. Azonban épp oly kevésbé, mint ahogyan a szem, mint külső érzékszerv, az önmagába tekintés által nem ismerheti meg a Napot, hanem éppen kifelé kell tekintenie a Napra, úgy kell a belső megismerő szervnek is kifelé, s ez azt jelenti, a szellemi külvilág felé tekintenie, hogy valóban megismerjen.

A „megismerés” fogalmának azokban az időkben, amikor a szellemi dolgokat reálisabban fogták még fel, sokkal mélyebb, reálisabb értelme volt, mint ma. Olvassák el a Bibliában, mit jelent: „Ábrahám megismerte feleségét”, vagy ez meg ez a patriarcha „megismerte feleségét”. Nem kell túl messze menniük, hogy megértsék, hogy ezzel a megtermékenyítést fejezték ki; és amikor az „Ismerd meg önmagadat” mondat a görögből vizsgálják, az nem azt jelenti: meredj bele bensődbe, hanem: Termékenyítsd meg Valódat azzal, ami a szellemi világból árad feléd! Ismerd meg önmagadat! jelenti: Termékenyítsd meg önmagadat a szellemi világ tartalmával!

Ehhez két dolog szükséges: hogy *az ember katarzissal és megvilágosodással készítse elő magát, utána pedig bensőjét szabadon nyissa meg a szellemi világ felé.* Ebben a megismerési összefüggésben az ember bensőjét a női-jelleggel, a külsőt a férfi-jelleggel hasonlíthatjuk össze. A bensőt a magasabb Való felvételére kell fogékonyá tenni. Amikor fogékony, a szellemi világból az ember magasabb Valója áramlik az emberbe. Mert hol is van az ember magasabb Valója? Vajon a személyes emberben van? Nem! A Szaturnuszon, Napon és Holdon a teljes Kozmoszra volt kiárasztva a magasabb Való. Akkoriban a Kozmosz Én-je volt kiárasztva az emberre, és ezt az Ént kell engednie hatni ma ára. Ezt az Ént kell engednie hatni előzőleg felkészített bensőjére. Ez az jelenti: Az emberi bensőnek – más szavakkal asztrálttestének – derítve és tisztultan, megnemesítve, a katarzisznak alá vetetté kell válnia. Ekkor várhatja csak, hogy a külső szellemi, megvilágosodása érdekében belé áramlik. Ez akkor történik meg, ha az ember olyan mértékig készült elő, hogy asztrálttestét katarzisznak vetette alá, és ezáltal belső megismerő szerveit kifejlesztette. Az asztráltteste ekkor minden körülmények között annyira van, hogy amikor most az étertestbe és fizikai testbe merül alá, a megvilágosodás, a phorismos bekövetkezik. Az ami ténylegesen bekövetkezik, abban áll, hogy az asztrálttest belenyomja szerveit az étertestbe, s ennek révén az ember egy szellemi világot észlel maga körül; hogy tehát bensősége, az asztrális test fogadja, amit az étertest nyújthat át neki, amit számára az étertest az egész Kozmoszból, a kozmikus Én-ből von ki számára.

Ezt a tisztított, derített asztráltestet, amely abban a pillanatban, amikor megvilágosodásnak van alávetve, a fizikai világ tisztátalan benyomásaiból semmit sem hord magában, hanem kizárólag a szellemi világ megismerő szerveit: a „*tiszta, szűzi bölcs Szűz Szófiá*”-nak nevezzük. Mindannak a révén, amit az ember a katarzis során vesz fel, asztráltestét „*Szűz Szófiá*”-vá tisztítja át, deríti. És a „*Szűz Szófiá*”-val szemben a *kozmosz* Én, a Világ-Én, amely létrehozza a megvilágosodást, amely tehát azt kelti, hogy az ember fényt talál maga körül, szellemi fényt. Ezt a másodikat, ami a „*Szűz Szófiá*”-hoz járul, a keresztény ezoterika a „*Szent Szellem*”-nek nevezte – **és nevezi így még ma is**. Úgyhogy keresztényi-ezoterikus értelemben egészen helyénvaló, ha így mondják: A keresztény ezoterista asztráltestének tisztítását és derítését éri el beavatási folyamatai révén; asztráltestét *Szűz Szófiává* teszi és a Szent Szellem, a Kozmikus Világ-Én sugározza be – ha akarják, mondhatják úgy is, hogy árnyékolja be.

És az, aki így megvilágosodott, aki más szavakkal a keresztény ezoterika értelmében felvette magába a „*Szent Szellemet*”, mostantól más értelemben beszél. Hogyan beszél? Úgy beszél, hogy nem az ő véleménye, amikor Szaturnusról, Napról, Holdról beszél, az emberi lényiség különböző tagjairól, a világfejlődés folyamatairól. Az ő nézetei ennek során egyáltalán nem jönnek tekintetbe. Amikor egy ilyen személyiség beszél a Szaturnusról, a Szaturnusz beszél belőle. Amikor a Napról beszél, a Nap szellemi lényisége beszél belőle. Ő az eszköz; Én-je alámerült, azaz ilyen pillanatok-

ra személytelenné vált, és a kozmikus Világ-Én használja eszközül, hogy általa beszéljen. A valódi ezoterikus tanításoknál amelyek a keresztény ezoterikából származnak, ezért nem szabad nézetekről, vagy véleményekről beszélni. Ez a szó legmagasabb értelmében nem helyes. Ilyen itt nem létezik. Az, aki a keresztényi ezoterika értelmében helyes érzülettel szól a világról, ezt mondja: Nem az a lényeges hogy az embereknek azt mondom, kinn két ló volt, az egyik kevésbé tetszik, azt hiszem, hogy lusta a ló. Ami a lényeges, az az, hogy a másik számára írom le a lovakat és, hogy tényeket adjak vissza! Arról van szó, hogy minden személyes vélemény kizárásával mondják el a megfigyeltet, a szellemi világból. Minden szellemtudományi tanrendszerben egyszerűen a tények egymásra következését mondják csak el, s annak a nézeteihez, aki elmondja semmi közük nem lehet.

Két fogalmunk van így, amelyeket szellemi jelentőségük szerint ismertünk meg. Megismertük a „Szűz Szófia” lényét, amely a megtisztított asztráltest és megismertük a „Szent Szellem”, a kozmikus Világ-Én lényét, melyet a „Szűz Szófia” fogad és azután az illető asztráltestéből beszélni képes.

Még valami egyebet, egy még magasabb fokot kell elérni, és ez: segíteni tudni valakinek, azokat az impulzusokat tudni átadni számára, hogy mindkettőt elérje. Fejlődési korszakunk emberei a „Szűz Szófia”-t, a megtisztított asztráltestet, és a „Szent Szellem”-et, a megvilágosodást, a leírt módon képesek fogadni. *Ezt megadni*

– ami szükséges hozzá – *a Földnek csak a Krisztus Jézus volt képes*. Ő oltotta be a Föld szellemi részébe azokat az erőket, amelyek lehetővé teszik, hogy egyáltalán megtörténhessék az, amit a keresztény beavatással írtunk le. Minek a révén történt ez?

Ennek a megértésére két dolgot kell felhoznunk. Előbb valami tisztán történelmi jellegűvel kell megismerkednünk: a névadás módjával, amely abban az időben, amikor az Evangéliumokat írták, teljesen más volt, mint ma.

Azok, akik mai evangéliummagyarázók, egyáltalán nem ismerik a névadás elvét az Evangéliumok idejében és ezért nem úgy beszélnek, ahogyan beszélniök kellene. Hiszen rendkívül nehéz ecsetelni azt, milyen volt akkoriban a névadás elve. Mégis érthetővé tehetjük a magunk számára, még ha azt vázlatosan is tesszük. Gondolják el, hogy egy olyan embernél, aki elénk kerül, nem állnánk meg annál az egyáltalán hozzá nem tartozó névnél, melyhez azokon az absztrakt utakon keresztül, amelyek ma a névadásnál szokásban vannak, jutott, hanem arra figyelnénk, azt fürkésznénk, melyek a legjobban kiemelkedő tulajdonságai, mi karakterében a legkiütközőbb jegy, és abban a helyzetben lennénk, hogy lényének mélyebb alapjait kikutathatnánk szellemi látás segítségével, és ezután a legfontosabb tulajdonságok szerint, amelyekről úgy véljük, hogy neki tulajdoníthatók adnánk meg a nevét.

Ha egyszer egy ilyen névadást folytatnánk le, úgy egy körülbelül alacsonyabb, elementáris fokon végeznénk el valami hasonlót, amit azok hajtottak végre egy névadás alkalmából, akik a János-Evangélium írójának értelmében neveket adtak. Ha most igen érthetővé akarnám tenni magamat, hogy a János-Evangélium írója, névadásakor hogyan fogott munkához, most ezt kellene mondanom: A János-Evangéliumnak ez az írója Jézus külső történelmi anyját legkiugróbb tulajdonságai vonatkozásában vizsgálta és így szólt: Hol találok nevet a számára, ami lényét legtokeletesebben fejezné ki? És mivel korábbi inkarnációin keresztül, amelyeket végig élt, ahhoz a szellemi magaslathoz ért, amelyen állott, mivel külső személyiségében mintegy annak lenyomataként, megnyilatkozásaként jelent meg, amit a keresztény ezoterikában a „Szűz Szófia”-nak neveznek, ezért nevezte Jézus anyját a „Szűz Szófia”-nak.

Azokon az ezoterikus helyeken ahol a kereszténységet ezoterikus értelemben tanították, mindig is így hívták: a „Szűz Szófia”. Exoterikusan egyáltalán meg sem nevezi, a többi evangélistával szemben, akik a Mária profán-nevet választották számára. A János-Evangélium írója a profán-nevet nem vehette. Jánosnak a névben a mély világtörténelmi fejlődést kellett kifejeznie. Ezt teszi, amennyiben jelzi, hogy nem lehet Máriának nevezni, inkább mellé állítja nőtestvérét Máriát, Kleofás feleségét, őt pedig egyszerűen „Jézus Anyjának” nevezi. Ezáltal jelzi, hogy nevét nem

akarja megnevezni, hogy azt nyilvánosan nem lehet megismertetni. Ezoterikus körökben őt mindig a „Szűz Szófiá”-nak nevezték. *Ő az volt, aki külső történelmi személyként reprezentálta a „Szűz Szófiá”-t.*

Ha most tovább akarunk hatolni a kereszténység és Alapítójának a lényébe, még egy másik misztériumot is lelkünkbe kell idézni. Tisztán kell előttünk állnia, hogy meg kell különböztetnünk azt, amit a keresztény ezoterikában „Názáreti Jézus”-nak, és azt, amit a „Krisztus Jézus”-nak neveznek, a Krisztust a Názáreti Jézusban. Mit jelent ez? Ez a következőt jelenti.

A Názáreti Jézus történelmi személyiségében elsősorban egy nagy-fejlettségű emberrel van dolgunk, aki sok inkarnáción ment át és magas fejlődési periódust követően testesült meg újra, aki ezáltal egy olyan tiszta anyához vonzódott, hogy a János-Evangélium írója azt a „Szűz Szófiá”-nak nevezhette.

Egy magasan álló emberrel van tehát dolgunk, a Názáreti Jézussal, aki fejlődésében már a megelőző inkarnációban messze előrejutott és ebbe az inkarnációba magas szellemi fokon érkezett.

A többi evangélista a János-Evangélium íróját kivéve nem olyan magasan megvilágosodott, mint a János-Evangélium írója. Inkább az érzéki, valóságos világ van nyitva számukra, amelyben Mesterüket és Messiásukat Názáreti Jézusként látják jár-

ni-kelni. Ezzel szemben a titkosabb spirituális összefüggések legalábbis azokban a magasságokban, amelyekbe a János-Evangélium írója tekint, rejtve vannak számukra. Ezért egészen különös súlyt kellett helyezniük arra, hogy a Názáreti Jézusban az éli ki magát, aki mindenkor élt a zsidóságban, aki a zsidóságban a minden generáción áthaladó Istenként mint Atya, szállt nemzedékről nemzedékre. Ezért is fejezik ezt ki. Azt mondják: Ha a Názáreti Jézus leszármazását a generációkon keresztül visszafelé követjük, beigazolható, hogy benne valóban az a vér folyik, mely a generációkon keresztül csörgedezett. – Ezért a nemzedéki táblázatot adják meg, méghozzá annak megfelelően, ahogyan megint ők maguk foglalnak helyet a fejlődés különböző lépéseiben.

Máté számára mindenekelőtt az a fontos, hogy megmutatja: A Názáreti Jézus esetében olyan ember áll előttünk, akiben az Ábrahám-anya él; Ábrahám-anya vére áramlott le hozzá. A nemzedéki táblázatot ezért adja meg Ábrahámgig. Materiálisabb álláspontot foglal el Lukácsnál. Az utóbbinál a hangsúly azon van, hogy ne csak azt mutassa meg, hogy az az Isten élt Jézusban, aki már Ábrahámiban is élt, hanem az a fontos a számára, hogy megmutassa, hogy a leszármazást, a vérségi egymásutánt még tovább, felfelé, Ádámgig lehet folytatni, és Ádám magának az Istenségnek a Fia volt: azaz ahhoz az időhöz tartozott, amikor az emberek a szellemiségből éppen a testiségbe mentek át. Mindkettőnek, Máténak és Lukácsnak is az a lényeg, megmutassák,

hogy ez az időbeli Názáreti Jézus teljesen benn áll abban, ami magára az isteni Atyaságra vezet vissza.

A János-Evangélium írója számára, aki a spirituálishoz tekintett fel, nem ez volt a fontos, benne ugyanis nem az a szó volt fontos, hogy: „Én és Ábrahám-anya egyek vagyunk”, ellenben meg akarta mutatni, hogy: Minden szempillantásban megvan az emberben az örök, amely Ábrahám-atyát megelőzően az emberben volt. *Kezdetben volt a Logosz, akinek a neve „Én-vagyok”. Korábban volt minden külső dolognál és lényiségnél; kezdetben volt.*

Azok számára tehát, akik inkább a Názáreti Jézust akarták jellemezni, és őt is tudták csak jellemezni, arról volt szó, hogy megmutassák, hogyan áradt le kezdetből fogva, generációkon át a vér. Fontos volt számukra, megmutatni, hogy Józsefben, a Názáreti Jézus apjában az a vér élt, amely a generációkon keresztül áramlott alá.

Itt természetesen, ha teljesen ezoterikusan beszélhetnénk, arra lenne szükség, hogy az úgynevezett „Szeplőtelen Fogantatásról” beszéljünk, a „Concepcio Immaculata”-ról, melyet azonban a legszűkebb körben lehet csak tárgyalni. A legmélyebb misztériumokhoz, amelyek egyáltalán léteznek, tartozik; és a félreértések, amelyek ehhez a fogalomhoz kapcsolódnak, onnét erednek, hogy az emberek nem tudják, hogy mit is kell egyáltalán érteniük „*Concepcio Immaculata*” alatt. Az embe-

rek azt hiszik, azt jelenti, hogy nincsen apaság. Nem erről van szó, hanem sokkal mélyebb, titokzatosabb dolog rejlik mögötte. És azzal, ami mögötte rejlik, éppen összeegyeztethető az, amit a többi Evangélista akar megmutatni: hogy József az apa. Ha vitatnák, tökéletesen értelmetlen volna, amit megmutatni szándékoznak.

Azt akarják megmutatni, hogy a régi Isten él a Názáreti Jézusban. Különösen Lukács akarja világosan megmutatni. Ezért vezeti vissza a teljes nemzedéksort fel Ádámhoz és azután Istenhez. Hogyan is juthatna egyébként erre a végeredményre, ha valójában ezt akarná csak mondani: Bemutatom számotokra, hogy ez a családfa létezik, valójában azonban az egész Józsefnek semmi köze sincs hozzá. Mégiscsak különös lenne, ha az emberek azon fáradoznának, hogy Józsefet egy annyira fontos személyiséggé állítsák oda, és utána pedig félretolják az egész folyamatból.

A Palesztinai Eseménynél azonban nem a Názáreti Jézus magas fejlettségű személyiségével van csak dolgunk, aki sok inkarnáción haladt át és olyan magasra fejlődött, hogy egy ennyire kimagasló anyára volt szüksége, hanem még egy második misztériummal is dolgunk van.

Amikor a Názáreti Jézus harminc éves volt, annak a révén is, amit akkori inkarnációjában élt át, annyira jutott, hogy egy olyan folyamatot vihetett végbe, melyet kivételes esetben lehet csak végbevinni. Tudjuk, hogy az ember fizikai testből, éter-

testből, asztrálestéből és Én-ből áll. Ez a négytagú ember az az ember, aki közöttünk él. Amikor az ember egy bizonyos fejlődési magaslaton áll, lehetséges a számára, hogy egy meghatározott időpontban Én-jét a három testből kiemelje és azokat tökéletesen egészséges testek módján visszahagyja. Ez az Én azután a szellemi világba megy, és a három test visszamarad. Olykor találkozunk a világfejlődés során ezzel a folyamattal. Valamely embernél megtörténik, hogy egy különlegesen magas, elragadtatott pillanat áll be – amely a körülményektől függően akár hosszabb időre is kiterjedhet –, ekkor az Én eltávozik, a szellemi világba megy, és mivel a három test az Én révén, amely bennük volt, olyan magasan fejlett, egy még magasabb lényiség számára, amely őket birtokba veszi, képeznek használható eszközöket.

A Názáreti Jézus harmincadik életévében most ennek fizikai testét, étertestét és asztrálestét az a Lény veszi birtokba, akit a Krisztusnak nevezünk. *Ez a Krisztus-Lény ugyanis nem inkarnálódhatott egy közönséges gyermeki testbe, hanem csak egy olyan testbe, amelyet előbb egy magas fejlettségű Én arra előkészített.* Ez a Krisztus Lény előzőleg ugyanis sohasem inkarnálódott fizikai testben. A harmincadik életévtől kezdve tehát Krisztussal van dolgunk a Názáreti Jézusban.

Igazából mi történt itt? Igazából a Názáreti Jézusnak ez a testisége, amelyet visszahagyott, annyira érett, tökéletes volt, hogy a Nap-Logosz, a hat Elóha Lénye, ahogyan azt a Nap szellemi Lényeként írtuk le, abba be tudott hatolni. Három évre tudott

inkarnálódni ebben a testiségben, lehetett testté. A Nap-Logosz, aki a megvilágosodás által képes beleragyni az emberbe, ő maga, a Szent Szellem, lép be; a Világ-Én a kozmikus Én lép be, és ezentúl a Nap-Logosz szól ennek a három évnek a során a Jézus-testből. *A Krisztus beszél a Jézus-testből a három év során.* Erre a folyamatra mutat rá a János-Evangélium és a három másik Evangélium is, mint a galamb, a Szent Szellem leszállására a Názáreti Jézusra.

Az ezoterikus kereszténységben ezt úgy mondják, hogy abban a pillanatban a Názáreti Jézus Én-je elhagyja annak testét és, hogy ebben azóta a Krisztus-Szellem van, aki belőle szól, hogy tanítson és tevékenykedjék. Ez az első Esemény, amely a János-Evangélium értelmében, történik. Most a Názáreti Jézus asztráلتestében, étertestében és fizikai testében a Krisztus van előttünk. Ő tevékenykedik abban az értelemben, ahogyan azt felvázoltuk, a Golgotai Misztériumig. Mi történik a Golgotán?

A Golgotán a következő történik. Azt a pillanatot ragadjuk meg, – amely a tulajdonképpeni fontos –, amikor a Megfeszített sebeiből a Vér folyik. Itt most azt, ami végbemegy, valami mással akarom összehasonlítani, hogy jobban megértsenek.

Képzeljék el, hogy vízzel telt edény áll itt. Ebben a vízben egy só volna feloldva, úgyhogy a víz meglehetősen átlátszó lenne. Azáltal, hogy a vizet felmelegítették, sóoldatot készítettek. Hűtsék most le a vizet. A só kiülekszik, és látják, ahogyan alul-

ról sűrűsödik és alul kiüledik a só. Ez a folyamat van meg annak a számára, aki csak fizikai szemekkel néz. Annak azonban, aki szellemi szemekkel lát, valami más is történik. Mialatt alul a só sűrűsödik össze, a só szelleme felfelé áramolja át és tölti el a vizet. A só azáltal válhat csak sűrűbbé, hogy a só szelleme a sót elhagyja és a vízben szétterül. Aki ismeri a dolgokat, tudja, hogy ott, ahol egy sűrűsödés megy végbe, mindig egy szellemivé válás is történik. Ami tehát lefelé sűrűsödik, a szellemi, felfelé irányuló ellenképével rendelkezik. Pontosan ugyanúgy, mint akkor, amikor ez a só lefelé üledik és itt megsűrűsödik, a só szelleme árad ki és felfelé terjed szét, ugyanúgy nem csak fizikai folyamat ment végbe akkor, amikor a vér a Megváltó Sebeiből csordult ki. *Amennyiben a Vér kifolyt, azt valóban egy szellemi folyamat kísérte.* Ez a szellemi folyamat pedig abban áll, hogy a Szent Szellem, amely felvétetett a Jordán keresztelőkor, összekapcsolódott a Földdel, hogy maga a Krisztus folyt bele a Föld Lényébe. *Mostantól a Föld átváltozott.* Mert az rejlik annak az alapján, amit korábbi előadásaimban hallhatták: ha távoli csillagról figyelték volna a Földet, látni lehetett volna, hogy a Föld egész látványa a Golgotai Misztériummal megváltozott. A Nap-Logosznak közlődni kellett a Földdel, szövetséget kötnie a Földdel, a Föld Szellemévé kellett válnia. Az út, amin keresztül megtette ezt, abban áll, hogy a Názáreti Jézus harmincadik életévében annak testeibe költözött, benne három éven át tevékenykedett és azután a Földé lett.

És most arról van szó, hogy az igazi keresztényben meg kell lennie ennek az esemény hatásának, hogy kell lennie valaminek, aminek a révén az igazi keresztény fokozatosan elnyeri az alapot egy keresztény értelemben megtisztult asztráltesthez. Valaminek kellett itt lennie a keresztény számára, ami által asztráltetését fokozatosan egy „Szűz Szófiá”-hoz teheti hasonlónak, hogy általa a Szent Szellemet felvehesse magába, amely egyébként szintén szétterülten meglehetne a Földön, azonban az, akinek asztráltete nem hasonló a „Szűz Szófiá”-hoz, nem fogadhatná be. Kellett itt lennie valaminek, ami azt az erőt tartalmazza, hogy az emberi asztráltestet „Szűz Szófiá”-vá tegye. Hol rejlik ez az erő?

Ez az erő abban van, hogy a Krisztus Jézus arra a tanítványra, akit szeretett, tehát a János-Evangélium írójára azt a küldetést ruházta, hogy megvilágosodása alapján igaz és hűséges módon jegyezze fel a Palesztinai Eseményeket, hogy az emberek azokat hatni engedhessék magukra. Engedjék csak eléggé hatni magukra az emberek, ami a János-Evangéliumban leírásra került, akkor asztráltestük úton van „Szűz Szófiá”-vá válás felé, és fogékony lesz a Szent Szellem irányában. Azoknak az impulzusoknak az ereje által, amelyek a János-Evangéliumból indulnak ki, lassanként fogékonyává válik, hogy valódi szellemet megérezzen és később meg is ismerjen. Ezt adta a Krisztus a János-Evangélium írójának ezt a missziót, ezt a megbízást. Csak az Evangéliumot kell elolvasniok, s megtalálják benne: A Keresztnél ott állt Jézus

Anyja – a kereszténység ezoterikus értelmében a „Szűz Szófia” – és a Keresztről szól le Krisztus a tanítványhoz, akit szeretett:

„Ez mostantól a te Anyád! És attól az órától fogva a tanítvány magához vette őt.”

Ez azt jelenti: Azt az erőt, amely asztrálestemben volt és arra tette képessé, hogy a Szent Szellem hordozója legyen, ezt az erőt reád viszem át; neked kell leírnod azt, amit ez az asztrálest, fejlődése révén képes volt elérni!

„És a tanítvány magához vette őt”, ez azt jelenti: Megírta a János-Evangéliumot. És a János-Evangélium az az Evangélium, amibe írója a „Szűz Szófia” kibontakoztatására szolgáló erőket rejtette. A Keresztnél ruházzák rá azt a missziót, hogy őt Anyjaként fogadja magához, s legyen a Messiás valódi, igazi tolmácsa. Tulajdonképpen ez azt jelenti: *Éljétek teljesen bele magatokat a János-Evangélium értelmébe, ismerjétek meg spirituálisan, és annak megvan az az ereje, hogy a keresztény katarzishoz vezessen, megvan az ereje, hogy a „Szűz Szófiá”-t adja számotokra; akkor a Földdel egyesült Szent Szellem is részesít majd a megvilágosodásban – keresztény értelemben vett photismos-ban!*

És ez, amit akkor Palesztinában a legintimebb tanítványok megismertek, annyira erős volt, hogy attól kezdve legalábbis csírájában megvolt bennük, hogy a szellemben

lássanak. A legintimebb tanítványok felvették ezt a csírákat magukba. *Ez a keresztényi értelemben vett szellemben látás abban áll, hogy az ember a Palesztinai Esemény ereje által annyira átalakítja asztrálestét, hogy külsőleg, fizikailag-érzékileg nem kell meglennie, annak, amit látnia kell.*

Rendelkezik azután még valamivel az ember, amivel a szellemibe lát. Léteztek ilyen intim tanítványok. Az, aki Betánia falvában megkente Krisztus Jézust, a Palesztinai Eseményből nyerte nagy erejét a szellemi látásra, és ő például azok egyike, akik először tudják meg, hogy az, ami Jézusban élt, megvan a halál után, s feltámadt. Megvolt ez a lehetőség a számára. Honnan van meg ez a lehetősége? Azáltal, hogy belső érzékszervek nyíltak fel benne. – Közlik-e velünk ezt? Igen. Azt tudatják velünk, hogy Magdalai Máriát a sírhoz vezetik, a Holttest már nincs ott, ő pedig a sírnál két szellemi alakot lát. E szellemi alakokat látni mindig, amikor egy holttest már hosszabb ideje van egy helyen. Egy felől az asztrálestet látni, és a másik oldalon azt, ami étertestként fokozatosan eloldódik és a világéterbe megy át. Teljesen eltekintve a fizikai testtől, két szellemi lény van jelen, akik a szellemi világhoz tartoznak.

„Ekkor a tanítványok ismét hazamentek.

Mária azonban a sír előtt állt és künn sírt.

És amikor sírt, betekintett a sírba.

És látott két angyalt, két fehér ruhában ülni.”

Ezt látta, mivel a Palesztinai Esemény ereje és hatása révén szellemi látóvá lett. De még többet látott: a Feltámadottat látta. Vajon szükséges volt-e ehhez, hogy szellemi látó legyen? Elhiszik-e, hogy valakit, akit néhány nappal előtte fizikai alakban láttak, ha néhány nap múlva eléjük kerül, akkor nem ismerik pontosan újra meg?

„És amikor ezt mondta, visszafordult és látta Jézust ott állni és nem tudja, hogy Jézust az.

Jézus szól hozzá: Asszony, miért sírsz? Kit keresel?

Úgy véli, hogy a kertész az.”

És azért, hogy pontosan közöljék velünk, nem csak egyszer mondják, hanem a Feltámadott következő megjelenésekor, amikor Jézus a Genezáret tónál jelent meg.

„Amikor azonban reggel volt, Jézus a parton állott; a tanítványok azonban nem tudták, hogy Jézus az.”

Ott találják az ezoterikus tanítványok. Azok, akik a Palesztinai Esemény teljes erejét felvették, beletalálták magukat és láthatták, hogy a feltámadott Jézus az, akit szellemben lehetett látni.

Azonban a tanítványok és a Magdalai Mária látták is őt, mégis volt közöttük néhány, aki valamivel kevesebb adottsággal rendelkezett, hogy szellemi látó erőt fejtsen ki. Tamás például ezekhez tartozott. Tamásról azt mondják, hogy első alkalommal

amikor a tanítványok látták az Urat, nem volt jelen; és ő maga mondja, hogy előbb kezeit kell Sebeibe helyezni, előbb testileg kell érintenie a Feltámadottat.

Mi történik? Meg kellene még kísérlni, segíteni neki, hogy szellemi látóvá lehessen. De hogyan történik ez? A következő szavak értelmében történik:

„És nyolc nap után ismét ott voltak tanítványai és velük Tamás is. Jön Jézus, mivel az ajtók zárva voltak, és középujt belép és szól: Békesség nektek! Utána Tamáshoz szól: Nyújtsad ujjaidat ide, és nézd kezeimet, nyújtsd ide kezedet és helyezd az oldalamba, és ne légy hitetlen, hanem hívő.”

És látsz majd valamit, ha nem a kívülről jövő látványra hagyatkozol, hanem a benső erővel hatod át magad! – *Ezt a benső erőt, melynek a Palesztinai Eseményből kell kiáradnia, nevezik „hit”-nek.* Ez nem triviális, hanem belső szellemi-látó erő. – *Hassad át a belső erővel magadat, akkor nem kell többé csak azt tartanod valóságosnak, amit külsőleg látsz; ugyanis boldogok, akik arról tudhatnak, amit nem külsőleg látnak!*

Így kerül bemutatásra, hogy a Feltámadás teljes realitásával és igazságával van dolgunk, és, hogy ezt a Feltámadást egyedül az képes teljesen megismerni, aki előbb azzal a belső erővel, hogy a szellemibe tekinthessen, szereli fel magát.

Ez teszi majd érthetővé a János-Evangélium utolsó fejezetét az Önök számára, amikor is egyre inkább történik utalás arra, hogy legalábbis a Krisztus Jézus legintimebb tanítványai azáltal jutottak el a „Szűz Szófiá”-hoz, hogy az Esemény előttük játszódott le. Amikor azonban első alkalommal kellett helytállaniuk, valóban szellemi Eseményt kellett volna szemlélniük, el voltak vakulva még és előbb fel kellett találniuk magukat. Nem tudták, hogy ugyanaz volt, aki korábban náluk járt.

Van itt valami, amit a legszutilisebb fogalmakkal kell megragadnunk; a durva materialista szellem ugyanis ezt mondaná: Akkor mégis csak a Feltámadást kezdjük ki!

A Feltámadás csodáját egészen szó szerint kell venni és méghozzá úgy, ahogyan Ő mondotta (Máté 28, 20):

„Veletek maradok minden nap, a korszak, a világ végezetéig!”

Itt van és még visszatér, nem testi alakban ugyan, hanem olyanban, hogy azok az emberek, akik a János-Evangélium erejének a segítségével odáig fejlesztették önmagukat, öt ténylegesen látni, észlelni képesek majd és nem lesznek többé hitetlenek, amikor rendelkeznek azzal a szellemi erővel, hogy láthatják. Ez a missziója az **antropozófiai mozgalomnak**: az emberiségnek azt a részét, aki hajlandó erre, előkészíteni Krisztus földi újra-eljövetelére.

A szellemtudománynak ez a világtörténelmi jelentősége: előkészíteni az emberiséget, szemeit nyitva tartani, amikor a Krisztus a hatodik kultúrkorszakban ismét megjelenik, tevékenyen az emberek között. Úgyhogy az emberiség nagy részének számára végbemehet az, amire a Kánai menyegző utal.

A szellemtudományi világnézet a kereszténység végrendeletének végrehajtásának tekinthető. Ahhoz, hogy az igazi kereszténységhez juthasson el az ember, a jövőben azokat a spirituális tanításokat kell majd felvennie, amelyeket a mai szellemtudományi világnézet szolgáltathat számára. Akármennyien is jelentsék ki: Oh, a szellemtudomány olyasvalami, ami valójában ellentmond az igazi kereszténységnek! – ne inogjanak meg. Ezek azonban csak azok a kis pápák, akik arról szeretnének dönten, amiről semmit sem tudnak, akik dogmává tennék: amiről semmit se tudnak, az nem is létezik.

Ez a tolerancia-hiány a jövőben csak növekedhet, és a kereszténységet a legnagyobb veszély arról az oldalról fenyegeti majd, ahol azok állanak, akik jelenleg egyenesen azt hiszik, hogy jó keresztényeknek nevezhetik magukat. A névleges keresztények oldaláról a szellemtudománybeli kereszténység súlyos támadásoknak lesz kitéve. Ugyanis valamennyi fogalomnak meg kell változnia, hogy a kereszténység tényleges, spirituális megértése elérkezzen. Mindenekelőtt egyre jobban a lelkekbe kell

beleélnie magát és kell megérteni a János-Evangélium írójának hagyatékát, a „Szűz Szófia” nagy iskoláját, magát a János-Evangéliumot.

A János-Evangéliumba azonban csak a szellemtudomány képes mélyebben bevezetni.

Ezekben az előadásokban egy próbáját akartuk csak adni annak, ahogyan a szellemtudomány képes bevezetni a János-Evangéliumba; lehetetlen ugyanis a teljes János-Evangéliumot megmagyarázni. Maga a János-Evangélium mondja ugyanis:

„Sok más dolog is van, amelyeket Jézus cselekedett; azonban ha valamennyit egymásután le akarnám írni, félek, hogy a világ nem fogadhatná be azokat a könyveket, amelyeket le kellene írni”.

Éppen olyan kevésbé, mint ahogyan maga a János-Evangélium kimerítő lehetne a Palesztinai Esemény vonatkozásában, éppen olyan kevésbé képes akár a leghosszabb előadásciklus is mindazt felölelni, ami a János-Evangéliumban spirituális tartalom tekintetében megtalálható. Ezért megelégszünk azokkal az utalásokkal, amelyeket ez alkalommal adhattunk. Abban az értelemben elégedjünk meg azonban, hogy ilyen utalások révén teljesítjük az emberiségfejlődése során a kereszténység valódi végrendeletét. Hagyjuk hatni mindezt abban az értelemben magunkra, hogy meg legyen az az erőnk, hogy szilárdan megálljunk annak a talaján, amit a János-Evangéliumban

megismerünk, amikor olyanok jönnek, akik azt mondják: Túl bonyolult fogalmakat adtok számunkra, sok fogalmat, amelyeket előbb el kell sajátítanunk ahhoz, hogy az Evangéliumot megértsük, az Evangélium ugyanis az egyszerű és naiv emberek számára van, ezekhez pedig nem szabad sok fogalommal és képzzel közeledni! Jelenleg sokan beszélnek így. Talán valamelyik másik mondásra hivatkoznak (Máté S, 3):

„Boldogok a szellemi szegények, mivel számukra a Mennyek Országáa lesz gazdag.”

Egy ilyen kijelentésre addig szabad csak hivatkozni, ameddig nem igazán értik. Valójában ugyanis így szól:

„Boldogok a szellemben alázatosak, mivel saját magukban érik majd el a Mennyek Országát.”

Ez azt jelenti: *Azok, akik úgy vannak, mint a szellemet koldulók, akik a szellemből egyre többet akarnak felvenni, azok találják meg magukban a Mennyek Országát!*

Túlságosan is az a vélemény járja ma, hogy minden vallási dolog azonos volna mindenféle primitívvel és egyszerűvel. Úgy mondják: A tudománynak megengedjük, hogy sok és komplikált fogalma legyen; a hitnek és a vallásnak azonban ezt nem engedjük meg. A hitnek és vallásnak – sok keresztény mondja, egyszerűnek és naivnak kell lennie! Ezt igénylik. És egyesek ezen a ponton egy olyan felfogásra szeretnek

hivatkozni, amelyet talán alig neveznek meg, amely azonban mégis erősen ott kísért a lelkekben és amelyet *Voltaire*, a materializmus nagy tanítóinak egyike, így nyilatkozott meg:

„Aki próféta akar lenni, annak hitre kell találnia, ugyanis azt, amit előad, el kell hinnie, és csak az egyszerű, amit egyszerűségében minduntalan ismételtetnek, egyedül az talál hitre.”

Ma sok prófétánál, az igaziaknál és a hamisaknál is, sokszor így van: ezek azon fáradoznak, hogy mondjanak valamit, és azt minduntalan elisméltik, és az emberek megtanulják elhinni, mivel folyton elisméltetik nekik.

A szellemtudomány képviselője nem lehet és nem akar ilyen próféta lenni. Próféta egyáltalán nem akar lenni. És bármennyire is azt mondanák neki: De hiszen te nem egyszerűen ismételtetsz, hanem a dolgokat mindig más-más oldalról világítod meg, a dolgokat mindig más módon tárgyalod meg – ha így beszélnek róla nem kell hibái miatt megkövetni hallgatóit.

Egy próféta azt akarja, hogy higgyenek neki, *a szellemtudomány azonban nem a hithez, hanem a megismeréshez akar elvezetni.* *Voltaire* kijelentését ezért más értelemben fogjuk fel: „Az egyszerűt elhiszik és ez a próféta dolga”, mondja. „*A sokrétűt azonban megismerik*” – állítja a szellemtudomány.

Törekedjünk rá, egyre inkább megismerkedni azzal, hogy a szellemtudomány olyasmi, ami sokrétű. Nem egy hitvallás, hanem út a megismerésre, s hogy ezért elviseli a sokrétűséget. Ezért nem riadunk vissza, hogy sok mindent hozzunk fel a kereszténység egyik legfontosabb dokumentumának, a János-Evangéliumnak a megértéséhez. Ezért igyekeztünk a legkülönbözőbb anyagot felhozni, ami abba a helyzetbe hoz, hogy a János-Evangélium mély igazságait egyre jobban megértsük: ahogyan a Jézus testi Anyja a „Szűz Szófia” külső megnyilatkozása, képe volt; mit jelent szellemileg annak a misztériumi tanítványnak, akit Krisztus szeretett, a „Szűz Szófia”; ahogyan azután a többi Evangélista számára, akik a testi leszármazásra néztek, belejátszik a testi apa, akinek ott van jelentősége, ahol az istenfogalomnak a vérben történő külső kifejeződése a lényeg; valamint arra, amit a „Szent Szellem” jelent János számára, amelynek a révén történt Krisztus nemzése Jézusban a három év során, a Szellem, amelyet szimbolikusan azáltal jeleznek számunkra, hogy a János-Keresztelő alkalmával a galamb szállott alá.

Ha megtanuljuk tehát a „Szent Szellemet” nevezni a Krisztus Jézus Atyjának, aki a Jézus testeiben szülte meg a Krisztust, ekkor, amidőn egy dolgot minden oldalról vagyunk képesek megragadni, könnyen rájöhetünk, hogy azok a tanítványok, akik kisebb mértékben nyertek beavatást, nem is voltak képesek annyira mély képet nyújtani a Palesztinai Eseményekről számunkra, mint az a tanítvány, akit az Úr szeretett.

És amikor ma az emberek a szinoptikusokról beszélnek, akik egyes-egyedül mérvadóok a számukra, ez csak azt bizonyítja, hogy hiányzik az akaratum hozzá, hogy a János-Evangélium valódi alakjának megértéséhez emelkedjenek fel. Mert mindenki ahhoz a szellemhez, melyet megért, hasonlít! Kíséréljük meg azt, amit a modern szellemtudomány révén tanulhatunk a János-Evangéliumról, érzéssé, érzelmmé tenni, akkor azt fogjuk tapasztalni, hogy a *János-Evangélium nem csak tanító írás, hanem olyan erő is, amely lelkiünkben hatni képes.*

Ha ezek a rövid előadások azt az érzést keltették, hogy a János-Evangélium nem csak azt tartalmazza, amit itt elmondottunk, hanem hogy a szavak kerülő útján azt az erőt is magában foglalja, amely a lelket magát viszi előre, akkor helyesen értették azt, amit ezekkel az előadásokkal valójában szándékolunk. Ezekkel az előadásokkal ugyanis nem csak az értelem, az intellektuális felvevőkészség számára szántunk nyújtani valamit; hanem annak, ami az intellektuális felvevőkészségen keresztül veszi kerülőútját, érzéssé és érzelmmé kell sűrűsödni; az érzések és érzelmek pedig legyenek eredményei azoknak az adalékoknak, amelyeket előadtunk.

Ha ezt bizonyos értelemben helyesen értik meg, akkor azt is megértik, mit jelent az, hogy az **antropozófiai mozgalomnak** az a küldetése, hogy a kereszténységet a bölcsességre emelje, a kereszténységet a spirituális bölcsesség kerülőútján alaposan értse meg. Általános megértéssé válik majd, hogy a kereszténység működésének még

csak a kezdetén áll, és igazi küldetését akkor teljesíti csak, amikor igazi, azaz szellemi alakjában értik majd meg.

Minél inkább fogják fel ezeket az előadásokat ilyen értelemben, annál inkább fogják fel abban az értelemben, ahogyan szánták azokat.

SZELLEMTUDOMÁNYI KIADVÁNYOK

Massimo Scaligero: Értekezés az Élő Gondolatról

Massimo Scaligero: A Meditáció Gyakorlati Kézikönyve

Massimo Scaligero: A Gondolat mint Anti-matéria

Massimo Scaligero: Grál - Tanulmány a Sacro Amore Misztériumáról

Massimo Scaligero: Gyógyulás a Gondolattal

Rudolf Steiner: Rózsakeresztes Szellemtudomány

Rudolf Steiner: Az új Ízisz, az isteni Szófia keresése

Rudolf Steiner: Egy út az ember önmegismeréséhez

Rudolf Steiner: Filozófia és Antropozófia

Rudolf Steiner: A gyermek nevelése Szellemtudományi szempontból

Rudolf Steiner: Hogyan jutunk a Magasabb Világok megismeréséhez?

Rudolf Steiner: Érzéki Világ és Szellemi Világ

Rudolf Steiner: A Földfejlődés Szellemi-Valós Háttéré

Rudolf Steiner: A Magasabb Megismerés Fokai

Rudolf Steiner: Az Emberi Temperamentumok Titka

Rudolf Steiner: A János-Evangélium.